



MEXMET MEPTZAN

Απόβαση, μάχες και εκτελέσεις όπως τις έζησε το 1974



Η συνέντευξη ήταν πολύωρη και έγινε στο μικρό διαμέρισμα του Μεχμέτ Μερτζάν, στην καρδιά της Κωνσταντινούπολης. Πρόκειται για τον έφεδρο δεκανέα του τουρκικού στρατού, το 1974, τον οποίο «συναντήσαμε» στις ιστορίες του πεντάχρονου αγνοούμενου από το Παλάι-κυθρο, Χριστάκη Γεωργίου και του 16χρονου Κώστα Γιάννακα από τη Μια Μηνιά, τον οποίο είχε γλιτώσει από εκτελεστικό απόσπασμα ο Μεχμέτ. Τώρα, πιάνοντας το νήμα από την αρχή, μας περιγράφει την απόβαση στην Κερύνεια, την κατάληψη του Δικώμου, εκτελέσεις στο χωριό Συχαρί κι άλλα συγκλονιστικά που διαδραματίστηκαν τις τραγικές εκείνες πρώτες μέρες της εισβολής. **Σελ. 10**

ΦΟΙΒΟΣ ΛΕΟΝΤΙΟΥ

Γίνονται μεγάλες τομές στην Ελληνική

Στα μέσα Σεπτεμβρίου αναμένεται να ολοκληρωθεί η πλήρης ενσωμάτωση της πρώην ΣΚΤ στην Ελληνική Τράπεζα. Ο ανώτατος διευθυντής Λειτουργικής Υποστήριξης και ανώτατος διευθυντής Ενσωμάτωσης της Ελληνικής Φοίβος Λεοντίου αναφέρει ότι από τα μέσα του επόμενου μήνα το κοινό θα μπορεί να εξυπηρετηθεί απ' όλα τα καταστήματα. Επεσήμανε ότι έχουν γίνει αρκετές τομές και θα γίνουν και άλλες. **Οικονομική, σελ. 4**

ΕΛΛΑΔΑ

Αμυντική συνεργασία και πλεονάσματα

Ο Έλληνας πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης συναντήθηκε με τον Γάλλο πρόεδρο την περασμένη Πέμπτη στο Ελίζε. Κύρια θέματα συζητήσης ήταν η αμυντική συνεργασία, αλλά και η μείωση των πλεονασμάτων. Στη συνάντηση, την υστάτη, παρέυρέθη και ο Γάλλος υπουργός Οικονομικών Μπρινό Λε Μερ, και θεωρείται ενδεικτική του ενδιαφέροντος της Γαλλίας για την Ελλάδα. **Σελ. 16**

ΠΑΙΔΕΙΑ

Οι Αξιολογήσεις στο επίκεντρο

Με νέο πρόσωπο ξεκινά η σχολική χρονιά και για τα σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης, μιας και το μοντέλο αξιολόγησης των μαθητών εδράζεται στη φιλοσοφία των εξετάσεων τετραμήνιων. Το σχέδιο, που έχει προκαλέσει την έντονη αντίδραση των εκπαιδευτικών οργανώσεων, της Παιδοβουλής και των μαθητών, τίθεται σε ισχύ από τον προσεχή Σεπτέμβριο. **Σελ. 7**

Οι ηγέτες μπαίνουν εξ αρχής σε καυτή ζώνη

Κύρια δυσκολία στους όρους αναφοράς αποτελούν οι διαφορετικές ερμηνείες του Πλαισίου Γκουτιέρρες

Το τηλεφώνημα της Τζέιν Χολ Λουτ στον πρόεδρο της Δημοκρατίας και τον Τ/κ ηγέτη επιβεβαίωσε πως ο Σεπτέμβριος προβλέπεται πλήρως γύρω από τις εξελίξεις στο Κυπριακό. Το ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας ήταν ξεκάθαρο πως αναμένονται πλέον έργα που

να αποδεικνύουν και τη βούληση και τη θέληση για λύση σε συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα. Αυτό φάνηκε και από την τηλεφωνική επικοινωνία με την κ. Λουτ, η οποία υπογράμμισε ως προϋπόθεση να υπάρξει διασφαλισμένο αποτέλεσμα για επανέναρχη

των συνομιλιών. Η κάθοδος της μεταφράζεται και ως ολοκλήρωση των όρων αναφοράς, οι οποίοι θα ανακοινωθούν το πιθανότερο μετά τη Γενική Συνέλευση. Εφόσον υπάρξει κατάληξη στους όρους αναφοράς θα διαφανεί αν υπάρχει περιθώριο για μία άτυπη πεντα-

μερή συνάντηση. Το ενδεχόμενο έχει προκαλέσει προβληματισμό στα εμπλεκόμενα μέρη που μελετούν πως θα κινηθούν σε μία τέτοια εξέλιξη. Κινητοποίηση υπάρχει και στο εσωτερικό με τους πολιτικούς αρχηγούς να βρίσκονται σε συνεννόηση. **Σελ. 3**

Τεράστια καταστροφή στην Αμαζονία



Το Εθνικό Κέντρο Διαστημικών Ερευνών της Βραζιλίας που παρακολουθεί μέσω δορυφόρων την εξέλιξη των πυρκαγιών στο τροπικό δάσος της Αμαζονίας διαβεβαιώνει ότι μέσα στο 2019 έχουν καταγραφεί 39.194 πυρκαγιές. Επιστήμονες κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου για την καταστροφή της Αμαζονίας, μιας εξαιρετικά πλούσιας σε φυσικούς πόρους περιοχής που παίζει ζωτικό ρόλο στην απορρόφηση του διοξειδίου του άνθρακα και στη συγκράτηση του φαινομένου του θερμοκηπίου κάτι εξαιρετικά κρίσιμο λόγω κλιματικής αλλαγής. Η αποψίλωση της Αμαζονίας έχει επιταχυνθεί απότομα με την άνοδο στην εξουσία του ακροδεξιού Ζαΐρ Μπολσονάρο τον Οκτώβρη του 2018, καθώς η περιστολή των ελέγχων στο τροπικό δάσος ενθάρρυνε κτηματίες, ιδιοκτήτες ορυχείων και εμπόρους ξυλείας να αποψιλώνουν τεράστιες εκτάσεις παράνομα. **Σελ. 23**

Ισχυρό πλέγμα ασφάλειας σε ΑΟΖ

Θετικές οι δηλώσεις Μακρόν

Η ξεκάθαρη στήριξη που πρόσφερε ο πρόεδρος της Γαλλίας στην Κυπριακή Δημοκρατία σε σχέση με τις τουρκικές προκλήσεις ενισχύει το πλέγμα ασφάλειας εντός της κυπριακής ΑΟΖ. Η Λευκωσία αποτιμά θετικά τις δημόσιες αναφορές Μακρόν σε μια περίοδο που η Άγκυρα κλιμακώνει την ένταση στην περιοχή. **Σελ. 9**

Η Ιταλία σε έντονη πολιτική περιδίνηση

Παραίτηση κυβέρνησης Κόντε

Την περασμένη Τρίτη ο Ιταλός πρωθυπουργός Τζουζέπε Κόντε υπέβαλε την παραίτησή του και έτσι η κυβέρνηση συνεργασίας Λέγκας και Κινήματος 5 Αστέρων διαλύθηκε. Τη βόμβα πυροδότησε ο Ματέο Σαλβίνι, υποβάλλοντας πρόταση μομφής στην ίδια του την κυβέρνηση. **Σελ. 21**

Προεδρική τονωτική ένεση στο ΓεΣΥ

Θα εξαρτηθεί από την αποδοχή πρότασης προς ιδιωτικές κλινικές

Η νέα οικονομική πρόταση που ετοιμάζει ο Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας και το κατά πόσο θα επιτρέψει στις ιδιωτικές κλινικές να αναθεωρήσουν την αρχική απόφασή τους για μη συμμετοχή θα κρίνει εάν θα χρειασθεί νέα παρέμβαση του προέδρου της Δημοκρατίας. Πάντως, ο Νίκος Αναστασιάδης, σύμφωνα με

πληροφορίες της «Κ», έχει διαμνηνύσει πως εάν δεν γεφυρωθεί το χάσμα που υπάρχει θα παρέμβει ο ίδιος. Σύμφωνα με πληροφορίες, η πρόταση που επεξεργάζεται ο Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας κινείται στη λογική του μέσου όρου των αποζημιώσεων από τις ασφαλιστικές εταιρείες. **Σελ. 8**

Το μεγάλο ντηλ για το Nicosia Mall

Οι ενοικιαστές θα γίνουν ιδιοκτήτες με δάνειο 80 εκατ. ευρώ

Δίνει δάνειο και ξεφορτώνεται το Nicosia Mall η Τράπεζα Κύπρου. Στα 80 εκατ. ευρώ εκτιμάται ότι θα είναι το ύψος του δανείου το οποίο θα δοθεί στις πέντε κυπριακές εταιρείες οι οποίες εκδήλωσαν ενδιαφέρον. Ήδη έχει ανοίξει το VDR και οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να έχουν πρόσβαση σε ευαίσθητες πληροφορίες

που αφορούν το εμπορικό κέντρο. Δεν αποκλείεται να εκδηλωθεί ενδιαφέρον από άλλους επενδυτές οι οποίοι ήδη δραστηριοποιούνται στην τοπική αγορά. Η συμφωνία αναμένεται να κλείσει περί τα μέσα Σεπτεμβρίου, ενώ θα πρέπει να λάβει και την έγκριση της Επιτροπής Ανταγωνισμού. **Οικονομική, σελ. 4**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Της Αμμοχώστου

Οι εκλογές που πραγματοποιούνται σήμερα για την πλήρωση της θέσης του δημάρχου της κατεχόμενης Αμμοχώστου εξαιτίας της εκδημίας του Αλέξη Γαλανού με πέντε υποψηφίους, αποτελούν απόδειξη αποσύνθεσης του πολιτικού μας τοπίου. Ιδιαίτερα σε αυτή τη συγκυρία που η τουρκική πλευρά διακηρύττει ότι θα μπει στην περικλειστη πόλη των Βαρωσίων και θα τη μετατρέψει σε νέο Μόντε Κάρλο, οι πολιτικές δυνάμεις στις ελεύθερες περιοχές θα έπρεπε να συμπράξουν προς μία κατεύθυνση και με ένα μόνο υποψήφιο. Η κατεύθυνσή είναι ισχυρή και είναι αυτή που δόθηκε από το ψήφισμα 550 του Συμβουλίου Ασφαλείας, που: «Θεωρεί τις απόπειρες για εποικισμό οποιουδήποτε τμήματος των Βαρωσίων από άτομα άλλα από τους κατοίκους τους ως απαράδεκτες και ζητάει τη μεταβίβαση της περιοχής αυτής στη διοίκηση των Ηνωμένων Εθνών». Οτιδήποτε άλλο περισσεύει.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»



ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Διαχρονικά έργα μαρμαροτεχνίας στην Τήνο

Στο Μουσείο Μαρμαροτεχνίας του Πολιτιστικού Ιδρύματος Ομίλου Πειραιώς στην Τήνο εκτίθενται 150 αρχαία αντικείμενα και με ένα βίντεο σχηματίζουν ένα συναρπαστικό αφήγημα για την καθημερινή ζωή και τα ταφικά έθιμα στον Μυκηναϊκό πολιτισμό στο Αιγαίο. **Ζωή, σελ. 1**

ΧΟΡΟΣ

Η χορογράφος Νεφέλη Τσιούτη μιλάει στην «Κ»

Με αφορμή τη διεξαγωγή του 2ου Συμποσίου Επιστήμης Χορού που διοργανώνεται από το Project Breakalign η χορογράφος Νεφέλη Τσιούτη μιλάει στην «Κ» για τον χορό, τους συνήθειες τραυματισμούς και τους στόχους του Συμποσίου. **Ζωή, σελ. 4**



ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Ο Κουεντίν Ταραντίνο σφραγίζει την αλήθεια

Η νέα ταινία του Ταραντίνο «Κάποτε στο... Χόλιγουντ» μας ταξιδεύει στο Λος Άντζελες του 1969, σε μια εποχή κατά την οποία η Αμερική και ο κόσμος αλλάζουν οριστικά. Δύο κορυφαίοι σταρ, Λεονάρντο Ντι Κάπριο και Μπραντ Πιτ βρίσκονται για πρώτη φορά μαζί. **Ζωή, σελ. 11**



Δίνεις κάρτα; Παίρνεις πίσω μετρητά!

Πιστωτικές Κάρτες Alpha Bank

3% CASHBACK

ΣΤΑ ΠΡΑΤΗΡΙΑ BENZINΗΣ

Από 1 Αυγούστου έως και 30 Σεπτεμβρίου 2019

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ALPHA BANK

ZENITH

SWISS WATCH MANUFACTURE SINCE 1865

ZENITH, THE FUTURE OF SWISS WATCHMAKING

DEFY | El Primero 21

1/100th of a second chronograph

Vassos Eliades Accessories Ltd

Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Σαν σε ντε ζαβού



Από τον Δεκέμβριο του 1963 που λόγω των διαικονιστικών ταραχών αποχώρησαν από την κυβέρνηση, ο Τ/κ αντιπρόεδρος και οι τρεις Τ/κ υπουργοί και από τη Βουλή οι 15 Τ/κ βουλευτές, όπως επίσης και όλοι οι Τ/κ που κατείχαν πολιτειακά αξιώματα ή θέση στον δημόσιο τομέα, στην Πολιτεία αυτή που φέρει την ονομασία Κυπριακή Δημοκρατία, όλα τα checks and balances (έλεγκχοι και ισορροπίες) τέθηκαν υπό τη διακριτική ευχέρεια ή ήταν πια ζήτημα συνειδήσους του κάθε αξιωματούχου αυτής της Πολιτείας, από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας μέχρι και τον τελευταίο κοινοτάρχο. Όμως η ζωή έχει αποδείξει ότι ακόμα και πίσω από τα δεκατρία σημεία του Μακαρίου, το ζητούμενο στην ουσία ήταν η εξουσία να ελέγχεται μόνο από την πλειοψηφούσα ε/κ κοινότητα, διότι εξουσία σε ένα κράτος σημαίνει έλεγχος των πλουτοπαραγωγικών πηγών, δηλαδή χρήμα, τουτέστιν διαίωηση της παρουσίας των εξουσιαστών. Αυτό ενδεχομένως να μην αντιμετωπιζόταν αν υπήρχε η διάκριση στις εξουσίες κι αν για παράδειγμα η δικαιοσύνη λειτουργούσε αποδοσμευμένα από την εκτελεστική εξουσία πράγμα που στην Κύπρο, αποδεδειγμένα δεν ισχύει. Αφορημί γι' αυτά που γράφουμε σήμερα δόθηκε από το δημοσίευμα της διεθνούς ειδοσεογραφικής Οργάνωσης OCCRP (Organized Crime and Corruption Reporting Project), που συνδέει το πρώην δικηγορικό γραφείο του προέδρου της Δημοκρατίας Νίκου Χρ. Αναστασιάδη και τον ίδιο ως δικηγόρο τότε, με το ρωσικό δίκτυο ξεπλύματος μαύρου χρήματος Troika Laundrymat (14/08/2019) στο οποίο το Προεδρικό απάντησε στις 17/08/2019 ως να επρόκειτο για αβλήτη η δικαιοσύνη. Θα αναφέρω μόνο μερικά που είναι τοις πάσι γνωστά. Σκάνδαλο Μιλόσεβιτς για

ξέπλυμα δισεκατομμυρίων. Ο δικηγόρος και μετέπειτα πρόεδρος της Δημοκρατίας Τάσος Παπαδόπουλος, ο πρώην διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας Αυξέντις Αυξέντιου και ο CEO της Λαϊκής Τράπεζας και Αθάνατος για ένα φεγγάρι, Κίκις Λαζαρίδης. Για σκάνδαλο δωροδοκίας, ο πρώην διοικητής της ΚτΚ Χριστόδουλος Χριστοδούλου. Για πλαστογραφία του εγγράφου των απολαβών της η τέως διοικήτρια της ΚτΚ Χρυστάλλα Γιωρκάτζη. Ο νυν πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου Μύρων Νικολάτος και οι παρασκηνιακές του συμφωνίες με τράπεζα για τα αξιόγραφα της αδελφής και της θυγατέρας του. Το στόρι της επαγγελματικής συνάφειας υιών και θυγατέρων μελών του Ανωτάτου Δικαστηρίου με μεγάλα δικηγορικά Γραφεία, όπως του κ. Πόλυ Πολυβίου, στόρι το οποίο καταγγέλθηκε από τον δικηγόρο Νίκο Κληρίδη αδελφό του γενικού εισαγγελέα. Το εξαιρετικά σοβαρό επεισόδιο στο Κακουργιοδικείο, όπου ο Π. Πολυβίου εξύβρισε σκαιώς τον γενικό εισαγγελέα, με τον πρόεδρο του Κακουργιοδικείου να δίνει άφεση αμαρτιών σε όλους ως εάν να είναι ο Υπέρτατος Νόμος! Με όλους αυτούς γύρω του και όλα αυτά να διαδραματίζονται στη χώρα που κυβερνά, ενδεχομένως δικαιολογημένα ο Ν. Αναστασιάδης να θεωρεί ότι δικαιούται να κάνει ό,τι θέλει χωρίς να δίνει λογαριασμό σε κανένα. Δυστυχώς όμως ήταν εκείνος που τον Μάρτη του 2013 έφαγε στα μούτρα τον ντοσιέ της Κάριλ ντελ Πόντε (γενική εισαγγελέας του ΔΓΔ) που αποδείκνυε ότι η Κύπρος ήταν πλυντήριο βρώμικου χρήματος από την εποχή Μιλόσεβιτς και που ήταν η αφορμή να μας κουρέψουν απλάκνως, σύμφωνα με πρόσωπο που ήταν παρών στις Βρυξέλλες. Τώρα σαν σε ντε ζαβού βλέπουμε να συμβαίνουν τα ίδια. Την περασμένη Τετάρτη η OCCRP με ανακοίνωσή της επέμεινε στην ορθότητα του δημοσιεύματός της, σημειώνοντας: «Τόσο ο κ. Αναστασιάδης όσο και η δικηγορική περίερα, συμπεριλαμβανομένων όλων των μετόχων της, είχαν την ευκαιρία να σχολιάσουν τα ευρήματα της έρευνας αρκετές εβδομάδες πριν από τη δημοσίευση. Κανένας από αυτούς δεν επέλεξε να το πράξει». Σας θυμίζει κάτι από εποχή Μιλόσεβιτς;

paraschosa@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Οι προεδρικές του 2023, οι συμμαχίες και ο νέος πρόεδρος της Βουλής



«**Νικόλα**, ένα ρητό δεν ξεχνώ ποτέ μου: Γελάει καλύτερα όποιος γελά τελευταίος!».

Ενώ αναμένεται η επίσκεψη του Γκουτιέρρες girl για να διερευνήσει το τοπίο και την προοπτική επανέναρξης του διαλόγου, οι πολιτικοί αρχηγοί φαίνεται να ακολουθούν τις δικές τους προτεραιότητες και ατζέντες. Σε κομματικά γραφεία έχει ανάψει η συζήτηση για τις βουλευτικές του 2021, «μια συζήτηση που κάποιοι μετέφεραν στα κόμματα από τις διακοπές τους» σύμφωνα με όσα μου ανέφερε στέλεχος μεγάλου κόμματος. Σύμφωνα με το ίδιο στέλεχος, «οι εκλογές για τη δημαρχία της Αμμοχώστου είχαν τις τελευταίες μέρες υποβαθμιστεί αισθητά από κάποιους».

Οι πληροφορίες μου λένε πως οι συζητήσεις για τις βουλευτικές του 2021, που είναι οι επόμενες σημαντικές εκλογές του τόπου, έχουν ανάψει για τα καλά τόσο στον ΔΗΣΥ, όσο και στο ΑΚΕΛ και στο ΔΗΚΟ. Παρά τη μεγάλη απόσταση που μας χωρίζει από την άνοιξη του 2021, η ανάγκη για σύμπτυξη συνεργασιών προβάλλει ως αναγκαιότητα και για τα τρία μεγάλα κόμματα, με στόχο βεβαίως τις συνεργασίες για τις προεδρικές του 2023. Μια διαδικασία που ξαναζήσαμε στο παρελθόν με εφελτήριο την ανάδειξη του προέδρου της Βουλής.

Από τον ΔΗΣΥ μαθαίνω πως το κόμμα δεν θα ήθελε με τίποτα να μείνει στο περιθώριο και ο Φούλης ετοιμάζεται να δραστηριοποιηθεί πολύ σύντομα. Η δε Μάνταμ του Φούλη μου αποκάλυψε πως ο μεγάλος αρχηγός «δεν πρόκειται με τίποτα να αφήσει να επαναληφθεί το τραγικό σκηνικό που οδήγησε στην προεδρία της Βουλής τον Δημήτρη Συλλούρη». Στα άλλα δύο κόμματα τα πράγματα είναι πιο ξεκάθαρα.

Η ΔΗΚΟ αναθρεμμένη Φωτούλα μου έλεγε προχθές ότι στο πριγκιπάτο υπήρξε μεγάλη αναταραχή που για ορισμένους έφθασε στα όρια του πανικού, λόγω της δράσης του πριγκίπα Νικόλαου. Όπως μου εξήγησε, ο πανικός προκλήθηκε σε όσους δεν γνώριζαν για τις δύο μυστικές συναντήσεις που ο Νικόλας είχε με τον Άντρο Κυπριανού. Κάποιοι το πληροφορήθηκαν από ψιθύρους κομματικών στελεχών, άλλοι από τα παραπολιτικά των εφημερίδων και άλλοι από ΑΚΕΛικά στελέχη! «Όπως καταλαβαίνετε, ο πανικός που προκλήθηκε ήταν δικαιολογημένος, όπως και η απορία: Τι στο καλό συζητήσαν Νικόλας και Άντρος;». Κάποιοι μάλιστα ζήτησαν και επίσημα ενημέρωση από τον Νικόλα και διερωτή-

θηκαν γιατί οι συναντήσεις έγιναν κρυφά και ποιοι ήταν η πρωτοβουλία. Ο Νικόλας, σύμφωνα πάντα με τη Φωτούλα, υποσχέθηκε να δώσει τις απαραίτητες εξηγήσεις «σύντομα, όταν θα έχουν επιστρέψει όλοι πίσω από τις διακοπές».

Η κυρία Γιαννούλα, πάντως, η οποία ως γνωστόν ακούει όλα όσα ψιθυρίζονται στους διαδρόμους του ΑΚΕΛ και ακόμη περισσότερα, ήταν πιο διαφωτιστική. Όπως μου είπε, όπως οι συναντήσεις Άντρου-Νικόλα ήταν δύο και όχι μία, όπως κάποιοι διατείνονται και κάλυψαν ένα μεγάλο φάσμα θεμάτων με αρχή τον νόμο για τις εκποιήσεις, τις εκλογές για την Αμμόχωστο και τη στήριξη του υποψηφίου του ΑΚΕΛ Σίμου Ιωάννου, μέχρι το ενδεχόμενο συνεργασίας των δύο κομμάτων, και άλλων, για απομάκρυνση του Αναστασιάδη από την Προεδρία και του ΔΗΣΥ από την εξουσία. Μάλιστα, σύμφωνα με τις πληροφορίες της κυρίας Γιαννούλας, η πρωτοβουλία για την πρώτη συνάντηση ήταν του Νικόλα και η δεύτερη του Άντρο. «Φαίνεται να συμφωνήθηκε όπως δοθεί ως επίσημη δικαιολογία για τις επαφές το θέμα των εκλογών για την δημαρχία Αμμοχώστου», μου είπε και πρόσθεσε: «ωστόσο, το κύριο θέμα συζήτησης ήταν η προοπτική συνεργασίας και στις βουλευτικές και στις προεδρικές εκλογές. Μάλιστα, ο κύριος Άντρος πήγε με συγκεκριμένη πρόταση για έναρξη της συμμαχίας κατά του Αναστασιάδη και του

ΔΗΣΥ, να στηριχθεί ο Νικόλας από το ΑΚΕΛ για την προεδρία της Βουλής. Το γεγονός ότι τα δύο κόμματα συμφώνησαν στον κοινό υποψήφιο για την Αμμόχωστο θεωρείται μια πρώτη νίκη, ενώ θα ακολουθήσουν και άλλες επαφές και συναντήσεις». Στην ερώτηση κατά πόσον υπήρξαν αντιδράσεις από ΑΚΕΛικά στελέχη για τις συναντήσεις απάντησε: «Βεβαίως και υπήρξαν αντιδράσεις και κάποιοι ρώτησε πώς θα μπορούσαμε να συνεργαστούμε με κάποιον που κατηγορήσαμε ότι ψήφισε όλα τα αντιλαϊκά νομοσχέδια. Η απάντηση του κυρίου Άντρου ήταν πως είναι πολύ νωρίς και να μην προτρέχουμε. Διευκρίνισε ότι οι συναντήσεις ήταν καθαρά διερευνητικές, δεν έχει ληφθεί καμία απόφαση και θα πρέπει να βλέπουμε τον στόχο και το μέλλον του κόμματος και όχι τις προσωπικές εμπάθειες». Φέρεται να συμπλήρωσε μάλιστα: «Ο Χριστόφιας και ο Τάσος κατάφεραν και συνεργάστηκαν μια χαρά και δεν θα τα καταφέρουμε εμείς με τον Νικόλα, αν δεχθεί τους όρους μας;».

Υπήρξε, όμως, και ένα στέλεχος που έθεσε μία ερώτηση για την οποία δεν πήρε απάντηση: «Τι θα γίνει εάν κάνει και ο Φούλης πρόταση στον Νικόλα για την προεδρία της Βουλής;»

ΚΟΝΙΖ: Ποιος πολιτικός αρχηγός μικρού κόμματος φέρεται να κάνει επαναπροσέγγιση με μεγάλο κόμμα, το οποίο μάλιστα τον υποστήριξε σε πρόσφατη δημόσια διένεξή του;

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πριν στην «Κ»

25 - 8 - 1939

ΣΥΜΦΩΝΟΡΙΜΠΕΝΤΡΟΠ-ΜΟΛΟΤΟΦ: Χθες, υπεγράφη εις την Μόσχαν το γερμανορωσικόν σύμφωνον μητιθέσεως. Εκ μέρους της Γερμανίας υπέγραψεν ο υπουργός των Εξωτερικών του Ράιχ Ιωακείμ φον Ρίμπεντροπ και εκ μέρους της Σοβιετικής Ρωσσίας ο επί των Εξωτερικών επίτροπος Βιατισλάβ Μολότωφ. Η υπογραφή εγένετο εις το Κρεμλίον, παρίστατο δε και ο Ιωσήφ Στάλιν. [...] «Κατά το παρελθόν η Γερμανία και



η Ρωσσία ήσαν πάντοτε ασθενείς οσάκις ήσαν εχθραί και πάντοτε υγείς οσάκις ήσαν φίλαι. Η χθελινή ημέρα θα εκρίνεν αποφασιστικώς περί της τύχης των δύο εθνών. Ο Φύρερ και ο Στάλιν ασεφάνθησαν υπέρ της φιλίας. Το σύμφωνον [...] αποτελεί στερεάν και ακλόνητον βάουν επί της οποίας τα δύο Εθνη θα οικοδομήσουν συνεργαζόμενα στενώς. Η παρούσα στιγμή είναι ίσως μια από τας σημαντικωτέρας εις την ιστορίαν των δύο Εθνών. Είχε γίνει μια προσπάθεια κυκλώσεως της Γερμανίας και της Ρωσσίας και από την κυκλώσιν αυτήν γεννάται σήμερον η αιμοβαία γερμανορωσική κατανόησις».

ΕΚΚΛΗΣΗ: Τηλεγράφημα εκ Βασιγκτόνος ανήγγειλεν ότι ο Πρόεδρος Ρούσβελτ διεβίβασεν εις τον εν Ρώμη πρεσβευτήν των Ηνωμένων Πολιτειών έκκλησίν του προς τον Βασιλέα της Ιταλίας, όπως ασκήση την επιρροήν του διά την διατήρησιν της ειρήνης.

Μνήμες Μονεμβασιάς σε μια διεθνή έκδοση με δεκάδες φωτογραφίες

Επιμέλεια: **ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΠΟΥΡΝΑΡΑ**

Ο Σερ Γουόλτερ Ράνσιμαν (1903-2000), ο διαπρεπέστερος βυζαντινολόγος όλων των εποχών, είχε μία από τις πιο καθοριστικές εμπειρίες του βίου του σε ηλικία 11 ετών, στο κατάντροφα της οικογενειακής θαλαμγού. Ήταν το διάσημο «Sunbeam II» των Ράνσιμαν που η συγκυρία το έφερε πολλές δεκαετίες αργότερα στα χέρια Ελλήνων μετονομαζόμενο σε «Ευγένιος Ευγενίδης». Ο μικρός είδε για πρώτη φορά στη ζωή του τη Μονεμβασιά. Αυτό ήταν! Η έλξη που αισθάνθηκε για τον βράχο ήταν τέτοια, που κράτησε για ολόκληρη τη ζωή του και επηρέασε τα σπουδαστικά και επιστημονικά του ενδιαφέροντα. Αντίστοιχη έλξη αισθάνθηκε και μια συμπατριώτισσά του, η Αν Ελντριτζ. Κάθεται απέναντί μου σε μια ταβέρνα στον Γέρακα Λακωνίας και το πρόσωπό της φωτίζεται όταν μιλά για τη Μονεμβασιά που τόσο αγαπά, αλλά κυρίως για το βιβλίο της που μόλις εξέδωθε από τον οίκο Unicorn Press με δεκάδες εκπληκτικές φωτογραφίες για τον τόπο αυτό από το 1890 μέχρι τη σύγχρονη εποχή.

Η γεωγράφος, πολεοδόμος και κλασικίστρια Ελντριτζ, μόνιμος κάτοικος του «Κάστρου» εδώ και χρόνια, ηγείται της Φωτογραφικής Εταιρείας Μονεμβασιάς, του φορέα που διέσωσε αυτό το πολύτιμο υλικό. Μου εξηγεί ότι ο Σύλλογος αποτελείται από Έλληνες και ξένους που έχουν μεγάλη έγνοια για τη διατήρηση της μνήμης. Το θέτει σωστά: σε αυτήν τη μικρή χερσόνησο,



Φωτογραφία από το εξώφυλλο του βιβλίου της Αν Ελντριτζ.



Η χαμογελαστή Αν Ελντριτζ, που αγαπά τη Μονεμβασιά.

βαρυφορτωμένη από την Ιστορία, τα κτίρια συντηρούνται, θα μείνουν στη θέση τους. Αυτό που κινδυνεύει να χαθεί είναι οι διηγήσεις των ανθρώπων, τα χνώτα τους μέσα στα στενά σοκάκια, η καταγραφή του πώς αυτή η λωρίδα γης κουβάλησε στη ράχη της γενιές ολόκληρες. Η Ελντριτζ ευαισθητοποιήθηκε στο θέμα των φωτογραφιών, όταν διαπίστωσε μερικά χρόνια πριν πως όταν ένας ηλικιωμέ-

νος κάτοικος πέθαινε, πολύ συχνά οι οικογενειακές φωτογραφίες κατέληγαν στα σκουπίδια. Μαζί με την Ευγενία Γρηγοράκη, επίσης ιδρυτικό μέλος της Εταιρείας, η οποία θα βγάλει ένα βιβλίο αντίστοιχου περιεχομένου στα ελληνικά από τις εκδόσεις Τέταρτο, συνέλεξαν 2.000 λήψεις με επισκέψεις στα σπίτια, σε αρχεία αλλά και μέσω Διαδικτύου. Το βιβλίο της Ελντριτζ πρόκειται να παρουσιαστεί στο Ελ-

λνικό Κέντρο του Λονδίνου στις 12 Σεπτεμβρίου και στη Βρετανική Αρχαιολογική Σχολή της Αθήνας στις 23 του ίδιου μήνα. Είναι προικοδοτημένο με μικρά αλλά κατατοπιστικά κείμενα, ένα από τα οποία υπογράφει ο Τζον Κίτμερ που χρημάτισε πρόεδρος του Η.Β. στην Ελλάδα πρόσφατα και έκανε το διδακτορικό του στον Ρίτσο. Τίτλος της έκδοσης: «People, Place, Presence». Καλοτάξιδο.



Ιερέας ταΐζει σταφύλι έναν πιστοίκο στο κατακαλόκαιρο, 1950.



Ο Μονεμβασίτης Γιάννης Ρίτσος την ώρα που γίνεται γλυπτό.



Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«**Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ**»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: **ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ** • Διευθυντής: **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**
Αρχισυντάκτης: **ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ** • Υπεύθυνος Υλης: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ** • Υπεύθυνος Ατελιέ: **ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ**
Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ** • Διεύθυνση συντάξεως: **ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ**

Καυτός Σεπτέμβρης με την κάθοδο Λουτ

Το πλαίσιο Γκουτιέρες και οι διαφορετικές ερμηνείες ε/κ και τ/κ πλευράς θα αποτελέσουν την κύρια δυσκολία στους όρους αναφοράς

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Το τηλεφώνημα της Τζέιν Χολ Λουτ στον πρόεδρο της Δημοκρατίας και τον Τ/κ ηγέτη, την περασμένη Δευτέρα, επιβεβαίωσε πως ο Σεπτέμβριος κάθε άλλο από ήσυχος θα είναι σε ό,τι αφορά τις εξελίξεις στο Κυπριακό. Φάνηκε πρώτα και κύρια από το ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας τον περασμένο Ιούλιο, το οποίο ενθαρρύνει τους δύο ηγέτες να προχωρήσουν σε γραπτή ενημέρωση για την πρόοδο που πραγματοποιείται στο Κυπριακό, στέλνοντας έτσι και το μήνυμα ότι αναμένονται πλέον έργα που να αποδεικνύουν και τη βούληση και τη θέληση για λύση σε συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα. Φάνηκε, όμως, και μέσω της τηλεφωνικής υπογράμμισης της κ. Λουτ ότι θα πρέπει να υπάρξει διασφαλισμένο αποτέλεσμα για επανέναρξη των συνομιλιών. Αυτό μεταφράζεται και στο ότι οι όροι αναφοράς θα αποτελέσουν προϋπόθεση για την τριμερή συνάντηση στη Νέα Υόρκη μεταξύ των δύο ηγετών και του γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών Αντόνιο Γκουτιέρες. Η κατάληξη στους



Ο Ελληνας πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης στη συνάντηση που είχε με τον Νίκο Αναστασιάδη τον ρώτησε τι πραγματικά θέλει και εξέφρασε την ανησυχία κατά πόσο οι καιροί είναι ώριμοι για μία άτυπη πενταμερή.

Η Λευκωσία θεωρεί προαπαιτούμενο στους όρους αναφοράς τη συμπερίληψη του χάρτη που κατέθεσε ο Μουσταφά Ακιντζί, ενώ η τ/κ πλευρά θέλει να διασφαλίσει τη θετική ψήφο.

όρους αναφοράς, αλλά και η συνάντηση θα καταδείξει και αν υπάρχει περιθώριο για μία άτυπη πενταμερή συνάντηση. Ένα τέτοιο ενδεχόμενο έχει ήδη προκαλέσει προβληματισμό και ανησυχία στα εμπλεκόμενα μέρη, τα οποία μελετούν τα βήματά τους για το πώς θα κινηθούν σε μία τέτοια εξέλιξη.

Με διαφοροποιήσεις

Πόσο εύκολο είναι, όμως, το εγχείρημα κατάληξης στους όρους αναφοράς με δεδομένη και την περιπλάνηση και τις διαφωνίες που υπήρξαν τα τελευταία δύο χρόνια; Σύμφωνα με την αποκάλυψη της «Κ», οι όροι αναφοράς βρίσκονται σε προχωρημένο επίπεδο και βασίζονται σε τρεις άξονες: Το κοινό ανακοινωθέν Αναστασιάδη-Έρογλου το 2014 (προνοεί λύση ΔΔΟ και αποκλείει ένωση με άλλο κράτος, απόσχιση και στην ουσία δικοτόμηση), τις συγκλίσεις μέχρι και το Κραν Μοντάνα αλλά και το Πλαίσιο Γκουτιέρες. Όπως αναφέρουν διπλωματικοί κύκλοι, η ε/κ πλευρά επιδιώκει μία πιο «απλοϊκή» διατύπωση του Πλαισίου Γκουτιέρες. Κίνηση που όπως λέγεται θα επισκιάσει κάπως το ζήτημα της

θετικής ψήφου που αποτέλεσε αντικείμενο σφοδρής αντιπαράθεσης μεταξύ των δύο ηγετών. Όπως λένε κυβερνητικές πηγές, υπάρχει διαφορετική ανάγνωση των δύο πλευρών γύρω από το Πλαίσιο Γκουτιέρες και σε αυτό θα κληθεί να δώσει απάντηση η κ. Λουτ. Η κυβέρνηση θεωρεί δεδομένη και τη συμπερίληψη του χάρτη που κατέθεσε στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων ο Μουσταφά Ακιντζί. Η τ/κ πλευρά θέλει να περιληφθεί το Πλαίσιο Γκουτιέρες ως διασφάλιση και της θετικής ψήφου, ενώ ο Τ/κ ηγέτης θα θέλει να θέσει και ένα συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα για λύση του Κυπριακού ούτως ώστε να ικανοποιήσει και την Άγκυρα. Η κ. Λουτ αναμένεται να μείνει κάποιες μέρες στην Κύπρο για την κατάληξη των όρων αναφοράς. Όπως εκτιμάται, είτε θα ανακοινώσει τους όρους αναφοράς, είτε θα αφήσει να τους ανακοινώσει ο γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών μετά τη Γενική Συνέλευση στη Νέα Υόρκη.

Μέσω εντάσεων

Αν κάτι τέτοιο επιτευχθεί, ανοίγει ο δρόμος και για την άτυπη πενταμερή. Πάντως, όπως έγραψε ήδη

η «Κ», τα Η.Ε. θεωρούν εκ των ων ουκ άνευ μια άτυπη πενταμερή για τον λόγο ότι εκεί όλοι οι άμεσα εμπλεκόμενοι στο Κυπριακό (πέντε + 1) θα δηλώσουν παρόντες για την τελική Διάσκεψη, που στην ουσία θα είναι η ολοκλήρωση της δουλειάς που έμεινε ατελής στο Κραν Μοντάνα.

Το ερώτημα είναι πόσο έτοιμα είναι τα εμπλεκόμενα μέρη για ένα τέτοιο ενδεχόμενο. Οι τουρκικές προκλήσεις, που εντείνονται στην ανατολική Μεσόγειο, είναι κάτι που ανησυχεί πρώτα και κύρια την ε/κ πλευρά, τα Ηνωμένα Έθνη και σίγουρα την Αθήνα. Καθόλου τυχαίο το γεγονός ότι μόνο τη Δευτέρα –τη μέρα τηλεφωνικής επικοινωνίας Λουτ– υπήρξαν τρία επεισόδια παραβάσεων στην Πράσινη Γραμμή, αλλά και η ανακοίνωση του Τούρκου υπουργού Εξωτερικών Μεβλούτ Τσαβούσογλου για την άφιξη του «Ορούς Ρέις» στην ανατολική Μεσόγειο. Σε αυτό ακριβώς το κάδρο των εντάσεων εντάσσεται και η κίνηση της Άγκυρας να εκδώσει από τον υδρογραφικό σταθμό Αττάλειας πέντε διαδοχικές οδηγίες προς ναυτιλλομένους (NAVTEX), με τις οποίες αναγγέλθηκαν ναυτικά

γυμνάσια και ασκήσεις με πυρά στην περιοχή όπου ήδη διεξάγονται γεωτρήσεις από το «Φατίχ», αλλά και στα νότια του Καστελλόριζου.

Διπλωματικές πηγές υπογραμμίζουν πως η κυβέρνηση θα πρέπει να χειριστεί λεπτά αυτές τις εξελίξεις. Όπως επισημαίνουν, η ε/κ πλευρά θέλει επανέναρξη ουσιαστικών συνομιλιών το συντομότερο δυνατό. Αυτό, ωστόσο, που προβληματίζει είναι ότι δεν μπορεί να μπει σε διαπραγματεύσεις, ενόσω η Τουρκία πραγματοποιεί γεωτρήσεις εντός της κυπριακής ΑΟΖ.

Να αλλάξει η συνταγή

Ποια όμως θα είναι η στάση της Άγκυρας σε μία ενδεχόμενη άτυπη πενταμερή; Όπως ανέφερε και σε δηλώσεις του στο παρελθόν ο Τούρκος υπουργός Εξωτερικών, η Άγκυρα δεν είναι διατεθειμένη να συνεχίσει με μία συνταγή που απέτυχε. Σε αυτό το πλαίσιο φαίνεται να θέτει πρώτα συζήτηση του πλαισίου λύσης. Όπως λένε έγκυρες τ/κ πηγές στην «Κ», η Άγκυρα θέλει, μαζί με τη διζωνική, δικονομική ομοσπονδία (ΔΔΟ) να μπουν στο τραπέζι των συνομιλιών τα δύο κράτη ή η συνμοσπονδία (σε μία

προσπάθεια να διασκεδάσει τις ενστάσεις της Ε.Ε.). Σε αυτό το πλαίσιο θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση από πλευράς της Άγκυρας στην αλλαγή του στάτους κβο, προτάσσοντας ότι δεν είναι βιώσιμο, κάτι άλλωστε που υπογραμμίστηκε και στην έκθεση του γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών.

Επιδιατησία

Σχετικά με τη διαδικασία ό,τι δεν συμφωνηθεί μεταξύ των δύο ηγετών στη συζήτηση του Πλαισίου Γκουτιέρες, τότε στόχος της Τουρκίας είναι να διευθετηθεί μέσω επιδιαιτησίας των Ηνωμένων Εθνών. Στο δημοψήφισμα που θα ακολουθήσει στόχος της Τουρκίας είναι πως η επιλογή δεν θα είναι στήριξη του Σχεδίου ή παραμονή του στάτους κβο, αλλά αποδοχή του Σχεδίου που θα προκύψει ή δύο κράτη.

Σε δύο βάρκες

Πάντως, η όλη διαδικασία θέτει ζήτημα για το πώς θα κινηθεί ο Μουσταφά Ακιντζί. Όπως αναφέρει η ε/κ πλευρά, ο Τ/κ ηγέτης θα πιέσει για χρονοδιάγραμμα. Δεν θα πρέπει να αγνοηθεί άλλωστε πως ξεκινά ο προεκλογικός στα Κα-

τεχόμενα, με τον κ. Ακιντζί, βάσει δημοσκοπήσεων, να ενισχύεται μετά και από τις τελευταίες πρωτοβουλίες του στο Κυπριακό. Όπως αναφέρουν διπλωματικές πηγές στη Λευκωσία, η προσπάθεια του κ. Ακιντζί είναι να ισορροπήσει μεταξύ των επιδιώξεων της Άγκυρας, αλλά και της προσπάθειας για επίλυση του Κυπριακού στη βάση ΔΔΟ. Το τελευταίο, όπως λέγεται, διασφαλίστηκε κατά τη συνάντηση που είχαν οι δύο ηγέτες στις 9 Αυγούστου. Διπλωματικές πηγές της Λευκωσίας, υπογραμμίζουν πλέον την προσήλωση της κυβέρνησης Αναστασιάδη στην επίλυση του Κυπριακού στο πλαίσιο διζωνικής, δικονομικής ομοσπονδίας.

Ανησυχεί η Αθήνα

Η άτυπη πενταμερής, ωστόσο, φαίνεται να προκαλεί ανησυχίες και στην Αθήνα, δεδομένης και της στάσης που τηρεί η Άγκυρα. Όπως αναφέρουν διπλωματικές πηγές από την Αθήνα, ο Κυριάκος Μητσοτάκης είχε ρωτήσει στη συνάντηση που είχε με τον πρόεδρο Αναστασιάδη να του πει τι πραγματικά θέλει σε ό,τι αφορά το Κυπριακό,

Η Άγκυρα επιδιώκει, σε ένα ενδεχόμενο δημοψήφισμα, που θα ακολουθήσει, να μην αποτελέσει επιλογή η παραμονή του στάτους κβο, αλλά ή αποδοχή του σχεδίου λύσης ή δύο κράτη.

εκφράζοντάς του μάλιστα την ανησυχία ότι οι συνθήκες ίσως να μην είναι ώριμες για πενταμερή. Η «Κ» είχε καταγράψει, μετά την επίσκεψη Μητσοτάκη, ότι επιχειρήθηκε προσπάθεια να χαμπλώσουν οι προσδοκίες γύρω από μία άτυπη πενταμερή, με τον χαρακτηρισμό περί «μακρινού σεναρίου». Πολιτικοί κύκλοι από την Αθήνα εκτιμούν πως η ελληνική κυβέρνηση, δεδομένων και των τουρκικών προκλήσεων, βλέπει με ιδιαίτερη ανησυχία το να παρευρεθεί αμέσως μόλις ανέλαβε την εξουσία σε μία πενταμερή κάτω από δύσκολες συγκυρίες και με την Τουρκία να κορυφώνει τις προκλήσεις, δημιουργώντας τετελεσμένα. Σε ό,τι αφορά βεβαίως το Κυπριακό, εκτιμάται πως η Τουρκία δεν είναι έτοιμη να εμπλακεί σε διάλογο και με δεδομένες τις τελευταίες αναφορές του Τούρκου υπουργού Εξωτερικών Μεβλούτ Τσαβούσογλου για σχέδιο β' και αλλαγή πλαισίου λύσης, η Αθήνα θέλει να αποφύγει να βρεθεί ενώπιον συζήτησης για αλλαγή πλαισίου λύσης και δύο κρατών, και για το τι συνεπάγεται για την Κύπρο αλλά και για το τι θα επακολουθήσει στο εσωτερικό.

Το τετ α τετ Αντρου - Νικόλα με ανησυχίες στο Κυπριακό

Το εσωτερικό μέτωπο είναι κάτι που προβληματίζει και την κυβέρνηση. Ανώτατες κυβερνητικές πηγές κάνουν λόγο για ανάγκη λεπτών χειρισμών, ούτως ώστε να αποφευχθούν οι εντάσεις και στο εσωτερικό μέτωπο. Σε αυτό το πλαίσιο, όπως επισημαίνουν, προσέχουν στο πώς τοποθετούνται απέναντι στις τουρκικές προκλήσεις, ούτως ώστε να αποφευχθεί η όποια κριτική από πλευράς του ΑΚΕΛ, ότι η κυβέρνηση θέλει να αποφύγει τις διαπραγματεύσεις. Την ίδια στιγμή, όπως λένε οι ίδιες πηγές, η κυβέρνηση δεν είναι διατεθειμένη να συρθεί σε διαπραγματεύσεις στην κορύφωση των τουρκικών προκλήσεων εντός της κυπριακής ΑΟΖ. Κάτι που θα ενισχύσει την κριτική από πλευράς του ενδιάμεσου πόρου. Όσο όμως το Προεδρικό κροσθαθεί να βρει τη χρυσή τομή, η αντιπολίτευση φαίνεται πως προσπαθεί να εντοπίσει σημεία συ-

ΑΚΕΛ και ΔΗΚΟ παρουσιάζουν σημαντικές διαφωνίες στο Κυπριακό, ωστόσο, ανησυχούν στο ενδεχόμενο αλλαγής του πλαισίου λύσης και κάτι τέτοιο ενδεχομένως να αποτελέσει το κοινό τους σημείο.

νεννόησης. Η «Κ» είχε αναφέρει προ μηνών τις συναντήσεις συνεννόησης μεταξύ Αντρου Κυπριανού και Νικόλα Παπαδόπουλου με αφορμή το Κυπριακό. Μία τέτοια συνάντηση Αντρου - Νικόλα πραγματοποιήθηκε ξανά, μετά τη σύσκεψη αρχηγών στις αρχές του Αυγούστου.

Αντικείμενο της συζήτησης

ήταν, όπως αναφέρουν κομματικές πηγές, το Κυπριακό και η ανησυχία που εξέφρασαν για τις εξελίξεις και το ενδεχόμενο αλλαγής του πλαισίου λύσης. Και οι δύο φαίνεται να επιβεβαίωσαν πως δεν έχουν εμπιστοσύνη στον Νίκο Αναστασιάδη. Το ερώτημα είναι μέχρι πού μπορεί να υπάρξει συνεννόηση και κατά πόσο ένα κοινό μέτωπο ΑΚΕΛ-ΔΗΚΟ ιδιαίτερα στο Κυπριακό, είναι εφικτό. Οι διαφωνίες είναι εμφανείς, άλλωστε, τόσο σε ό,τι αφορά το κοινό ανακοινωθέν του 2014, όσο και στο πλαίσιο Γκουτιέρες. Για το ΑΚΕΛ το πλαίσιο Γκουτιέρες αποτελεί επιτυχία, ενώ για το ΔΗΚΟ, αποτελεί κόκκινο πανί. Η συνάντηση, πάντως, των δύο και η αποκάλυψη της «Σημερινής» για συνάντηση τους και συνεργασία στις προεδρικές εκλογές του 2023, δεν άφησε αδιάφορη την κυβέρνηση. Οι μέχρι τώρα διαβεβαιώσεις θέλουν τους δύο άντρες



Άντρος Κυπριανός και Νικόλας Παπαδόπουλος συναντήθηκαν μετά τη σύσκεψη αρχηγών και συμφώνησαν στο ότι δεν έχουν εμπιστοσύνη στις κινήσεις του Νίκου Αναστασιάδη.

να μην έχουν συζητήσει καθόλου προεδρικές εκλογές, αλλά να βρίσκονται στην αναζήτηση κοινής πορείας. Με δεδομένο ότι η συνάντηση έγινε κατόπιν πρωτοβουλίας του γ.γ. του ΑΚΕΛ, δίδεται και

η ερμηνεία πως ο Άντρος Κυπριανός δεν ετοιμάζεται για συνταξιοδότηση σε λίγους μήνες με την πραγματοποίηση του εκλογικού συνεδρίου του ΑΚΕΛ και επιδιώκει να κτίσει γέφυρες. Το κατά πόσο

αυτή η κοινή πορεία θα βρεθεί μεταξύ ΑΚΕΛ-ΔΗΚΟ θα φανεί στη συνέχεια και σίγουρα θα εξαρτηθεί κατά πολύ από το πώς θα κινηθεί ο Νίκος Αναστασιάδης από τον Σεπτέμβριο και μετά.

Η κρίση Troika Laundromat δεν έχει κλείσει

Στη μέγγενη νέου πολιτικού τυφώνα το Προεδρικό, με άγνωστες τις προεκτάσεις

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

ΛΈνε πως όταν μαλώνουν δύο ελέφαντες την πληρώνουν τελικά τα μυρμήγκια. Το κατά πόσο ο Νίκος Αναστασιάδης αποτελεί το μυρμήγκι και συνεπώς το θύμα στον σκληρό αυτό πόλεμο μεταξύ ΗΠΑ-Ρωσίας, με αφορμή και τα δημοσιεύματα που συνδέουν τον ίδιο και το πρώην δικηγορικό του γραφείο με το ρωσικό δίκτυο ξεπλύματος μαύρου χρήματος Troika Laundromat είναι κάτι που επιδέχεται πολλών ερμηνειών και συζητήσεων. «Τα μυρμήγκια οφείλουν να αντιλαμβάνονται το μέγεθός τους και κυρίως να παίζουν προσεκτικά και πηθικά, αποφεύγοντας κακοτοπιές

Το Προεδρικό άργησε λίγες μέρες να αντιδράσει, παρασυρόμενο από τη θερινή ραστώνη, ενώ οι βολές του στα ΜΜΕ προκάλεσαν κύμα αντιδράσεων για επέμβαση στην ελευθερία του Τύπου.

που στοιχίζουν», σημειώνουν στα κομματικά πηγαδάκια, θεωρώντας πως κάθε άλλο από άδικα είναι όλα όσα βγαίνουν προς τα έξω. «Ήταν θέμα χρόνου», αναφέρουν πολιτικοί κύκλοι, εκφράζοντας την ανησυχία πως τα δημοσιεύματα είναι αρχή δεινών για την αξιοπιστία της Κύπρου και πληγή στο θέμα ανεξαρτησίας της. Σε αυτό το πλαίσιο το ΑΚΕΛ βγήκε πρώτο, πάζοντας τον πρόεδρο της Δημοκρατίας για πειστικές απαντήσεις που θα διώξουν τις όποιες σκιές. Ο νέος πονοκέφαλος της κυβέρνησης που δεν φαίνεται να έχει λήξει, ωστόσο, όπως λένε από την επόμενη εβδομάδα θα ληφθούν μέτρα που επιχειρούν να εκτονώσουν την κρίση.

Στην αστική ραστώνη

Το δημοσίευμα της πλατφόρμας OCCRP που συνδέει το πρώην δικηγορικό γραφείο του προέδρου

της Δημοκρατίας Νίκου Χρ. Αναστασιάδη και τον ίδιο ως δικηγόρο τότε, με το ρωσικό δίκτυο ξεπλύματος μαύρου χρήματος Troika Laundromat δέκοψε με καθυστέρηση λίγων ημερών τη θερινή ραστώνη. Και λέμε θερινή ραστώνη δεδομένου ότι δημοσιεύθηκε μία μέρα πριν από τον Δεκαπενταύγουστο με το Προεδρικό να βρίσκεται σε καθεστώς ημιαργίας. Υπήρξαν πολιτικοί κύκλοι και πέραί του Προεδρικού που είδαν πως η χρονική συγκυρία, παραμονή του Δεκαπενταύγουστου που κυκλοφόρησε το δημοσίευμα, δεν ήταν καθόλου τυχαία. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις τους, στόχος ήταν να αποφευχθεί η οποία απάντηση από την κυβέρνηση.

Το κατά πόσο κάτι τέτοιο ισχύει είναι λίγο θολό, δεδομένου ότι και το Προεδρικό, αλλά και το δικηγορικό γραφείο κλήθηκαν από την πλατφόρμα να τοποθετηθούν και το απέφυγαν. Όπως αναφέρουν πολιτικοί κύκλοι, το γεγονός ότι το δημοσίευμα αφορούσε ειδηση που είχε να κάνει με το 2008 ενδεχομένως να υποτιμήθηκε από το Προεδρικό και κατ' επέκταση να αγνοηθεί. Ενδεικτικό ότι οι πρώτες τοποθετήσεις έκαναν λόγο για ανώνυμο συκοφαντικό δημοσίευμα.

Τα αντανάκλαστικά

Σε αντίθεση με το Προεδρικό, η Εζεκία Παπαϊωάννου έδειξε να έχει γρηγορότερα αντανάκλαστικά, θέτοντας από την αρχή ζήτημα για τα περί ύποπτων διαδρομών και καλώντας τον πρόεδρο να δώσει εξηγήσεις. Το γεγονός πως η ειδηση αναδημοσιεύθηκε από τον «Πολίτη» και τη «Χαραυγή», αλλά και οι αναδημοσιεύσεις στα κοινωνικά μέσα δικτύωσης ώθησαν το Προεδρικό και το δικηγορικό γραφείο να τοποθετηθούν λίγες μέρες αργότερα, χαρακτηρίζοντας το δημοσίευμα λιβελλογράφημα. Ο πρόεδρος, μέσω του κυβερνητικού εκπροσώπου, εξέφρασε τη λύπη του για την αναδημοσίευση του εν λόγω δημοσιεύματος από τα εγχώρια ΜΜΕ, ενώ το πρώην δικηγορικό γραφείο του Νίκου Αναστασιάδη δεν παρέλειψε να αφήσει αιχμές ότι θα κινηθεί



Ένα déjà vu του κεφαλαίου Μιλόσεβιτς επί Τάσσου Παπαδόπουλου έπαθαν κυβερνητικοί κύκλοι, με την αντιπολίτευση να καταγγέλλει δυσφήμιση της Κύπρου από την όλη υπόθεση.

νομικά. Ενδεικτικό ότι και μέλη του Προεδρικού, όπως ο διευθυντής του γραφείου Τύπου του προέδρου Βικτώρας Παπαδόπουλος, αναδημοσίευσαν την ειδηση που ήθελε το δικηγορικό γραφείο «Νίκος Χρ. Αναστασιάδης» να κινείται νομικά εναντίον των εγχώριων ΜΜΕ, δίδοντας σε κάποιους την εντύπωση πως συμφωνούν με την κίνηση. Το σίγουρο πως η ενόχληση Προεδρικού με τα ΜΜΕ, αλλά και η απάντηση περί λιβελλογραφήματος κάθε άλλο παρά εκτόνωσε την κρίση, με πολιτικές δυνάμεις, δημοσιογραφικούς κύκλους και μερίδα της κοινωνίας να κατηγορούν την κυβέρνηση για κατάφωρη επέμβαση στα ΜΜΕ. Όθνησε την πλατφόρμα OCCRP να δώσει περαιτέρω στοιχεία για το όλο ζήτημα, αφήνοντας εν πολλοίς εκτεθειμένες τις δύο πλευρές που έκαναν λόγο για λιβελλογράφημα.

Οι διαστάσεις που πήρε το όλο θέμα, έκανε πάντως κάποιους από τους παροικούντες το Προεδρικό να βιώσουν ένα déjà vu των όσων προηγήθηκαν επί Τάσσου Παπαδόπουλου γύρω από το κεφάλαιο Μιλόσεβιτς με τη συμμετοχή του δικηγορικού γραφείου του πρώην προέδρου στην εξαγωγή συναλλαγμάτων από το κεντρικό κατάστημα της «Μπεσγκράντσκα Μπάνκα» στο Βελιγράδι σε 8 υπεράκτιες εταιρείες στην Κύπρο. Αν και κύκλοι του ενδιαμέσου χώρου δεν βλέπουν κανένα συσχετισμό, πολλοί είναι εκείνοι που θεωρούν ότι αυτή ακριβώς η υπόθεση ήταν και ο λόγος που το ΔΗΚΟ κράτησε χαμηλούς τόνους στην όλη υπόθεση. Υπήρξαν πάντως οι κυβερνητικές πηγές που είδαν με ανησυχία για το πώς εξελίχθηκε η συζήτηση, αλλά και την επικοινωνιακή γραμμή της κυβέρνησης. Όπως λέγεται, το Προεδρικό

έπρεπε να απαντήσει αμέσως και να κλείσει συνοπτικά το θέμα, θυμίζοντας πως αποτελεί ιστορία δέκα και πλέον ετών. Η αλήθεια είναι πως μετά και την επίθεση του ΑΚΕΛ η κυβέρνηση βγήκε στην αντεπίθεση θυμίζοντας πως η κυβέρνηση Χριστόφια εφάρμοζε την πολιτική των πολιτογραφήσεων και πως ο Ρώσος ολιγάρχης Αλεξάντερ Αμπράμοφ πήρε κυπριακό διαβατήριο όσο ήταν υπουργός Εσωτερικών ο Νεοκλής Συλικιώτης με τον τελευταίο να ανταπαντά πως η υπηκοότητα εγκρίθηκε μέσω αυστηρών κριτηρίων και πως εκείνο που ελέγχεται από το δημοσίευμα της πλατφόρμας είναι ύποπτες διαδρομές χρήματος που συνδέονται με το τότε δικηγορικό γραφείο του προέδρου και με τον πελάτη τους.

Στο Προεδρικό επιμένουν πάντως στη γραμμή πως αποτελεί «παλιά ειδηση» και λένε με νόημα πως

αν υπήρχε οτιδήποτε μεμπτό θα έβγαине κατά την προεκλογική περίοδο κατά την οποία όπως υπογραμμίζεται ο Νίκος Αναστασιάδης κατάφερε να εκλεγεί με 57%. «Είναι γνωστό σε όλους πως εργάζονταν τα 20-30 μεγάλα δικηγορικά γραφεία της Κύπρου», λένε οι ίδιες πηγές ξεκαθαρίζοντας πως δεν υπάρχει, ωστόσο, τίποτα παράνομο στην όλη διαδικασία.

Ό,τι δεν είναι παράνομο δεν σημαίνει πως είναι και πηθικό, λέει η λαϊκή ρήση και ακριβώς αυτό φαίνεται να φέρνει την κυβέρνηση σε στενωπό, με άγνωστες τις πολιτικές προεκτάσεις, τόσο για την κυβέρνηση όσο και για τον ίδιο τον πρόεδρο. Καθόλου τυχαίες και οι τοποθετήσεις της αντιπολίτευσης περί διεθνούς διασυρμού, με πολιτικούς κύκλους να επισημαίνουν ότι το κύρος της Κύπρου έχει πληγεί ανεπανόρθωτα.

Σε δύο βάρκες και οι συνέπειες

«**Η περίοδος** που βγήκε το δημοσίευμα δεν είναι καθόλου τυχαία» επισημαίνουν κυβερνητικές πηγές, οι οποίες βλέπουν προσπάθεια στοχοποίησης του προέδρου. Για ποιο λόγο, όμως, και ποιος να θέλει να κτυπήσει τον Ν. Αναστασιάδη; «Η Κύπρος πληρώνει την πολιτική που ακολουθούσε ως τώρα, ισορροπώντας σε δύο βάρκες» απαντούν στο παρασκήνιο. Κυβερνητικοί κύκλοι εξέφρασαν τη δυσφορία τους για το γεγονός ότι το εν λόγω δημοσίευμα βγαίνει σε μία περίοδο που η Κύπρος θέλει να ενισχύσει τις σχέσεις της με τις ΗΠΑ και να έχει κατ' επέκταση στήριξη στις εξελίξεις που αναμένονται στο Κυπριακό. Αυτή η επι-

Καθόλου τυχαία δεν θεωρούν στην κυβέρνηση τη συγκυρία, με κάποιους να βλέπουν πως πληρώνει την πολιτική της να πατά για καιρό ανάμεσα σε ΗΠΑ- Ρωσία.

διώξη φάνηκε άλλωστε με το νομοσχέδιο Ρούμπιο - Μενέντεζ για το οποίο η κυβέρνηση δέχτηκε δριμεία κριτική από το ΑΚΕΛ. Το γεγονός ότι ανάμεσα στους υποστηρικτές της πλατφόρμας που δημοσίευσε

το άρθρο είναι και το γραφείο στήριξης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του Στέιτ Ντιπάρτμεντ προκάλεσε σχετική ανησυχία. Οι ίδιοι πάντως κύκλοι υποστηρίζουν πως η Κύπρος έχει συμμορφωθεί πλήρως με τις υποδείξεις της Δύσης. Αλυσμόνητη η κάθοδος της αμερικανικής μονάδας καταπολέμησης του χρηματοοικονομικού εγκλήματος (FinCEN) και του γραφείου ελέγχου ξένων περιουσιακών στοιχείων (OFAC) που υπάγονται στο Υπ. Οικονομικών των ΗΠΑ τον περασμένο Νοέμβριο, τα οποία έβαλαν στο μικροσκόπιο συγκεκριμένα δικηγορικά γραφεία για να διαπιστώσουν τη σχέση με συγκεκριμένους Ρώσους ολιγάρχες.

Τα σενάρια της στοχοποίησης

Η όλη υπόθεση βεβαίως δεν μένει στις ΗΠΑ, αλλά περιπλέκεται κατά πολύ. Στο κάδρο που για άλλους αποτελεί συνωμοσιολογία για άλλους υπαρκτό σενάριο στοχοποίησης λέγεται πως μπαίνει και ο γνωστός Βρετανός οικονομικός παράγοντας Μπιλ Μπράουντερ που ζει στις ΗΠΑ και πραγματοποιεί εκστρατεία εναντία στο Κρεμλίνο και το ρωσικό οργανωμένο έγκλημα. Σε πρόσφατη συνέντευξή του στο Politico ανέφερε πως το ρωσικό οργανωμένο έγκλημα έχει διεισδύσει πλήρως στα νομικά όργανα στην Κύπρο. Η πρόσφατη μάλιστα απόφαση του κυπριακού δικαστηρίου που

Στο κάδρο μπαίνει η υπόθεση Μπράουντερ, με κύκλους να θεωρούν πως βρίσκεται πίσω από τη στοχοποίηση και άλλους να κάνουν λόγο για συνωμοσιολογίες.

η κυβέρνηση συνεργάζεται με τις ρωσικές αρχές για την υπόθεση εναντίον του, ενίσχυσε τις φωνές στο πολιτικό σκηνικό που βλέπουν εμπλοκή Μπράουντερ.

Υπάρχουν βεβαίως και οι πο-

λιτικοί κύκλοι που βλέπουν πίσω ρωσικό δάκτυλο και σχετίζεται με τη στροφή της Κύπρου προς τις ΗΠΑ.

Ενδεικτικό ότι σύμφωνα με πολιτικές πηγές που έχουν καλές διασυνδέσεις με τη Ρωσία, αναφέρουν πως το Κρεμλίνο έχει ενοχληθεί σφόδρα, όχι μόνο με το νομοσχέδιο Ρούμπιο – Μενέντεζ, αλλά και με το γεγονός ότι ενώ ο πρόεδρος της Δημοκρατίας είχε υποσχεθεί να λύσει το ζήτημα εγκλωβισμού ρωσικών κεφαλαίων στην «FBME», που είχαν μπει με στόχο την οικοδόμηση ναού στη Λεμεσό, κάτι τέτοιο δεν έχει ακόμη διευθετηθεί.

Οι υπηκοότητες και το κεφάλαιο Λεμπέντεφ

Η κυβέρνηση αναμένεται να λάβει μέτρα για εκτόνωση της κρίσης από τη βδομάδα που μπαίνει με στόχο να διαλυθούν και οι όποιες σκιές έχουν σκεπάσει το Προεδρικό. Το ερώτημα είναι κατά πόσο θα διαλυθούν ή θα ενταθούν το επόμενο διάστημα. Ήδη δημοσίευμα που αναρτάται στην ιστοσελίδα του δημοσιογράφου John Helmer, ο οποίος ζει και εργάζεται στη Μόσχα, αναφέρεται σε αγωγή που κατέθεσε ο Λεονίντ Λεμπέντεφ ύψους 2 δισ. δολαρίων εναντίον των πρώην συναεταίρων του. Στην υπόθεση, βάσει του δημοσιεύματος, ο Λεμπέντεφ και το δικηγορικό γραφείο που τον εκπροσωπεί, το «Νίκος Χρ. Αναστασιάδης», φέρεται να κράτησαν μυστικό από τα κυπριακά δικαστήρια το ότι έχει αποκτήσει κυπριακό διαβατήριο, το οποίο όπως φαίνεται έλαβε το 2011. Στην υπόθεση τίθεται ζήτημα ψευδορκίας και εμπλοκής σε παράτυπη μετακίνηση χρημάτων από Κύπρο και Ελβετία στις ΗΠΑ. Στο δημοσίευμα αναφέρεται ως εκπρόσωπος του κ. Λεμπέντεφ ο διευθυντής του δικηγορικού γραφείου «Νίκος Χρ. Αναστασιάδης» Θεοφάνης Φιλίππου, ο οποίος δεν έκανε κανένα σχόλιο από τον καιρό που άρχισε η δίκη.

Οι τυχεροί του καλοκαιριού...

- ... κάνουν τις συναλλαγές τους με χρεωστικές κάρτες της Ελληνικής Τράπεζας ή της πρώην Συνεργατικής.
- Αυτό το καλοκαίρι, κάθε εβδομάδα για 8 εβδομάδες:

 - 50 τυχεροί κερδίζουν από €200**
 - 1 μεγάλος τυχερός κερδίζει €2500**

Διάρκεια διαγωνισμού: 08/07/19 έως 01/09/19
1 συναλλαγή = 1 συμμετοχή στην κλήρωση
Όροι και προϋποθέσεις στο www.hellenicbank.com/summerwin

Στο «ναρκοπέδιο» του Κυπριακού η Αγκυρα

Πολλά και σημαντικά είναι τα ανοιχτά μέτωπα στην Ανατολική Μεσόγειο που έχει να αντιμετωπίσει ταυτόχρονα ο Ερντογάν

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Με διπλωματικό και κοινωνικοοικονομικό «ναρκοπέδιο» παρομοιάζουν έμπειροι Τούρκοι διπλωμάτες και αναλυτές το Κυπριακό και τα ζητήματα που σχετίζονται με αυτό. Οι Τούρκοι αναλυτές αποδίδουν ιδιαίτερη σημασία στις εξελίξεις που «τρέχουν» σε πολλά μέτωπα και το νίζουν ότι το Κυπριακό και σε γενικές γραμμές οι εξελίξεις και οι νέες ισορροπίες στην Ανατολική Μεσόγειο έχουν τη δυνατότητα να επηρεάσουν τις ευαίσθητες ισορροπίες στο εσωτερικό πολιτικό πεδίο και τις στρατηγικές του τουρκικού Υπουργείου Εξωτερικών για σειρά ζητημάτων. Ο πρόεδρος της Τουρκίας Ταγίπ Ερντογάν, λαμβάνοντας υπόψη του την σοβαρότητα της όλης κατάστασης και εν μέσω γενικευμένων πολιτικών και διπλωματικών «καταιγίδας», την οποία αντιμετωπίζει η Τουρκία, κάλεσε εκτάκτως αυτήν την εβδομάδα στην Άγκυρα τους εκπροσώπους της «κυβέρνησης» για να θέσει επί τάπητος σειρά ζητημάτων. Μεταξύ αυτών ήταν και το Κυπριακό και η νέα οικονομική συμφωνία Άγκυρας-τ/κ πλευράς και όπως τονίζει στην «Κ»: «Με λανθασμένες στρατηγικές οδηγηθήκαμε σε αδιέξοδο σε πολλά μέτωπα. Στο Κυπριακό βρεθήκαμε μέσα σε ένα ναρκοπέδιο. Η απελευθέρωση μας από αυτό θα εξαρτηθεί από πολύ λιπτούς, ευαίσθητους χειρισμούς κατά το επόμενο διάστημα».

Ανοικτά όλα τα ενδεχόμενα

Στο Κυπριακό από την περίοδο του Κραν Μοντάνα, η Άγκυρα προβάλλει την άποψη ότι πλέον έχει έρθει η στιγμή για να συζητηθούν διεξοδικά όλα τα ενδεχόμενα και σεναρία. Δίχως να αποκλείει το ομοσπονδιακό μοντέλο, η τουρκική



Από την περίοδο του Κραν Μοντάνα, η Άγκυρα προβάλλει την άποψη ότι πλέον έχει έρθει η στιγμή για να συζητηθούν διεξοδικά όλα τα σενάρια.

Η «κυβέρνηση» Ερσίν Τατάρ για να διασκεδάσει τις εντυπώσεις, και ευρισκόμενη αντιμετώπιη με την απραξία της Αγκυρας, προσπαθεί να προσελκύσει το δημόσιο ενδιαφέρον σε ζητήματα όπως το άνοιγμα του Βαρωσιού.

πλευρά τάσσεται υπέρ μιας «out of the box» διαδικασίας και στο πλαίσιο αυτής της επιμονής η Άγκυρα αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην επείγουσα, σχεδιαζόμενη άτυπη πενταμερή διάσκεψη. «Το ζήτημα είναι αν αυτή η τακτική λειτουργεί, αν

φέρνει θετικά αποτελέσματα ή όχι», επισημαίνουν στην «Κ» πηγές. «Οι δηλώσεις του τύπου «Να συζητήσουμε με εναλλακτικά σχέδια» μέχρι στιγμής δεν έχουν βρει αποδέκτη στο διεθνές σκηνικό. Ο ΟΗΕ επιμένει να το εννοεί: Η ομοσπονδιακή λύση αποτελεί μονόδρομο», τονίζεται, προσθέτοντας: «Η Άγκυρα σήμερα συνειδητοποιεί ότι δεν έχει άλλη επιλογή παρά να συνεχίσει την προσπάθεια για την ομοσπονδιακή λύση. Μόνο που, σε περίπτωση φτώσιμου στο τελικό στάδιο και για από τις πλευρές δεν αποδεχθεί την τελική λύση, τότε θα είμαστε σε θέση να αναζητήσουμε εναλλακτικές φόρμουλες και ενδεχομένως την αναγνώριση της ΤΑΒΚ».

Το αβέβαιο μέλλον των Τ/κ

Η κυβέρνηση Ερντογάν δέχεται για πρώτη φορά κριτική στο εσω-

τερικό για το Κυπριακό, σε μια περίοδο Τουρκοκυπρίου εμφανίζονται όλο και περισσότεροι που αβέβαια για το μέλλον τους. Αυτή η εξέλιξη δεν περνά απαρατήρητη στην Άγκυρα, στην οποία, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», η αξιωματική αντιπολίτευση ετοιμάζεται να ανοίξει το κεφάλαιο της κρίσης που υπάρχουν μεταξύ Τουρκίας και Τ/κ, στα χρόνια της διακυβέρνησής του ΑΚΡ.

Όπως υπογράμμισε την προηγούμενη εβδομάδα ο αρχηγός της τ/κ αξιωματικής αντιπολίτευσης, Τουφάν Έρχιουρμαν, παρά την υπογραφή της νέας οικονομικής συμφωνίας στις 20 Ιουλίου, η τ/κ πλευρά μέχρι σήμερα δεν έχει λάβει την παραμικρή οικονομική βοήθεια από την Άγκυρα. Ο κ. Ερντογάν κάλεσε στην Άγκυρα τ/κ αντιπροσω-

πεία για να συζητηθεί αυτό το θέμα, προτού η αξιωματική αντιπολίτευση εξαπολύσει μετωπική επίθεση.

Σύμφωνα με τον κ. Έρχιουρμαν, αρχικά ανακινώθηκε η όψη με βάση την νέα συμφωνία, η Τουρκία ήταν έτοιμη να παραδώσει στους Τ/κ ένα σημαντικό κονδύλι ως οικονομική βοήθεια. Στη συνέχεια έγινε γνωστό ότι τελικά στα Κατεχόμενα θα λάβουν τα 2/3 του αρχικού ποσού. Έναν μήνα μετά τη συμφωνία η Άγκυρα δεν έκανε προχωρήσει ακόμη στην απελευθέρωση του σχετικού κονδυλίου. Έτσι, η «κυβέρνηση» του Ερβίν Τατάρ για να διασκεδάσει τις εντυπώσεις, και ευρισκόμενη αντιμέτωπη με την απραξία της Άγκυρας, προσπαθεί να προσελκύσει το δημόσιο ενδιαφέρον σε άλλα ζητήματα, όπως είναι το θέμα ανοίγματος του Βαρωσίου.

Κριτική για ΑΟΖ

Η τουρκική κυβέρνηση δεν δέχεται πλέον αποκλειστικά κριτική για τα βήματά της στο Κυπριακό. Οι κινήσεις της κυβέρνησης στην κυπριακή ΑΟΖ έχουν ως αποτέλεσμα την έντονη αντίθεση της εξιωματικής αντιπολίτευσης. Για πρώτη φορά, το Ρεπουμπλικανικό Λαϊκό Κόμμα (ΡΑΚ) βάλλει κατά της κυβέρνησης με αφορμή τα όσα συμβαίνουν στην Αν. Μεσόγειο. Το ΡΑΚ, το δεύτερο μεγαλύτερο κόμμα της Τουρκίας, το οποίο σημειώσε εντυπωσιακά αποτελέσματα στις πρόσφατες δημοτικές εκλογές, έχει διαφοροποιητική άποψη. Όπως εξήγησε σε δημόσια παρέμβαση της η ηγεσία του ΡΑΚ σχετικά με τις εξελίξεις στην Αν. Μεσόγειο, όπως και σε άλλα ζητήματα της εξωτερικής πολιτικής, έτσι και στο ζήτημα της κυπριακής ΑΟΖ η στρατηγική της κυβέρνησης Ερντογάν έχει σημειώσει παταγώδη αποτυχία. Η Τουρκία όχι μόνο δεν κατάφερε να εξασφαλίσει τη θέση της στη νέα ενεργειακή σκακιέρα, αλλά ταυτόχρονα όλες οι πρωτοβουλίες που έλαβε απέτυχαν. «Για ποιο λόγο η Τουρκία δεν συμμετέχει στο Φόρουμ Φυσικού Αερίου της Αν. Μεσογείου», αναρωτιέται το κόμμα. Το τρίτο μεγαλύτερο κόμμα, το Δημοκρατικό Κόμμα των Λαών (ΔΚΛ), το οποίο υποστηρίζει κυρίως οι Κούρδοι και η τουρκική Αριστερά, είναι το μοναδικό που δεν εγκρίνει στο σύνολό τους όλες τις πρωτοβουλίες που λαμβάνει σήμερα η Άγκυρα στην κυπριακή ΑΟΖ.

ΔΙΕΘΝΕΣ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΥΠΡΙΑ
ΚΥΠΡΙΑ INTERNATIONAL FESTIVAL

ART YOUR SERVICE

Κύπρος

Μια γιορτή
των παραστατικών τεχνών

01.09.2019 / 18.00 - 22.00

Λήδρας, Ονασαγόρου,
Πλατεία 28ης Οκτωβρίου
(Παρθεναγωγείου Φανερωμένης),
Πλατεία Φανερωμένης,
Πλατεία Ελευθερίας

Μια πολυδιάστατη και εξωστρεφής παραγωγή με χορό, θέατρο και περφόρμανς σε καταστήματα, διαδραστικά δρώμενα και μουσική παρέλαση σε δρόμους και πλατείες της Παλιάς Λευκωσίας. Καλλιτεχνική διεύθυνση: Λία Χαράκη.

Για πληροφορίες:
τηλ: 70002212
www.kypria.org.cy

ΧΟΡΗΓΟΙ

ΜΕΤΑΙ ΧΟΡΗΓΟΙ

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ



**Ευρωπαϊκό
Πανεπιστήμιο
Κύπρου**



Πρώτο και Μοναδικό Πρόγραμμα Οδοντιατρικής στην Κύπρο

- Πρότυπη Ιδιόκτητη Οδοντιατρική Κλινική
- Τεχνολογικά Προηγμένα Εργαστήρια
- Εξάσκηση στην επαυξημένη πραγματικότητα (Augmented Reality)
- Μέλος του Association of Dental Education in Europe (ADEE)

Το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου
ανάμεσα στα 301+ καλύτερα
πανεπιστήμια παγκοσμίως
των Times Higher Education
University Impact Rankings.

Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου
Διογένους 6, 2404 Έγκωμη, Λευκωσία,
Τ.Θ. 22006, 1516 Λευκωσία, Κύπρος
Τηλ: +357 22713000
Φαξ: +357 22713172
Email: info@euc.ac.cy
www.euc.ac.cy

Βρείτε μας στο



Φοβούνται την αποχή στις εκλογές Αμμοχώστου

Το ΑΚΕΛ ελπίζει να επανακτήσει τη δημαρχία, ενώ ο ΔΗΣΥ κρατά αποστάσεις

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Το μέγεθος της αποχής είναι αυτό που φοβούνται στην εκλογική μάχη που πραγματοποιείται σήμερα για τη δημαρχία της Αμμοχώστου. Αναμφίβολα πρόκειται για μία ιδιαίτερα ιδιόμορφη εκλογική διαδικασία. Αφενός γιατί οι εκλογές πραγματοποιούνται εντός του καλοκαιριού με τους πλείστους να απουσιάζουν σε διακοπές και τα κομματικά επιτελεία κατ' επέκταση να υπολειτουργούν. Αφετέρου, το καθεστώς του Δήμου που δεν έχει να κάνει με ένα πάρε δώσε τοπικών αρχόντων και δημοτών ενδεχομένως να ενισχύσει την αποχή. Υπάρχει βέβαια και η πεποίθηση πως οι τελευταίες εξελίξεις γύρω από την Αμμόχωστο θα ωθήσουν τους δημότες να προσέλθουν μαζικά στην κάλπη.

Ελπίζουν στο ΑΚΕΛ

Στην Εξέκρια Παπαϊωάννου ελπίζουν σε νίκη με την υποψηφιότητα του Σίμου Ιωάννου. Υπενθυμίζεται πως η δημαρχία Αμμοχώστου ανήκε διαχρονικά στο ΑΚΕΛ. Η επιστροφή της δημαρχίας θεωρείται πως έχει ιδιαίτερη σημασία σε αυτή την κρίσιμη στιγμή και για το ΑΚΕΛ, αλλά και για τις πιέσεις του Δήμου προς τον πρόεδρο. Άλλωστε, οι εξελίξεις στην Αμμόχωστο με τις εξαγγελίες Οζερσάι ώθησαν το καλοκαίρι τους δημότες Αμμοχώστου σε κινητοποίηση έξω από το Προεδρικό. Υπενθυμίζεται πως το 2016 σκληρό μπρα ντε φερ μεταξύ Σίμου Ιωάννου και Αλέξη

Γαλανού με τον κ. Ιωάννου να χάνει τη δημαρχία για 26 ψήφους. Μαζί με το ΑΚΕΛ, στηρίζουν την υποψηφιότητα Σίμου Ιωάννου το ΔΗΚΟ και η Συμμαχία Πολιτών και αναμένεται πως σε αντίθεση με το 2016, όταν και υπήρχαν διαφορές κεντρικών ψηφοφόρων προς την υποψηφιότητα του Αλέξη Γαλανού, αυτή τη φορά θα συσπειρωθούν.

Σύμφωνα με το κομματικό παρασκήνιο, φέρεται να υπάρχει μία σχετική διαβούλευση για την αντιδημαρχία. ΔΗΚοικά στελέχη υποστηρίζουν πως υπήρξε συμφωνία σε ανώτατο επίπεδο μεταξύ ΑΚΕΛ-ΔΗΚΟ, ούτως ώστε στο ενδεχόμενο εκλογής Σίμου Ιωάννου η αντιδημαρχία της Αμμοχώστου – την οποία κατέχει αυτή τη στιγμή το μέλος του Πολιτικού Γραφείου του ΑΚΕΛ Χρύσανθος Ζαννέτος – θα περάσει στο ΔΗΚΟ και συγκεκριμένα στον δημοτικό σύμβουλο Αντρέα Σιοπακά. Αυτό ενδεχομένως να ωθήσει τους κομματικούς και τοπικούς πυρήνες να δουλέψουν πιο εντατικά για την εκλογή Ιωάννου και στην προσέλευση κόσμου. Κάτι τέτοιο βεβαίως δεν επιβεβαιώνεται από το ΑΚΕΛ. Διαφωνούν πως έχει υπάρξει μία τέτοια συμφωνία, αναμένεται να υπάρξουν αντιδράσεις και εντάσεις εντός της δημοτικής ομάδας του ΑΚΕΛ για το ενδεχόμενο η αντιδημαρχία να δοθεί στο συγκεκριμένο πρόσωπο. Το τι θα ισχύσει θα ξεκαθαρίσει σίγουρα στο ενδεχόμενο εκλογής του κ. Ιωάννου.

Ο Σίμος Ιωάννου πάντως επι-



Χωρίς αντιπαραθέσεις μεταξύ των υποψηφίων, διεξήχθη η προεκλογική εκστρατεία για τις εκλογές της 25ης Αυγούστου 2019.

Η ανεξάρτητη υποψηφιότητα

Ερώτημα βεβαίως αποτελεί και η δυναμική της υποψηφιότητας του Ανδρέα Λόρδου. Ο κ. Λόρδος είχε λάβει 14% στις εκλογές του 2016 και όπως λέγεται έχει έρεισμα τόσο στους κύκλους του ΔΗΣΥ όσο και στο ΑΚΕΛ. Ερώτημα που θα απαντηθεί με το άνοιγμα της κάλπης είναι κατά πόσο θα τον ωφελήσει η καμπάνια του κατά την οποία έχει επιτεθεί σε όλα τα κόμματα για τη διαχρονική στάση τους γύρω από την επιστροφή της Αμμοχώστου. Σίγουρα πάντως στον ΔΗΣΥ βλέπουν με ενδιαφέρον την προεκλογική του και ανησυχούν στο ενδεχόμενο διαρροών όπως άλλωστε συνέβηκε και σε άλλους δήμους το 2016 και συγκεκριμένα στον δήμο Στροβόλου. Τη δική της σημασία έχει και η υποψηφιότητα του βουλευτή του ΕΛΑΜ Λίνου Παπαγιάννη, καθώς γίνεται αμέσως μετά τον αποκλεισμό της Χρυσής Αυγής από την ελληνική βουλή και την ήττα του ΕΛΑΜ στις ευρωεκλογές. Όπως όλα δείχνουν το ΕΛΑΜ θέλει να δηλώσει το «παρών» του για να μετρήσει τη δύναμή του και επιδιώκοντας να κερδίσει το πιο σκληρό ακροατήριο της περιοχής.

χείρησε να διατηρήσει χαμηλούς τόνους γύρω από τις θέσεις του στο κυπριακό, σε μία προσπάθεια να μην πειράξει τις ευαισθησίες του Κέντρου και του πιο σκληρού ακροατηρίου. Ενδεικτικό ότι επέλεξε να μην απαντήσει αν το 2004 ήταν υπέρ του Σχεδίου Ανάν σε συνέντευξή του στον «Πολίτη» προκαλώντας την αντίδραση μερίδας των Αμμοχωστιανών δημοτών, οι οποίοι μεταξύ άλλων διαφωνούν γενικότερα με τη σύμπλευ-

σή με το Κέντρο. Σημειώνεται πάντως πως ο κ. Ιωάννου είχε στηρίξει -σε αντίθεση με την επίσημη γραμμή του κόμματος- το Σχέδιο Ανάν και όπως λέγεται τότε ήταν από τα στελέχη που «τιμωρήθηκαν» για τη στάση του κατά τις εκλογές για την Κεντρική Επιτροπή του κόμματος το 2005. Η τελευταία κίνησή του να συναντήσει –στο ενδεχόμενο εκλογής του- να ανεβούν οι Ικέτιδες στο κατεχόμενο αρχαίο θέατρο της Ζαλαμίνας, θεωρείται πάντως πως

θα προκαλέσει σχετικές αντιδράσεις στον χώρο του Κέντρου.

Χαμηλοί τόνοι στον ΔΗΣΥ

Στον Συναγερμό, πάντως, επιχειρούν να τηρήσουν αποστάσεις. Αποστάσεις που τυχάνουν διαφόρων ερμηνειών. Κάποιοι θεωρούν δεδομένο ότι ο ΔΗΣΥ εκτιμά δύσκολη τη νίκη, ενώ άλλοι ότι θέλει να περάσει το μήνυμα πως με δεδομένες τις εξελίξεις στο Κυπριακό δεν υπάρχει χώρος προεκλογικής αντιπαράθεσης. Ενδεικτικό ότι στον προεκλογικό του Νίκου Κάρουλλα δεν έχει φανεί ούτε ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ, ούτε ο αναπληρωτής πρόεδρος εξ Αμμοχώστου ορμώμενος και επικεφαλής της καμπάνιας βάσει καταστατικού Λευτέρης Χριστοφόρου. Την προεκλογική έχει αναλάβει ο αντιπρόεδρος του κόμματος Γιώργος Γεωργίου.

Όσο όμως κι αν ο ΔΗΣΥ θέλει να αποφύγει τις αντιπαραθέσεις στο εσωτερικό του κόμματος υπάρχουν και διαφωνίες και ενστάσεις. Όχι μόνο αρχικά στο σενάριο υποψηφιού κοινής αποδοχής, αλλά και με την στήριξη της υποψηφιότητας του δημοτικού συμβούλου του ΔΗΣΥ Νίκου Κάρουλλα. Ο κ. Κάρουλλας, όπως επισημαίνουν κύκλοι από την Αμμόχωστο, έχει έρεισμα

και εκτός του ΔΗΣΥ. Έχει βεβαίως και αρκετές αντιδράσεις από Συναγερμικούς μετά την δημοσιοποίηση τοποθέτησής του ότι δεν τον ενοχλεί να έχει ταυτότητα του ψευδοκράτους. Βίντεο που ανακίνησαν και συναγερμικά στελέχη όπως ο Ανδρέας Θεμιστοκλέους, αλλά και ο γενικός γραμματέας του ΔΗΚΟ Αθως Αντωνιάδης με τον κ. Κάρουλλα να ανταπαντά πως η δήλωσή του παρερμηνεύθηκε από συγκεκριμένους κύκλους για να πληγεί. Το κατά πόσο το συγκεκριμένο περιστατικό θα στοιχίσει στην υποψηφιότητά του θα φανεί στην κάλπη. Όπως ξεκαθαρίζει πάντως στόχος της υποψηφιότητάς του είναι μέσω της εκλογικής αναμέτρησης να δοθεί η απαραίτητη σημασία στην Αμμόχωστο και τα κύρια προβλήματα που αντιμετωπίζει. Σημειώνει πως η εκλογική διαδικασία χωρίς να είναι προδιαγεγραμμένο το αποτέλεσμα, θα κινητοποιήσει τους δημότες και να ψηφίσουν, αλλά κυρίως να έρθουν κοντά στην πόλη. Σε αυτό το πλαίσιο όπως λέγεται έχει αποφύγει να έρθει σε αντιπαράθεση με τους ανυποψήφιους του, καθώς το μήνυμα που πρέπει να σταλεί είναι ότι όλοι ενωμένοι θα δουλέψουν για την Αμμόχωστο την επόμενη μέρα.

Από τους αριστερούς δημάρχους στους διορισμένους

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Δικαίωμα εκλογής δημοτικών αρχών στην Κύπρο δόθηκε από την αποικιακή κυβέρνηση για πρώτη φορά το 1943, μετά το 1923, οπότε και η αποικιακή κυβέρνηση τις κατήργησε. Η εκλογική διαδικασία για την ανάδειξη των δημάρχων γινόταν ανά τριετία και συνεχίστηκε κανονικά έως και το 1953. Η έναρξη του αγώνα της ΕΟΚΑ ανάγκασε την αποικιοκρατική κυβέρνηση να απαγορεύσει τις εκλογές, που ήταν προγραμματισμένες για την 1 Απριλίου 1955 και την επιστροφή στο σύστημα διορισμού δημάρχου και Δημοτικού Συμβουλίου από την εκάστοτε κυβέρνηση. Αυτή η τακτική συνεχίστηκε έως και το 1985, οπότε και ψηφίστηκε ο νέος περί Δήμων Νόμος, Ν. 111/1985. Οι πρώτες δημοτικές εκλογές, μετά το 1953, διεκνήθηκαν τον Ιούνιο του 1986.

Σε αυτόν τον νόμο στο Άρθρο 138 αναφέρεται σχετικά για τις εκλογές στους κατεχόμενους Δή-

Είκοσι επτά χρόνια εκλογές στην προσφυγιά - Από την οδό Ανεξαρτησίας στη Λεμεσό.

μους: «Διαρκούσης της εκρύπτου καταστάσεως η εκλογή διά τους δήμους οίτινες κείνται επί του υπό Τουρκικήν κατοχήν εδάφους της Δημοκρατίας ενεργείται συμφώνως προς τας διατάξεις του περί Εκλογής των Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων Νόμου αναπροσαρμοζόμενος προς τας συνθήκας εκάστης περιπτώσεως ως ο Υπουργός ήθελε κρίνει σκόπιμον» και στο Άρθρο 139: «Ανεξαρτήτως των διατάξεων του άρθρου 138, το Υπουργικόν Συμβούλιον κέκτται εξουσίαν όπως, οσάκις κατά την κρίσιν αυτού αι υφιστάμενοι συνθήκαι και εν γένει το δημόσιον συμφέρον επιβάλλουν τούτο, διατάξη την διεξαγωγήν ή μη εκλογών εν σχέσει

προς δήμον όστις κείται επί του υπό Τουρκικήν κατοχήν εδάφους της Δημοκρατίας, και εν περιπτώσει κατά την οποίαν ήθελε διατάξει την μη διεξαγωγήν εκλογών, τούτο κέκτται εξουσίαν όπως διορίζη δημοτικήν επιτροπήν συνισταμένην εκ πέντε μέχρι δεκαπέντε δημοτών [...]».

Δήμαρχοι μετά το 1960

Στην Αμμόχωστο πρώτος εκλεγμένος δήμαρχος ήταν ο Αδάμ Αδάμαντος (1904-1959), ο οποίος έμεινε στη θέση αυτή από το 1943 έως το 1953, έχοντας κερδίσει τις εκλογές του 1946 και του 1949. Ο Αδάμαντος ήταν ο πρώτος αριστερός δήμαρχος της πόλης εκλεγμένος με το ΑΚΕΛ, που είχε ιδρυθεί το 1941(στη Λεμεσό εξέλεξη ο γ.γ. του κόμματος Πλουτีส Σέρβας). Στη θέση του δημάρχου Αμμοχώστου τον Αδάμαντα διαδέχθηκε ο Αντρέας Πούγιουρος (1924-2012), από το 1953 έως το 1960, ο οποίος και ήταν ο πρώτος δήμαρχος της Αμμοχώστου μετά την Ανεξαρ-

τησία. Ο Πούγιουρος διατέλεσε ανελλιπώς δήμαρχος τα έτη 1960 έως 1962. Το 1962, η διοίκηση του Δήμου Αμμοχώστου, όπως και των υπολοίπων, παραχωρήθηκε στο Συμβούλιον Βελτιώσεως και τα έτη 1963-1964 στους επάρχους Αχμέντ Σαμί και Δημητράκη Παράλικη. Την 1η Δεκεμβρίου 1964 το Υπουργικό Συμβούλιο προχώρησε στον διορισμό του Αντρέα Πούγιουρου, ο οποίος παρέμεινε επικεφαλής του Δήμου έως το 1978. Ο Αντρέας Πούγιουρος αντιμετώπισε ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα της Αμμοχώστου, από τον Β Παγκόσμιο μέχρι την εισβολή το 1974, τους «παραγκόβιους». Η λύση βρέθηκε με την ανεγερση δημοτικών κατοικιών.

Την περίοδο 1978 έως το 1987, για εννέα χρόνια, δημαρχεύον διετέλεσε ο στενός συνεργάτης του Αδάμαντος, Πρόδρομος Παπαβασιλείου (1919-2006), ο οποίος είχε μακρά εμπειρία στα αυτοδιοικητικά της Αμμοχώστου, μιας και είχε υπηρετήσει στον Δήμο Αμμοχώστου 9

χρόνια ως δημοτικός σύμβουλος και 11 χρόνια ως αντιδήμαρχος. Συνολικά ο Παπαβασιλείου υπηρέτησε την πόλη του για 29 χρόνια. Ως δημοτικός σύμβουλος Αμμοχώστου διαδραμάτισε σπουδαίο ρόλο στο ζήτημα των Εβραίων προσφύγων στο στρατόπεδο του Καραόλου Αμμοχώστου. Αποσύρθηκε λόγω ηλικίας το 1987. Την πενταετία 1987-1991 διορίστηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο ως δημαρχεύοντες οι Θ. Οικονόμου, Α. Πογιατζής, Ι. Καλλής, Φ. Επιφρανίου, Σ. Φοιτίδου. Στις δημοτικές εκλογές της 12ης Ιανουαρίου 1992 – ήταν η πρώτη φορά που πραγματοποιήθηκαν εκλογές για τους κατεχόμενους δήμους - εξέλεξη δήμαρχος Αμμοχώστου και πάλι ο Αντρέας Πούγιουρος (ποσοστό 90,4%), ο οποίος έμεινε στο πηδάλιο έως το 2001, οπότε και απεσύρθη από τη δημόσια σφαίρα. Στις εκλογές του Δεκεμβρίου του 2001, δήμαρχος Αμμοχώστου εξελέγη ο Κίκης Καζαμίας με ποσοστό 59,41%. Ο κ. Καζαμίας άφησε τον

δημαρχιακό θώκο τον Φεβρουάριο του 2003, όταν ο πρόεδρος Τάσος Παπαδόπουλος τον διόρισε υπουργό Συγκοινωνιών και Έργων. Στις εκλογές του Απριλίου του 2003 δήμαρχος Αμμοχώστου για την υπόλοιπη θητεία του υπουργοποιηθέντος, μέχρι τότε δημάρχου Κίκη Καζαμία, εξέλεξη το στέλεχος του ΑΚΕΛ Γιαννάκης Σκορδής, ο οποίος υποστηρίχθηκε από όλα σχεδόν τα κόμματα. Η καθολική στήριξη Σκορδή ήταν και η αιτία που ο μοναδικός ανθυποψήφιος απεσύρθη από τη διαδικασία και εξέλεξη άνευ αντιπάλου. Ο Αλέξης Γαλανός ήταν ο πρώτος δήμαρχος της πόλης που προερχόταν από την Κεντροδεξιά, και στηρίχθηκε από τον ΔΗΣΥ. Κράτησε τη θέση του δημάρχου Αμμοχώστου για δώδεκα χρόνια, και συγκριμένα από το 2007 έως τον Ιούλιο του 2019, οπότε και αδόκτα έχασε τη ζωή του, χωρίς να έχει καταφέρει να επιστρέψει στην αγαπημένη του πόλη, για την οποία έδωσε τόσους αγώνες.

MC MEDOCHEMIE

43 ΧΡΟΝΙΑ

φροντίδα για τον άνθρωπο και την υγεία

Τεστ ανθεκτικότητας οι αξιολογήσεις

Χωρίς την προσδοκώμενη συναίνεση προχωρά η εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων λίγες μέρες πριν ανοίξουν τα σχολεία

Του ΜΙΧΑΛΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Η νέα σχολική χρονιά, η οποία βρίσκεται προ των πυλών, αναμένεται αρκετά διαφοροποιημένη σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια, και αυτό διότι σε όλες πλέον τις βαθμίδες του δημοσίου σχολείου εισάγονται ρυθμίσεις που αφορούν την αξιολόγηση μαθητών και εκπαιδευτικών. Δύο διαφορετικά μοντέλα αξιολογήσεων εισάγονται για Δημοτική και Μέση εκπαίδευση, ενώ το κομμάτι που αφορά τους εκπαιδευτικούς, βρίσκεται στη «μέγερνη» των διαπραγματεύσεων. Σημαντικό στοιχείο πως για όλα τα νέα φαινόμενα αξιολόγησης που εντάσσονται στα σχολεία, έντονες είναι οι αντιδράσεις των εκπαιδευτικών οργανώσεων και υπολοίπων φορέων.

Το Υπουργείο Παιδείας έχει από καιρό πάρει την απόφαση να προχωρήσει σε βαθιές τομές στον τομέα της αξιολόγησης όλων των μερών του εκπαιδευτικού συστήματος. Από τη μια τα κρούσματα βίας και παραβατικότητας, από την άλλη οι πενιχρές αποδόσεις των μαθητών στις σχολικές απαιτήσεις, προκαλούν προβληματισμό στους αρμόδιους που ζητούν επιτακτικά αντιστροφή του αρνητικού κλίματος. Από το δημοτικό πλέον, προβλονται διάφορες ρυθμίσεις, με κεντρικό άξονα τη μεθοδική άντληση στοιχείων αναφορικά με την πρόοδο ή και τις αδυναμίες των μικρών μαθητών, μιας και οι βάσεις για τη μετέπειτα εξέλιξη στη Μέση Εκπαίδευση καθορίζονται από νεαρή ηλικία.

Όσον αφορά τη δημοτική εκπαίδευση, όπως επεσήμανε στην «Κ» ο κ. Φίλιος Φυλακτού, πρόεδρος της Παγκύπριας Οργάνωσης Ελλήνων Δασκάλων (ΠΟΕΔ), θα εφαρμοστούν σε γενικές γραμμές όσα

ισχυαν μέχρι και σήμερα. Προς καλύτερη ενημέρωση του Υπουργείου, ο κ. Φυλακτίου επεσήμανε πως δημιουργείται ένα κοινό έντυπο για όλα τα σχολεία στη βάση κοινών κριτηρίων, το οποίο με ευθύνη των δασκάλων θα συμπληρώνεται πιο φασάκι το χρόνο. Το έντυπο με τις κρίσεις των δασκάλων θα αποστέλλεται στο Υπουργείο, ενώ ενημέρωση θα λαμβάνουν και οι γονείς των μαθητών.

Χάσμα για τα τετράμηννα

Με νέο πρόσωπο ξεκινά η σχολική χρονιά και για τα σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης, μιας και το μοντέλο αξιολόγησης των μαθητών εδράζεται στη φιλοσοφία των εξε-

Το χρονικό ορόσημο της 19ης Αυγούστου που χορήγησε το Υπουργείο στις εκπαιδευτικές οργανώσεις για να καταθέσουν τις δικές τους απόψεις εξέπνευσε χωρίς ανταπόκριση, ενώ ούτε η παράταση της 26ης Αυγούστου θα τελεσφορήσει.

τάσεων τετραμίνων. Το σχέδιο αυτό που έχει προκαλεί την έντονη αντίδραση των εκπαιδευτικών οργανώσεων, της Παιδوبουλής αλλά και της ΠΣΕΜ (μαθητές), θα έχει άμεση ισχύ στην Α' Λυκείου από τον προσεχή Σεπτέμβριο, μετά από το συμβιβασμό που επιτεύχθηκε μεταξύ Υπουργείου και κοινοβουλευτικών κομμάτων (πλην ΑΚΕΛ), κατά την Ολομέλεια του Σώματος στις 12 Ιουλίου. Τα εμπόδια που πρέπει



Οι εκπαιδευτικοί υποστηρίζουν πως ο κατακερματισμός των διδακτικών ωρών προς προετοιμασία των μαθητών για τις εξετάσεις, θα πρέπει να συνοδεύεται από μείωση της διδακτέας ύλης, κάτι που επί του παρόντος το Υπουργείο Παιδείας δεν φαίνεται διατεθειμένο να εξετάσει.

ο κατακερματισμός των διδακτικών ωρών προς προετοιμασία των μαθητών για τις εξετάσεις, θα πρέπει να συνοδεύεται από μείωση της διδακτέας ύλης, κάτι που επί του παρόντος το Υπουργείο δεν φαίνεται διατεθειμένο να εξετάσει.

Επιπρόσθετα η Παιδοβουλή με ανακοίνωσή της, μία μέρα μετά την υπερψήφιση των Κανονισμών για τα Τετράμηνια, κάνει λόγο πως με τη νέα μορφή «έχουν διπλασια-

στεί οι γραπτές αξιολογήσεις, ενώ έχουν περιοριστεί και οι μορφές διαμορφωτικής αξιολόγησης», καταλήγοντας «αν τέτοιες εισηγήσεις αποτελούν δημιούργημα ανθρώπων που γνωρίζουν τις συνθήκες λειτουργίας των Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης».

Σε θολά νερά

Στις 5 Ιουλίου παρουσία όλων των εμπλεκομένων φορέων, ο

πυργός Παιδείας παρουσίασε την ολοκληρωμένη μορφή του νέου «Σύσματος Αξιολόγησης του Εκπαιδευτικού Έργου και των Εκπαιδευτικών». Ουσιαστικά αποτελεί τη νέα μορφή αξιολόγησης των εκπαιδευτικών, για την οποία όμως δεν έχει εφαρμοφιστεί το σχολικό έτος που θα εφαρμοστεί. Όπως σημείωσε κατά την παρουσίαση ο κ. Χαμπανούρης «ήτοιμα αν δεν προλάβουμε τον Σεπτέμβριο του 2020 να υλοποιηθεί, θεωρώ ότι οπωσδήποτε θα είναι έτοιμο να μπει σε εφαρμογή το 2021».

Ένα από τα επίμαχα ζητήματα του όλου εγχειρήματος, είναι η τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων, μιας και ο υπουργός είχε θέσει ως καταλλεκτική ημερομηνία υποβολής βελτιωτικών προτάσεων από τους εμπλεκόμενους φορείς, τη 19η Αυγούστου. Το χρονικό ορόσημο δεν ακολούθηθηκε από τις εκπαιδευτικές οργανώσεις, και ως εκ τούτου όπως δήλωσε ο κ. Χαμπιαούρης, μια μικρή παράταση μέχρι τις 26 του μηνός μπορεί να γίνει αποδεκτή. Κάτι τέτοιο δεν πρόκειται να γίνει κατορθωτό, μιας και σύμφωνα με τον πρόεδρο της ΟΕΛΜΕΚ Κώστα Χατζησάββα, η Οργάνωση θα συνεδριάσει στις 27 του μήνα για συζήτηση του συγκεκριμένου ζητήματος. Ερωτηθείς από την «Κ» ο κ. Χατζησάββας ανέφερε πως υπάρχουν αρχικά κάποιες επιφυλάξεις επί της πρότασης, παραβέμποντας εντούτοις στη συνεδρία της ερχόμενης Τρίτης. Από την πλευρά της ΠΙΟΕΔ, ο πρόεδρος της οργάνωσης Φίλιος Φυλακτός επεσήμανε πως η συνεδρία της Οργάνωσης είναι ορισμένη στις 30 Αυγούστου, σχολιάζοντας πως «υπάρχουν κάποια καλά στοιχεία, και άλλα που πρέπει να ξανδαούμε».

ΑΡΘΡΟ / Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ**

Τα αντανεκλαστικά της κοινωνίας

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης εξελίσσονται. Είτε μας αρέσει είτε όχι αντικατοπτρίζουν τον παλμό της κοινωνίας. Όχι συνολικά, όχι με τον καλύτερο τρόπο, αλλά το κάνουν. Όποιος σήμερα είναι στην πολιτική και τα αγνοεί αφαιρεί πιστεύω ένα παράγοντα από τον οποίον θα μπορούσε να αξιοποιήσει το θετικό πρόσημο αυτού του παλμού.

Όλοι μας κάποια στιγμή «πονέσαμε» στα κοινωνικά δίκτυα. Είτε λιγότερο είτε περισσότερο καταλάβαμε από πρώτο χέρι την τοξικότητα που επικρατεί στη «στρατόσφαιρα» των social media. Σε κανέναν δεν αρέσει, και είναι μια τεράστια συζήτηση για την κότα και το αυγό σε σχέση με την απαίωση της πολιτικής παγκοσμίως. Το μόνο σίγουρο είναι πως αν δεν την δημιουργεί, την απαίωση σίγουρα την ενισχύει.

Μέσα σε όλο αυτό το κλίμα υπάρχουν και πρωτοβουλίες θετικές. Πρωτοβουλίες που δεν αναλίσκονται στο να επαναλάβουν πόσο χάλια είναι η ζωή και η χώρα μας, ή η ηπίερος μας ή ο πλανήτης αλλά πρωτοβουλίες που έρχονται να συμβάλουν στη βελτίωση αυτών των κακών. Το ζήτημα είναι να καταφέρουμε να αξιοποιήσουμε αυτές τις ιδέες, και να τις δούμε να υλοποιούνται. Σε επόμενο ακριβώς το σημείο η πίστη προς ό, τι θεωρείται συστημικό θα ενισχυεται.

Η μια πιτυχή είναι πρωτοβουλίες που αφορούν ανθρωπιστικά ζητήματα και ζητήματα υγείας. Είδαμε ποια ήταν η απήχηση της πρωτοβουλίας που αναπτύχθηκε για τον μικρό Αντώνη. Το κράτος ανέλαβε τα έξοδα της θεραπείας, μόλις σε λίγες ώρες πήρε τόσες κοινοποιήσεις όσες δεν πήραν μαζί ολάκερες εκστρατείες κοινωνικής ευθύνης με πληρωμένες δημοσιεύσεις και μαζεύτηκε περίπου μισό εκατομμύριο ευρώ μέσα από εισφορές των πολιτών.

Μια άλλη πτυχή αφορά ζητήματα περιβαλλοντικής συνειδησης. Εδώ και λίγες βδομάδες αναπτύσσονται πρωτοβουλίες για δεντρο-



Οι πρωτοβουλίες για δεντροφυτεύσεις δεν μπορούν να αντικαταστήσουν την πολιτική βούληση. Να την ενισχύσουν μπορούν. Να λειτουργήσουν επίσης ως καταλύτης και να επισπεύσουν καταστάσεις. Χρειάζεται βεβαίως πάντα να έχουμε μέτρο. Και σε ό, τι αφορά τη συζήτηση για την κλιματική αλλαγή που πρέπει να την κάνουμε να την κάνουμε χωρίς παρωπίδες.

φυτεύσεις σε όλες σχεδόν τις πόλεις της Κύπρου. Πρωτοβουλίες για να φυτευτούν από 100 χιλιάδες δέντρα σε ένα χρόνο, σε Πάφο και Λάρνακα μέχρι 300 χιλιάδες δέντρα σε Λευκωσία και Λεμεσό. Η πρώτη σελίδα δημιουργήθηκε για τη Λευκωσία και αναπτυχθηκε και στις άλλες πόλεις. Δεν ξέρω σήμερα ποια θα είναι η κατάληξη της πρωτοβουλίας αυτής αλλά σίγουρα η ευαισθητοποίηση των πολιτών θεωρώ πως είναι δεδομένη. Πιστεύω πως θα έχει και στην πράξη αποτέλεσμα. Είμαι σίγουρος πως η πολιτεία δεν θα κλείσει τα μάτια και τα αυτά της. Πιθανόν να αναθεωρήσει την πολιτική της σε σχέση με το συγκεκριμένο ζήτημα. Αυτή δεν πρέπει να είναι και η ουσία αυτών των πρωτοβουλιών άλλωστε:

Σε καμία περίπτωση βεβαίως οι πρωτοβουλίες αυτές δεν μπορούν να αντικαταστήσουν την πολιτική βούληση. Να την ενισχύσουν μπορούν. Να λειτουργήσουν επίσης ως καταλύτης και να επισηπεύσουν καταστάσεις. Χρειάζεται βεβαίως πάντα να έχουμε μέτρο. Και σε ό,τι αφορά τη συζήτηση για την κλιματική αλλαγή που πρέπει να την κάνουμε

τη σωστή πίεση και για πολιτικές αποφάσεις και για την έρευνα που πρέπει να προχωρήσει στη σωστή βάση. Η τοξικότητα που εμβάθυνει την οπισθοδρόμηση που αντιτίθεται στην ανθρώπινη φύση σίγουρα δε βοηθά.

Ο κ. Δημήτρης Δημητρίου είναι Βουλευτής Λευκωσίας, εκπρόσωπος Τύπου ΔΗΕΥ. ddmde@netrou

να την κάνουμε χωρίς παρωπίδες. Και βλέποντας προς τα μπρος. Δεν μπορούμε σήμερα να καταργήσουμε ούτε τα αυτοκίνητα ούτε τα πλοία και τα αεροπλάνα. Μπορούμε όμως να τα κάνουμε με περιβαλλοντική σκοπιά. Ακούω πολλούς αριστερούς φίλους να λένε πως η κλιματική αλλαγή είναι ταξικό ζήτημα. Μπορεί να έχουμε υπερμερίσει την πρόοδο με την συστηρίωση. Αν επιμένουν πως η λύση είναι η επιστροφή στο παρελθόν και η κατάργηση της τεχνολογίας επιμένουν να είναι ο ορισμός της συστηρίωσης; Η λύση είναι ακριβώς στην επιστήμη και στην τεχνολογία.

Τα αντανakλαστικά λοιπόν της κοινωνίας και των πολιτών βοηθούν όταν η συζήτηση γίνεται με θετικό πρόσημο, και θα ασκήσει τη σωστή πίεση και για πολιτικές αποφάσεις και για την έρευνα που πρέπει να προχωρήσει στη σωστή βάση. Η τοξικότητα που εμβαθύνει την οπισθοδρόμηση που αντιτίθεται στην ανθρωπωση φύση σύγχρονα δε βοηθά.

Ο κ. Δημήτρης Δημητρίου είναι Βουλευτής Λευκωσίας, εκπρόσωπος Τύπου ΔΗΣΥ. @dmdemetriou





Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφος

ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

- ▶ **Οικονομικά, Διοίκηση και Πληροφορική**
 - Διοίκηση Επιχειρήσεων
 - Τραπεζική, Λογιστική και Χρηματοοικονομικά
 - Εφαρμοσμένη Πληροφορική
- ▶ **Αρχιτεκτονική, Μηχανική & Γεωπεριβαλλοντικές Επιστήμες**
 - Αρχιτεκτονική
 - Εκτίμηση και Ανάπτυξη Ακινήτων
 - Πολιτική Μηχανική
- ▶ **Επιστήμες της Υγείας**
 - Ψυχολογία
- ▶ **Νομικές Επιστήμες**
 - Νομική (LLB)
- ▶ **Κοινωνικές Επιστήμες, Τέχνες και Ανθρωπιστικές Σπουδές**
 - Διεθνείς Σχέσεις και Ασφάλεια

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

- ▶ **Οικονομικά, Διοίκηση και Πληροφορική**
 - Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA)
 - Διοίκηση Επιχειρήσεων με εξειδίκευση στη Ναυτιλία
 - Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων
 - Δημόσια Διοίκηση με κατευθύνσεις:
 - Γενική Διοίκηση
 - Εκπαιδευτική Διοίκηση
 - Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας
 - Τραπεζικά, Επενδυτικά και Χρηματοοικονομικά
 - Λογιστική & Χρηματοοικονομικά
- ▶ **Αρχιτεκτονική, Μηχανική & Γεωπεριβαλλοντικές Επιστήμες**
 - Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και Διοίκηση Αειφορίας
 - Digital Video Production
 - Αρχιτεκτονική Τοπίου
 - Real Estate
- ▶ **Επιστήμες της Υγείας**
 - Συμβουλευτική Ψυχολογία
 - Εκπαιδευτική Ψυχολογία
- ▶ **Νομικές Επιστήμες**
 - Διεθνές & Ευρωπαϊκό Οικονομικό Δίκαιο
- ▶ **Κοινωνικές Επιστήμες, Τέχνες και Ανθρωπιστικές Σπουδές**
 - Θεολογικές Σπουδές
 - Ιστορία
 - Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση

ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

- Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA)
- Εκπαιδευτική Ψυχολογία

Δημόσια Διοίκηση με κατευθύνσεις:

- Γενική Διοίκηση
- Εκπαιδευτική Διοίκηση
- Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας

- Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία
- Θεολογία

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΝΕΑΠΟΛΙΣ ΠΑΦΟΣ
 Λεωφ. Δασαφί 2, 8042 Πάφος, Κύπρος
 Τ.: +357 26843331 / E: recruitment@nup.ac.cy



www.nup.ac.cy








Προς νέα προεδρική παρέμβαση για ΓεΣΥ

Θα αφορά μη συμφωνία ΟΑΥ με ιδιωτικές κλινικές και αναμένεται μετά τις διακοπές

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Το τέλος των θερινών διακοπών θα σηματοδοτήσει σημαντικές εξελίξεις στον χώρο της δημόσιας υγείας και σε σοβαρές εκκρεμότητες που υπάρχουν αναφορικά με την εφαρμογή του Γενικού Σχεδίου Υγείας (ΓεΣΥ). Πέρα από τα πρακτικά προβλήματα που έχουν εμφανισθεί από τη λειτουργία της δημόσιας υγείας σε περιβάλλον ΓεΣΥ, το σοβαρό θέμα που βρίσκεται επί ξύλου κρεμάμενο είναι αυτό της άρνησης των ιδιωτικών κλινικών να ενταχθούν στο ΓεΣΥ. Η σοβαρή διαφωνία που συνεχίζει να υπάρχει μεταξύ ΟΑΥ και ιδιωτικών νοσηλευτηρίων, στο κομμάτι αποζημίωσης των ιατρικών υπηρεσιών που θα προσφέρουν, είναι ένα αγκάθι στην εύρυθμη λειτουργία του ΓεΣΥ, κάτι το οποίο γίνεται αντιληπτό από κυβέρνηση και ΟΑΥ. Η εικόνα που παρουσιάζουν τα δημόσια νοσηλευτήρια κατά την πρώτη φάση του ΓεΣΥ χωρίς την ενδονοσοκομειακή περιθαλψη, καθιστά επιτακτική ανάγκη τη γεφύρωση του χάσματος που υπάρχει. Κοινή διαπίστωση των εμπλεκομένων είναι πως εάν δεν υπάρξει συμφωνία και τα ιδιωτικά νοσηλευτήρια παραμένουν εκτός, το ΓεΣΥ διατρέχει σοβαρούς κινδύνους. Οι προσπάθειες που καταβάλλονται ώστε οι δύο πλευρές να πλοισάσουν η μία την άλλη επί του παρόντος περιορίζονται σε υπηρεσιακό επίπεδο. Η νέα πρόταση που ετοιμάζεται από πλευράς ΟΑΥ θα καταδείξει την απόσταση που διανύθηκε και το κατά πόσο θα απαιτηθεί νέα ένεση ώθησης, στο ανώτατο πολιτειακό επίπεδο.

Ασος ο Πιτά

Η πρόταση του ΟΑΥ βρίσκεται στο στάδιο της προετοιμασίας και ενδεχομένως να έχει ολοκληρωθεί το επόμενο δεκαήμερο, λένε όλες οι πληροφορίες που υπάρχουν. Χωρίς να έχουν γίνει γνωστές λεπτομέρειες, η πρόταση θα διαφοροποιεί τα αρχικά προτεινόμενα οικονομικά δεδομένα που παρουσίαζαν, σύμφωνα με τις ιδιωτικές κλινικές, μια αρνητική απόκλιση 40% έως 60% από το κόστος των ιατρικών υπηρεσιών των ιδιωτικών νοσηλευτηρίων. Βασικός λόγος που οδήγησε τους ιδιώτες να απέχουν από το ΓεΣΥ. Στην περίπτωση που και η νέα πρόταση του ΟΑΥ δεν οδηγήσει σε άρση της υφιστάμενης κατάστασης, τον λόγο θα πάρει και πάλι ο ίδιος ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, Νίκος Αναστασιάδης. Σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες ο πρόεδρος έχει διαμηνύσει πως μετά το καλοκαίρι, εάν δεν έχει εξερευνηθεί φόρμουλα, σε αυτή την περίπτωση

θα παρέμβει ο ίδιος προκειμένου να υπάρξει συμφωνία. Η εξεύρεση λύσης θεωρείται μονόδρομος με τη μία και την άλλη πλευρά να κάνουν να αναγκαία βήματα προς αυτή την κατεύθυνση.

Η νέα πρόταση

Ένα κοινό σημείο αναφοράς για ΟΑΥ και ιδιωτικές κλινικές, που δημιουργεί βάσιμες ελπίδες για συμφωνία, είναι η νέα πρόταση να προσεγγίζει το πλαίσιο στη βάση του οποίου οι ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες αποζημιώνουν πελάτες τους, που επιλέγουν ιδιωτικά νοσηλευτήρια. Νοουμένου ότι καταγράφονται μικρές αποκλίσεις ανάλογα με κάθε ασφαλιστική εταιρεία, η κατεύθυνση είναι η πρόταση του ΟΑΥ να κινείται επί του μέσου όρου του τιμοκαταλόγου των ασφαλιστικών. Από πλευράς ιδιωτικών κλινικών η εξέλιξη αυτή θεωρείται θετική και ικανή να τερματίσει τη διαφορά που υπάρχει. Πέρα από το σημείο σύγκλισης τα ιδιωτικά νοσηλευτήρια θέτουν παράλληλα και τέσσερα βασικά ερωτήματα

Οι ιδιωτικές κλινικές θεωρούν πως η κοστολόγηση των ιατρικών υπηρεσιών τους στη λογική του μέσου όρου αποζημιώσεων των ασφαλιστικών εταιρειών είναι μια βάση για άρση της διαφοράς που υπάρχει.

που σχετίζονται με την πρόταση.

- Σε τι επίπεδα κινείται η οικονομική πρόταση σε σχέση με την αρχική κοστολόγηση ιατρικών υπηρεσιών;
 - Αν θα είναι ο μέσος όρος των αποζημιώσεων των ασφαλιστικών εταιρειών τι εγγυήσεις παρέχονται;
 - Ποιος θα τις εγγυηθεί;
 - Ποια η χρονική διάρκεια της νέας πρότασης;
 - Πώς θα προστατευθούν οι συνεπείς γιατροί και ασθενείς από μη συνεπείς γιατρούς και ασθενείς;
- Το τελευταίο ερώτημα που τίθεται έχει να κάνει με το κομμάτι ορθολογικής χρήσης του ΓεΣΥ στο οποίο όπως υποστηρίζεται, έχουν κάνει την εμφάνισή τους ύποπτα ή περίεργα περιστατικά.

Μέσος όρος

Λαμβάνοντας υπόψη την κατεύθυνση του μέσου όρου των ασφαλιστικών εταιρειών, ως σημείο



Η εξεύρεση λύσης θεωρείται μονόδρομος, μιας και εκτιμάται πως τα προβλήματα του ΓεΣΥ θα διογκωθούν, όταν η εφαρμογή του θα εισέλθει στη δεύτερη φάση, αυτή της παροχής υπηρεσιών ενδονοσοκομειακής περιθαλψης.



Από κυβερνητικής πλευράς γίνεται αντιληπτό πως ο ιδιωτικός χώρος της υγείας θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην επιτυχή εφαρμογή του Γενικού Σχεδίου Υγείας. Στην κατεύθυνση αυτή πιστεύεται πως πριν από την εφαρμογή της δεύτερης φάσης η διαφορά που υπάρχει θα έχει επιλυθεί.

επίλυσης της διαφοράς ΟΑΥ και ιδιωτικών εταιρειών, η «Κ» αναζητήσε και πήρε τιμές (μέσο όρο) που αποζημιώνουν οι ασφαλιστικές εταιρείες σε πέντε βασικές προσφερόμενες ιατρικές υπηρεσίες.

- Λαπαροσκοπική Σκωληκοειδίτιδα) € 4.000
- Διόρθωση Κοίλης € 2.300
- Λαπαροσκοπική Χολοκυστεκτομή € 5.000
- Ολική αντικατάσταση γονάτου € 8.500
- Ολική αντικατάσταση ισχίου € 9.000

Με βάση την αρχική κοστολόγηση ο ΟΑΥ αποζημιώνει τις πέντε ιατρικές υπηρεσίες σε ποσοστό 50%, κατά μέσο όρο

Κατάχρηση ΓεΣΥ

Ένα ζήτημα το οποίο έχει προκύψει κατά την διήμνη εφαρμογή του ΓεΣΥ είναι η κατάχρηση του συστήματος από ασθενείς. Ωστόσο εδώ υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις

ότι κάτι ανάλογο συμβαίνει και από κάποιους ιατρούς. Το πιο ανησυχητικό όμως, που επισημαίνεται από παράγοντες της υγείας που ζητησαν να μας μιλήσουν, είναι πως το λογισμικό σύστημα του ΓεΣΥ δεν προειδοποιεί. Ενδεικτικά αναφέρονται δυο κραυγαλέες περιπτώσεις όπου φαίνεται ιατροί του ΓεΣΥ, στην καλύτερη των περιπτώσεων, να κάνουν κατάχρηση στην παροχή υπηρεσιών. Γιατρος με ειδικότητα καρδιολόγου μέσα σε ένα μήνα πραγματοποιεί 80 υπερηχογραφήματα (διοισοφάγειο). Όπως μας υποδείχθηκε από ειδικούς μια ιδιωτική κλινική δεν πραγματοποιεί τόσο μεγάλο αριθμό υπερηχογραφημάτων. Άλλη χαρακτηριστική περίπτωση ιατρού που έχει ενταχθεί στο ΓεΣΥ. Πραγματοποιεί πέραν των 30 επισκέψεων ασθενών σε καθημερινή βάση, συν τη χορήγηση ενέσιμων φαρμάκων και στους 30 ασθενείς. Αυτό το οποίο τονίζεται, ως διευκρίνιση από ειδικούς δεν είναι τα ποσά που κερδίζει κάποιος

αλλά η έλλειψη εποπτείας από πλευράς του συστήματος.

Η άλλη όψη

Η διαπιστωμένη κατάχρηση του συστήματος φαίνεται να είναι η μια πλευρά του νομίσματος, στο κεφάλαιο που λέγεται εφαρμογή του ΓεΣΥ. Η άλλη έχει να κάνει με φαινόμενα υπολειτουργίας κάποιων ιατρικών τμημάτων, κυρίως δημοσίων νοσηλευτηρίων σε περιβάλλον ΓεΣΥ. Μια χαρακτηριστική περίπτωση αφορά κλινικές εργαστηριακές εξετάσεις όπου υπάρχει ο ισχυρισμός πως τους τελευταίους μήνες τα έσοδα είναι μειωμένα σε βαθμό τέτοιο που δεν καλύπτουν ούτε το μισθολόγιο του προσωπικού. Ισχυρισμός που επιβεβαιώνει τις ανησυχίες αλλά και προτροπές του ίδιου του υπουργού Υγείας προς στους ασθενείς, κατά την αποτίμηση του πρώτου μήνα εφαρμογής του ΓεΣΥ, για ορθολογική χρήση και των εργαστηριακών εξετάσεων εκτός νοσοκομείων.

Πρώτα έλεγχος του Οργανισμού

Οι παραφωνίες που καταγράφονται από την εφαρμογή του ΓεΣΥ, κατά τους δύο πρώτους μήνες δεν είναι άγνωστες στους αρμοδίους. Η «Κ» αναζητήσε και πήρε τη θέση του Οργανισμού Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας (ΟΚΥΝΥ), στο κομμάτι που τον αφορά. Ο εκτελεστικός διευθυντής του οργανισμού Κυριάκος Γεωργίου ως πρώτη αντίδραση ζήτησε επιτακτικά, πρώτα έλεγχο του οργανισμού που προΐσταται και μετά των υπολοίπων. Όπως είπε, ο ίδιος θεωρεί φυσιολογικό κατά το πρώτο διάστημα να παρατηρούνται ανάλογα προβλήματα τα οποία ωστόσο στη συνέχεια υπέδειξε θα πρέπει να αντιμετωπιστούν. «Αυτό το οποίο προέχει για το ΓεΣΥ είναι ο έλεγχος που να λειτουργεί αποτρεπτικά για φαινόμενα κατάχρησης του συστήματος δημόσιας υγείας». Ο κ. Γεωργίου πιστεύει πως ο ΟΑΥ θα πρέπει να εισάγει ελεγκτικούς μηχανισμούς μιας και η δραστηριότητα δσων δίνουν υπηρεσίες στο ΓεΣΥ φαίνεται στο σύστημα. Σε ό,τι αφορά τον ΟΚΥΝΥ, όπως τόνισε, θα πρέπει να διασφαλίσει την ορθή διαχείριση του συστήματος. Θέσασε υπόψη του Γεωργίου τις πληροφορίες για μειωμένα έσοδα σε τμήματα των κρατικών νοσηλευτηρίων επιβεβαιώνοντας πως καταγράφεται μια μείωση. Ωστόσο, και εδώ ο κ. Γεωργίου μας υπέδειξε πως οι έλεγχοι θα πρέπει να ενταθούν, όπως επίσης θα πρέπει να αναζητηθεί αν υπάρχουν σχέσεις κάποιων ιατρών με ιατρικά εργαστήρια. Για το θέμα ετοιμασίας νέας πρότασης προς τα ιδιωτικά νοσηλευτήρια δεν κατέστη δυνατόν ο εντοπισμός κάποιου αρμοδίου από τον ΟΑΥ.



Τα μηνύματα του Μακρόν και τα θέλω της Λευκωσίας

Η Γαλλία εδραιώνει την παρουσία της στην Αν. Μεσόγειο - Ανοιχτή στήριξη στην TOTAL

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Η χρονική συγκυρία και όχι τόσο η ουσία της δημόσιας τοποθέτησης του Γάλλου προέδρου Εμανουέλ Μακρόν για την κυπριακή ΑΟΖ είναι το κέρδος για τη Λευκωσία, όπως έλεγαν αρμόδιες πηγές στην «Κ». Μια τοποθέτηση η οποία ήλθε την κατάλληλη στιγμή και μεταφράζεται ως ένα αυστηρό μήνυμα προς την Άγκυρα, η οποία κλιμακώνει τις προκλήσεις με την παρουσία πλοίων της εντός της κυπριακής ΑΟΖ. Επί της ουσίας των δηλώσεων Μακρόν, κυβερνητικοί κύκλοι υπενθύμιζαν πως ο Γάλλος πρόεδρος ουσιαστικά επανέλαβε με διαφορετικό λεκτικό αυτό που είχε πει κατά την Σύνοδο των MED 7 στη Λευκωσία. Ότι η Γαλλία έχει συμφέροντα στην ευρύτερη περιοχή τα οποία θα προστατεύσει εάν και εφόσον χρειασθεί. Κάτι που το Παρίσι φαίνεται να έχει διαμηνύσει και στο παρασκήνιο, σε επαφές με κυβερνητικούς παράγοντες. Η επικριτική στάση της Γαλλίας απέναντι στην Τουρκία στην προκειμένη περίπτωση, θεωρείται ως η πιο αξιόπιστη φωνή υποστήριξης, Κύπρου και Ελλάδας απέναντι στη συνεχιζόμενη τουρκική επιθετικότητα σε Αιγαίο και ανατολική Μεσόγειο. Κάτι που φαίνεται να γίνεται αντιληπτό και στην Άγκυρα με πηγές στη Λευκωσία να θεωρούν πως οι σχεδιαζόμενες κινήσεις του ερευνητικού Barbaros, στα τεμάχια 2 και 9, αγγίζουν και τη γαλλική πλευρά η οποία προσφάτως με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου δίνει το «παρών» σε κοινοπραξίες τεμαχίων που έχουν παραχωρηθεί για έρευνες.

Ισοκύρος κρίκος

Με βάση τους σχεδιασμούς που έχουν γίνει από εταιρείες και κυβέρνηση, οι δραστηριότητες εντός της ΑΟΖ αναμένεται να επαναρχίσουν Δεκέμβριο 2019, Ιανουάριο 2020. Η εκκίνηση θα γίνει από την κοινοπραξία Γάλλων και Ιταλών σε διπλάνα τεμάχια από αυτά στα οποία η Άγκυρα έχει ανακοινώσει πως θα πραγματοποιήσει παράνομες έρευνες το Barbaros. Οι δύο εταιρείες, όπως έχει γράψει η «Κ», θα τρυπήσουν στο τεμάχιο 6, που εκκρεμεί επιβεβαιωτική γεώτρηση

στο στόχο Καλυψώ, ή θα μετακινήθούν στο διπλανό τεμάχιο, το 7, προκειμένου να διαπιστώσουν εάν το κοίτασμα του 6 επεκτείνεται εκεί όπως δείχνουν τα στοιχεία που υπάρχουν. Αναφορικά με τη σχεδιαζόμενη τουρκική προκλητικότητα εντός της ΑΟΖ, όλες οι πληροφορίες που υπάρχουν δείχνουν πως η Λευκωσία θα περιοριστεί στις διπλωματικές αντιδράσεις, αυτή τη φορά με τη συνδρομή και του γαλλικού παράγοντα. Διπλωματικές πηγές θεωρούν πως το Παρίσι σε πρώτη φάση, με τον ένα ή άλλο τρόπο, θα δείξει την δυσαρέσκειά του σε ενδεχόμενη παρουσία του τουρκικού Barbaros σε τεμάχια που η κρατική TOTAL έχει παρουσία.

Γαλλική παρουσία

Ωστόσο, το κομβικό σημείο των εξελίξεων στην περιοχή, εάν δεν εκτονωθεί το κλίμα που έχει δημιουργηθεί, είναι ο χρόνος που η κοι-

Η πρόθεση της Τουρκίας να επεκτείνει τις προκλήσεις της σε αδειοδοτημένα οικόπεδα της ΑΟΖ, μεταφράζεται και ως μια πρώτη προσπάθεια να δοκιμάσει τις αντιδράσεις της Γαλλίας.

νοπραξία των οικοπέδων 2, 3 και 9 θα ξεκινήσει ερευνητικές εργασίες. Οι πληροφορίες της «Κ» τοποθετούν την έναρξη των ερευνών το δεύτερο εξάμηνο του 2020. Η επιστροφή ENI και TOTAL στην κυπριακή ΑΟΖ τέλος του χρόνου, αρχές του επόμενου, θεωρείται βέβαιο πως θα συνοδευτεί από την αυξημένη γαλλική παρουσία στην περιοχή. Το μήνυμα που έχει λάβει η Λευκωσία, από κανάλια επικοινωνίας στο παρασκήνιο, είναι πως δεν θα επιτραπεί η επανάλυση των όσων έλαβαν χώρα δίπλα από το τεμάχιο 3, τον Φεβρουάριο του 2018 όταν τουρκικά πολεμικά πλοία προκλήπτικα και κατά παραβίαση κάθε έννοιας διεθνούς δικαίου, παρεμπόδισαν την πορεία του γεω-



Ικανοποίηση προκάλεσαν στη Λευκωσία οι αναφορές του Γάλλου προέδρου Εμανουέλ Μακρόν για στήριξη της Κυπριακής Δημοκρατίας. Σε κρίσιμη συγκυρία των τουρκικών προκλήσεων τα μηνύματα προς την Άγκυρα.



Εάν και εφόσον δεν προκύψουν ενστάσεις ή προσφυγές η κοινοπραξία κινεζικών, ελληνικών και νορβηγικών συμφερόντων που πλειοδότησε θα κληθεί να υπογράψει τη συμφωνία με την ΔΕΦΑ.

τρύπανου Sairpem 12000 προς το στόχο «Σουπιάν». Κάτι ανάλογο είχε επιχειρηθεί και πάλι από τους τούρκους το καλοκαίρι του 2017, ωστόσο η πορεία του γεωτρύπανου West Capella προς το τεμάχιο 11 συνεχίσθηκε απρόσκοπτα με παρέμβαση των γαλλικών μέσων που βρίσκονταν στην περιοχή.

Κυπριακό και ΦΑ

Σε πολιτικό επίπεδο η απραξία εντός της ΑΟΖ, μέχρι τέλος του 2019 λειτουργεί υποστηρικτικά στις διεργασίες επανάλυψης του διαλόγου στο Κυπριακό, την ώρα που η τουρκική πλευρά τοποθετεί ψηλά τα των ενεργειακών με τις γνωστές απαράδεκτες αξιώσεις της. Σε κυβερνητικό επίπεδο το

κενό που υπάρχει, πιστεύεται πως έχει θετική επίδραση στις προσπάθειες επανάλυψης του διαλόγου, χωρίς ωστόσο να υπάρχει απόκλιση από την πάγια θέση πως τα ενεργειακά δεν μπαίνουν στη ζυγαριά του Κυπριακού. Η τακτική που ακολουθείται από τη Λευκωσία είναι η ίδια με αυτή των συνομιλιών στην Ελβετία όπου τότε ο πρόεδρος της Δημοκρατίας είχε απορρίψει κάθε σκέψη για μερική αναβολή των εργασιών στο τεμάχιο 11. Και σε αυτή την περίπτωση, διπλωματικές πηγές ξεκαθαρίζουν πως το γεωτρνητικό πρόγραμμα των εταιρειών θα υλοποιηθεί όπως έχει προγραμματισθεί, ασχέτως εξελίξεων ή διεργασιών στο πολιτικό πρόβλημα.

Ακάθεκτοι

Παρά το δυσμενές για την ίδια διεθνές περιβάλλον, η Άγκυρα συνεχίζει να προκαλεί φραστικά και επί της θαλάσσης. Μια τακτική που επεκτείνεται και προς δυσμάς, βάζοντας στο κάδρο και περιοχές εντός της ελληνικής υφαλοκρηπίδας. Εντός κυπριακής ΑΟΖ τα ερωτηματικά που υπάρχουν ως προς την αποτελεσματικότητα των δυο γεωτρύπανων που έχει στην περιοχή η Τουρκία παραμένουν. Την ίδια ώρα εντείνει τις προκλήσεις διακηρύσσοντας πως θα φέρει στην περιοχή άλλα δυο πλοία, ερευνητικά. Το σύνθησε ύποπτο, το Barbaros, και ένα δεύτερο ερευνητικό το οποίο συνεχίζει να είναι αγκυροβολημένο στην Κωνσταντινούπολη, παρά τα όσα είπε δημοσίως ο υπουργός Εξωτερικών Μεβλούτ Τσαβούσογλου. Ο τελικός προορισμός του πλοίου παραμένει αδιευκρίνιστος.

Πρώτο βήμα για ΦΑ στην Κύπρο

Στο ευρύτερο κομμάτι των ενεργειακών, ως αποφασιστικό βήμα τερματισμού του σπήριαλ με τον εφοδιασμό της εσωτερικής αγοράς με ΦΑ, θεωρείται η ολοκλήρωση του πρώτου βήματος της διανυστικής διαδικασίας αναφορικά με τη δημιουργία των απαραίτητων υποδομών για εισαγωγή υδρογονανθράκων φυσικού αερίου στην Κύπρο. Εάν και εφόσον δεν υπάρχουν αστάθμητοι παράγοντες, ο εντοπισμός του αναδόχου που θα αναπτύξει τις υποδομές έλευσης ΦΑ στην Κύπρο βάζει το όλο έργο σε διαδικασία υλοποίησης. Ενδιαφέρον για την υλοποίηση των υποδομών του έργου είχε επιδειχθεί από τρεις διεθνείς κοινοπραξίες που υπέβαλαν προτάσεις.

- Joint Venture China Petroleum Pipeline Engineering CO, Ltd – CPP, AKTOR S.A., METRON S.A.
- Consortium Samsung C&T, Posco E&C, Mitsui O.S.K. Lines, Osaka Gas
- European Consortium (DAMCO Energy S.A., ENAGAS Services Solution S.L.U., GasLog LNG Services Ltd., SNAM Spa, TERNAS S.A.).

Από το άνοιγμα των προσφορών και την αξιολόγησή τους, προέκυψε πως πλειοδότησε η διεθνής κοινοπραξία Joint Venture China Petroleum Pipeline Engineering CO, Ltd – CPP, AKTOR S.A., METRON S.A. κινεζικών, ελληνικών και νορβηγικών συμφερόντων. Εφόσον δεν υπάρξουν ενστάσεις και η κοινοπραξία υπογράψει τη συμφωνία με τη ΔΕΦΑ θα αναπτύξει τις λιμενικές υποδομές στο Βασιλικό για έλευση του ΦΑ. Τα υπό δημι-

ουργία έργα περιλαμβάνουν:

- Τερματικό υδροποιημένου Φυσικού Αερίου (ΥΦΑ)
- Πλωτή μονάδα αποθήκευσης και απουδροποίησης ΥΦΑ (FSRU)
- Προβλήτα για την πρόσδεση της πλωτής μονάδας.
- Αγωγή επί της προβλήτας και άλλες σχετικές υποδομές.

Το κόστος του όλου έργου αναμένεται να ανέλθει στα 300 εκατ. ευρώ από τα οποία η Κυπριακή Δημοκρατία έχει εξασφαλίσει τα 100 εκατ. ευρώ από την ΕΕ και το χρηματοδοτικό πρόγραμμα για τη Διευκόλυνση Συνδέοντας την Ευρώπη (Connecting Europe Facility – CEF).

Δυνατοί παίκτες

Σύμφωνα με την ΔΕΦΑ και οι τρεις κοινοπραξίες που εκδήλωσαν ενδιαφέρον καλύπτουν ένα ευρύ γεωγραφικό φάσμα, κάτι που όπως εκτιμάται αναδεικνύει και τη σημαντικότητα του διαγωνισμού σε διεθνές επίπεδο, καθώς επίσης και τη βιωσιμότητα του έργου. Η υλοποίηση του ενεργειακού έργου εκτός από τον αντικειμενικό στόχο που είναι η παραγωγή φθηνότερης ηλεκτρικής ενέργειας, αναμένεται να έχει και ευεργετικές επιπτώσεις στο κομμάτι των εκπομπών CO2 και άλλων ρύπων με την Κύπρο να εκπληρώνει τις δεσμεύσεις που πηγάζουν από την Ε.Ε. Οι προσπάθειες για έλευση ΦΑ την κυπριακή αγορά χρονολογούνται επί διακυβερνήσεως Τάσσου Παπαδόπουλου το 2007. Έκτοτε όλες οι σχετικές διαδικασίες που ξεκίνησαν είχαν άδοχο τέλος.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΦΥΤΙΡΗ**

ΑΟΖ: Ευκαιρίες και κίνδυνοι για την Κυπριακή Δημοκρατία

Τα τελευταία χρόνια το θέμα της αξιοποίησης της ΑΟΖ μας, δικαιολογημένα μονοπωλεί το ενδιαφέρον ολόκληρου του κυπριακού ελληνισμού. Ιδιαίτερα μετά την οικονομική κρίση του 2013 ο λαός εναπόθεσε τις ελπίδες της οικονομικής ανάκαμψης σχεδόν αποκλειστικά στα έσοδα από την αξιοποίηση της ΑΟΖ. Αυτή η ελπίδα έπαιξε σημαντικό ρόλο και ήταν ευεργετική στη διατήρηση ανεβασμένων ψυχολογίας του λαού για να μπορέσει να αντεπεξέλθει στην πρωτοφανή κρίση. Αυτό το γεγονός μπορεί να θεωρηθεί ως το πρώτο μεγάλο «έσοδο» του προγράμματος αξιοποίησης της ΑΟΖ, αν και τα πραγματικά έσοδα ακόμα είναι μακριά. Η συνεχής εκτίμηση της κατάστασης στο πολιτικό, οικονομικό και διπλωματικό πεδίο και κυρίως η συνεχής ανάλυση και κωδικοποίηση των δυνατοτήτων και επιλογών του αντιπάλου αποτελεί τη μοναδική οδό για να αντεπεξέλθουμε στις συ-

νεχείς προκλήσεις της Τουρκίας και του πολύ ρευστού και καυτού περιβάλλοντος στην Ανατολική Μεσόγειο. Ειδικά όσον αφορά στην εξαγγελία της Τουρκίας για τη «Γαλάζια Πατρίδα» θα πρέπει για κάθε πιθανή ενέργεια της Τουρκίας να είμαστε έτοιμοι με τις βέλτιστες υπό τις περιστάσεις ουσιαστικές ενέργειες μας στο διπλωματικό, οικονομικό και επιχειρησιακό επίπεδο. Η ετοιμότητα αυτή προϋποθέτει την άριστη λειτουργία των μηχανισμών συλλογής πληροφοριών, αξιολόγησης και υποβολής εισηγήσεων για έγκαιρη λήψη αποφάσεων και με πλήρη συντονισμό από τα αρμόδια Υπουργεία. Η ΑΟΖ μας, με βάση το Δίκαιο της Θάλασσας και τη μέση γραμμή με τα γειτονικά παράκτια κράτη, έχει εμβαδόν 11 φορές μεγαλύτερο από το έδαφος της Κύπρου. Οι ανακαλύψεις υδρογονανθράκων στην περιοχή των ΑΟΖ Ισραήλ και Αιγύπτου και οι συμφωνίες οριοθέτησης της ΑΟΖ

Η συνεχής ανάλυση και κωδικοποίηση των δυνατοτήτων και επιλογών του αντιπάλου αποτελεί τη μοναδική οδό για να αντεπεξέλθουμε στις προκλήσεις της Τουρκίας.

της Κ.Δ. με Ισραήλ, Αίγυπτο και Λίβανο μας έδωσαν την ευκαιρία να υλοποιήσουμε την πρώτη φάση του προγράμματος ερευνών και γεωτρήσεων από το 2011. Η Τουρκία κατά τη διάρκεια των πρώτων γεωτρήσεων λόγω και της διαμάχης μεταξύ της τουρκικής πολιτικής και στρατιωτικής ηγεσίας, παρακολουθούσε και προέβαινε σε προκλητικές αλλά σπασμωδικές ενέργειες και παρενοχλήσεις προσπαθώντας με

τη μέθοδο του εκφοβισμού να ανατρέψει το πρόγραμμά μας. Η απόξωση των ενεργειών τους, η αφοσίωσή μας στους δικούς μας στόχους με σύνεση και ψυχραιμία και η αποφυγή δημιουργίας συνθηκών για θερμό επεισόδιο και γκρίζαρισμα της ΑΟΖ της Κ.Δ., μας έδωσε την ευκαιρία να υλοποιούμε το πρόγραμμα μέχρι σήμερα απρόσκοπτα, παρά τις τουρκικές προσπάθειες εκφοβισμού και επιδείξεις δύναμης. Η Τουρκία γνωρίζοντας τα όρια της οριοθέτησε τις ενέργειές της και σε αυτό το επίπεδο, γνωρίζοντας ότι οποιαδήποτε δυναμική ενέργειά της θα είχε μεγαλύτερο κόστος από το όφελός της. Αφού, λοιπόν, δεν κατάφερε να μας αποτρέψει ρίχθηκε σε ένα αγώνα απόκτησης δικών της ερευνητικών και πλατφόρμων γεωτρήσεων ώστε να μας προλάβει και να εκτελέσει γεωτρήσεις στην περιοχή της ΑΟΖ μας δυτικά της Πάφου, ανατολικά στη Θάλασσα περιοχή Καρπασίας και έρευνες στα

νότια. Συνειδητοποιήσε ότι είχαμε το πλεονέκτημα και προηγουμένως κατά μια δεκαετία σε συνεργασία με χώρες και εταιρείες κολλοσσούς. Από την στιγμή που με την τακτική μας ουσιαστικά της «αφαιρέσαμε» το πλεονέκτημα χρήσης της στρατιωτικής της ισχύος, άλλαξε ρότα και έβαλε στόχο να μας προλάβει και να θέσει το ζήτημα στο επίπεδο ισοδυνάμων τετελεσμένων πριν από την εξόρυξη υδρογονανθράκων από την Κ.Δ. έστω και σε ένα οικόπεδο της ΑΟΖ. Δυστυχώς, με την αναποφασιστικότητα, την άσκοπη γραφειοκρατία, την άσκοπη επίδειξη δύναμης εξουσίας και την έλλειψη αφοσίωσης λειτουργιών των εμπλεκόμενων υπηρεσιών της Κ.Δ. στην επίτευξη του κύριου στόχου, δώσαμε την ευκαιρία στην Τουρκία να μας προλάβει και ουσιαστικά να λέει: «Κάνετε γεωτρήσεις, κάνουμε γεωτρήσεις, σταματήστε να μπουνέ όλα στο τραπέζι μαζί με το Κυπριακό»!! Κατά την άποψή μου αυτή

είναι η πραγματικότητα, αλλά το παιχνίδι σώζεται ακόμα αρκεί η πολιτική ηγεσία να μην ενδώσει και να συνεχίσει απρόσκοπτα το πρόγραμμα με προτεραιότητα την εξόρυξη σε ένα οικόπεδο, γεγονός που θα διασυνδέσει το ζήτημα με τα μεγάλα ξένα συμφέροντα. Οι δε κρατικές υπηρεσίες και η Βουλή θα πρέπει να θεσμοθετούν ευέλικτες και γρήγορες διαδικασίες αδειοδότησεων στην ΑΟΖ και όχι πολύπλοκες και χρονοβόρες διαδικασίες, που προκαλούν αντί να επιλύουν προβλήματα. Η υλοποίηση του κύριου στόχου της εξόρυξης απαιτεί από τους έχοντες την εξουσία πλήρη αφοσίωση, υπέρβαση με ανάλυση ευθύνης και πλήρη συντονισμό, γιατί απλούστατα πάνω από όλους και όλα είναι το εθνικό συμφέρον και η επιβίωση του κυπριακού ελληνισμού.

Ο κ. Κωνσταντίνος Φυτίρης είναι υποναύαρχος (ε.α.).

Από το αρχείο του ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΡΑΣΧΟΥ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ ΜΕΧΜΕΤ ΜΕΡΤΖΑΝ

Απόβαση, μάχες και εκτελέσεις, όπως τις έζησε το 1974

Ο δεκανέας του κατοχικού στρατού περιγράφει την απόβαση, την κατάληψη του Δικώμου και εκτελέσεις στο Συγχαρί

Είναι Μάρτης του 2007, είμαστε με τη συνάδελφο Άννα Ανδρέου στο μικρό διαμέρισμα του Μεχμέτ Μερτζάν, στην καρδιά της Κωνσταντινούπολης. Πρόκειται για τον έφεδρο δεκανέα του τουρκικού στρατού, το 1974, τον οποίο «συναντήσαμε» στις ιστορίες του πεντάχρονου αγνοούμενου από το Παλαίκυθρο, Χριστάκη Γεωργίου και του 16χρονου Κώστα Γιάννακα από τη Μια Μπλιά, τον οποίο είχε γλιτώσει από εκτελεστικό απόσπασμα ο Μεχμέτ. Ο Μεχμέτ, που εκείνο τον καιρό μελετούσε την Καινή Διαθήκη για να μάθει σε τι θεό πιστεύουν και οι άλλοι άνθρωποι, όταν μιλά για όσα έζησε στην Κύπρο το '74 «δεν καταλαβαίνει Χριστό!»! Αρνηγείται χωρίς πάθος και κυρίως χωρίς φόβο τα όσα έζησε στην Κύπρο ως στρατιώτης του τουρκικού στρατού εισβολής από τις 20 Ιουλίου του 1974 μέχρι και τα τέλη Νοεμβρίου 1974 και με αφοπλιστική ειλικρίνεια δηλώνει: «Φοβάμαι γιατί αυτά που θα πω, αν και πέρασαν τριάντα χρόνια, μπορεί να πειράξουν. Εγώ είμαι εναντίον του πολέμου. Ο πόλεμος δεν ωφελεί ποτέ κανένα πλην εκείνων που πλουτίζουν από αυτόν. Γι' αυτό πρέπει να αποκαλύπτουμε το αληγινό του πρόσωπο. Για να μαθαίνουν οι νεότεροι πόση αζία έχει η ειρήνη. Ο κόσμος δεν πρέπει να έχει σύνορα. Όλοι οι άνθρωποι πρέπει να ζουν όπου θέλουν και όπως θέλουν, ειρηνικά και αγαπημένα». Να τον πιστέψουμε ή μήπως οι Τούρκοι δεν έχουν εμπιστοσύνη έστω κι αν χωρίς κέρδος μπορεί κάποτε να βάζουν και το κεφάλι τους στον ντορβά. Και πάλι όμως γιατί ένας βετεράνος της τουρκικής εισβολής με τα προνόμια που απολαμβάνει να μην «κλώνει» και να αφηγείται πράγματα πολλές φορές και ακατονόμαστα...

Μας ξαναγέμισε με ακριστό τσάι τα μικρά παραδοσιακά γυάλινα ποτηράκια και πήρε στο χέρι το ποντίκι του κομπούτερ. Από το GOOGLE EARTH εστίασε σε μια περιοχή λίγο έξω από τη Λευκωσία στους πρόποδες του Πενταδάκτυλου και ξεκίνησε την αφήγηση. Η Άννα μετέφραζε, το μαγνητόφωνο ηχογραφούσε κι εγώ έπαιρνα σημειώσεις.

«Τα ελικόπτερα μας ξεκίνησαν από το Τασουντζού της Μερσίνας. Ήταν περίπου 30 ελικόπτερα και το καθένα μετέφερε μικρές ομάδες

“

Αποβιβαστήκαμε και κατεβάσαμε από το ελικόπτερο τα πυρομαχικά. Πριν κατορθώσουμε να προσανατολιστούμε δεχθήκαμε πυρά όλμων και ένας από την ομάδα μου τραυματίσθηκε στο πλευρό. Το αίμα και οι ομιωγές του μας προκάλεσαν το πρώτο σοκ.

“

Είδαμε ελληνικά τανκς. Τους χαιρετίσαμε τάχατες ενθουσιασμένοι και μας χαιρέτισαν κι εκείνοι. Μόλις περάσαμε, πάτησα το γκάζι και το φορτηγό έπιασε όση ταχύτητα ήταν δυνατό. Αναπνεύσαμε με ανακούφιση. Όλη εκείνη την ώρα σκεφτόμουντα τα παιδιά μου και τη γυναίκα μου...

των 5-6 ατόμων. Φτάσαμε γύρω στις τρεις το απόγευμα στο Μπογάζι, μεταξύ Λευκωσίας και Κερύνηας. Η ζέστη ήταν αφόρητη, ο αέρας ζεστός και η σκόνη μάς δυσκόλευε στην αναπνοή. Σκέφτηκα για μια στιγμή «πού μας έφεραν και γιατί!». Φυσικά καταλάβαινα ότι επρόκειτο για πόλεμο. Καταλάβαινα ακόμα ότι ο πόλεμος είναι άσχημο πράγμα. Δεν μπορούσα τότε να το αναλύσω πολιτικά ή φιλοσοφικά, αλλά ήμουν 20 χρονών είχα γυναίκα και δύο μικρά παιδιά

κι αυτό μου ήταν μάλλον αρκετό για να καταλαβαίνω πόσο σκληρό πράγμα ήταν ο πόλεμος. Μια ζωή όταν καθεί δεν έρχεται πίσω...

Το πρώτο σοκ

Αποβιβαστήκαμε και κατεβάσαμε από το ελικόπτερο τα πυρομαχικά και τους όλμους που κουβαλούσαμε, καθώς η ομάδα μου ήταν στοιχείο όλμων. Πριν κατορθώσουμε να προσανατολιστούμε και να συνταχούμε δεχθήκαμε πυρά όλμων και ένας από την ομάδα μου τραυματίσθηκε στο πλευρό. Το αίμα και οι ομιωγές του μας προκάλεσαν το πρώτο σοκ. Δεν ξέραμε πώς να αντιδράσουμε. Συζητήσαμε για μερικά λεπτά και αποφασίσαμε ότι προείχε η ζωή του συναδέλφου μας. Έπρεπε να βρούμε άμεσα βοήθεια. Αφήσαμε τους όλμους και τα πυρομαχικά, πήραμε τον προσωπικό μας οπλισμό μόνο, οι τρεις σπκώσαμε στα χέρια τον τραυματία και ο τέταρτος μπήκε μπροστά με το όπλο και φτάσαμε μέχρι το δρόμο. Από μακριά είδαμε να έρχεται ένα στρατιωτικό τζιπ. Κρυφτήκαμε στο χαντάκι και μόλις πλησίασε το τζιπ αρκετά, βγήκαμε και οι τέσσερις προτάσσοντας τα όπλα και ανακόποντας το όχημα. Ο οδηγός φρενάρισε απότομα και μαζί με τον συνοδηγό σήκωσαν τα χέρια ψηλά. Δεν ξέραμε αν ήταν Έλληνες ή Τούρκοι. Πλησίασαμε έτοιμοι για κάθε ενδεχόμενο και τους ρωτήσαμε πού πάνε. Το σοκ από τον τραυματισμό του φίλου μας δεν είχε περάσει και ήμασταν εκνευρισμένοι. Προς μεγάλη μας ανακούφιση μάς απάντησαν στην τουρκική. Ήσαν Τούρκοι. Φορτώσαμε τον τραυματία στο τζιπ και μας μετέφεραν στο στρατιωτικό νοσοκομείο του Δικώμου. Αφήσαμε τον τραυματία εκεί και δεν ξέραμε πλέον πού να πάμε και τι να κάνουμε. Είχαμε ήδη αποκοπεί από το υπόλοιπο τμήμα και δεν είχαμε μέσο για να επικοινωνήσουμε ούτε και γνωρίζαμε πλέον το σημείο συγκέντρωσης ώστε να επιστρέψουμε. Παρακάτω είδα έναν Τούρκο αξιωματικό. Πλησίασα και του εξήγησα την κατάσταση. Τον ρώτησα τι έπρεπε να κάνουμε. Μας είπε να πάμε σε ένα χώρο κοντά στο Δίκωμο, όπου ήταν και άλλοι στρατιώτες. Ξεκινήσαμε με τα πόδια προς την κατεύθυνση που μας υπέδειξε και τους συναντήσαμε γύρω στις



«**Φοβάμαι** γιατί αυτά που θα πω, αν και πέρασαν τριάντα χρόνια, μπορεί να πειράξουν. Εγώ είμαι εναντίον του πολέμου. Ο πόλεμος δεν ωφελεί ποτέ κανένα πλην εκείνων που πλουτίζουν από αυτόν. Γι' αυτό πρέπει να αποκαλύπτουμε το αληγινό του πρόσωπο. Για να μαθαίνουν οι νεότεροι πόση αζία έχει η ειρήνη», λέει ο Μ. Μερτζάν.

εννέα το βράδυ. Ο διοικητής σε εκείνη τη μονάδα ήταν κάποιος Σουμπία Μπαϊκάρ. Όταν τον ρώτησα τι πρέπει να κάνουμε, μου απάντησε: «Εσύ θα φροντίζεις για το φαγητό και τις προμήθειες». Με έκρισε δηλαδή σιτιστή. Μόνο που εφόδια δεν υπήρχαν, πώς θα σιτιζαμε κι άλλους. Θα έπρεπε με λίγα λόγια να βρούμε φαγητό να φάνε οι στρατιώτες».

Μπήκαν στο Δίκωμο

Κάνει παύση, χαμογελά λες και αυτοσαρκάζεται, και μας αφηγείται πώς για μια ολόκληρη μέρα κατασκόπευαν ένα σχεδόν άδειο χωριό πριν να το «καταλάβουν». «Την επόμενη μέρα στις 21 Ιουλίου μαζί με άλλους δύο ξεκινήσαμε και κινηθήκαμε προς το χωριό, το Δίκωμο. Κάτσαμε στο παρατηρητήριο έξω από το χωριό και προσπαθήσαμε με τα κιάλια να καταλάβουμε αν υπήρχαν οπλισμένοι κάτοικοι κι αν υπήρχε κίνδυνος για να μπούμε στο χωριό. Η ζέστη αφόρητη και η πείνα είχε αρχίσει να βαρά κατακουτέλα. Από όλα όσα είχαμε παρατηρήσει αντιληφθήκαμε ότι στο χωριό είχαν μείνει μόνο γέροι. Είχε ήδη νυχτώσει κι αποφασίσαμε να κοιμηθούμε γιατί ήμασταν κατάκοποι και τα ζημιώματα θα μπαίναμε στο χωριό. Έτσι κι έγινε. Τα χαράματα μπήκαμε στο χωριό...». Χαμογελά ξανά και συνεχίζει: «Παντού υπήρχαν σπασμένα τζάμια και σημάδια μάλλον αεροπορικών πολυβολισμών. Σε μια στιγμή προσέξαμε κάποια περίεργη κίνηση. Πλησίασαμε - παίρνοντας προφυλάξεις - ένα αυτοκίνητο με

δύο άτομα. Μόλις εμφανιστήκαμε μπροστά τους σήκωσαν τα χέρια ψηλά. Μας μίλησαν τουρκικά και ήταν φορτωμένοι χρυσαφικά. Ήσαν Τούρκοι,τσιγγάνοι όπως μας είπαν και είχαν έρθει «να πάρουν τα χρυσαφικά τους για να τα πουλήσουν για να ζήσουν τις δύσκολες μέρες»... Φυσικά και αντιληφθήκαμε ότι δεν ήταν δικά τους τα χρυσαφικά που μάζεψαν, ωστόσο εκείνη την ώρα άλλες ήταν οι προτεραιότητές μας. Κυρίως έπρεπε να βρούμε ένα μεταφορικό μέσο και κάτι για να φάμε.

Συνεχίσαμε να περπατούμε στο εγκαταλελειμμένο χωριό. Συναντήσαμε μερικά ηλικιωμένα άτομα πέραν των 70 χρονών. Τους μιλούσαμε και μας απαντούσαν ελληνικά. Καταλάβαμε ότι δεν υπήρχαν παρά μόνο μερικοί γέροντες, οι άλλοι είχαν όλοι φύγει. Σε λίγο είδαμε μπροστά μας ένα φορτηγό αυτοκίνητο φορτωμένο με σάκους τσιμέντο. Οι δύο ξεφορτώσαν το τσιμέντο κι εγώ αφού έσπασα το τζάμι, ένωσα τα σύρματα και ξεκίνησα το όχημα. Μπήκαμε μέσα και λίγο πιο κάτω είδαμε ένα μπακάλικο. Κατεβήκαμε και προσπαθήσαμε να παραβιάσουμε την πόρτα. Δυσκολευτήκαμε και γι' αυτό τη σπρώξαμε με το φορτηγό και άνοιξε. Πήραμε μπισκότα, αναψυκτικά και τσιγάρα. Αφού χορτάσαμε την πείνα μας, φορτώσαμε και ό,τι μπορούσαμε και ξεκινήσαμε για να βρούμε τη μονάδα μας».

Επικίνδυνη απόδραση

Ο Μεχμέτ Μερτζάν στρέφεται ξανά προς το GOOGLE EARTH και

βρίσκει ένα συγκεκριμένο σημείο στον Πενταδάκτυλο, που σήμερα ασπρίζει και ξεκινά ξανά την αφήγησή του: «Υπολογίζοντας στο περίπου φτάσαμε σε μια περιοχή στον Πενταδάκτυλο όπου κάνουν σκουρόδεμα. Εκεί βρήκαμε γύρω στους 25 δικούς μας μαζί με ένα επιλοχία. Έπρεπε όμως να φύγουμε γιατί ξαφνικά βρεθήκαμε εν μέσω πυκνών πυρών και κινδυνεύαμε άμεσα. Έπρεπε να κινηθούμε αστραπιαία και ανάμεσα από τις γραμμές και κυρίως χωρίς να αντιληφθούν οι Έλληνες ποιοι ήμασταν. Βγάλαμε όλοι τα στρατιωτικά πουκάμισα και μείναμε άλλοι γυμνοί κι άλλοι με τις φανέλες. Μπήκαν όλοι στο φορτηγό «μου» με τους ελληνικούς αριθμούς εγγραφής. Κι αυτό μάλλον μας έσωσε. Οδηγούσα πολύ προσεκτικά και με μέτρια ταχύτητα. Είχα φουσκώσει στον ιδρώτα από την ένταση και την αγωνία. Σε μικρή απόσταση είδαμε ελληνικά τανκς. Τους χαιρετίσαμε τάχατες ενθουσιασμένοι και μας χαιρέτισαν κι εκείνοι. Μόλις περάσαμε τα tanks, πάτησα με όση δύναμη μου είχε απομείνει το γκάζι και το φορτηγό έπιασε όση ταχύτητα ήταν δυνατό. Αναπνεύσαμε με ανακούφιση. Είχαμε αποδράσει στην κυριολεξία από του χάρου τα δόντια. Όλη εκείνη την ώρα της αγωνίας σκεφτόμουντα τα παιδιά μου και τη γυναίκα μου...

Οδήγησα το φορτηγό εκεί που ήξερα καλύτερα. Σε λίγο φτάσαμε στο στρατιωτικό νοσοκομείο του Δικώμου. Εκεί εξουθενωμένοι κοιμηθήκαμε».

Οι εκτελέσεις τεσσάρων Ελληνοκύπριων αιχμαλώτων στο Συγχαρί

Ο **Μεχμέτ** σταματά την αφήγηση. Πίνει δυο γεμάτες γουλιές τσάι και δείχνει να δυσκολεύεται να περάσει στην επόμενη μέρα. Η Άννα τον ρωτά «τι συμβαίνει». Απαντά πως δεν θα ήθελε να θυμάται εκείνη τη μέρα και πάνε διστακτικά ξανά το νήμα της μνήμης...

«Την επομένη, 22 Ιουλίου, πήραμε διαταγή να πάμε στο Συγχαρί που ήταν ήδη υπό τον έλεγχο του τουρκικού στρατού. Εκεί υπήρχαν άλλοι περίπου 150 δικοί μας στρατιώτες. Εκεί βρέθηκα για πρώτη φορά στις τρεις μέρες σε μια πρωτόγνωρη για μένα σκηνή. Είχαν οι δικοί μας πάρει τέσσερις Ελληνοκύπριους αιχμαλώτους και με τη βοήθεια κάποιου διερμηνέα, προφανώς Τουρκοκύπριου και κάποιων άλλων, τους ανέκριναν. Όταν τελειώσαν με την ανάκριση τον πρώτο τον πήραν λίγο πιο πέρα, μπροστά από ένα μεγάλο χαντάκι και τον εκτέλεσαν. Το ίδιο συνέβη και με τον δεύτερο. Ο τρίτος την ώρα που τον οδηγούσαν στην εκτέλεση επικείμενη να αποδράσει. Πήρε φόρα και πήδηξε από την άλλη πλευρά

του χαντακιού που ήταν 3-4 μέτρα και τα κατάφερε. Μόλις όμως έπεσε στην άλλη πλευρά ένας από τους εκτελεστές τον πυροβόλησε και τον σκότωσε. Εκτέλεσαν και τον τέταρτο...». Έστρεψε το πρόσωπό του προς εμένα και μου είπε πως κάπου εκεί (δείχνοντας με το ποντίκι στην οθόνη του κομπούτερ) πρέπει να υπάρχει ένας τάφος αγνοουμένων και συνέχισε: «Πρώτη φορά έβλεπα ένα τέτοιο πράγμα. Όσο το σκέφτομαι επιστρέφει ο νους μου ξανά στις σκέψεις περί του πολέμου. Ένας κόσμος, ένας πλανήτης ολόκληρος που μας χωρά όλους. Γιατί να σκοτώνονται οι άνθρωποι; Τι έχουν να μοιράσουν; Τα πλούτη των ισχυρών; Εκείνοι δεν πολεμάνε. Μόνο κερδίζουν από τους πολέμους...».

Και μετά ήρθαν τα τανκς

«Στρατοπεδεύσαμε λίγο πιο έξω από το Συγχαρί. Αφού τακτοποιήκαμε, μάς μίλησε ο διοικητής και μας είπε ότι το σχέδιο ήταν να καταλάβουμε τον Πενταδάκτυλο. Τα πράγματα ήταν ακόμα δύσκολα. Περιμέναμε να φτάσει ο βαρύς οπλι-



«**Διαβάζω** την Καινή Διαθήκη όπως διαβάζω και άλλων θρησκειών βιβλία. Θέλω πάντα να διευρύνω τους ορίζοντές μου. Δεν είμαι φανατικός ούτε θρησκείας ούτε πολιτικής. Ο μόνος μου φανατισμός είναι η γνώση. Δυστυχώς, η τουρκική κοινωνία αυτά τα βλέπει ακόμα καχύποπτα».

σμός. Υπήρξε, αν θυμάμαι καλά, μια ανακωχή ή μια τέλος πάντων ανάπαυλα 3-4 ημερών και τότε ήταν που έφτασαν και τα δικά μας τα τανκς και τα άλλα βαρέα οχήματα. Εγώ έλαβα διαταγή να βρω φαγητό

για να φάνε οι στρατιώτες. Πήρα τότε σειρά τα χωριά και διέταξα τον κόσμο να σφάζει ζώα και να τα μαγειρεύει. Στην ερώτηση αν γύριζε ελληνικά χωριά ο Μεχμέτ Μερτζάν απαντά αρνητικά: «Δεν έφτανε

μόνο να βρίσκουμε φαγητό. Κάποιοι έπρεπε να μαγειρεύουν και έπρεπε ταυτόχρονα εκείνοι που μαγειρεύαν να μπορούν να εξηγούνται. Γι' αυτό «παραγγέλναμε» αυτά που χρειαζόμασταν σε Τουρκοκύπριους, τα μαγειρεύαν και μετά περνούσαμε, τα μαζεύαμε και κάναμε διανομή συσσίτιο. Μάλιστα, εγώ βρήκα και μια καλή γριούλα που την παρακάλεσα και μου έπλενε και τα ρούχα μου. Μεγάλη πολυτέλεια...».

Πολύωρη μάχη

Ο Μεχμέτ Μερτζάν προσπάθησε στη συνέχεια να μας εξηγήσει, χρησιμοποιώντας και πάλι τον ηλεκτρονικό χάρτη, ένα στρατηγικό σημείο που τους δόθηκε διαταγή να καταλάβουν. Ήταν κάπου μεταξύ Κερύνειας και Μόρφου. Ωστόσο, δεν θυμόταν το όνομα κι ούτε κι εμείς μπορούσαμε να αντιληφθούμε τελικά περί ποιου χωριού μιλούσε. Τέλος πάντων μας εξήγησε ότι εκεί έκαναν μια πολύωρη μάχη με τους Έλληνες και τελικά κατάφεραν να μπουν και να πάρουν το χωριό. Στο δικό μου ερώτημα αν υπήρχαν νεκροί, απάν-

τησε ότι πρέπει να ήταν πολλοί οι νεκροί, ωστόσο, ο ίδιος διατάχθηκε να μεταφέρει τραυματίες στο Δίκωμο και δεν ήταν εκεί όταν μάζευαν τους νεκρούς, γι' αυτό και δεν ήξερε πόσοι ήταν και πού τους έθαψαν.

Ο Μεχμέτ πίνει άλλη μια γουλιά τσάι. Και παίρνει ένα βιβλίο στα χέρια. Είναι η Καινή Διαθήκη σε τουρκική μετάφραση: «Διαβάζω την Καινή Διαθήκη όπως διαβάζω και άλλων θρησκειών βιβλία αλλά και φιλοσόφων. Θέλω πάντα να διευρύνω τους ορίζοντές μου. Δεν είμαι φανατικός ούτε θρησκείας ούτε πολιτικής. Ο μόνος μου φανατισμός είναι η γνώση. Δυστυχώς, η τουρκική κοινωνία αυτά τα βλέπει ακόμα καχύποπτα. Ακόμα κι αυτά που γίνονται γι' αυτήν και εντός αυτής και φυσικά την αφορούν άμεσα. Η τουρκική κοινωνία θέλει να κρατεί μυστικά. Και θέλει να τα κρατεί «εντός της οικογένειας». Εδώ βάλαμε άνω τελεία. Ήπαμε ακόμα λίγο τσάι και βγάλαμε φωτογραφίες για να ξεμυδιάσουμε. Κι ήταν λίγο πριν σκάσουν οι μεγάλες, οι πολύ μεγάλες βόμβες των λεπλάσιών και των βιασμών...

Οι γεωτρήσεις, το ΓεΣΥ και τα νυστέρια του ΔΗΚΟ

Αν συμπέσουν

Το καλοκαίρι του 2017 συνέπεσαν οι συνομιλίες στην Ελβετία με την άφιξη του West Capella, στο τεμάχιο 11 για εργασίες. Τότε ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, μεσούσης της διαδικασίας των συνομιλιών απέρριψε κάθε σκέψη για μικρή αναβολή των εργασιών. Η συνέχεια των πραγμάτων είναι γνωστή, οι συνομιλίες κατέρρευσαν και ως εκ τούτου εκτονώθηκε η όποια πίεση, αν υπήρχε πίεση, που ενδεχομένως να ασκείτο προς την ε/κ πλευρά. Δύο χρόνια αργότερα φαίνεται ότι το σκηνικό του 2017 θα επαναληφθεί. Αν υπάρξει επανάληψη του διαλόγου, χρονικά θα συμπέσει με την έναρξη των γεωτρήσεων από ENI και TOTAL. Η Λευκωσία σε όλους τους τόνους επίσημα και ανεπίσημα διακηρύττει πως δεν υπάρχει περίπτωση να τεθούν τα ενεργειακά, της Κυπριακής Δημοκρατίας στην ίδια ζυγαριά. Διηλαδή εννοεί πως ακόμα και να ξεκινήσουν συνομιλίες, οι Γάλλοι και Ιταλοί θα τρυπούν απρόσκοπτα στο 6 ή το 7. Και η Τουρκία τι θα κάνει; Θα κάθεται στην Ελβετία και θα συζητά λύση του Κυπριακού;

• • • • •

Με ανάπαυλα;

Το 2019 δεν είναι 2017. Ο πρόεδρος θα πάει σε συνομιλίες με τέσσερα τουρκικά πλοία πέριξ της Κύπρου; Θα ζητήσει αποκλιμάκωση. Αν οι Τούρκοι ζητήσουν μια μικρή ανάπαυλα ως αντάλλαγμα, ο Νίκος Αναστασιάδης τι θα κάνει; Κακές γλώσσες λένε πως το τελευταίο διάστημα υπάρχουν μέλη της κυβέρνησης που δεν θα έλεγαν όχι σε μια μικρή ανάπαυλα εντός της ΑΟΖ, χάρη των συνομιλιών. Είναι έτσι; Πάντως, από τον περασμένο Φλεβάρη στα θαλασσοτεμάχια μας υπάρχει νηνεμία...

• • • • •

Θα τα πάρουν όλα

Δεν τους έφθαναν όλα τ' άλλα προβλήματα έχουν και τις ιδιωτικές κλινικές στο ΓεΣΥ. Τόσος θόρυβος και στο τέλος θα τους δώσουνε και τα ρέστα. Ετοιμάζουν πρόταση λένε για να κάμψουν το όχι των κλινικαρχών στο ΓεΣΥ. Μα αφού στο τέλος της ημέρας ό,τι ζητήσουν οι κλινικάρχες θα τους το δώσει ο ΟΑΥ. Γιατί το παιχνίδι γίνεται με σημαδεμένη τράπουλα. Τυτέστιν οι ιδιωτικές κλινικές γνωρίζουν πως χωρίς αυτές δευτερη φάση ΓεΣΥ δεν υπάρχει. Δεν βγαίνει ο απαιτούμενος αριθμός κλινών για να δουλέψει το ΓεΣΥ. Αυτό το γνωρίζει το Υπουργείο Υγείας και ο ΟΑΥ.

• • • • •



-Πρόεδρε τι ιστορία εν τούτη με την OCCRP; -Εν να σου πω τον Οκτώβρη, ρε υπουργούν!

Για το θεαθήναι

Η διαπραγμάτευση που θα γίνει θα είναι για το θεαθήναι. Έτσι για να φανεί πως αυτοί που διαχειρίζονται δημόσιο χρήμα το πάλεψαν μέχρι το τέλος. Το ερώτημα όμως που πρέπει να μας απαντήσουν είναι το εξής: Ο ΟΑΥ θα πληρώνει για μια αφαίρεση σκληροκοιδοιδοιδοιδοι 4 χιλιάδες ευρώ το ιδιωτικό νοσηλευτήριο και το νοσοκομείο Λευκωσίας 2 χιλιάδες ευρώ; Γιατί τόση είναι περίπου η αρχική κοστολόγηση της συγκεκριμένης υπηρεσίας από τον ΟΑΥ. Ό,τι και αν κάνουν το αρχικό κόστος του ΓεΣΥ θα ανέβει και τη νύφη θα την πληρώσει ο κοσμάκης. Τώρα ποιοι είναι τα σάϊνια; Ξέρει κανείς να μας πει; Αυτοί ή οι κλινικάρχες;

• • • • •

ΔΗΚΟϊκά μαχαιρώματα

Μπορεί ο Νικόλας να καθάρισε με συνοπτικές διαδικασίες τους κύριους αντιφρονούντες του μετά τις προεδρικές εκλογές, όμως ο πόλεμος των Κεντρικών κρατά ακόμα στο παρσκήνιο και προβλέπεται πως θα πάρει φωτιά μέχρι και τις βουλευτικές εκλογές του 2021. Ενδεικτικές οι τελευταίες τοποθετήσεις του Χρίστου Τσίγκη, στα κοινωνικά μέσα δικτύωσης στις οποίες σημειώνει πως δεν ξέρει ποιος είναι οι θέσεις του ΔΗΚΟ σε μία σειρά ζητημάτων. Αφορμή η συζήτηση που άνοιξε γύρω από το πρώην δικηγορικό γραφείου του Νίκου Αναστασιάδη και η τοποθέτηση της αναπληρώτριας προέδρου του ΔΗΚΟ Χριστιάνας Ερωτοκρίτου που χαρακτηρίζει το δημοσίευμα του OCCRP ατεκμηρίωτο.

• • • • •

ΔΗΚΟ και πολιτογραφήσεις

Ο ίδιος ο Χρίστος Τσίγκης διερωτήθηκε ποια είναι η θέση του κόμματος στις πολιτογραφήσεις και σε μία σειρά ζητημάτων και πρότεινε ιδεολογικοπολιτικό συνέδριο. «Έχουμε χάσμα (κενό και απόκλιση) απόψεων μεταξύ κάποιων της ηγεσίας και της βάσης του Κόμματος». Ίσως αν ξαναδούμε όλα αυτά και τα επαναξιολογήσουμε επί της ουσίας και με πραγματική θέληση με την πραγματοποιήσει ενός ελεύθερου και ανοικτού (μη καθοδηγούμενου και ελεγχόμενου) ιδεολογικού-πολιτικού συνεδρίου θα βοηθήσει στην νέα πορεία του Κόμματος μας και στο τι πραγματικά θέλουμε με στόχο τις επόμενες Βουλευτικές 2021, Δημοτικές 2021 και κυρίως Προεδρικές εκλογές του 2023 - προσπαθώντας να είμαστε σοβαρά στο παιχνίδι, διεκδικώντας με αξιώ-

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Κώστας Καδής



Ο υπουργός Περιβάλλοντος Κώστας Καδής ειλικρινής και αυθεντικός υποστηρικτής των συμπαθεστώντων χελώνων καρέτα-καρέτα ή αβέρωφ-αβέρωφ, αφού αυτές εκκολάπτονται στην Αργάκα!

σεις την Προεδρία της Δημοκρατίας είτε ως κυβέρνηση με εταίρους, είτε ως συγκυβέρνηση».

• • • • •

Οι επιτροποι και τα πάνελ

Ο Τσίγκης βεβαίως δεν έμεινε εκεί. «Αρκε-τά τράβηξε το ΔΗΚΟ εδώ και 10 χρόνια (που σήμερα έπρεπε να είχε 20%) με τα προσωπικά και άλλα απωθημένα, τα καπρίτσια και τις μωροφιλοδοξίες του καθενός», σημείωσε προκαλώντας ερωτήματα για το ποιους εννοεί. Όπως λέγεται οι σχέσεις του με τη Χριστιάννα Ερωτοκρίτου δεν είναι και οι καλύτερες και σε εκείνη φαίνεται πως στρέφονται τα βέλη, καθώς σύμφωνα με τον ίδιο θεωρείται πως δεν τον είχε στηρίξει με θέρμη στις δημοτικές εκλογές του 2016, όταν ήταν υποψήφιος για τη δημαρχία Στροβόλου. Στα κομματικά πηγαδάκια εξηγούν πως η επανεμφάνισή του έχει να κάνει με τη φιλοδοξία του για διορισμό και συγκεκριμένα σε θέση επιτρόπου τοπικής αυτοδιοίκησης. Πάντως, στο κάδρο των αντιφρονούντων, μαζί με τον Χρίστο Τσίγκη, μπαίνει δυναμικά και ο Αλέκος Τρουφυνίδης, ο οποίος εκφράζει συχνά πυκνά τις ενστάσεις του και τα παράπονα του για το γεγονός ότι αν και μέρος της ηγεσίας, δεν καλείται τόσο συχνά όσο άλλα στελέχη στα τηλεοπτικά πάνελ.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Η σκοτεινή πλευρά της τεχνολογικής ουτοπίας

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ**



Οι οργανωτές του τριήμερου Singularity Global Summit θεωρούν ότι, χάρη στην τεχνολογία, ζούμε στην καλύτερη εποχή της ιστορίας της ανθρωπότητας.

προ του 2009 και η οποία κατά τη δεκαετία που ακολούθησε, όταν έγιναν ιλιγγιώδη άλματα στις τεχνολογίες αυτές που έθεσαν τα θεμέλια της 4ης βιομηχανικής επανάσταση, έδινε αγωνιώδη μάχη για οικονομική επιβίωση, ένας θεσμός όπως το Singularity είναι εξαιρετικά καλοδεχούμενος. Πέρσι, χάρη στην ακαταπόνητη Νίκη Συροπούλου, που ανέλαβε να μεταλαμπαδεύσει το πνεύμα του SU στην Ελλάδα, έγινε το πρώτο Greece Summit, με ομι-

λητές που άνοιξαν τα μάτια του ελληνικού κοινού στον νέο κόσμο που δημιουργείται. Το δεύτερο ελληνικό συνέδριο, τον Νοέμβριο, αναμένεται να είναι ακόμα καλύτερο.

Δεν παύει όμως να υπάρχει κάτι ανατριχιαστικό στο όραμα που προσβούν οι δύο ηγετικές φυσιο-γνωμίες και συνιδρυτές του SU, ο χαρισματικός Ελληνοαμερικανός Πίτερ Ντιαμάντς και ο θρυλικός πολυεφευρέτης Ρέι Κούρτσγουάιλ. Στις ομιλίες τους, εστίασαν και οι δύο

στο ότι, χάρη στην τεχνολογία, ζούμε στην καλύτερη εποχή στην ιστορία της ανθρωπότητας και ότι, με την υπολογιστική ισχύ να συνεχίζει να σκαρφάζεται, τίθενται οι βάσεις για την ουτοπία του μέλλοντος: μια κοινωνία όπου οι άνθρωποι θα είναι ένα με τις μηχανές, με τη διασύνδεση των ανθρώπινων εγκεφάλων με το υπολογιστικό νέφος όπου ασθένειες θα εντοπίζονται άμεσα, όπου, άρα, το προσδόκιμο ζωής θα εκτοξευθεί όπου η πρό-

σβαση στο Διαδίκτυο θα γίνει οικουμενική και θα επεκταθεί σε αμέτρητες συσκευές, δίνοντας σε όλο τον ανθρωπινό πληθυσμό τη γνώση και τα εργαλεία για να χειραφετηθούν και να δημιουργήσουν όπου θα μετακινούμαστε με αυτόνομα οχήματα μηδενικών εκπομπών στον δρόμο και στον αέρα, χρησιμοποιώντας τον κερδισμένο χρόνο για δουλειά ή ψυχαγωγία.

Υπάρχει όμως και η σκοτεινή – η απολύτως ερεβώδης– όψη του νο-

μίσματος της ραγδαίας αυτής πρόοδου: δυνατότητες παρακολούθησης, χειραγώγησης και καταναγκασμού μεγαλύτερες από ποτέ, που θα φτάνουν πλέον και στις ενδόμυχες σκέψεις μας· γενετικές παρεμβάσεις με άδηλες, ενδεχομένως εφιαλτικές, μακροπρόθεσμες συνέπειες· διεύρυνση ανισοτήτων, σε βαθμό που θα οδηγήσει σε ένα ιδιότυπο νέο apartheid. Είναι χαρακτηριστική η ειρωνεία την οποία ανέδειξε ένας εκ των ομιλητών (οικονομολόγος ο ίδιος), ότι, ενώ οι συνέδριοι μιλούσαν για το πώς η τεχνολογία θα επιφέρει νέα εποχή αφθονίας, οι δρόμοι δίπλα στο ξενοδοχείο όπου διεξήχθη το συνέδριο ήταν γεμάτοι αστέγους.

Οι Ιακωβίνοι της ψηφιακής επανάστασης, όπως έχει παρατηρήσει ο σφοδρός επικριτής τους Εβγκένι Μορόζοφ, θεωρούν ότι η τεχνολογία μπορεί να λύσει όλα τα προβλήματα. Εκθειάζουν τη διαφάνεια και την (ψηφιακή) κοινωνικότητα, πιστεύουν σε καλύτερη ζωή μέσω έξυπνων εφαρμογών. Απεχθάνονται την κρατική παρέμβαση, είτε στη φορολογική είτε στη ρυθμιστική της μορφή.

Είναι μια φιλοσοφία που δένει θαυμάσια με τα οικονομικά τους συμφέροντα (και που αντικατοπτρίζεται στους ανύπαρκτους φόρους που πληρώνουν οι κολοσσοί της νέας οικονομίας). Η τεχνολογία όμως από μόνη της, ερήμην της πολιτικής, δεν δίνει λύσεις, και η ταχύτητα με την οποία εξελίσσεται αφήνει αχανή περιθώρια για ολέθρια λάθη. Είναι υπερβολικά σημαντική για να την αφήσουμε στους τεχνολόγους.

• **Ο κ. Στέφανος Κασιμάτης** απουσιάζει σε άδεια.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ**

Θέμα OCCPR και Προεδρικό



Ο ισχυρισμός ότι ο Νίκος Χρ. Αναστασιάδης δεν έχει σχέση με το γραφείο Νίκος Χρ. Αναστασιάδης ΔΕΙΠΕ στο οποίο είναι μέτοχοι οι δύο του θυγατέρες, προκαλεί τουλάχιστον μειδιάμα, αφού σε κάθε περίπτωση πηελημένα ή αθέλητα, το γραφείο καρτώνεται το όνομα και προφανώς την ιδιότητά του, κάτι που γνωρίζουν οι επίδοξοι πελάτες του. Το ίδιο προφανώς ισχυε για παράδειγμα και για τον τώως πρόεδρο Τάσσο Παπαδόπουλο και το γραφείο του, που ακόμη μέχρι σήμερα φέρει το όνομά του. Ας μην ξεχνάμε επίσης ότι το όνομα και ο τίτλος ενός δικηγορικού γραφείου έχουν τόσο μεγάλη σημασία ώστε ένα από τα μεγαλύτερα δικηγορικά γραφεία στην Κύπρο και όχι μόνο, άλλαξε το όνομά του για ευνόητους λόγους, μετά από καταδικαστική απόφαση του Κακουργιοδικείου το 2017, παρά το γεγονός ότι το brand του ήταν ένα από τα κορυφαία διεθνώς.

Σε σχέση με το δημοσίευμα του OCCPR, ο κυβερνητικός εκπρόσωπος δήλωσε: «πέραν της πρόδηλης συκοφαντικής διάθεσης, δεν περιέχουν απολύτως κανένα επιβαρυντικό στοιχείο. Ενώ διευκρινίζει ότι τα «τραπέζικά έγγραφα», που δηλώνει ότι διαθέτει, “δεν περιέχουν καμία απόδειξη” για παραβίαση του νόμου ή για διάπραξη αξιόποινων πράξεων...».

Εφόσον αυτό ισχύει, είναι απορίας άξιον ποια ακριβώς είναι η βάση της απειλής για αγώνες κατά των εγχώριων ΜΜΕ που απλώς αναδημοσίευσαν, αφού οι ίδιοι θεωρούν ότι στο δημοσίευμα δεν υπάρχει κανένα επιβαρυντικό στοιχείο ή ισχυρισμός για παράβαση του νόμου εκ μέρους του Νίκου Χρ. Αναστασιάδη και του γραφείου του;

Σε κάθε περίπτωση, το Ανώτατο Δικαστήριο και το ΕΔΔΑ έχουν επανειλημμένως αποφανθεί, με τελευταία την πολύ βασική απόφαση 28/5/2018 Μαύρος κ.α. Vs Παπαπέτρου, ότι πολιτικοί, ακόμη και επιχειρηματίες και γενικός δημόσια πρόσωπα με επιρροή στην κοινωνία όπως π.χ. το δικηγορικό γραφείο που έχει το όνομα του προέδρου, είναι υποχρεωμένα να ανέχονται πολύ σκληρή κριτική ακόμη και προσβολές, αφού ο έλεγχος δραστηριοτήτων τους εμπίπτει στο δημόσιο συμφέρον.

Στην υπόθεση Lingens Vs. Αυστρίας 8/7/1986, το ΕΔΔΑ αποφάνθηκε πως η ελευθερία έκφρασης συνιστά ένα από τα ουσιαστικά θεμέλια της δημοκρατικής κοινωνίας, εφαρμόζεται όχι μόνον σε πληροφορίες και ιδέες που είναι αρεστές, αλλά επίσης και σε εκείνες που είναι προσβλητικές, εκπληττον ή ενοχλούν. Στην Ukrainian Media Group Vs. Ουκρανίας 12/10/2005, το ΕΔΔΑ αποφάνθηκε ότι τα δημοσιεύματα που αφορούσαν δύο αρχηγούς κομμάτων ήταν σε γλώσσα δυνατή, πολεμική και σαρκαστική και ότι οι ενάγοντες προσεβλήθησαν και δυνατόν να σοκαρίστηκαν. Παρ’ όλα αυτά έκρινε ότι οι ενάγοντες, επιλέγοντας το επάγγελμα του πολιτικού έθεσαν τον εαυτό τους σε σκληρή κριτική και εξοικιστική διερεύνηση.

Στη Lopes Gomes da Sira Vs. Πορτογαλίας 28/9/2000, το ΕΔΑΔ έκρινε ότι η καταδίκη δημοσιογράφου για άρθρο του όπου περιγράφονταν ένας πολιτικός ως «παλιάντος» και «γελοίος» παραβίαζε την ελευθερία έκφρασης, επισημαίνοντας ότι η πολιτική ύβρις συχνά εγκέεται στην προσωπική σφαίρα και τέτοιοι είναι ο κίνδυνος της πολιτικής και της ελευθερίας συζήτησης ιδεών, εγγυητών της δημοκρατικής κοινωνίας.

Στην πρόσφατη απόφαση του ΕΔΔΑ Fuchsmann Vs. Γερμανίας 19/10/2017, ασχολήθηκε με ένα διαδικτυακό άρθρο των New York Times, όπου αναφερόταν ότι σύμφωνα με το FBI ο συγκεκριμένος επιχειρηματίας περιγράφεται ως απατεώνας του οποίου η εταιρία ανάμεσα σε άλλα εμπλέκεται σε ρωσικό δίκτυο οργανωμένου εγκλήματος.

Ο επιχειρηματίας καταχώρησε αίτηση για περιοριστικά μέτρα, αίτηση που απερρίφθη από τα γερμανικά δικαστήρια. Το ΕΔΔΑ συμφώνησε με την κατάληξη του γερμανικού Εφετείου ότι υπήρξε επαρκής βάση για το δημοσίευμα και ότι ο συντάκτης είχε συμμορφωθεί με τα καθήκοντα ενός δημοσιογράφου, αφού πηγή ήταν έκθεση του FBI, η οποία επιβεβαιώθηκε και από άλλες υπηρεσίες επιβολής του νόμου, αλλά και το γεγονός ότι πριν από τη δημοσίευση, ζητήθηκαν οι δηλώσεις του εν λόγω επιχειρηματία χωρίς όμως ανταπόκριση. Το ΕΔΔΑ αποφάνθηκε ότι το άρθρο συνέβαλε σε μια συζήτηση δημόσιου ενδιαφέροντος σε μια δημοκρατική κοινωνία αφού προφανώς ενδιαφέρει το κοινό αν ένα δημόσιο πρόσωπο εμπλέκεται στο οργανωμένο έγκλημα.

Το ΕΔΔΑ αποφάνθηκε ότι το γερμανικό Εφετείο είχε πετύχει λογική και δίκαιη ισορροπία μεταξύ των αντικρουόμενων δικαιωμάτων και ότι δεν υπήρξε παράβαση της ιδιωτικής ζωής του επιχειρηματία. Ειδικά η τελευταία αναφερόμενη απόφαση του ΕΔΔΑ που είναι απολύτως σχετική με το θέμα μας, με ειδική αναφορά στο γεγονός ότι ο πρόεδρος, ενώ του ζητήθηκε να σχολιάσει πριν από τη δημοσίευση και αυτός αρνήθηκε, αφαιρεί κατά τη γνώμη μου την όποια βάση για διαμαρτυρία για το εύλογο ενδιαφέρον της κοινωνίας και των δημοσιογράφων για ένα τόσο σοβαρό θέμα που αφορά τον αρχηγό του κράτους μας.

Ο κ. Μιχάλης Παρασκευάς είναι δικηγόρος.



Πυροσβέστες του Porto Velho προσπαθούν να θέσουν υπό τον έλεγχό τους τις φλόγες που κατακαίνε το τροπικό δάσος του Αμαζονίου.

ΕΡΑ/PORTO VELHO FIREFIGHTERS

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΔΑ / Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Καλά και συμφέροντα



Ενάν και πλέον χρόνο μετά την πρώτη εκλογή του Νίκου Αναστασιάδη στο ανώτατο αξίωμα, είχε προκύψει η αποκάλυψη, πως το «πρώην» δικηγορικό γραφείο του θα αναλάμβανε την εκπροσώπηση των αεροπορικών εταιρειών Ryanair για την αγορά των Κυπριακών Αερογραμμών. Ο Πρόεδρος είχε κληθεί να σχολιάσει το θέμα σε συνέντευξη του στην «Κ» και ανακοίνωσε πως τερματίστηκε η όποια σχέση του δικηγορικού γραφείου με την εν λόγω εταιρεία. «Επικοινωνήσαμε με τους πρώην συντάιρους μου και διαπιστώσαμε την πρόθεσή τους να αναλάβουν την εκπροσώπηση της εν λόγω εταιρείας. Αντέδρασα έντονα», εξηγούσε, «διότι ακριβώς παραβιάζεται ο όρος που έθεσα όταν έφυγα από το γραφείο ότι δεν θα δεχθώ ποτέ να αναλάβει τον οποιονδήποτε πελάτη, ο οποίος μπορεί να έχει συμφέροντα από την παρουσία μου στην κυβέρνηση». Λίγους μήνες αργότερα, βέβαια, η έκθεση του γενικού ελεγκτή καταδείκνυε πως δύο δικηγόροι του «πρώην» δικηγορικού γραφείου του Προέδρου παρευρέθηκαν στη συνάντηση με τη διαπραγματευτική ομάδα του κράτους για να προσφέρουν όπως εξήγησαν στη συνέχεια τυχόν βοήθεια στο νέο γραφείο που αναλάμβανε την υπόθεση. Μάλιστα, υπέγραφαν με αλλοιωμένα ονόματα επειδή βιάζονταν πολύ όπως εξηγούσαν αργότερα στο πιεθαρχικό του δικηγορικού συλλόγου. Αυτό όμως είναι μια άλλη ιστορία που έκλεισε συνοπτικά.

Όπως εξηγούσε στην «Κ» τότε ο Πρόεδρος, «το 99% των πελατών του πρώην γραφείου μου ασχολείται κατά κύριο λόγο με υπεράκτιες εταιρείες, των οποίων η συντριπτική πλειοψηφία είναι Ρώσοι». «Ακούω και τις φαινές ιδέες ότι ο Πρόεδρος θα πρέπει να κλείσει το δικηγορικό του γραφείο, ή επειδή υπήρξε δικηγόρος θα πρέπει να μην είναι η επωνυμία του. Θα ήταν το άκρον άωτον της υποκρισίας να αλλάξω την επωνυμία του, αλλά οι θυγατέρες μου να είναι μέτοχοι του γραφείου», συνέχιζε.

Οι φαινές ιδέες βεβαίως διακόπηκαν για λίγο και το 2018, δύο δημοσιεύματα στην εφημερίδα Guardian έφερναν στο προσκήνιο την πολιτική των πολιτογραφήσεων και τη σύνδεση της Κύπρου με Ρώσους ολιγάρχες. Εκφραζόταν μάλιστα η εκτίμηση πως με την αποκάλυψη της εν λόγω είδησης, ενδεχομένως να επανέκροναν οι ανησυχίες για ολιγάρχες που διατηρούν σχέσεις με το Κρεμλίνο και αποκτούν υπηκοότητα της Ε.Ε.

Η κίνηση αυτή προκάλεσε βεβαίως την ορ-

γίλη αντίδραση του Προέδρου, που είδε ξένα συμφέροντα να επιχειρούν να δυσφημήσουν την Κύπρο και κύκλους στο εσωτερικό να πλήξουν τον ίδιο και το δικηγορικό γραφείο. Κάπως έτσι, λίγους μήνες αργότερα, το υπουργείο Εσωτερικών προχωρούσε στη δημοσίευση των δικηγορικών γραφείων που συνδέονταν με παραχώρηση κυπριακών διαβατηρίων.

«Είχα πει στον υπουργό δώσα στοιχεία να τελειώνουμε και δεν επιτρέπω να αφήνονται αιχμές, όταν δεν υπάρχει λόγος. Αλλά αντί να δούμε το όφελος της οικονομίας του τόπου κοιτάζουμε πως να στοχοποιήσουμε πολιτικές προσωποκότητες ή πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα, ανεξάρτητα αν αυτό εξυπηρετεί τον καθένα που γράφει στην Guardian ή τον καθένα που γράφει σε εφημερίδες και κατηγορεί την Κυπριακή Δημοκρατία», έλεγε χαρακτηριστικά σε συνέντευξη του ο Πρόεδρος. «Πού επικεντρώθηκε η προσοχή;» διερωτόταν. «Στο άλλοτε γραφείο μου», έλεγε χαρακτηριστικά.

Σήμερα η πλατφόρμα OCCRP συνδέει το «άλλοτε» δικηγορικό γραφείο του Νίκου Αναστασιάδη και τον ίδιο ως δικηγόρο με το ρωσικό δίκτυο ξεπλύματος μαύρου χρήματος Troika Laundromat. Η πλατφόρμα ζήτησε σχόλιο προτού το δημοσιοποιήσει τόσο από το Προεδρικό όσο και από το «άλλοτε» δικηγορικό του γραφείο και το απέφυγαν. Θα μπορούσαν να το διαφεύσουν τότε, κλείνοντας και τα στόματα που δυσφημίζουν όπως κόπτονται την Κύπρο και την αξιοπιστία της. Προτίμησαν όμως να μιλήσουν για λιβελλογραφήματα και να αφήσουν αιχμές για μηνύσεις όταν αναδημοσιεύθηκε από τα εγκώρια ΜΜΕ που τους στοχοποιούν.

Αν ανταπαντούσαμε κι εμείς στο δούλεμα, θα προτείναμε στο δικηγορικό γραφείο να αλλάξει την επωνυμία του, αφού οι φουρτούνες τους είναι πολύ μεγαλύτερες από το όφελος που προκύπτει από τη σημερινή που φέρει το όνομα του Προέδρου του κράτους.

Όμως τα πράγματα τείνουν να γίνουν πολύ σοβαρά και επικίνδυνα. Και επειδή ένα είναι να κοροϊδευόμαστε μεταξύ μας και άλλο να γινόμαστε διεθνώς περιγέλος, θα λέγαμε στον Πρόεδρο, έστω και την υστάτη, να διαλύσει τις σκιές. Γιατί η εικόνα ενός κράτους που άγεται και φέρεται από επαγγελματικές δυσκολίες και στου οποίου κράτους διακυβεύεται η ίδια η ανεξαρτησία του, κάθε άλλο από σοβαρό είναι. Και αυτό δεν τιμά ούτε εμάς αλλά ούτε τη δική του πολιτική υστεροφημία.

economidoum@kathimerini.com.cy

ΒΟΛΕΣ / Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ**

Η πouxία της Σαλαμιώτισσας



Η «αγαθή» Αγάθη, η σοφή γερόντισσα της Ιεράς Μονής της Παναγίας της Σαλαμιώτισσας, έλεγε ότι «ούτε τα καλά λόγια μας αγγίζουν, ούτε και τα κακά. Σημασία έχουν για εμάς τα έργα». Απαντούσε στα πολύ επαινετικά λόγια, νεαρού προσκυνητή, ο οποίος ενθουσιάστηκε με την ανακαινισμένη κατανυκτική παλαιά εκκλησία, τη συγκλονιστική θαυματουργή εικόνα της Παναγίας της Σαλαμιώτισσας, με την καθαριότητα του χώρου, με την ομορφιά του δάσους του Διάριζου, αλλά και τα θαυμαστά νέα κτίσματα της Μονής. Η «αγαθή» με την αρχαιοελληνική έννοια του όρου, γερόντισσα Αγάθη, μίλησε στους πιστούς για τα θαύματα της Παναγίας, για το πλήθος των πιστών, οι οποίοι προσέρχονται για να πάρουν δύναμη από την Παναγία της Σαλαμιού. Ωστόσο, αυτό το οποίο καθιλώνει τους πιστούς είναι η πouxία του χώρου, η οποία αναδίνει μαζί με το θυμίαμα και τις ψαλμωδίες, μια παραδείσια μυστική χαρά.

Η αναστήλωση της Μονής της Παναγίας της Σαλαμιώτισσας, της Κυράς της Σαλαμιού, πέρασε από χίλια δύο βάσανα εδώ και πάρα πολλά χρόνια. Κάποτε αποκαλούσαν τη Μονή, μονή των «νάλων» αφού μερικά πλαστικά νάιλα προστάτευαν τον σημερινό θησαυρό, τον οποίο θαυμάζουν πιστοί και τουρίστες. Το θαύμα στο διάβα του χρόνου, με τις συνδρομές των πιστών και τους κόπους των μοναχών, το θαύμα της αναστήλωσης της Μονής, πήρε σάρκα και οστά και σήμερα όλοι χαίρονται με τη δημιουργία και κυρίως επωφελούνται από τα θαύματα της Παναγίας. Η πίστη είναι ικανή να μετακινεί βουνά και φαίνεται ότι τα τελευταία χρόνια μετακινήθηκαν βουνά από γραφειοκρατικά εμπόδια, για να προχωρήσουν τα έργα της Μονής.

Η καλή κουβέντα με τη γερόντισσα Αγάθη έφερε στην επιφάνεια και την εξάιρεση του κανόνα, την ταιλαιπωρία του Μοναστηριού, τον «σκόλοψ την σαρκή μου» (ταλαιπωρία στο σώμα), όπως θα έλεγε και ο Απόστολος Παύλος. Κάποιος εκτός μοναστηριού με μουσικές και άπρεπα λόγια ταιλαιπωρεί κυριολεκτικά τις μοναχές και τους πιστούς. Ενεπλάκη η Αστυνομία, οι τοπικές αρχές και η γραφειοκρατία, χωρίς όμως να λυθεί οριστικά το πρόβλημα. Επιβεβαιώνονται για ακόμη μια φορά τα λόγια του Χριστού, ότι «κανένας προφήτης δεν είναι αγαπητός στην πατρίδα του.» Με άλλα λόγια μερικοί ντόπιοι αρνούνται ή είναι τυφλωμένοι και δεν μπορούν να δουν καθαρά τα οφέλη για τους ίδιους και τον τόπο τους, τα οποία έφερε η αναστήλωση της μονής και η αγάπη των μοναχών.

Ο ίδιος ο Χριστός ξεκαθάρισε τις σχέσεις μεταξύ Πολιτείας και Εκκλησίας, λέγοντας το καθοριστικό «τα του Καίσαρος τω Καίσαρι και τα του Θεού τω Θεώ». Στο Οικουμενικό Πατριαρχείο, σε όλες τις αποδεξιγμένες περιπτώσεις «ενόχλησης» της Εκκλησίας από ορισμένους πιστούς, είτε με κλοπή χρημάτων, είτε με άλλες «κουτοπονιές», η Ιερά Σύνοδος του Πατριαρχείου δεν προχωρεί σε καταγγελίες στην Αστυνομία, αλλά επιλέγει τους αφορισμούς «αμαρτωλών» πιστών. Απλά βγαίνει ο διάκονος στον άμβωνα, διαβάζει το παράπτωμα και τους εκκλησιαστικούς αφορισμούς. Η τιμωρία του αφορισμού είναι πολύ χειρότερη και από τη φυλακή και τα βασανιστήρια, όχι μόνο για τους πιστούς, αλλά και για τους λεγόμενους άθεους και τους λεγόμενους άπιστους.

Η Κυρά της Σαλαμιούς σίγουρα θα κάνει το θαύμα της και στην περίπτωση των ενοχλητικών ανθρώπων, στην κατάλληλη ώρα και με θαυμαστό τρόπο, πάντα προς το συμφέρον των ανθρώπων, αλλά και των μοναζουσών, οι οποίες παλεύουν σίγουρα και με τον εαυτό τους και με τους διαβόλους, ακολουθώντας την αγγελική ζωή. Τελικά σε αυτή τη σύντομη ζωή δεν υπάρχει άνθρωπος χωρίς τα δικά του βάσανα και χωρίς τον δικό του σταυρό. Όπως έλεγε και ο κοσμοκαλόγηρος ο Κυρ Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης «Δεν έχουν τελειωμό τα πάθια και οι καμμοί του ανθρώπου...» Όμως μέσα από την κάμινο της ζωής, φανερώνεται η αληθινή χαρά και η πραγματική ευτυχία.

kaparispan@yahoo.gr

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / Της **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Πώς να πιστέψουμε στην πόλη μας;



Δεν είναι θέμα νοσταλγίας. Είναι θέμα ιστορίας. Και ταυτότητας. Και επώνυμης αυτής της ταυτότητας. Οι παλιές φωτογραφίες της «Λευκωσίας του χθες», έτσι όπως αυτές εμφανίστηκαν στην νέα σελίδα που δημιουργήθηκε στο φέισμπουκ, σ’ αυτό το συμπέρασμα με οδήγησαν. Πως η Λευκωσία ήταν κάποτε όμορφη. Πως κάποτε διέθετε μια συμπαγή αισθητική. Και πως αυτή η αισθητική υπαγόρευε άλλες αξίες πιο αληθινές και ουσιαστικές. «Πώς γεννήθηκε η ιδέα αυτής της σελίδας» ρώτησα ένα από τους δημιουργούς της, τον πολιτικό μηχανικό Γιώργο Μεσαρίτη. «Παρακολουθώντας στο φέισμπουκ τις υπόλοιπες πόλεις να δημιουργούν ομάδες πολιτών που ασχολούνται ενεργά με την ιστορία της πόλης τους» μου είπε, «έψαξα να δω αν υπήρχε κάτι αντί-

στοιχο για τη Λευκωσία. Και δεν υπήρχε. Απώτερος σκοπός της σελίδας», συνέχισε, «είναι μέσω της νοσταλγίας που προσφέρουν οι παλιές φωτογραφίες και μέσω του ισχυρού αισθήματος ταυτότητας που δημιουργεί η μελέτη της ιστορίας μιας πόλης να ξαναπιστέψουμε στη Λευκωσία». Τι προϋποθέτει άραγε αυτή η πίστη; διερωτήθηκα μετά από το σύντομο διάλογο μου με τον κ. Μεσαρίτη. Και πόσο πιο βαθύ είναι αυτό το ερώτημα από ό,τι κανείς μπορεί να υποθέσει; Διότι όταν γύρω μας χτίζονται πύργοι για τον θεμέλιο λίθο των οποίων γίνονται πανηγυρικά εγκαινία με την παρουσία μάλιστα του ίδιου του προέδρου της Δημοκρατίας, τότε διερωτάται κανείς αν οι κυβερνώντες και οι κάθε λογής αρμόδιοι (βλέπε δήμαρχος, δημοτικό συμβούλιο κτλ. κτλ.) είναι σε θέση (ή ήταν ποτέ σε θέση) να κατανοήσουν τη σημασία της αισθητικής ταυτότητας της

πόλης και να δημιουργήσουν το αντίστοιχο υπόβαθρο που να κατοχυρώνει αυτή την πίστη; Διαβάζω συνάμα σε ένα πρόσφατο δημοσίευμα πως η πλατεία Ελευθερίας αναμένεται να ολοκληρωθεί στα τέλη του Νοεμβρίου. Πράγμα που σημαίνει 43 μήνες καθυστέρηση από την υπογραφή του τελευταίου συμβολαίου και δύο εκατομμύρια επιπλέον αμοιβή στον αρχιτέκτονα. Για να έχουμε τι; Μια πλατεία η οποία δεν συνάδει με την ιστορική ταυτότητα και αισθητική της πόλης. Μια πλατεία που δεν είμαστε καν σε θέση να τη συντηρήσουμε και είναι πολύ πιθανό να πρέπει να πληρώνουμε από την τσέπη μας εσοεί τις κακοτεχνίες και τα διάφορα στραβά της. Και αυτό σύμφωνα με τον δήμαρχο αποτελεί προοδευτισμό, για τον οποίο μας κάλεσε ουκ ολίγες φορές να επιδείξουμε υπομονή τόσο ο ίδιος όσο και οι άλλοι αρμόδιοι/αναρμόδιοι. Χωρίς κανείς

ποτέ να νιώθει την ανάγκη να λογοδοτήσει γι’ αυτό το μέγα σκάνδαλο που λέγεται πλατεία Ελευθερίας, το οποίο πέρα από τις εξωφρενικές οικονομικές του διαστάσεις αποτλεί και τον κυριότερο λόγο κλονισμού της πίστης μας σ’ αυτή την πόλη. Διότι αποδεικνύει με τον πλέον πανηγυρικό τρόπο πως εκείνο που ενδιαφέρει τους εκάστοτε αρμόδιους/αναρμόδιους δεν είναι ούτε η ιστορία μας, ούτε η ταυτότητα της πόλης και σίγουρα ούτε οι αξίες που αυτές εμπερικλείουν, αλλά μόνο το ούτω καλούμενο «σύγχρονο όραμα». Το οποίο δεν είναι τίποτα άλλο παρά το μέγεθος της μεγαλομανίας μας, του μπιμπτισμού μας και της αποξένωσής μας από το φυσικό μας περιβάλλον. Μια γρήγορη ματιά στις παλιές φωτογραφίες της Λευκωσίας, και δεν το λέω με ρετρό διάθεση, αποδεικνύει πως η σημερινή εικόνα της πόλης αντανακλά όλες τις χαμένες μας αξίες. Αποδεικνύει

αυτό που είχε πει ο σπουδαίος αρχιτέκτονας Ταντάρ Αντο: «Η κοινωνία του οικονομικού αποτελέσματος παραμέλλει τη λειτουργικότητα, την αισθητική και την κοινότητα των ανθρώπων». Αποδεικνύει πως οι εκάστοτε «αρμόδιοι» δεν είναι σε θέση να αντιληφθούν πως το κάθε κτίριο και η κάθε πλατεία είναι προορισμένα να γεννούν βιώματα και αναμνήσεις. Άρα, αν θέλουμε να απαντήσουμε στο ερώτημα «πώς να πιστέψουμε ξανά στην πόλη μας» είναι προϋπόθεση να κατανοήσουμε τι είδους βιώματα και αναμνήσεις επιδιώκουμε να μας γεννήσουν όλες αυτές οι αισθητικές δυσσαρμονίες που οι αρμόδιοι/αναρμόδιοι ονοματίζουν ως «σύγχρονο όραμα». Κι αν αυτά τα βιώματα και οι αναμνήσεις εμπεριέχουν τελικά ίχνος ουσίας.

elenixenou11@gmail.com

Στον σωστό δρόμο

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**



Θα μπορούσε κανείς να τη χαρακτηρίσει «ελληνικό παράδοξο». Η Δύση ταλανίζεται από μια πολιτική και θεσμική κρίση χωρίς προηγούμενο. Στις ΗΠΑ κυβερνά ένας πρόεδρος που κανείς δεν ξέρει πώς και γιατί παίρνει διάφορες αποφάσεις. Φάσκει και αντιφάσκει, μπαίνει σε ακρείαστες έριδες με παραδοσιακούς συμμάχους της χώρας του και κατηγορεί ως «εχθρούς του έθνους» δημοσιογράφους και κορυφαίους θεσμικούς παράγοντες. Οσο και να έχουμε συνηθίσει στην «τρέλα» της εποχής Τραμπ, δεν μπορούμε παρά να ανησυχούμε για το πού πάει η πιο ισχυ-

Είναι εντυπωσιακό ότι την εποχή της διαδεδομένης «ανωμαλίας» σε πολλές emblematicές χώρες της Δύσης, εμείς επιστρέψαμε στην κανονικότητα.

ρή δημοκρατία του πλανήτη.

Τη Βρετανία, πόλι, τη θαυμάζαμε για τους θεσμούς της, την προβλεψιμότητά της και τον σεβασμό της παράδοσης. Εδώ και λίγα χρόνια, όμως, τη βλέπουμε να κατακυλάει σε μια κλιμακούμενη κρίση υπό την ηγεσία των «αρίστων», των καλύτερων – υποτίθεται – προϊόντων του κατεστημένου της. Αυτό που παρακολουθούμε στη Μ. Βρετανία μάς τρομάζει. Εχει στοιχεία τυχοδιωκτισμού και ανευθυνότητας, χωρίς να είναι σαφές πως μπορεί να καταλήξει σε κάποιο αίσιο τέλος.

Οι χρήσιμοι «ανεύθυνοι»

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΑΝΙΔΗ**



Ενίοτε είναι, ως φαίνεται, αναγκαία η ανάδειξη στην εξουσία ενός αντισυμβατικού ηγέτη – ή άλλως «αλλοπρόσαλλου», «ανεύθυνου» ή όποιους άλλους χαρακτηρισμούς μπορεί να επικαλεσθεί ένα κατεστημένο – για να δοθεί ώθηση πολιτική σε ένα πρόβλημα το οποίο είχε αντιμετωπισθεί με όρους απολύτως ανελαστικούς, από γραφειοκράτες, βάσει κανονιστικών και μόνον διατάξεων, με μεταφυσική και απόλυτη ισχύ.

Αλλά, στην πραγματικότητα, μόνον οι Δέκα Εντολές που εκάραξε

Οσο για την Ιταλία, δεν τη θαυμάζαμε ποτέ για τη σταθερότητά της, ούτε για τους πολιτικούς της. Αλλά και αυτή ζει ένα πρωτόγνωρο πραγματικό δράμα, καθώς η πολιτική άρχισε να μιμείται τα ριάλιτι-σκουπίδια με τα οποία γέμισε για πολλά χρόνια η ιταλική τηλεόραση. Δεν υπάρχει ένας σχετικά στιβαρός και υπεύθυνος πολιτικός που να μπορεί να βγάλει τη χώρα από τα βαθιά της αδιέξοδα. Μία από τις πλουσιότερες χώρες στον κόσμο εξαρτάται από τύπους σαν τον Σαλβίνι ή τον Μπερλουσκόνι. Αν τα σκεφθεί κανείς όλα αυτά, μάλλον θα πρέπει να φωνάξει «πάλι καλά, είμαστε σε πολύ σωστό δρόμο στην Ελλάδα». Η χώρα πέρασε μια τεράστια κρίση, που έθεσε σε αμφισβήτηση κρατιά κόμματα, θεσμούς, τον δυτικό προσανατολισμό της, τα πάντα. Πειραματιστήκαμε, εκλέξαμε τους ΣΥΡΙΖΑΝΕΛ, μπλοφάραμε και αποφασίσαμε ότι... αρκετά. Εκλέξαμε μια Βουλή χωρίς τη Χρυσή Αυγή και με μια συντριπτική φιλοευρωπαϊκή πλειοψηφία. Και μια κανονική κυβέρνηση, με έναν καθαρό ορίζοντα τετραετίας μπροστά της. Προφανώς δεν είμαστε μια βαρετή, προβλέψιμη χώρα ακόμη, αλλά βρισκόμαστε στον σωστό δρόμο. Ωριμάσαμε πιο γρήγορα από την υπόλοιπη Δύση; Είμαστε πιο ευέλικτοι και προσαρμοστικοί στα δύσκολα; Η ανάπτυξη δεν είναι εύκολη. Είναι, πάντως, εντυπωσιακό ότι την εποχή της διαδεδομένης «ανωμαλίας» σε πολλές emblematicές χώρες της Δύσης, εμείς επιστρέψαμε στην κανονικότητα. Ποιος ξέρει, μπορεί μια μέρα να υπάρξει και ένα σεμινάριο για το πώς η Ελλάδα επιβίωσε, ωρίμασε και προσαρμόστηκε μέσα από την κρίση, με Αμερικανούς, Βρετανούς και Ιταλούς να παρακολουθούν...

λαβε την πρωθυπουργία, δεν ανάρπτεσε κατάλογο «αλλαγών» της συμφωνίας που συνομολόγησε η προκάτοχός του κ. Τερέζα Μέι και απερίφθη τρεις φορές από το βρετανικό Κοινοβούλιο, αλλά έθεσε με τρόπο οξυτάτο την απάληψη της «δικλίδος ασφαλείας» των ιρλανδικών συνόρων – ή backstop.

Ο επικεφαλής της ευρωπαϊκής διαπραγματευτικής ομάδας Μισέλ Μπαρνιέ απέρριψε ασυζητητί την πρόταση του κ. Τζόνσον, όπως επίσης και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Και ορθώς, διότι η αποστολή και το έργο τους έχουν χαρακτήρα «τεκνοκρατικό», και ως εκ τούτου είναι απλό πλην όμως χρήσιμο παρακολουθώμα της πολιτικής.

Δεν εξήπληξε λοιπόν το γεγονός ότι η κ. Μέρκελ, η οποία επεφύλαξε στον Βρετανό πρωθυπουργό λαμπρότατη υποδοχή, χαρακτήρισε τη «δικλίδα ασφαλείας» όρο όχι «αδιαπραγμάτευτο», αλλά «εφεδρική διέταξη» αναθεωρητέα εντός τριάντα ημερών, υπό την προϋπόθεση ότι διασφαλίζει τα συμφέροντα της Ε.Ε. και της Βρετανίας. Ο κ. Τζόνσον ενθουσιάστηκε με την τοποθέτηση της καγκελάρου, και την ανάγκη φιλοτιμίας ποιούμενος ο κ. Μακρόν συναίνεσε, διατυπώνοντας σκέψεις, εκτιμήσεις και όσα συνθίβει.

Βεβαίως τίποτε δεν έχει κριθεί οριστικά, αλλά άρχισε να διαφαίνεται για πρώτη φορά μία πιθανότητα διεξόδου, απλώς διότι παρείσφρησε και η «πολιτική μεταβλητή», εις τρόπον ώστε οι πάντες να μπορούν να ισχυρισθούν πως ήρθε το αδιέξοδο και ότι επικράτησαν εντέλει η λογική και ο πραγματισμός.

Ετσι εξάλλου λειτουργεί η Ε.Ε., με «άυσεις» που αναδύονται την τελευταία στιγμή.

Σε αυτή τη λήσχη των περιούσιων λαών της Ευρώπης, κανείς δεν φαίνεται να βιάζεται ποτέ. Αλλά όταν τα πράγματα λιμνάζουν, κάποιος «αντισυμβατικός» ηγέτης πρέπει να αναταράξει τις βεβαιότητες της κατεστημένης λογικής για να αποκατασταθεί μία νέα ισορροπία. Ίσως αυτός ο ηγέτης να είναι ο κ. Μπόρις Τζόνσον. Σύντομα θα διαπιστωθεί εάν αυτό όντως συμβαίνει.



Ο Ντόναλντ Τραμπ είναι ισχυρή ένδειξη ότι υπάρχει Θεός. Ένας Θεός βάνουσος και εκδικητικός, όπως Αυτός της Παλαιάς Διαθήκης, που μοιράζει πόνο και πληγές και καταστρέφει όχι μόνο κάποιους μεμονωμένους δυστυχείς και πόλεις, αλλά σχεδόν όλη τη ζωή του πλανήτη όταν κρίνει ότι οι άνθρωποι δεν του αποτίουν τις πρέπουσες τιμές, ότι δεν υπακούν τυφλά στις επιταγές του. Ο Τραμπ, συμπεριφερόμενος ως πεντάχρονο μοναχοπαιδί που έμαθε να του δίνουν ό,τι θέλει και την ίδια ώρα να παραμένει ανκανοποίητος και στερτημένος από αγάπη, αντανάκλα αυτή την εικόνα του Θεού που σμιλεύτηκε μέσα σε χιλιάδες χρόνια προσωπικής περιουσιολογίας και ομαδικής μυθοπλασίας. Ο ίδιος, προσωποποίηση του καταλόγου θανάσιμων αμαρτιών με την αλαζονεία, την απληστία και την ασέβεια για το εύθραυστο θαύμα της ζωής και της κοινωνίας, που τον διακρίνει, αποτελεί μάστιγα, βρισκόμενος σε θέση να επιπράσει αποφασιστικά την πορεία της ανθρωπότητας. Ο Τραμπ δείχνει τι είμαστε όταν δεν

Τραμπ, μάστιγα του Θεού

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΠΑ**

σεβόμαστε τον διπλανό μας, όταν η επιβολή μας πάνω στη Γη δεν δέχεται κανέναν περιορισμό, ούτε όταν αυτό απαιτείται για την επιβίωσή μας. Με ανθρώπους σαν τον Τραμπ σε κείριες θέσεις, δεν χρειάζεται Θεός να προκαλεί την πλημμύρα του Νώε, η καταστροφή είναι αυτοδημιούργητη.

Η πιο πρόσφατη εκδήλωση της μοιραίας αλαζονείας του Τραμπ άρχισε ως μια δόνη εντράπηλη σκέψη οι ΗΠΑ να αγοράσουν τη Γροιλανδία. Όταν οι κάτοικοι του νησιού και η Δανία απέρριψαν την «πρόταση», με την πρωθυπουργό της Δανίας να την αποκαλεί «παράλογη», ο Αμερικανός πρόεδρος εθίγη. «Δεν έπρεπε να συμπεριφέρεται έτσι προς της ΗΠΑ», είπε και ακύρωσε επίσημη επίσκεψη στη Δανία, μια από τις στενότερες συμμάχους των ΗΠΑ στο ΝΑΤΟ (από τις λίγες χώρες που συμμετείχαν στην εισβολή στο Αφγανιστάν και στο Ιράκ). Η συμπεριφορά του Τραμπ και σε αυτό το ζήτημα είναι αποκαλυπτική: θεωρεί δεδομένο ότι η επιθυμία του πρέπει να γίνει πράξη χωρίς αντιρρήσεις ή εμπόδια. Επίσης, θεωρεί τις ΗΠΑ προέκταση του εαυτού του και όχι τον εαυτό του υπεύθυνο ηγέτη που υπηρετεί

το συμφέρον της χώρας του. Εάν ήταν να εκπληρωθεί η επιθυμία του, οι ΗΠΑ θα αγόραζαν με δημόσιο χρήμα κάτι που αυτός θα παρουσίαζε ως προσωπική του νίκη. Θα έκανε τον μάγκα με ξένα λεφτά, όπως έκανε σε επιχειρηματίας, όπως κάνει και με τον εμπορικό πόλεμο που έχει αρχίσει με την Κίνα. Η είσοδος της Κίνας στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου το 2001 σηματοδότησε την πιο ξέφρενη φάση της παγκοσμιοποίησης. Ήταν φυσικό οι οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές αναταράξεις να οδηγήσουν κάποιες χώρες να θέλουν να επανακτήσουν τον έλεγχο της μοίρας τους. Όμως, η αυτοανακήρυξη του Τραμπ ως του «εκλεκτού» που θα ηγείτο αυτής της εκστρατείας βασίζεται περισσότερο στη δική του τάση να προκαλεί ρήξεις χωρίς να λογαριάζει τις συνέπειες, παρά σε κάποια σοβαρή στρατηγική. Οι αγρότες, οι εργάτες, η βιομηχανία της δικής του χώρας πλήττονται από τον προστατευτισμό του, επιβεβαιώνοντας το δόγμα το οποίο υπηρετούσε όλη του τη ζωή – την αναζήτηση δόξας χωρίς προσωπικό ρίσκο.

Ο Τραμπ φαίνεται να σκέφτεται

συνεχώς τι θα μπορούσε να προκαλέσει τη μεγαλύτερη ταραχή εντός της χώρας του αλλά και στο διεθνές σύστημα οικονομικής και πολιτικής διακυβέρνησης και, αφού το προτείνει πρώτα ως μια μεταμεσονύκτια υπερβολή στο Twitter ή σε κάποια κουβέντα, αργότερα απαιτεί να το δει να εφαρμόζεται. Την ίδια ώρα, όχι μόνο δεν κάνει τίποτα για να επουλώσει τις πληγές του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας στη χώρα του, αλλά τις εκμεταλλεύεται. Απορρίπτοντας τις αρχές της φιλελεύθερης δημοκρατίας, κολακεύοντας αυταρχικούς ηγέτες, υπονομεύοντας τις προσπάθειες να περιοριστούν οι συνέπειες της κλιματικής αλλαγής, προκαλώντας πολέμους εξοπλισμών, υποσκάπτοντας ή αθετώντας αμυντικές συμφωνίες, χλευάζοντας τη συνείδηση και τον συμβιβασμό, ο Τραμπ διευρύνει κάθε διχασμό, προκαλεί ακραίες συμπεριφορές, ενθαρρύνει τον Τραμπ μέσα στον καθένα. Οδηγεί σε έναν κόσμο που εάν υπάρχει Θεός, θα μας τιμωρήσει: εάν δεν υπάρχει, θα δούμε ότι ο άνθρωπος είναι ικανός να τον αντικαταστήσει, να προκαλέσει ο ίδιος την τιμωρία του, να κάνει κόλαση τη Γη.



ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

«Η Ελλάδα αργεί να πεθάνει»

κές»; Σημαίνει κάποια πίστη, έστω και όχι ορθολογικά θωρακισμένη, ότι το υπερχρεωμένο και οργανωτικά κωμικό ελλαδικό κρατίδιο θα επιβιώσει χρονικά. Σημαίνει, δεύτερον, ότι μια κυβέρνηση στην Ελλάδα μπορεί ακόμα να οραματίζεται: να δείχνει πως πιστεύει ότι «η Ελλάδα ποτέ δεν πεθαίνει».

Ο Κυριάκος Μητσοτάκης θα επεκτείνει το Αρχαιολογικό Μουσείο στο παρακείμενο αρχιτεκτόνημα, θαυμαστό και ατιμασμένο, του Παλαιού Μετσόβιου Πολυτεχνείου. Στην αναμόρφωση του σύνολου χώρου θα συμπεριλάβει ολόκληρη τον πολυάριθμο συνοικία των δύσφημων σήμερα Εξαρχείων. Θα ισοπεδώσει το αρχιτεκτονικό τερατούργημα των φυλακών Κορυδαλλού, για να δημιουργήσει πάρκο. Και κάποια ακόμα φιλοσοφικά ανάλογα.

Σοβαρό και ουσιώδη αντιπολιτευτικό διάλογο θα μπορούσε, ίσως, να προκαλέσει η ακόλουθη ένσταση: Όταν σε ένα κράτος με εννέα, πενήντα, εκατομμύρια πληθυσμό, τα τεσεράμισι εκατομμύρια κατοικούν στην πρωτεύουσα και ένα εκατομμύριο στην (παρηγορητικός) «συμπρωτεύουσα» Θεσσαλονίκη, αυτό το κράτος, ορθολογικά και εκ των πραγμάτων, είναι αδύνατο να συνεχίσει να υπάρχει ιστορικά. Εχει προδιαγεγραμμένη την ιστορική του εξαφάνιση.

Ποιο πολιτικό στρατήγημα μπορεί να αντιπαρατεθεί σε αυτή την κατάσταση; Για να αναστηθεί η προπολή, δεν χρειάζονται επιδόματα, έκτακτες παροχές και πατριωτική κενολογία. Χρειάζονται μέτρα που θα κάνουν ζηλευτή τη ζωή στο χωριό, έμμεσα

μέτρα, για να αποδώσουν μακροπρόθεσμα: «Αποκέντρωση» σημαίνει, πολιτικά, ότι «φυτεύεις» αλλαγές στο σχολείο, στην Υγεία, στην εργασία και προώθηση της παραγωγής, στη λειτουργία των Τραπεζών, στα δίκτυα συγκοινωνιών. Το χωριό, η κοινότητα, θα «βλαστήσει» ζωή, αν η πολιτική προσφέρει τις δυνατότητες απεξάρτησης από τον ζυγό της τυχαρηγής και του φτηνιάρικου παρασιτισμού στις απάνθρωπες μεγαλουπόλεις.

Δεύτερη άγρια απειλή ιστορικού αφανισμού των Ελλήνων είναι η άθλια κακομεταχείριση και η εφιαλτικά διογκούμενη άγνοια της ελληνικής γλώσσας. Σολοικισμοί, βαρβαρισμοί, στρεβλά επωνύμια γλωσσολογίας κατακυλίζουν τις αγορεύσεις στη Βουλή, τα κείμενα της έντυπης δημοσιογραφίας και γίνονται κατακλυσμικός εφιάλτης στον ραδιοηλεκτρικό οχετό του κρετινισμού. Οσο το επίπεδο της γλωσσικής εκφραστικότητας των Ελλληνωνών ευτελίζεται, τόσο πιο άχρηστα και περριττά μοιάζουν τα μεγαλεπήβολα οράματα να μεταμορφωθούν τα Εξάρχεια και να γεννηθούν πάρκα στα τερατώδεις τριτοκοσμικές μεγαλουπόλεις μας.

Τρίτη εφιαλτική απειλή ιστορικής εξαφάνισης του Ελληνισμού, γνωστή, πολυσυζητημένη και προκλητική απολήμπη: το δημογραφικό. Ίσως δεν έχει ακόμα εμφανιστεί το πολιτικό ανάστημα, το ικανό να αναμετρηθεί με ένα τέτοιο πρόβλημα. Το δημογραφικό δεν χρειάζεται ούτε διαφημιστές, ούτε ανθρωπίνες οικονομίες – είναι πρόβλημα πολιτικό. Ο Πομπιντού, στη Γαλλία, είχε υποσχεθεί ότι θα προσφέρει τη δυνατότητα

στη Γαλλίδα να κάνει τρίτο παιδί, χωρίς να είναι υποχρεωμένη να εργάζεται. Και το πέτυχε. Όχι με επιδόματα και ελεημοσύνες. Με κοινωνικές παροχές - ευευκολύνσεις, τιμητικά προτερήματα. Ό,τι χρωστιάει η κοινωνία στη μητέρα.

Τέταρτη ρεαλιστική απειλή αφανισμού, είναι ο τουριστικός αφελληνισμός της χώρας. Οι τουριστικές μας υποδομές είναι ίδιες και απαράλλαχτες με αυτές της Αιγύπτου, της Τουρκίας, Ισπανίας – ή μέτριες απομιμήσεις: Ίδια διεθνοποιημένη τουριστική «αισθητική», πανομοιότυπα οικοδομήματα, τυποποιημένες συμπεριφορές στην παροχή υπηρεσιών, αλλοδαπό προσωπικό. Ίδια εξομίσωση εικόνας, γούστου, σχεδιασμού των χώρων – μέχρι και μουσικά, προκατεψυγμένον, εισάγουμε από την Κίνα! Μακάρι να αντιληφθεί ο κ. Μητσοτάκης ότι ολόκληρη η βόρεια ακτή της Κρήτης, η Μύκονος, η Σαντορίνη, η Ρόδος, η Κέρκυρα, η Πάρος και πάμπολλα ακόμα καυχήματα (άλλοτε) ελληνικής ομορφιάς, δεν είναι πια Ελλάδα. Είναι Γκρεκοτουριστάν.

Πέμπτη, ίσως η δραστικότερη λοιμική συλλογική αφανισμού, να είναι η τερατώδης της ραδιοηλεκτρονικής ασυδοσίας. Σε ένα μικρό νησιώτικο χωριό του ελλαδικού νότου, μια απλή και πάμφθηνη συσκευή τηλεόρασης αναμεταδίδει αδιάλειπτα, μέρα και νύχτα, τη σιχαμερή διαφημιστική διάρροια ασήμαντων μικρομάγαζων της επαρχιώτικης ξεφτίλας, από είκοσι (ναι, 20) κανάλια!

Η πιο βαρβαρική εγκληματική πολιτική που γνωρίζει ο ελλαδικός χώρος, είναι σίγουρα το ραδιοηλεκτρικό μονοπώλιο της ντροπής.

105 Χρόνια Κυπριακού

Του **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Πολλοί θεωρούν το Κυπριακό ως ζήτημα διεθνούς δικαίου, ζήτημα εισβολής και κατοχής με 45 χρόνια ιστορία, δηλαδή από την τουρκική εισβολή του 1974. Άλλοι το θεωρούν πρόβλημα μεταξύ των δύο κοινοτήτων, δηλαδή δικοινοτικό με 55 χρόνια ιστορία, δηλαδή από τις 30 Νοεμβρίου του 1963, όταν ο εθνάρχης Μακάριος ουσιαστικά κατέλυσε το δικοινοτικό κράτος με την πρότασή του για αναθεώρηση των 13 σημείων του Συντάγματος.

Στην ουσία, όμως, το κυπριακό πρόβλημα αρχίζει στις 5 Νοεμβρίου 1914, όταν η Αγγλία προσάρτησε την Κύπρο, καθιστώντας την «αποικία του στέμματος». Εξ ου και το Κυπριακό από το 1914 μέχρι το 1960 ,όταν υπεγράφησαν οι συμφωνίες Ζυρίχης Λονδίνου, θεωρείται ένα αποικιακό ζήτημα. Βέβαια, οι Άγγλοι, αν και γενικά το θεωρούσαν ένα από τα προβλήματα της αποικιοκρατίας, στην πραγματικότητα είχαν πάντα κατά νουν τη διαφορετικότητά του. Στη βάση, λοιπόν, αυτών των ιδιαιτεροτήτων κατάσטרωναν τις κατά καιρούς καταστροφικές για την πατρίδα μας στρατηγικές τους.

Χαρακτηριστική η δήλωση του πρωθυπουργού Μακ Μίλλαν στις 26 Ιουνίου του 1958 στη Βουλή των Κοινοτήτων: «Η κυβέρνηση και στην πραγματικότητα όλοι μας, έχουμε από καιρό αναγνωρίσει ότι το πρόβλημα της Κύπρου δεν ήταν ένα αποικιακό πρόβλημα, η τουλάχιστον δεν ήταν βασικά αποικιακό πρόβλημα. Μας είχαν απασχολήσει, και ακόμα μας απασχολούν πολλά αποικιακά προβλήματα, τα οποία οι κυβερνήσεις και των δύο κομμάτων κατόρθωσαν να επιλύσουν επιτυχώς – και η ανάπτυξη της Κοινοπολιτείας αποτελεί αδιάσειστη απόδειξη της διαδικασίας αυτής. Στην περίπτωση όμως της Κύπρου, κάτω από τις αντιμαχόμενες διεκδικήσεις της Ελληνικής και Τουρκικής κοινότητος της νήσου, πάντοτε υποβόσκει το εθνικό συμφέρον της Ελλάδος και της Τουρκίας. Συνεπώς η Κύπρος θα πρέπει να θεωρηθεί σαν ένα πρόβλημα με διεθνείς και εσωτερικές πλευρές».

Είχε απόλυτο δικαιο ο Βρετανός πρωθυπουργός. Τα πλείστα αποικιακά θέματα λύθηκαν είτε με απελευθερωτικούς αγώνες είτε με απλή αποχώρηση των Βρετανών, με το Κυπριακό, όμως, να παραμένει ακόμα ως ένα από τα μακροβιότερα διεθνή προβλήματα.

Αν και η προσέγγιση του Μακ Μίλλαν, ότι δηλαδή το θέμα της Κύπρου είναι και ελλνποτουρκικό ζήτημα ήταν ορθή, για την Ελλάδα, κυρίως στα πρώτα του στάδια, δεν θεωρείτο εθνικό θέμα.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος το 1928 δήλωνε στη Ρώμη: «Δωδεκανησιακόν ζήτημα δεν υφίσταται μεταξύ Ελλάδος και Ιταλίας. Μετά την υπογραφή της Συνθήκης της Λωζάννης το ζήτημα τούτο υφίσταται μόνον μεταξύ των Δωδεκανησίων και της Ιταλίας , ως ακριβώς το Κυπριακόν είναι ζήτημα ουκί μεταξύ Ελλάδος και Αγγλίας αλλά μεταξύ Αγγλίας και του κυπριακού λαού».

Αυτή η προσέγγιση της Ελλάδας, δηλαδή της μη επεμβάσεως, είχε διαρκέσει για πολλά χρόνια. Τον Ιούνιο του 1950 ο τότε αντιπρόεδρος και υπουργός Δημοσίας Τάξεως Γεώργιος Παπανδρέου έλεγε στον δήμαρχο Λευκωσίας Θεμιστοκλή Δέρβη: «Η Ελλάς αναπνέει σήμερα με δύο πνεύμονας, τον μεν Αγγλικόν, τον δε Αμερικανικόν και δι’ αυτό δεν ημπορεί λόγω του Κυπριακού να κινδυνεύσει να πάθη από ασφυξίαν».

Ακόμα με πιο δραματικό τρόπο απαντούσε το 1951 ο στρατηγός Πλαστήρας στον Μακάριο, όταν ο τελευταίος του ζήτησε να βοηθήσει για να τεθεί το θέμα της Κύπρου στον ΟΗΕ:

«Άκουσε Μακαριώτατε, αν ήρξεσο εις την πτωχικήν μου καλύβην και μου εξήτης να πάω να πολεμήσω διά την Κύπρον, θα το έκανα ευχαρίστως γιατί είμαι στρατιώτης. Αλλά έρχεσαι εις το γραφείον του πρωθυπουργού της Ελλάδος και μου ζητάς να κάψω την Ελλάδα χωρίς να ημπορώ να ωφεληθώ την Κύπρο. Κάθισε λοιπόν ήσυχα».

Όλα τα πιο πάνω δείχνουν ότι ο κυπριακός ελλνισμός για τουλάχιστο έναν ολόκληρο αιώνα αγωνίζεται για την επιβιώσή του σε αυτήν την μαρτυρική γη χωρίς ουσιαστική βοήθεια από κανένα. Παρά τις αντιξέως συνθήκες κατάφερε να διατηρήσει την παρουσία του σε αυτήν τη μαρτυρική πατρίδα, έχοντας να αντιμετωπίσει όχι μόνο την τουρκική επιθετικότητα αλλά και τις βρετανικές πολιτικές ραδιουργίες.

Είναι καιρός, λοιπόν, τώρα που όλα δείχνουν ότι φτάνουμε στο τέλος της διαδρομής, να αντιληφθούν όλοι αυτοί οι «πεφωτισμένοι» πολιτικάντηδες που κάνουν δευτερες σκέψεις, που έχουν κατά νουν σχέδια Β’ και Γ’ και προβληματίζονται για την επόμενη μέρα, ότι δεν δικαιούνται να θέσουν σε κίνδυνο την παρουσία του ελληνισμού σε αυτήν τη γη. Ότι είναι πολύ μικροί για να θέσουν ένα άδοξο και καταστροφικό τέλος σε αγώνες και θυσίες 105 χρόνων.

Ο κ. Θεόδωρος Θεοδώρου είναι ειδικός προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Στην **περιοχή** Φρίσλαντ στις Κάτω Χώρες το νερό της βροχής δύσκολα αφήνεται να καταλήξει στη θάλασσα, αλλά ούτε και τα πολύτιμα ανακυκλώσιμα υλικά θάβονται στις χωματερές. Αυτή είναι η διαπίστωση έξι μελών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών (ΕΕΤΠ), τα οποία είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν από κοντά ορθολογικές πρακτικές από τοπικές και περιφερειακές αρχές για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και την κυκλική οικονομία.

Ο περιφερειακός δήμος Weststelingwerf στην Ολλανδία διαθέτει 25.000 κατοίκους, στον οποίο ανήκουν μικρές κοινότητες των 50 μέχρι 500 κατοίκων. Η ανάπτυξη στην περιοχή είναι εμφανής, αφού ο Δήμαρχος και το Δημοτικό Συμβούλιο δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στην εμπλοκή της τοπικής κοινωνίας στη διαμόρφωση μιας περιφέρειας, φιλικής προς το περιβάλλον και φιλόξενης για τους επισκέπτες.

Τα παραδοσιακά ολλανδικά σπίτια με τις ξύλινες στέγες με κεραμίδια, τα τεράστια παράθυρα και τους πανέμορφους και τέλεια συντηρημένους κήπους κεντρίζουν το ενδιαφέρον κάθε επισκέπτη. Παντού δεσποίζει το πράσινο φυσικό στοιχείο με λιβάδια γεμάτα αγέλαδες, πρόβατα και άλογα που βόσκουν ανέμελα, τρώγοντας ολοπράσινο χορτάρι και πίνοντας καθαρό νερό από τα κανάλια, τις λίμνες και τους ποταμούς.

Η περιοχή Φρίσλαντ φημίζεται, επίσης, για την καλλιέργεια τουλίπων και άλλων λουλουδιών, με τα χωράφια να μοιάζουν με πολυ-

χρώμα χαλιά. Ο φυσικός πλούτος της περιοχής οφείλεται κυρίως στην εργατικότητα των τοπικών κατοίκων, αλλά και στο βροχερό κλίμα. Ο δραστήριος Δήμος Weststellingwerf διαθέτει μάλιστα τους δικούς του ειδικούς σε θέματα διαχείρισης του νερού της βροχής, του πρασίνου, αλλά και του ανακυκλώσιμου νερού του αποχετευτικού συστήματος.

Η κλιματική αλλαγή έχει επιφέρει πιο έντονη βροχοπτώωση στην περιοχή, η οποία μπορεί να προκαλέσει πλημμύρες. Η απευθείας κράτηση και διοχέτευση όμως του νερού της βροχής σε τεχνητές λίμνες και η άμεση διοχέτευσή του στα λιβάδια προστατεύει τα χωριά και τις πόλεις από τις πλημμύρες, αφού η περιοχή είχε κακή εμπειρία με την άνοδο της στάθμης του νερού

το 1995. Όσον αφορά την παρουσία κουνουπιών στα κανάλια, αυτά καταπολεμούνται με την ύπαρξη άλλων εντόμων και ψαριών, αλλά κυρίως με τη συνεχή διοχέτευση φρέσκου νερού στα κανάλια.

Τα καθαρά νερά των λιμνών της περιοχής προσελκύουν αρκετούς τουρίστες, οι οποίοι ενδιαφέρονται για περπάτημα, παρατήρηση πουλιών και άλλων τοπικών ειδών χλωρίδας και πανίδας, αλλά και για κολύμπι και για ποδηλασία.

Οι κοινότητες και δήμοι της περιοχής έχουν επίσης δημιουργήσει δική τους εταιρεία ανακυκλώσις και περισυλλογής απορριμμάτων. Οι δημότες μπορούν να μεταφέρουν τα ογκώδη απόβλητά τους, όπως οικιακές ηλεκτρικές συσκευές, έπιπλα, πλαστικές καρέκλες, στρώματα κ.ά. σε ειδικά κοντέινερ, ενώ εθε-

λοντές δημιουργούν από τα ανακυκλώσιμα υλικά καλάθους, παγκάκια, πασαλάκια, τα οποία αξιοποιούν οι τοπικές αρχές.

Το μόνο υλικό που θάβεται στις χωματερές είναι ο αμίαντος, ενώ όλα τα άλλα σύμμεικτα υλικά επαναχρησιμοποιούνται μέσω της ανακύκλωσις και της κομποστοποιήσις.

Χάρη στη σωστή λειτουργία της Μονάδας Ανακύκλωσις, αλλά και της ευαισθησίας των πολιτών, ο περιφερειακός δήμος ανακυκλώνει 73% των οικιακών αποβλήτων, ενώ έχει θέσει στόχο το 80% μέχρι το 2025. Προκειμένου η Τοπική Αρχή να υλοποιήσει αυτόν τον στόχο, έχει αρχίσει μια εκστρατεία ενημέρωσις των μαθητών για την αξιοποίηση των ανακυκλώσιμων υλικών. Ο στόλος των 70 αυτοκινήτων

της μονάδας διαλογής αστικών αποβλήτων κινείται αποκλειστικά με βιοκαύσιμα, τα οποία παράγει η ίδια εταιρεία από τα οικιακά απόβλητα.

Η περιβαλλοντική συνείδηση στις Κάτω Χώρες αποτελεί ύψιστο καθήκον και στόχο των τοπικών αρχών, οι οποίοι ενθαρρύνουν ότι αποτελούν και αυτοί μέρος της τοπικής κοινωνίας, που αξιοποιεί τα λύματα για την ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας.

Ο κ. Αντρος Γ. Καραγιάννης είναι δήμαρχος Δερύνειας.



Η 19χρονη Φατού είναι μία από τις δύο εναπομείναντες λευκές ρινοκερίνες του βορρά σε ολόκληρο τον πλανήτη. Στις 23 Αυγούστου 2019 οι επιστήμονες ανακοίνωσαν ότι έλαβαν αβγά από τη Φατού, η οποία ζει στο κενυστικό καταφύγιο ζώων του Ολ Πετζέτα.

Ο χρόνος και οι ανατροπές

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Ο χρόνος που λαμβάνεται μια απόφαση παίζει αποφασιστικό ρόλο στην εξέλιξη του Κυπριακού. Προηγούνται, η κατανόηση της πραγματικότητας, η πρόβλεψη για πιθανές εξελίξεις, οι εκτιμήσεις για κινήσεις που πιθανόν να επιλέξουν οι βασικοί παίκτες, ώστε η απόφαση να λαμβάνεται κάτω από τις καλύτερες δυνατός συνθήκες. Με αυτές τις προϋποθέσεις, το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα θα καθίσταται, έτσι, συγκριτικά, πιο επωφελές. Επισκοπούμενο θέμα οι εξελίξεις στο κλασικό Κυπριακό, τα ενεργειακά και οι ευρωτουρκικές σχέσεις.

Α. Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι ο χρόνος ολοκληρώσις της κοινής προσπάθειας Αναστασιάδη - Ακιντζι μπορούσε να ήταν το 2016. Υπήρχε ισχυρή δυναμική. Ο ΟΗΕ (Μουν, Αϊντε), η Ε.Ε. (Γιούνκερ, Βαν Νούφελ) και οι ΗΠΑ (Ομπάμα, Μπάιντεν) έδωσαν σημαντική ώθηση στη συνολική προσπάθεια. Ο Π. Βαν Νούφελ επέβλεπε ώστε οι συγκλίσεις να συνάδουν με το ευρωπαϊκό κεκτημένο. Σημειώνω ότι για πρώτη φορά στις διακοινοτικές συνομιλίες Τ/κ ηγέτις αποδέχθηκε την κανονική συμμετοχή της Ε.Ε., τόσο στις συνομιλίες, όσο και στις τρεις συνόδους για την Κύπρο. Στην κορυφή αυτής της διαδικασίας υπήρξε η πρωτοβουλία του γ.γ. του ΟΗΕ Α. Γκουτιέρες να καταθέσει στις 30 Ιουνίου 2017 τις κατευθύνσεις του για ένα νέο πλαίσιο λύσις. Θεωρώ και τα έξι σημεία του Πλαισίου ως πολύ σημαντικά, αλλά κρίνω ως πιο σημαντικά τα δύο πρώτα κεφάλαια, τα οποία έχουν ως εξής:

Σημείο 1: «Σχετικά με την Ασφάλεια, νομίζω ότι θα πρέπει να ξεκινή-

σουμε να αναγνωρίζουμε ότι χρειαζόμαστε ένα καινούργιο σύστημα εγγυήσεων, όχι τη συνέχιση του παλιού. Πιστεύω ότι χρειαζόμαστε τον τερματισμό του μονομερούς επεμβατικού δικαιώματος και της Συνθήκης Εγγυήσεως. Αυτή πρέπει να αντικατασταθεί από ένα στιβαρό σύστημα διασφαλίσεων: το οποίο να είναι πολυμερές/διεθνές με τη συμμετοχή αρκετών χωρών (διεθνής διάσταση). Οι εγγυήτριες δυνάμεις δεν μπορούν να εφαρμόσουν και να εποπτεύουν τους εαυτούς τους».

Σημείο 2: «Σχετικά με τα στρατεύματα, θα πρέπει να υπάρξει μια δραστηική μείωση από την πρώτη ημέρα. Και μετά σ’ ένα χαμηλό αριθμό, αντίστοιχο με αυτό που προβλέπει η παλαιά Συνθήκη Συμμαχίας (χρονοδιάγραμμα για να φτάσουμε τα επίπεδα των στρατευμάτων του 1960 και μηχανισμός επιβεβαίωσις για να επιβλέπει, χρειάζεται να συμφωνηθεί). Σε ό,τι αφορά το θέμα της ύπαρξης ρήτρας λήξεως ισχύος (sunset clause), ή της ύπαρξης ρήτρας επανεξέτασις (review clause), αυτό είναι κάτι που πρέπει να συζητηθεί στο υψηλότερο δυνατό επίπεδο».

Αυτά τα σημεία αποτελούν σημαντική επιτυχία όλης της Κύπρου, θέτουν το μέλλον του νησιού μέσα στην ευρωπαϊκή θεσμική λειτουργία με έναν πραγματικά σύγχρονο τρόπο. Αυτή η επιτυχία εγκαταλείφθηκε από τον Ν. Αναστασιάδη και στη θέση της μπήκε μια περιπλάνηση δύο ετών στο άγνωστο με βάρκα την ελπίδα. Το 2017 η διαδικασία ήταν κάτω από την εποπτεία του ΟΗΕ (Γκουτιέρες) και της Ε.Ε. (Γιούνκερ). Σήμερα η Ε.Ε.

απέχει και ο ΟΗΕ δουλεύει στο ναδίρ.

Β. Στα ζητήματα ενέργειας υπήρξε μια δυναμική που αντί να αξιοποιηθεί για να υποστηριχθεί ουσιαδώς η διαπραγμάτευση για την επίλυση, αντικαταστάθηκε με ευσεβείς πόθους, με τριμερείς συναντήσεις και με διάφορες φανφάρες τύπου Λακκοτρύπη. Ο χρόνος υπήρξε ο κεντρικός παίκτης στο Κυπριακό το 2017. Σήμερα αλλάζουν τα δεδομένα καθώς η διετία που πέρασε έπεισε πολλούς στον διεθνή στίβο ότι η ε/κ πλευρά δεν ενδιαφέρεται για λύση και, κυρίως, ότι πιστεύει πως εγκαταλείποντας τη διαδικασία λύσις, θα επιτύχει όλα τα άλλα όπως λ.χ. αξιοποίηση του φυσικού αερίου ή πιθανές συνέργειες με γειτονικά κράτη που θα την καθιστούσαν «οχυρό» της περιοχής. Η Λευκωσία επί δύο έτη έβαλε το κόρο μπροστά από το λόγο, και, δυστυχώς, οι συνέπειες είναι βαρύτερες (δύο πλοία της Τουρκίας επιχειρούν έρευνες, είτε στην ΑΟΖ της («Φατίκ»), είτε στα χωρικά της ύδατα («Γιαβούζ»), ενώ δύο άλλα είναι καθ’ οδόν («Μπαρμπάρος», «Ορούτς Ρέις»).

Γ. Η ευρωτουρκική σχέση αποτελούσε κρίσιμης σημασίας εργαλείο πολιτικής με την αξιοποίηση του μέσω της «διπλωματίας των διασυνδέσεων». Σήμερα η συμφωνία της 5ης Οκτωβρίου 2005 δεν υφίσταται, καθώς νέοι συσχετισμοί σε χώρες-μέλη, και ο τρόπος αντιμετώπιψις του κινήματος Γκιουλέν από την τουρκική κυβέρνηση, οδήγησαν σε διαφοροποίηση της στάσις της Ε.Ε.

Ένας «καταλύτης» έχει βαρύτητα όταν τον αξιοποιείς στον κατάλληλο χρόνο. Ο χρόνος δεν είναι εκεί, για σιδήποτε και οποτεδήποτε. Έχει βα-

ρύτητα όταν μπορείς να προβλέψεις τα στοιχειώδη και όταν είσαι σε θέση να πάρεις αποφάσεις.

Δ. Η σύγκριση δείχνει τις ανατροπές, τα προφανή του 2016/7 και αυτά του σήμερα. Ο χρόνος άλλαξε τα δεδομένα. Η ε/κ ηγεσία μη έχοντας πλέον καμιά διεθνή συμμαχία και κανέναν υποστηρικτή στη γραμματεία του ΟΗΕ, αποδέχεται εξ ανάγκης τις κινήσεις του ΟΗΕ. Ενδιαφέρεται για την έναρξη ενός ακόμα κύκλου συνομιλιών, αποφεύγοντας, ωστόσο, να μιλήσει για συνομιλίες «με την αίσθηση του επειγόντος», όπως ζητάει ο γ.γ. και συμφωνεί μαζί του το Σ.Α. του ΟΗΕ. Οι συζητήσεις για τους όρους αναφοράς μοιάζουν με έναν χιλιοπαιγμένο τακτικισμό: δεν συνιστά κανέναν όρο αναφοράς η παραπομπή σε συμφωνίες που έχουν υπογραφεί το 2014, ή η αναφορά σε συγκλίσεις που έχουν επιτευχθεί συν τω χρόνω, καθώς αυτές έχουν ήδη αξιοποιηθεί στην τελευταία «έκφραση» όλων των πιο πάνω με το «Πλαίσιο Γκουτιέρες» το 2017.

Ο Ε/κ ηγέτης επιδιώκει ακόμα μία φορά την καθυστέρηση της διαδικασίας, ώστε να εξαντλήσει και τη δεύτερη θητεία του χωρίς λύση ΔΔΟ, και έτσι να αναδεικνύεται η υπάρχουσα κατάσταση πραγμάτων ως η «αναπόφευκτη διευθέτηση». Πρόκειται για μian ακόμα λανθασμένη εκτίμηση, πρώτο, γιατί ο Α. Γκουτιέρες δεν είπε ακόμα την τελευταία του λέξη, δεύτερο, γιατί ο Μ. Ακιντζι διαθέτει σοβαρές πιθανότητες επανεκλογής το 2020, και, τρίτο, γιατί η Τουρκία στέλνει πλοία γύρω από την Κύπρο χωρίς καμία πραγματική αντίδραση στον ορίζοντα..

Η Τουρκία ψάχνει την έξοδο από τη Συρία

Η κρισιμότητα της νέας συγκυρίας στο Ιντλίμπ για την Αγκυρα, ο ρόλος της Ρωσίας και πώς την επηρεάζει το Κουρδικό

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Στις αρχές της προηγούμενης εβδομάδας, ο στρατός της Συρίας εντατικοποίησε τις επιχειρήσεις του στο πολιορκημένο Ιντλίμπ και κατάφερε να εισβάλλει σε σημεία-κλειδιά του τελευταίου προπυργίου της αντιπολίτευσης, μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα. Τις κινήσεις της Συρίας υποστήριξαν ο ρωσικός στρατός και τα ιρανικά στοιχεία που πολεμούν στο πλευρό της Δαμασκού. Η επίθεση των συμμαχικών δυνάμεων στις περιοχές που ελέγχουν οι ισλαμιστές αντάρτες είχε σταδιακά ως αποτέλεσμα την περικύκλωση του 9ου παρατηρητηρίου του τουρκικού στρατού στο νοτιότερο κομμάτι της Συρίας, το οποίο δημιουργήθηκε με βάση την προηγούμενη συμφωνία Ρωσίας-Τουρκίας-Ιράν. Η Αγκυρα επικείμενη να αποφύγει αυτό το ενδεχόμενο αρχικά, στέλλοντας νέες ενισχύσεις στην περιοχή. Ωστόσο, η τουρκική πομπή δέχθηκε επίθεση από δύο μαχητικά αεροσκάφη της Συρίας. Η επίθεση άφησε πίσω της τρεις νεκρούς και δώδεκα τραυματίες. Τόσο στο βορειοανατολικό όσο και στο βορειοδυτικό κομμάτι της Συρίας, η τουρκική διπλωματία αναζητεί απεγνωσμένα διέξοδο από την μεγάλη κρίση και την εξασφάλιση των τουρκικών συμφερόντων κυρίως στο Κουρδικό Ζήτημα.

Ρωσο-τουρκική διαμάχη

Σύμφωνα με πηγές της «Κ», λίγο μετά την επίθεση, ο τουρκικός στρατός έστειλε στο Ιντλίμπ μαχητικά αεροσκάφη για να παρέχει αεροπορική κάλυψη στις τουρκικές μονάδες και στους ισλαμιστές μαχητές. Σύμφωνα με αυτές τις πληροφορίες τουλάχιστον δυο ρωσικά μαχητικά πρώτα αναχαίτισαν τα τουρκικά αεροσκάφη και στη συνέχεια τα υποχρέωσαν να εγκαταλείψουν τον συριακό ενάεριο χώρο. Για πρώτη φορά η Μόσχα ξεκαθάρισε ότι δεν πρόκειται να επιτρέψει μονομερείς ενέργειες της Άγκυρας στο Ιντλίμπ. Άλλωστε, η ρωσική διπλωματία κατά τη διάρκεια της προηγούμενης εβδομάδας κάλεσε

όλες τις εμπλεκόμενες πλευρές να σεβαστούν τις πρόνοιες των προηγούμενων συμφωνιών για το Ιντλίμπ, οι οποίες προβλέπουν τον έλεγχο των ισλαμιστικών ομάδων, ένα εγχείρημα, στο οποίο έχει αποτύχει παταγωδώς η Τουρκία.

Όλες οι προαναφερόμενες εξελίξεις, τις οποίες δεν επιβεβαιώνει αλλά ούτε διαψεύδει η Άγκυρα, ρίχνουν φως στην κρισιμότητα της νέας συγκυρίας στο Ιντλίμπ για την Τουρκία. Ο συριακός στρατός εμφανίζεται αποφασισμένος να εξασφαλίσει τον έλεγχο όσο το δυνατόν περισσότερων περιοχών και κυρίως του αυτοκινητόδρομου που ενώνει τα παράλια με το ανατολικό κομμάτι της χώρας, με τη Ρωσία να υποστηρίζει αυτό το εγχείρημα, ενώ η Τουρκία προετοιμάζεται για τη νέα σύνοδο Ρωσίας-Τουρκίας-Ιράν, που είναι προγραμματισμένη για τις αρχές του Σεπτεμβρίου, λαμβάνοντας υπόψη της τα πιο απαισιόδοξα σενάρια. Στην καλύτερη περίπτωση, η Τουρκία πλέον ευελπιστεί για τη διατήρηση του ελέγχου κάποιων περιοχών της

Η Τουρκία ευελπιστεί για τη διατήρηση του ελέγχου κάποιων περιοχών της Συρίας, στις οποίες βρίσκονται οι δυνάμεις της και οι ισλαμιστές μαχητές.

Συρίας, στις οποίες βρίσκονται οι δυνάμεις της και οι ισλαμιστές μαχητές. Ένα δεύτερο σημαντικό εγχείρημα της Τουρκίας είναι η αντιμετώπιση νέου κύματος προσφύγων από το Ιντλίμπ προς τα τουρκικά σύνορα.

Η νέα συμφωνία

Όσον αφορά τη νέα αμεριανοτουρκική συμφωνία για το βορειοανατολικό κομμάτι της Συρίας πληροφορίες της «Κ» δείχνουν ότι το μέλλον της είναι αμφίβολο, αφού κύκλοι του τουρκικού στρατού αμφισβητούν τις πρόνοιες της νέας



Τόσο στο βορειοανατολικό όσο και στο βορειοδυτικό κομμάτι της Συρίας, η τουρκική διπλωματία αναζητεί απεγνωσμένα διέξοδο από την μεγάλη κρίση και την εξασφάλιση των τουρκικών συμφερόντων κυρίως στο Κουρδικό.

συνθήκης. Επίσης, δεν εμπιστεύονται τις προθέσεις και τα σχέδια του Αμερικανού Πενταγώνου για τη Συρία. Στην Αγκυρα η επικρατέστερη άποψη για τα αμερικανικά σχέδια για τη Συρία είναι ότι οι ΗΠΑ επιχειρούν να επιβάλλουν μια ανανεωμένη έκδοση του σχεδίου που εφαρμόστηκε στο Ιράκ. Τα έτη 1990-2010, οι ΗΠΑ έλαβαν μέρος στον διμελισμό του Ιράκ σε ζώνες επιρροής και στην ανάδυση ενός κουρδικού κρατιδίου στο βόρειο τμήμα της χώρας. Σήμερα, οι ΗΠΑ και οι σύμμαχοί τους στηρίζουν τις ελπίδες τους στην κουρδική πο-

λιτική οντότητα του Ιράκ και στο υπόλοιπο κομμάτι της χώρας, με εξαίρεση σημαντικές ενεργειακές πηγές, το Ιράν έχει δημιουργήσει τις δικές της σφαίρες επιρροής.

Σύμφωνα λοιπόν, με την τουρκική οπτική γωνία, η αμερικανική πλευρά στοχεύει στην ανάδυση μιας κουρδικής διοίκησης στο βορειοανατολικό κομμάτι της χώρας, το οποίο θα ελέγχεται από τα δυτικά συμφέροντα. Στο υπόλοιπο κομμάτι της Συρίας ο έλεγχος θα ανήκει στη Ρωσία και στους συμμάχους της. Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου power-sharing, η Ουσάιγκτον επι-

χειρεί να διασκεδάσει τις εντυπώσεις στην Αγκυρα, παρέχοντας μικρά ανταλλάγματα όπως μια νέα ζώνη ασφαλείας.

«Μετά τη νέα συμφωνία για τη ζώνη, ο βοηθός διοικητής των ευρωπαϊκών δυνάμεων των ΗΠΑ επισκέφθηκε την Τουρκία. Στο πλαίσιο αυτής της επίσκεψης, οι ΗΠΑ μας υπενθύμισαν ότι ο βασικός στόχος στο βορειοανατολικό κομμάτι της Συρίας είναι το Ισλαμικό Κράτος», επισημαίνουν οι πηγές της «Κ». Σύμφωνα με την άποψη αυτή, έχοντας αναλάβει εξ ολοκλήρου το βάρος των διαπραγματεύσεων με τους

Αμερικανούς, ο τέως επιτελάρχης και νυν υπουργός Άμυνας της Τουρκίας, Χουλουσί Ακάρ έχει λάβει μεγάλα ρίσκα τόσο για την καριέρα του όσο και για τον ίδιον τον τουρκικό στρατό.

Το Κουρδικό

Με το Ιντλίμπ να βρίσκεται στο στόχαστρο της Δαμασκού, το νοτιότερο τουρκικό παρατηρητήριο στην περιοχή να βρίσκεται πλέον σε καθεστώς πολιορκίας και τη νέα συμφωνία ΗΠΑ-Τουρκίας, η οποία τέθηκε σε πρακτικό επίπεδο σε εφαρμογή αυτήν την εβδομάδα να μην εμπνέει εμπιστοσύνη στους Τούρκους στρατηγούς, οι επιλογές της Τουρκίας στη Συρία πλέον είναι περιορισμένες. Η Άγκυρα είτε θα επιλέξει μονομερείς ενέργειες, οι οποίες θα τη φέρουν αντιμέτωπη με τις Μεγάλες Δυνάμεις είτε θα τηρήσει αμυντική στάση για να προφυλάξει ότι μπορεί στην μεγάλη πυρκαγιά που ακούει στο όνομα «τελική φάση του συριακού εμφυλίου πολέμου».

«Η δυσάρεστη θέση της τουρκικής διπλωματίας στη Συρία σχετίζεται άμεσα με τις εξελίξεις στο Κουρδικό. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι τα μεγάλα λάθη της τουρκικής διπλωματίας στη Συρία είχαν ως σημείο εκκίνησης την εθνικιστική και милитарιστική ρητορική στο κουρδικό ζήτημα. Η Τουρκία εισέβαλε στη Συρία για να πλήξει τους Κούρδους», επεσήμαναν κουρδικές πηγές κατά την διάρκεια της προηγούμενης εβδομάδας, προσθέτοντας: «Πότε η κυβέρνηση του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν προχώρησε στην απομάκρυνση από τα καθήκοντά τους των δημοκρατικά εκλεγμένων δημάρχων; Την στιγμή που η τουρκική κοινή γνώμη ξεκίνησε να κατανοεί την σοβαρότητα της όλης κατάστασης στα σύνορα Τουρκίας-Συρίας και η αντιπολίτευση άρχισε να υψώνει το ανάστημά της. Πρόκειται για μια προσωρινή λύση, που έχει ως στόχο τον εκφοβισμό του κουρδικού κινήματος. Ωστόσο, τίποτα δεν μπορεί να αποκρύψει τον βάλο μέσα στον οποίο έχει εγκλωβιστεί η Τουρκία στην Συρία».

ΑΡΘΡΟ / Του **ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑ**

Η Τουρκία σε αναζήτηση των ορίων της γεωπολιτικής της ισχύος

Την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης διαδέχθηκε μία περίοδος γεωπολιτικής ρευστότητας, η οποία είναι περισσότερο έκδηλη στην περιοχή της ευρύτερης Μέσης Ανατολής. Η ρευστότητα αυτή ωθεί μία σειρά από μεσαίες δυνάμεις και ανερχόμενες οικονομίες να διεκδικήσουν μία θέση στο υπό ανάδυση πολυπολικό σύστημα παγκόσμιας ισχύος. Η Τουρκία, έχοντας πλήρη αντίληψη των πραγματικών, εφαρμόζει μία εθνική στρατηγική αυτονόμησης από τη Δύση γενικά και τις ΗΠΑ ειδικότερα. Η περίπτωση των S-400 είναι τμήμα αυτής της προσπάθειας. Εδώ η Τουρκία εκβιάζει με τη γεωπολιτική της σημασία τις ΗΠΑ ώστε να αποφύγει επί του παρόντος μία οριστική ρήξη και να τις ωθήσει σε αποδοχή μιας άλλης περισσότερο ισότιμης μεταξύ τους σχέσης. Παράλληλα, επιχειρεί να μεγιστοποιήσει τον περιφερειακό της ρόλο, καλύπτοντας μέρος από το κενό που η μερική απόσυρση των ΗΠΑ απ' την περιοχή έχει δημιουργήσει. Η ίδια όμως δεν έχει αντίληψη μέχρι πού φτάνουν τα όρια της δικής της δύναμης. Έτσι με πολύ προσεκτικά βήματα επιχειρεί να τα ανιχνεύσει και εκεί που μπορεί να τα επεκτείνει. Ταυτόχρονα, απέδειξε πως διαθέτει την ευελιξία και την ετοιμότητα να ανακρούσει πρύμνη, όταν βρεθεί μπροστά από ισχυρές αντιδράσεις από τους άλλους περιφερειακούς και παγκόσμιους παίκτες. Χαρακτηριστικές περιπτώσεις εκείνες του πλοίου «Μαβί Μαρμαρά» που έκανε πίσω μπροστά στη δυναμική αντίδραση του

Ισραήλ και της κατάρριψης του ρωσικού βομβαρδιστικού που τα ρωσικά αντίμετρα που ακολούθησαν την οδήγησαν σε στροφή 180 μοιρών και συμβιβασμό με τη Ρωσία. Η τουρκική πολιτική στη Συρία έχει έντονο το στοιχείο της σταδιακής αξιοποίησης των στρατηγικών κενών και της βαθμιαίας κατάκτησης ή ελέγχου σημαντικών τμημάτων του συριακού εδάφους. Οι δύο τουρκικές πολεμικές επιχειρήσεις έλαβαν χώρα μόνο μετά που εξασφαλίστηκε η ρωσική συναίνεση και ανοχή και φυσικά στη βάση ενός πάρε-δώσε. Σήμερα η Τουρκία διαπραγματεύεται με τις ΗΠΑ τα όρια και το είδος της επιρροής της στην περιοχή ανατολικά του Ευφράτη, απειλώντας με στρατιωτική επιχείρηση κατάληψής της, αν δεν γίνουν δεκτές οι θέσεις της για ζώνη ασφαλείας και μετεγκατάσταση συριακών αραβικών πληθυσμών στην εν λόγω περιοχή. Την ίδια όμως στιγμή απειλούνται τα τουρκικά κεκτημένα στον θύλακα της Ιντλίμπ όπου λαμβάνει χώρα με επιτυχία επίθεση του συριακού στρατού με στήριξη της ρωσικής πολεμικής αεροπορίας. Ήδη έχουν αποκοπεί οι οδοί ανεφοδιασμού του τουρκικού παρατηρητηρίου N09 στο Μόρεκ και άλλα δύο παρατηρητήρια ευρίσκονται υπό τη συριακή στρατιωτική πίεση.

Ανάλογη τακτική διερεύνησης και διεύρυνσης της επιρροής της ακολουθεί η Τουρκία και στην Ανατολική Μεσόγειο. Αφού πρώτα δημιούργησε ένα ισχυρό πολεμικό ναυτικό προχώρησε στη συνέχεια και στη δημιουργία ενός ερευνη-

τικού στόλου με πλωτά γεωτρή-πανα, σύγχρονα ερευνητικά και υποστηρικτικά σκάφη. Με τα μέσα αυτά και με ανάλογη πολιτική και διπλωματική υποστήριξη, καθώς και μία δόση νομιμοφάνειας η Τουρκία προχωρεί σταδιακά σε τμηματική αμφισβήτηση της κυπριακής ΑΟΖ. Μετά από κάθε βήμα της ζυγίζει τις αντιδράσεις τόσο της Κ.Δ. και της Ελλάδας, όσο και εκείνες της Ε.Ε., των ΗΠΑ και χωρών όπως η Γαλλία, η Ρωσία, η Ιταλία, η Βρετανία, το Ισραήλ και η Αίγυπτος. Στον βαθμό που αυτές θα παραμένουν σε ανεκτά επίπεδα η Τουρκία δείχνει έτοιμη να προχωρήσει και στο επόμενο βήμα. Μόνο η ύπαρξη ισχυρών και πολυεπίπεδων αντιδράσεων θα ανακόψει την τουρκική επιθετική πολιτική. Σε διαφορετική περίπτωση μετά από την Κ.Δ. σειρά θα πάρει η Ελλάδα. Η επανέναρξη των διαπραγματεύσεων για το Κυπριακό δεν είναι κάτι που θα ανακόψει τα τουρκικά σχέδια και προθέσεις. Στην καλύτερη περίπτωση θα προκαλέσει ένα διάλειμμα των τουρκικών δραστηριοτήτων. Η Τουρκία, όπως έκανε στη Γενεύη το 1974, έτσι και τώρα ζητάει την αποδοχή των δικών της όρων, δηλαδή τη συνδιαχείριση ολόκληρης της κυπριακής ΑΟΖ. Διαφορετικά είναι έτοιμη να προχωρήσει σε μία νέα επίθεση, όπως εκείνη της 14ης Αυγούστου, αυτή τη φορά στην οριοθετημένη κυπριακή ΑΟΖ.

Ο κ. Πέτρος Ζαρούνας είναι διεθνολόγος. Διετέλεσε γραμματέας του Γεωστρατηγικού Συμβουλίου την περίοδο 2014-2018.

Just like our exceptional vehicles, a career with Lexus is a unique opportunity to experience amazing. It's the chance to explore new possibilities, enjoy our diverse working environment, and increase your knowledge and skills. It's also where you will master the art of anticipating and meeting the needs of our customers.

VACANCY

Lexus Valet

Main areas of responsibility

- Pick up and deliver vehicles to customers
- Liaise with Sales Team to prepare vehicles for Test drives
- Make a final check on prepared vehicles prior to delivery
- Maintain new and used vehicle inventory appearance and performance according to standards
- Keep new and used vehicle lots neat and in accordance with dealership display standards
- Maintain the facility's perimeter clean
- Perform Messenger functions for both Sales and After Sales Teams
- Provide the company's standards of service to customers and act in accordance with the core values of the brand

Requirements and traits

- Strong customer service skills and commitment to delivering the Lexus Customer Experience
- Ability to foster the elements of respect and teamwork
- Capable to work in a culture of personal initiative and responsibility
- Excellent communication skills and ability to handle objections effectively
- Ability to maintain a professional image and behaviour
- Competent in a variety of small skills in repairs or maintenance work (not vehicle-related)
- Fluency in both Greek and English languages
- Clean police record
- A full and clean driving license (including at least 5 years of driving in Cyprus)
- Relevant previous experience will be considered an advantage

If you think you have what it takes to join our Lexus team, please send your CV to recruitment@lexus-cyprus.com by **6th September 2019**, quoting the job title 'Lexus Valet'.

LEXUS
EXPERIENCE AMAZING

www.lexus.com.cy

Το πρώτο βήμα έγινε στο Παρίσι

Μείωση πλεονασμάτων και αμυντική συνεργασία, οι κύριοι άξονες της συζήτησης Μακρόν - Μητσοτάκη

Της **ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΑΣ ΠΕΛΩΝΗ**

Δεν είθισται στις συναντήσεις αρχηγών κρατών να αλλάξει η σύνθεση των εκατέρωθεν αντιπροσωπειών με προσθήκες της τελευταίας στιγμής. Η παρουσία, όμως, του Γάλλου υπουργού Οικονομικών Μπρινό Λε Μερ την ύστατη ώρα στη συνάντηση του Κυριάκου Μητσοτάκη με τον Εμανουέλ Μακρόν και στις αντιπροσωπείες την περασμένη Πέμπτη στο Ελιζέ ερμνεύεται από την κυβέρνηση ως ενδεικτική του ενδιαφέροντος της γαλλικής πλευράς για την Ελλάδα.

Μάλιστα, αρμόδιες πηγές σημείωναν ότι κατά τη διάρκεια της συνάντησης αρκετές φορές ο κ. Μητσοτάκης και ο κ. Λε Μερ σπκώθηκαν από το τραπέζι και μιλούσαν κατ' ιδίαν στα γαλλικά. Η λεπτομέρεια έχει τη σημασία της. Όπως και ότι δεν ανακοινώθηκε από την κυβέρνηση. Κι αυτό, διότι συνειδητά ο πρωθυπουργός δεν αναφέρθηκε δημοσίως στον στόχο του για μείωση των πλεονασμάτων το 2021, τον οποίο θεωρεί «απαράγραπτη δέσμευση».



Πίσω από τις κλειστές πόρτες στο Ελιζέ, στη συνάντηση των Εμανουέλ Μακρόν και Κυριάκου Μητσοτάκη (φωτ.), την ύστατη ώρα συμμετείχε και ο Γάλλος υπουργός Οικονομικών Μπρινό Λε Μερ. Το γεγονός ερμνεύεται από την κυβέρνηση ως ενδεικτικό του ενδιαφέροντος της γαλλικής πλευράς για την Ελλάδα.

Κυβερνητικός παράγων παραδεχόταν ότι αν το Βερολίνο κλείσει το μάτι σε ό,τι αφορά τον υπό συζήτηση μηχανισμό για τα πλεονάσματα, θα έχει διανυθεί ο μισός δρόμος.

χο του για τη μείωση των πλεονασμάτων, είναι προφανές. Δεν αφορά, όμως, μόνο τους πολιτικούς κινδύνους που εγκυμονεί η καλλιέργεια υψηλών προσδοκιών, πολλώ δε μάλλον όταν για την πραγματοποιήσή τους δεν αρκεί η έξωθεν καλή μαρτυρία και τα πρώτα δείγματα γραφής της κυβέρνησης, αλλά και η συναίνεση των εταίρων. Αφορά την ίδια τη συζήτηση που βρίσκεται σε εξέλιξη στο παρασκήνιο και σχετίζεται με τον μηχανισμό ώστε η επιστροφή των κερδών των ευρωπαϊκών κεντρικών τραπεζών από τα ελληνικά ομόλογα (SMPs και ANFAs) να υπολογιστεί στα έσοδα του προϋπολογισμού, κάτι που θα έδινε δημοσιονομική ανάσα στην κυβέρνηση ύψους 0,6% του ΑΕΠ. Και θα αποτελούσε εμμέσως μείωση του πλεονάσματος κατά 0,6%. Αν αυτή μάλιστα, όπως έλεγε στην «Κ» κυβερνητική πηγή, συνδυαστεί και με άλλου τύπου εξοκονόμηση –σε με-

ταγενέστερο χρόνο– της τάξεως του 0,6% του ΑΕΠ, τότε θα έχει ήδη επιτευχθεί μείωση του πλεονάσματος κατά 1,2%.

Η συζήτηση αυτή έγινε στο Ελιζέ, παρότι ο πρωθυπουργός δεν θέλησε να δώσει λεπτομέρειες. Και όχι άδικα, αφού επίκειται η επίσκεψή του στο Βερολίνο τον επόμενο μήνα. Ο προαναφερθείς μηχανισμός, εξάλλου, απαιτεί τις εγκρίσεις εθνικών Κοινοβουλίων της Ευρωζώνης. Υπό αυτό το πρίσμα, κυβερνητικός παράγων παραδεχόταν ότι αν το Βερολίνο κλείσει το μάτι, θα έχει διανυθεί ο μισός δρόμος. Ακολουθεί, εξάλλου, η επίσκεψη του κ. Μητσοτάκη στην Ολλανδία. Αν υπάρξει συμφωνία, τότε δεν αποκλείεται, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», ο πρωθυπουργός να προχωρήσει σε σχετικές ανακοινώσεις από τη ΔΕΘ.

Σημειολογικά, πάντως, δεν είναι τυχαίο ότι ο πρωθυπουργός επέλεξε να ανακοινώσει από το Παρίσι –και τη συνέντευξή του στη Le Figaro– νέες φοροελαφρύνσεις, προαναγγέλλοντας ότι μέρος της φορολογικής μεταρρύθμισης του Σεπτεμβρίου θα είναι η μείωση της φορολογίας των επιχειρήσεων από το 28% στο 24% το 2020 για τα εισοδήματα του 2019, προσθέτοντας ότι το 2021 ο συντελεστής θα υποχωρήσει περαιτέρω στο 20%. Κι αυτό, διότι επέμεινε, και σε αυτό υπήρξε συναντίληψη με τη γαλλική πλευρά, ότι η Ευρώπη

πρέπει να χρησιμοποιήσει όλα τα χρηματοδοτικά εργαλεία που έχει στα χέρια της ώστε χώρες όπως η Ελλάδα να φύγουν «μπροστά».

Πάντως, στο «πακέτο» που αναμένεται να παρουσιάσει στη ΔΕΘ, σύμφωνα με πληροφορίες, το οικονομικό επιτελείο ρίχνει το βάρος του αυτή τη στιγμή στον τουριστικό τομέα. Κι αυτό, διότι δεν αποκλείεται ο πρωθυπουργός να είναι σε θέση να ανακοινώσει τη μείωση του ΦΠΑ από 13% σε 11% στην εστίαση και στα καταλύματα. Την ίδια ώρα, κυβερνητική πηγή έλεγε στην «Κ» ότι η κυβέρνηση βρίσκεται σε συνεννόηση με τους θεσμούς και για τις δόσεις που αφορούν τον φόρο κληρονομιάς και άλλες ελαφρύνσεις που αφορούν ευρύτερα τη ρύθμιση των 120 δόσεων.

Σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, η σχετική επιστολή εκδήλωσης ενδιαφέροντος από το υπουργείο Εθνικής Αμυνας είναι έτοιμη. Στο Παρίσι συμφωνήθηκε να αναλάβουν τις σχετικές συζητήσεις που αφορούν το κόστος, αλλά και τον τρόπο χρηματοδότησης (αν θα γίνει με ενίσχυση της γαλλικής κυβέρνησης ή με άλλα χρηματοδοτικά εργαλεία), ο κ. Λε Μερ από τη γαλλική πλευρά και ο Χρήστος Σταϊκούρας από την ελληνική πλευρά σε συνεννόηση με τον Νίκο Παναγιωτόπουλο. Η ασάφεια που υπάρχει ακόμα γύρω από τα προαναφερθέντα ζητήματα φαίνεται ότι είναι ο λόγος που δεν έγιναν οι σχετικές ανακοινώσεις στο Παρίσι.

Σε κάθε περίπτωση, τα ζητήματα εξωτερικής πολιτικής, ευρωπαϊκά και εθνικά, απασχόλησαν μέρος της συζήτησης Μητσοτάκη - Μακρόν, όπως φάνηκε και από τη δημόσια τοποθέτηση του Γάλλου προέδρου και το μήνυμα που απηύθυνε στην Τουρκία για τη δραστηριότητα στην κυπριακή ΑΟΖ, μήνυμα για το οποίο η κυβέρνηση δεν κρύβει την ικανοποίησή της. Στη συνάντηση, σύμφωνα με κυβερνητικές πηγές, εκφράστηκε επίσης συναντίληψη για τα Βαλκάνια, ενώ οι ίδιες πηγές έλεγαν ότι ο κ. Μακρόν συνόδεψε τις αναφορές του σε άλλες γεωγραφικές περιοχές, αναφερόμενος στον ρόλο που μπορεί να έχει η Ελλάδα.



Ο υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ Μάικ Πομπέο.

Ο Πομπέο στην Αθήνα για τη Σούδα

Ανανέωση συμφωνίας

Στις 6-7 Οκτωβρίου τοποθετείται, σύμφωνα με έναν πρώτο ανεπίσημο προγραμματισμό, η έλευση του Αμερικανού υπουργού Μάικ Πομπέο στην Αθήνα για τις επίσημες υπογραφές της ανανέωσης της αμυντικής συμφωνίας Ελλάδας - ΗΠΑ (συμφωνία για τη βάση της Σούδας), για την οποία, όπως έγραψε η «Κ», η κυβέρνηση προκρίνει σε αυτή τη φάση να δοθεί τεχνική παράταση για ένα χρόνο.

Οι ακριβείς ημερομηνίες της επίσκεψης Πομπέο, προκειμένου να επισφραγιστεί η ανανέωση της συμφωνίας, δεν έχουν ακόμα οριστεί, καθώς επιθυμία της αμερικανικής πλευράς είναι να έχουν προηγουμένως «κλειδώσει» όλες οι λεπτομέρειες, αλλά επικρατέστερος χρόνος είναι αυτή τη στιγμή η πρώτη εβδομάδα του Οκτωβρίου ή λίγο αργότερα. Η επίσκεψη Πομπέο στην Αθήνα, όπως και μια ενδεχόμενη συνάντηση του Κυριάκου Μητσοτάκη με τον Ντόναλντ Τραμπ στη Νέα Υόρκη με αφορμή τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, συζητήθηκε στη συνάντηση που είχε προηγουμένως ο κ. Μητσοτάκης στο Μέγαρο Μαξίμου με την πρόεδρο της Επιτροπής Κατανόμης Πόρων της Βουλής των Αντιπροσώπων των ΗΠΑ Νίτα Λάουεϊ, παρουσία του Τζέφρεϊ Πάιατ.

Παρότι στη συνάντηση δεν συζητήθηκαν τεχνικές λεπτομέρειες, έγινε ειδική αναφορά στην ανανέωση της συμφωνίας, καθώς η επιτροπή της οποίας προΐσταται η κ. Λάουεϊ έχει λόγο στο πώς και για πού κατευθύνονται τα χρήματα του αμερικανικού προϋπολογισμού. Η αναθεώρηση της συμφωνίας θα έχει τεχνική μορφή σε αυτή τη φάση – θα γίνουν κάποιες προσθήκες–, καθώς η κυβέρνηση επιλέγει για την ώρα τη μεταβατική ανανέωση για ένα έτος. Αυτό, προκειμένου να έχει χρόνο να συζητήσει στην πορεία μια ευρύτερη συμφωνία και κυρίως τα ανταλλάγματα που μπορεί να διεκδικήσει από την αμερικανική πλευρά. Η ευρύτερη συμφωνία τοποθετείται, σύμφωνα με πληροφορίες, περίπου σε ένα χρόνο από σήμερα.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΑ ΠΕΛΩΝΗ

ΑΠΟΨΗ

Λογιστική αποτύπωση μιας διακυβέρνησης

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΡΟΚΟΠΑΚΗ***

Θα επικειρήσουμε μια πρώτη απάντηση στο ερώτημα «πόσο κόστισε η διακυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ/ΑΝΕΛ». Είναι δημοσίως διαθέσιμα (δελτία εκτέλεσης προϋπολογισμού, δελτία δημοσίου χρέους και εκθέσεις Τράπεζας της Ελλάδος) πλήρη στοιχεία τις δύο ημερομηνίες 31 Δεκεμβρίου 2014 και 30 Ιουνίου 2019 – τρεις βδομάδες πριν από την ανάληψη της εξουσίας από τον ΣΥΡΙΖΑ και μία εβδομάδα πριν από την παράδοσή της. Μπορούμε, λοιπόν, να δούμε με ακρίβεια «τι παρέλαβε και τι παρέδωσε ο κ. Τσίπρας». Τα στοιχεία παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί. Θετικό πρόσημο οι υποχρεώσεις της κυβέρνησης, αρνητικό τα ανακτήσιμα κεφάλαια.

Ο πίνακας χωρίζεται σε δύο τμήματα: το αποτέλεσμα της δημοσιονομικής διαχείρισης της κεντρικής κυβέρνησης και η συμμετοχή του Δημοσίου στις τράπεζες. Το ισοζύγιο των τραπεζών είναι σημαντι-

Παρά τον επικοινωνιακό βομβαρδισμό των υποτιθέμενων επιτυχιών με τα υπερπλεονάσματα, η διαχείριση Τσίπρα φόρτωσε νέο χρέος στους πολίτες.

κό γιατί τα κρατικά κεφάλαια των δύο ανακεφαλαιοποιήσεων ήταν ανακτήσιμα – χρησιμοποιείται η ονομαστική αξία της συμμετοχής του Δημοσίου και όχι οι αποτιμήσεις, γιατί η ανάκτηση γίνεται σε βάθος χρόνου.

Από τα δημοσιευμένα στοιχεία προκύπτει πως τα 4,5 χρόνια πρωθυπουργίας Τσίπρα καταγράφεται «λογιστική ζημία» ύψους περίπου 47 δισ. ευρώ – μοιρασμένη 22 δισ. της κεντρικής κυβέρνησης και 25 δισ. τραπεζικής συμμετοχής. Στο αποτέλεσμα της διαχείρισης της

Η διαχείριση ΣΥΡΙΖΑ/ΑΝΕΛ				
Σε εκατομμύρια ευρώ				
Κεντρική κυβέρνηση	31/12/2014	30/6/2019	ΔΙΑΦΟΡΑ	
Ακαθάριστο χρέος	324.128	356.549	32.422	
Μαξιλάρη ΤΧΣ	-11.454	0	11.454	
Λογαριασμός ΔΝΤ	-939	0	939	
Ταμείο χρέους	-39	-123	-84	
Ληξιπρόθεσμο	3.754	2.179	-1.575	
Διαθέσιμα	-2.574	-20.824	-18.250	
Τραπεζικές καταθέσεις κυβέρνησης	-7.137	-9.783	-2.646	
Τραπεζικές καταθέσεις φορέων	-5.798	-5.815	-17	
Σύνολο κεντρικής κυβέρνησης	299.941	322.184	22.243	
Εσωτερικός δανεισμός	-8.605	-21.913	-13.308	
Σύνολο εξωτερικού χρέους	291.336	300.271	8.935	
Τραπεζική συμμετοχή				
Τραπεζικές μετοχές	-25.000	-2.191	22.809	
Warrants/CoCos	-2.700	-2.041	659	
Προνομιούχες μετοχές	-2.300	-1.050	1.250	
Τραπεζικό σύνολο	-30.000	-5.282	24.718	
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	269.941	316.902	46.961	

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

κυβέρνησης έχουν συνεκτιμηθεί το «μαξιλάρι» εξόδου από κάθε δυνατή πηγή, τα έσοδα ιδιωτικοποιήσεων και έκτακτα έσοδα (ομόλογα ΕΚΤ, έσοδα ΤτΕ, κ.λπ.) – έχει δε προκύψει μετά το τσουνάμι μέτρων του τρίτου μνημονίου.

Ας σταθούμε λίγο στο δημοσιονομικό αποτέλεσμα της κυβέρνησης. Τα πρωτογενή πλεονάσματα των 4,5 χρόνων σωρευτικά ήταν περίπου όσα και οι ανάγκες εξυπηρέτησης του χρέους (τόκοι) – έλλειμμα το 2015, υπερπλεονάσμα από το 2016. Το χρέος έπρεπε να παραμείνει περίπου σταθερό ή να μειωθεί λίγο. Όμως αυτό αυξήθηκε κατά 22 δισ., με το εξωτερικό χρέος (μείον τα repos Δημοσίου) να αυξάνεται κατά 9 δισ. ευρώ. Η μαγική εικόνα των θηριωδών πλεονασμάτων που αυξάνουν το χρέος οφείλεται στα λογιστικά πρότυπα που ακολουθούνται –υποχρεώσεις που γίνονται ληξιπρόθεσμες βελτιώνουν το δημοσιονομικό αποτέλεσμα και επιβαρύνουν το ταμείο σε μέλλοντα χρόνο– και μερικώς στις κατα-

πτώσεις εγγυήσεων του Δημοσίου.

Εν κατακλείδι, παρά τον επικοινωνιακό βομβαρδισμό των υποτιθέμενων επιτυχιών με τα υπερπλεονάσματα, η διαχείριση Τσίπρα φόρτωσε νέο χρέος στους πολίτες. Περίπου 9 δισ. ως εξωτερικό χρέος και πρόσθετη άντληση πόρων 13 δισ. από τους φορείς του Δημοσίου. Σε σχέση με το τι παρέλαβε από τον κ. Σαμαρά, το αποτέλεσμα που παρέδωσε ο κ. Τσίπρας προκύπτει μετά τα πρόσθετα μέτρα που σάρωσαν την κοινωνία και μετά την εισροή πόρων ιδιωτικοποιήσεων. Στη ζημία του Δημοσίου πρέπει να προστεθεί η απόλωση ανακτήσιμων κεφαλαίων από τις τράπεζες. Η ζημία ιδιωτών, μετόχων τραπεζών, μισθωτών και συνταξιούχων, είναι πρόσθετη. Η κυβέρνηση του κ. Μητσοτάκη έχει πολύ δρόμο μέχρι να βάλει πραγματική τάξη στα δημοσιονομικά. Καλή τύχη.

* Ο κ. Γιώργος Προκοπάκης είναι σύμβουλος επιχειρήσεων, πρώην καθηγητής του Columbia University.

«Ισότιμη» και επιστολική η ψήφος των αποδήμων

Τα «κλειδιά» της κυβερνητικής πρότασης

Του **Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**

Από τις προτεραιότητες της νέας πολιτικής περιόδου, που έχει ήδη εκινήσει με την επίσκεψη του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη στο Παρίσι και τη συνάντηση με τον Γάλλο πρόεδρο Εμανουέλ Μακρόν, αποτελεί για την κυβέρνηση η χορήγηση δικαιώματος ψήφου στους Έλληνες του εξωτερικού, για την οποία είχε δεσμευθεί και προεκλογικά η Ν.Δ.

Η συγκεκριμένη πρωτοβουλία έχει πλέον μείζονα πολιτική βαρύτητα, καθώς δεν αφορά μόνο τους ομογενείς που έχουν φύγει από την Ελλάδα εδώ και δεκαετίες, αλλά και περίπου 500.000 πολίτες που υποχρεώθηκαν να εγκαταλείψουν τη χώρα τα χρόνια της κρίσης.

Σύμφωνα με πληροφορίες, τα δύο «κλειδιά» της κυβερνητικής πρότασης που διαμορφώνει ο υπουργός Εσωτερικών Τάκης Θεοδωρικάκος θα είναι η δυνατότητα της λεγόμενης επιστολικής ψήφου και η «ισότητα» της ψήφου των αποδήμων με εκείνη των Ελλήνων του εσωτερικού. Υπενθυμίζεται πως η πρόταση στην οποία είχε προσανατολιστεί ο ΣΥΡΙΖΑ προέβλεπε πως οι Έλληνες του εξωτερικού θα ψηφίζουν μόνο για ορισμένους βουλευτές «αποδήμων», ενώ η κατανομή της συντριπτικής πλειονότητας των εδρών θα προέκυπτε από την κομ-

ματική επιλογή στην κάλπη των Ελλήνων «εσωτερικού».

Επί της ουσίας, η πρόταση για ισότητα της ψήφου οδηγεί στη δυνατότητα των Ελλήνων του εξωτερικού που έχουν την ιθαγένεια και είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους να ψηφίζουν κανονικά και η ψήφος τους να προσμετρείται στο συνολικό εκλογικό αποτέλεσμα. Ανοικτό παραμένει, αντιθέτως, επί του παρόντος, εάν οι εκτός Ελλάδας θα ψηφίζουν στην εκλογική περιφέρεια που είναι εγγεγραμμένοι ή εάν η Ανώτατη Εφορευτική Επιτροπή θα προσθέτει στο τέλος των πινάκων των πρωτοδικειών που προβλέπονται από τη νομοθεσία για την εκλογή βουλευτών από τους ψηφοφόρους εντός Ελλάδας και τα αποτελέσματα της ψηφοφορίας του εξωτερικού, έτσι ώστε αυτά να ενσωματωθούν, τελικώς, στον γενικό οριστικό πίνακα αποτελεσμάτων των εκλογών.

Το δεύτερο σενάριο, της ψήφου στην επικράτεια, είναι και το επικρατέστερο, καθώς δεν θα επιπράζεται η εκλογή των βουλευτών στις εκλογικές περιφέρειες από ψηφοφόρους που δεν έχουν γνώση των τοπικών προβλημάτων ούτε τη δυνατότητα να παρακολουθούν σε καθημερινή βάση τις πολιτικές εξελίξεις στη χώρα.

Ενα δεύτερο ζήτημα είναι η δυνατότητα αξιοποίησης της επιστο-



Η πρόταση για ισότητα της ψήφου οδηγεί στη δυνατότητα των Ελλήνων του εξωτερικού που έχουν την ιθαγένεια και είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους να ψηφίζουν κανονικά και η ψήφος τους να προσμετρείται στο συνολικό εκλογικό αποτέλεσμα.

Οι σχεδιασμοί του Μεγάρου Μαξίμου και το χρονοδιάγραμμα Θεοδωρικάκου.

λικής ψήφου. Η πρόταση νόμου που είχε καταθέσει προεκλογικά η Ν.Δ., καλώντας την τότε κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ να την υπερψηφίσει, προέβλεπε οι Έλληνες του εξωτερικού να ψηφίζουν στις κατά τόπους πρεσβείες και προξενεία. Όμως, είναι σαφές πως δι’ αυτού του τρόπου αποκλείονται πολλοί εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους από τη δυνατότητα να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα. Αναζητούνται, λοιπόν, τρόποι αξιοποίησης της επιστολικής ψήφου, έτσι όμως που θα διασφαλίζεται η εγκυρότητα της

διαδικασίας και δεν θα δημιουργείται έδαφος για καταγγελίες περί νοθείας που δεν ανακύπτουν όταν υπάρχει αυτοπρόσωπη παρουσία του ψηφοφόρου. Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά κυβερνητικό στέλεχος, «η επιστολική ψήφος είναι ζήτημα πολιτικής βούλησης και, όπως την εφαρμόζουν άλλες χώρες, μπορούμε να την εφαρμόσουμε και εμείς».

Εάν η κατεύθυνση στην οποία προτίθεται να κινηθεί η κυβέρνηση στο ζήτημα της ψήφου των Ελλήνων του εξωτερικού είναι δεδομένη, «θολό» παραμένει το τοπίο αναφορικά με τον νέο εκλογικό νόμο που θα φέρει προς ψήφιση η κυβέρνηση, καταργώντας το σύστημα της απλής αναλογικής που υιοθέτησε ο ΣΥΡΙΖΑ. Όπως αναφέρουν κυβερνητικές πηγές σε σχέση με τον εκλογικό νόμο –που το πιθανότερο, άλλα όχι βέ-

βαιο είναι πως θα κατατεθεί πριν από το τέλος του χρόνου και αυ-τοτελώς– «όλα τα ενδεχόμενα είναι ανοικτά», καθώς συνδέεται με τον ευρύτερο πολιτικό σχεδιασμό του κ. Μητσοτάκη. Επί της ουσίας, η κυβέρνηση καλείται να αποφασίσει εάν θα διαμορφώσει έναν εκλογικό νόμο που θα στήριζε και το ΚΙΝΑΛ ή εάν θα προχωρήσει μόνη της, αφού ούτως ή άλλως ο νέος εκλογικός νόμος εκτιμάται πως δεν θα διασφαλίσει τις απαιτούμενες 200 ψήφους ώστε να ισχύσει από την αμέσως επόμενη εκλογική αναμέτρηση.

Προβληματισμός

Η επιμονή του ΚΙΝΑΛ το μόνους στο πρώτο κόμμα να μην είναι δεδομένο αλλά να αποτελεί συνάρτηση του εκλογικού του ποσοστού –να αυξάνεται όσο μεγαλύτερη είναι η εκλογική του

επίδοση– δεν είναι πλέον βέβαιο ότι θα γίνει αποδεκτή από το Μέγαρο Μαξίμου. Η επιλογή της Φώφης Γεννηματά πριν από τις εκλογές της 7ης Ιουλίου να καταστήσει σαφές ότι το ΚΙΝΑΛ δεν θα συμπράξει σε κυβερνητικό σχήμα, αλλά στην καλύτερη των περιπτώσεων θα έδινε ψήφο ανοχής στη Ν.Δ., γεννά εκ των πραγμάτων προβληματισμό για το εάν θα πρέπει να υιοθετηθεί ένας εκλογικός νόμος που θα αυξάνει τις πιθανότητες να είναι αναγκαία μια κυβέρνηση συνεργασίας, ακόμη και εάν το πρώτο κόμμα υπερβαίνει «καθαρά» το 35% και προσεγγίζει το 40%. Επίσης η μετεκλογική στρατηγική της Χαριλάου Τρικούπη, των διμετώπων επιθέσεων κατά Ν.Δ. και ΣΥΡΙΖΑ, δεν δημιουργεί πρόσφορο έδαφος για την αναζήτηση ευρύτερων συγκλίσεων.

«Δύο ΣΥΡΙΖΑ» στον δρόμο προς το συνέδριο

Ο Αλέξης Τσίπρας καλείται να διαχειριστεί το «βαθύ κόμμα» και την ιδιοκτησιακή αντίληψη των παλαιών στελεχών

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Ο Πάνος Σκουρλέτης δεν είναι το πρόβλημα, αλλά μόνο η κορυφή του παγόβουνου. Ο Αλέξης Τσίπρας, το επόμενο διάστημα μέχρι το συνέδριο, δεν έχει μόνο να διαχειριστεί τον γραμματέα του κόμματος, ο οποίος παρεμπιπτόντως στις αρχές της βδομάδας είχε απασφαλίσει εναντίον συντρόφων του, με αφορμή τις επιθέσεις που δέχθηκε από φίλα μέσα μαζικής ενημέρωσης, αλλά κάτι πολύ ευρύτερο. Το μείζον πρόβλημα για τον αρχηγό της αξιωματικής αντιπολίτευσης είναι ο «βαθύς» ΣΥΡΙΖΑ και η ιδιοκτησιακή σχέση που έχουν τα παλαιά στελέχη με το κόμμα. Δεν είναι τυχαίο το ότι ακόμα και νεοεκλεγέντες βουλευτές, που δεν προέρχονται από τα σπλάχνα του κόμματος της ριζοσπαστικής αριστεράς, σε κατ’ ιδίαν συνομιλίες τους μιλούν για τους «συριζαίους» σαν να είναι κάτι διαφορετικό. Στο πλαίσιο αυτό, η ενοποίηση του κόμματος, που εξαγγέλθηκε ήδη έπειτα από σύσκεψη την περασμένη Πέμπτη, είναι κομβικής σημασίας για τον Αλέξη Τσίπρα.

Οι ανακοινώσεις της εβδομάδας που μας πέρασε ήταν προς αυτή την κατεύθυνση. Η Κεντρική Οργανωτική Επιτροπή Συνεδρίου θα είναι μεικτή, θα συμμετέχουν δηλαδή στελέχη τόσο του ΣΥΡΙΖΑ όσο και της Προοδευτικής Συμμαχίας, σε μια πρώτη επιχείρηση δημιουργίας ενιαίου κόμματος. Παράλληλα, η εγγραφή νέων μελών που θα «ξαναγράψει» από την αρχή» τη σύσταση του κόμματος και θα δημιουργήσει μια νέα ουσιαστικά κομματική βάση, θα λειτουργήσει ως καταλύτης της περιβόητης μετεξέλιξης. Τίποτα όμως από τα παραπάνω δεν θα είναι τόσο εύκολο, καθώς θα περάσει από το μικροσκόπιο της εσωτερικής αντιπολίτευσης

και ειδικά της παλαιάς φρουράς.

Ο Πάνος Σκουρλέτης ήταν αυτός που απλά λόγω θέσης βρέθηκε στο επίκεντρο. Υπάρχουν όμως και άλλα στελέχη που έχουν την ίδια προσέγγιση με τον γραμματέα. Τη βασική τριάδα, που αποτελεί –θα έλεγε κανείς– τον πυρήνα της «αριστερής συνειδησης» του ΣΥΡΙΖΑ, συμπληρώνουν ο Νίκος Φίλης και ο Νίκος Βούτσικς, αμφότεροι από τα ιστορικά στελέχη του κόμματος. Οποιαδήποτε αλλαγή και μετεξέλιξη του κόμματος είναι βέβαιο πως θα περνά μέσα από τη δική τους, κριτική πολλές φορές, διάθεση. Ο κ. Τσίπρας καλείται μέχρι το συνέδριο, που με τα σημερινά δεδομένα θα γίνει στις αρχές του επόμενου έτους, να ισορροπεί διαρκώς σε τεντωμένο σκοινί.

Παππάς - Τζανακόπουλος

Ενδιαφέρον έχει να διαφανεί η τοποθέτηση των δύο κορυφαίων στελεχών της κυβέρνησης Τσίπρα, του Νίκου Παππά και του Δημήτρη Τζανακόπουλου. Οι δυο τους ποτέ δεν συνέπεσαν στην οπτική τους, με τον πρώην υπουργό ΨΗΠΤΕ να είναι καθαρός υπέρμαχος του ανοίγματος σε άλλους χώρους, ο δε πρώην κυβερνητικός εκπρόσωπος να κρατά πάντα μία πιο ισορροπιστική τάση. Ο κ. Τζανακόπουλος, πάντως, το τελευταίο διάστημα επικείμενη, και σε έναν βαθμό το κατάφερε, να δημιουργήσει τον δικό του εσωκομματικό πόλο, χωρίς πάντως να έχει δοθεί ακόμη ξεκάθαρο ιδεολογικό στίγμα. Περισσότερο θα έλεγε κανείς πως έπαιξε σαν ενδιάμεσος κρίκος μεταξύ των αμιγώς προεδρικών και της τάσης των 53. Αντίθετα, ο κ. Παππάς είχε εμπλακεί ουκ ολίγες φορές σε δημόσιες αντιγκλήσεις με την αριστερή τάση των 53. Υπενθυμίζεται, άλλωστε, πως είχε βρεθεί στο στόχαστρο του κ. Φίλη με αφορμή τη διαχει-



Η εκκενρία της περασμένης Πέμπτης, μετά τη σύσκεψη του Αλέξη Τσίπρα με τον Πάνο Σκουρλέτη (αριστερά), τον Μιχάλη Καλογιόρη και τον Αλέξη Χαρίσιον (δεξιά), δεν έλυσε τα ανοικτά ζητήματα. Πολλοί υποστηρίζουν πως τα Χριστούγεννα θα είναι το απώτατο χρονικό όριο που ο τώως πρωθυπουργός θα κληθεί να λάβει αποφάσεις.

Ο τώως πρωθυπουργός πιστεύει πως ο χρόνος κυλάει υπέρ του, καθώς οι εγγραφές νέων μελών θα αλλάξουν την κομματική σύσταση.

ριση που έκανε στην ΕΡΤ. Ολα τα παραπάνω τα γνωρίζει πολύ καλά ο Αλέξης Τσίπρας. Η εκκενρία που έγινε την περασμένη Πέμπτη, μετά τη σύσκεψη με τον Πάνο Σκουρλέτη, τον Μιχάλη Καλογιόρη και τον Αλέξη Χαρίσιον, δεν λύνει τα ανοικτά ζητήματα, απλά κλωτσάει το τενεκεδάκι να πάει παρακάτω. Πολλοί από το εσωτερικό του κόμματος λένε πως

τα Χριστούγεννα θα είναι το απώτατο χρονικό όριο που ο πρώην πρωθυπουργός θα κληθεί να πάρει αποφάσεις, υπενθυμίζοντας πως η αναβολή είναι ένα από τα αρνητικά της προσωπικότητας του Αλέξη Τσίπρα. Για του λόγου το αληθές, μάλιστα, υπενθυμίζοντας πως η απογοήτευση του Πάνου Καμμένου άργησε να γίνει από την κυβέρνηση, όπως και ο σχηματισμός της Προοδευτικής Συμμαχίας υπήρξε αργοπορημένος.

Από την πλευρά του, ο τώως πρωθυπουργός πιστεύει πως ο χρόνος κυλάει υπέρ του, καθώς αφενός οι εγγραφές νέων μελών θα αλλάξουν, όπως προειπώθηκε, την κομματική σύσταση, αφετέρου ευελπιστεί σε κυβερνητικά στραβοπατήματα, τα οποία θα του δώσουν πόντους ως αντι-

πολίτευση. Εντύπωση, πάντως, προκάλεσε μία συνέντευξη (Θέμα FM) του Αριστείδη Μπαλτά, που για πρώτη φορά αντέστρεψε την παγιωμένη άποψη πως «δεν υπάρχει ΣΥΡΙΖΑ χωρίς Αλέξη Τσίπρα». Ο πρώην υπουργός χαρακτήρισε «ανιστορικές» αυτές τις τοποθετήσεις σημειώνοντας πως «ο Τσίπρας προέκυψε μέσα από τις διαδικασίες του ΣΥΡΙΖΑ» και εντέλει «δεν νοείται Τσίπρας χωρίς ΣΥΡΙΖΑ». Αλλο ενδιαφέρον σημείο της συνέντευξης του πρώην υπουργού, που θα απασχολήσει το κόμμα το επόμενο διάστημα, είναι η εκλογή αρχηγού από τη βάση. Σύμφωνα με τον κ. Μπαλτά, πρόκειται για μια διαδικασία που «δεν είναι πολιτική επί της ουσίας», απορρίπτοντας μια τέτοια πρωτοβουλία.

Η θυελλώδης σύσκεψη

Η συνεδρίαση πάντως της περασμένης Πέμπτης, μεταξύ Τσίπρα, Σκουρλέτη, Καλογιόρη και Χαρίσιον, δεν ξεκίνησε με τους καλύτερους οιωνούς. Ο γραμματέας του κόμματος ήταν ιδιαίτερα ενοχλημένος από τη «στοχοποίησή» του, όπως είπε, κάτι που θεωρήθηκε ενοχλητικό από τους γραμματέα και σημείωσε πως πράγματι υπήρξαν υπερβολές εκατέρωθεν που δημιουργήσαν εσωστρέφεια. Παρά το γεγονός, πάντως, πως το τρίωρο σχεδόν «μασάζ» του πρώην πρωθυπουργού απέδωσε, αφού οι τόνοι έπεσαν, ο κ. Σκουρλέτης εξακολουθεί να πιστεύει ότι υπάρχουν συγκεκριμένα στελέχη του κόμματος που επιχειρούν στοχευμένα την αποδόμησή του. Η επίλογή του κ. Τσίπρα να είναι ο κ. Σκουρλέτης επικεφαλής της οργανωτικής επιτροπής του συνεδρίου σήμανε τη λήξη του συναγερμού.

Το ραγισμένο προφίλ του Ζόραν Ζάεφ

Βρίσκεται υπό μεγάλη πίεση, με το πρόσφατο σκάνδαλο των τηλεφωνικών υποκλοπών να απειλεί το πολιτικό του μέλλον

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΖΙΜΑ**

Ήταν Ιανουάριος του 2015 όταν το Ζόραν Ζάεφ, ηγέτης της αντιπολίτευσης τότε, ενεργοποίησε τη «βόμβα» με την οποία απειλούσε να ανατρέψει τον εθνικιστή πρωθυπουργό Νικόλα Γκρούεφσκι.

Αρχισε να διοχετεύει στα ΜΜΕ μαγνητοφωνημένες συνομιλίες στενών συνεργατών του Γκρούεφσκι, από τις οποίες αναδύονταν ο ζόφος μιας αυταρχικής και διεφθαρμένης διακυβέρνησης.

Το πολιτικό περιβάoli του Γκρούεφσκι είχε απ' όλα: μίζες, εκβιασμούς, απειλές, βρώμικες επιχειρηματικές συναλλαγές με λεία την

Το 2015, με μοχλό πίεσης τηλεφωνικές υποκλοπές, «έριξε» τον Γκρούεφσκι. Σήμερα, ο τροχός της ιστορίας γύρισε.

κρατική περιουσία, ωμές παρεμβάσεις στη Δικαιοσύνη, διώξεις δημοσιογράφων, ακόμα και συνομιλίες δικές του, από τις οποίες φαινόταν η εμπλοκή του σε σκοτεινές υποθέσεις, είχαν καταγράψει οι «κοριοί».

Η «βόμβα» των υποκλοπών αποδείχθηκε αποτελεσματική, καθώς υπό το βάρος των συνεχών αποκαλύψεων, ο Γκρούεφσκι, πιεζόμενος και από τον διεθνή παράγοντα, αναγκάστηκε να παραιτηθεί τον Δεκέμβριο του 2016 και στις εκλογές του Μαΐου του 2017 ο Ζάεφ έγινε πρωθυπουργός.

Ένα από τα πρώτα πράγματα που δρομολόγησε στο εσωτερικό, υπό την πίεση της κοινής γνώμης, ήταν η εκκίνηση της διαδικασίας της κάθαρσης με επίκεντρο τον Γκρούεφ-



Εκείνο στο οποίο μπορεί να ελπίζει ο Ζόραν Ζάεφ είναι να του δώσουν τον Οκτώβριο στη Σύνοδο Κορυφής οι ηγέτες της Ε.Ε. ημερομηνία έναρξης ενταξιακών διαπραγματεύσεων ώστε να το «πουλήσει» στην κοινωνία.

σκι, την κεφαλή του οποίου αξίωνε «επί πίνακι» ο σκληρός κομματικός και εκλογικός πυρήνας.

Το πέτυχε μέσω δικαστικών αποφάσεων για την αγορά πολυτελούς αυτοκινήτου, διά της οποίας του επιβλήθηκε αμετάκλητα ποινή φυλάκισης δύο ετών, αλλά, τον Νοέμβριο του 2018, λίγες ώρες προτού εκπνεύσει η προθεσμία για να παραιτηστεί στη φυλακή, ο Γκρούεφσκι διέφυγε, με μυθιστορηματικό τρόπο και με τη βοήθεια του ομοϊδεάτη του Ούγγρου ηγέτη Βίκτορ Ορμπαν, περνώντας κρυφά τα σύνορα και φθάνοντας μέσω Αλβανίας και Μαυροβουνίου στη Βουδαπέστη, όπου το κορπήθηκε πολιτικό άσυλο. Τότε το κόμμα του VMRO DPMNE και ο Γκρούεφσκι αμύν-

θηκαν καταγγέλλοντας συνωμοσία του Ζάεφ, με εμπλοκή του Τζορτζ Σόρος, που ούτως ή άλλως αποτελεί το «κόκκινο πανί» των εθνικολαϊκιστών ανά την Ευρώπη, και ξένων μυστικών υπηρεσιών που, όπως ισχυρίζονται, έκαναν τις υποκλοπές για να ρίξουν την κυβέρνηση του. Οι πολίτες, ωστόσο, δεν πείστηκαν και, κουρασμένοι από τον αυταρχισμό και τη διαφθορά του Γκρούεφσκι, έδωσαν τα ντρία της εξουσίας στον Ζάεφ, προσδοκώντας ένα άλλο μοντέλο διακυβέρνησης, που θα άνοιγε τον δρόμο της χώρας για τη Ευρώπη και μέσω αυτής τη βελτίωση της ζωής τους.

Δεν χρειάστηκε να περάσουν ούτε δύο χρόνια για να αρχίσει να ραγίζει το προφίλ του σημερι-

νού πρωθυπουργού, τουλάχιστον όσον αφορά τον τρόπο άσκησης της εξουσίας. Γιατί και μεν αποκατέστησε από τις πρώτες κιόλας ημέρες της πρωθυπουργίας του φιλικές σχέσεις με τους γείτονες (Ελλάδα, Βουλγαρία, Σερβία, Αλβανία) και έβαλε διά της συμφωνίας των Πρεσπών τη Βόρεια Μακεδονία στο ΝΑΤΟ, όπως είχε υποσχεθεί ως αντιπολίτευση, αλλά το ύφος και το ήθος της διακυβέρνησης παρέμειναν τα ίδια με εκείνα του Γκρούεφσκι, με σοσιαλδημοκρατικό τούπι τη φορά μανδύα.

Η μπουρμούρα στην κοινωνία για βολέματα ημετέρων, αυταρχισμό, κομματικοποίηση του κρατικού μηχανισμού, ρουσφέτια και διαφθορά, για όσα δηλαδή ο Ζάεφ

κατηγορούσε τον Γκρούεφσκι, ξέσπασε χωρίς και οι αποκαλύψεις, μέσω των τηλεφωνικών υποκλοπών, που εμπλέκουν και τον ίδιο σε υπόθεση εκβιασμού ολιγάρχη φούσκωσαν την οργή.

Ο Ζάεφ βρίσκεται πλέον υπό μεγάλη πίεση, που μπορεί ακόμα και να τον «πνίξει» πολιτικά, εάν, όπως φημολογείται, έρθουν στο φως ακόμα πιο σκληρές για το πρόσωπό του και την κυβέρνηση πλοηγήσεις.

Τον Ιανουάριο του 2015 ήταν που ο Ζάεφ δεχόταν κατηγορίες από τον Γκρούεφσκι ότι συνωμοτούσε εναντίον του, με έξωθεν βοήθεια για να τον ανατρέψει.

Τώρα είναι η σειρά του να καταγγείλει τον φυγόδικο αντίπαλό του και το κόμμα του ότι βρίσκονται πίσω από τις τηλεφωνικές υποκλοπές, με στόχο να τον ρίξουν και να εκτρέψουν τη χώρα από την τροχιά της προς το ΝΑΤΟ και την Ε.Ε. Ο τροχός της Ιστορίας γυρίζει, και από μια άποψη ο Γκρούεφσκι εκδικείται τον Ζάεφ, πληρώνοντάς τον με το ίδιο νόμισμα, δηλαδή τις τηλεφωνικές υποκλοπές, για να τον γκρεμίσει από την εξουσία.

Βλέπουν σχέδιο ανατροπής

Μερικοί, πάλι, φίλα προσκείμενοι κυρίως στην κυβέρνηση αλλά και διπλωμάτες, θεωρούν ότι η όλη υπόθεση ξεφεύγει κατά πολύ από τα όρια μιας προσωπικής πολιτικής βεντέτας μεταξύ Γκρούεφσκι και Ζάεφ και συνδέουν τις αποκαλύψεις με σχέδιο ανατροπής του σημερινού πρωθυπουργού, στο πλαίσιο του γενικότερου γεωπολιτικού παιχνιδιού που εξελίσσεται στην περιοχή. Προς το παρόν, ο Ζάεφ αμύνεται και αυτός στα χαράκωματα της συνωμοσιολογίας, χωρίς όμως να αντικρούει επί της ουσίας το επώδυνο για εκείνον περιεχόμενο των υποκλοπισίων συνδιαλέξεων, στις οποίες ένας εκ των συλληφθέντων

εμπλέκει και το όνομά του, αλλά το πολιτικό του μέλλον αρχίζει να σκοτεινιάζει.

Το θητικό πλεονέκτημα ως προς τη διακυβέρνηση έχει καταρρεύσει ήδη (και) με τις τηλεφωνικές υποκλοπές, και εκείνο στο οποίο μπορεί να ελπίζει είναι να του δώσουν τον ερχόμενο Οκτώβριο στη Σύνοδο Κορυφής οι ηγέτες της Ε.Ε. ημερομηνία έναρξης ενταξιακών διαπραγματεύσεων, ώστε να μπορεί να το «πουλήσει» στην κοινωνία. Αλλιώς πάει χαμένος. Οι συνεχιζόμενες αποκαλύψεις γύρω από τη διαφθορά έχουν φέρει σε δύσκολη θέση και τους Ευρωπαίους υποστηρικτές της Βόρειας Μακεδονίας, ενώ ενισχύουν τις φωνές εκείνων που θεωρούν ότι παρά τη θετική ατμόσφαιρα μετά την υπογραφή της συμφωνίας των Πρεσπών η χώρα απέχει από το να θεωρηθεί ώριμη για να αρχίσει διαπραγματεύσεις,

Ο επίτροπος για τη διεύθυνση Γιοχάνες Χαν αξίωσε από τον Ζάεφ ταχύτατη διαλεύκανση της εν εξελίξει υπόθεσης, αλλά οι φόβοι για ύπαρξη και άλλων σκελετών στην κυβερνητική «ντουλάπα», που μπορεί να εμφανιστούν στην πορεία προς τη Σύνοδο Κορυφής, προκαλούν στα Σκόπια αβεβαιότητα ως προς τις προθέσεις των Ευρωπαίων. Για την ώρα, οι εκλογές του Ζάεφ παραθερίζουν στην Ελλάδα—ο ίδιος φέρεται να πέρασε κάποιες ημέρες στο σπίτι του στη Χαλκιδική μετά τις διακοπές του στην Αχρίδα—αλλά με την επιστροφή οι πολιτικές εξελίξεις αναμένεται να πυκνώσουν.

Η αντιπολίτευση του VMRO DPMNE ζητεί παραίτηση του Ζάεφ και πρόωπη προσφυγή στις κάλπες προαναγγέλλοντας για τον ερχόμενο μήνα διαδηλώσεις στα Σκόπια και ο Οκτώβριος, οπότε θα κριθεί εν πολλοίς και η πολιτική τύχη του Ζάεφ, είναι πολύ κοντά.

Ο εκβιασμός του ολιγάρχη, το 1,5 εκατ. και η σύλληψη της εισαγγελέως



Στιγμιότυπο από βίντεο, το οποίο—σύμφωνα με την ιταλική εφημερίδα La Verita—εμφανίζει τα δύο άτομα που φέρονται να εκβίασαν τον ολιγάρχη Ορτσε Κάμτσεφ να φεύγουν από το σπίτι του τελευταίου κρατώντας τσάντα στην οποία πιστεύεται πως μετέφεραν τα χρήματα.

Όταν η προσκείμενη στον Ματέο Σαλβίνι ιταλική εφημερίδα La Verita άρχισε να δημοσιεύει αποσπάσματα τηλεφωνικών συνομιλιών που υπεκλάπταν και αφορούσαν υπόθεση διαφθοράς στη Βόρεια Μακεδονία, με εκβιασμούς, «μαύρο» χρήμα, εμπλοκή εισαγγελέων και ενδεχομένως του ίδιου του πρωθυπουργού Ζάεφ, στη Βόρεια Μακεδονία προκλήθηκε πολιτικός σεισμός.

Σε ρόλο πρωταγωνιστή ένας ολιγάρχης, θεωρούμενος ο πλουσιότερος άνθρωπος στη Βόρεια Μακεδονία, ο Ορτσε Κάμτσεφ, ο οποίος φέρεται να έπεσε θύμα εκβιασμού από δύο άτομα τα οποία του ζήτησαν, και τελικά πήραν, το ποσό του 1.500.000 ευρώ, ώστε να μεσολαβήσουν στην κυβέρνηση για να διευθετηθεί ευνοϊκά για εκείνον δικαστική του υπόθεση για εμπλοκή του σε άλλη υπόθεση διαφθοράς.

Η εφημερίδα δημοσίευσε βίντεο που εμφανίζει τους δύο, έναν πρώ-

Σε μαγνητοφωνημένη συνομιλία ακούγεται ένας εμπλεκόμενος να λέει ότι ο Ζάεφ είναι ενήμερος για την υπόθεση.

ην παρουσιαστή τηλεοπτικού σόου ονόματι Μπόγιαν Γιοβανόφσκι και έναν συνεργάτη του με το όνομα Ζόραν Μιλέφσκι, να βγαίνουν από το σπίτι του Κάμτσεφ κρατώντας μια τσάντα στην οποία πιστεύεται πως μετέφεραν τα χρήματα, ενώ στις μαγνητοφωνημένες συνομιλίες ακούγεται ο πρώτος εξ αυτών να λέει στον Κάμτσεφ ότι ο Ζάεφ είναι ενήμερος για την όλη υπόθεση. Στην ίδια συνομιλία ακούγεται η ειδική εισαγγελέα για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της διαφθοράς Κά-

τιτσα Γιάνεβα να ζητάει από τον ίδιο επιχειρηματία χρήματα, ώστε να δείξει επείγεια στην υπόθεσή του, στην οποία του είχε ασκήσει δίωξη για διαφθορά.

Η εισαγγελέα παραιτήθηκε μετά τις αποκαλύψεις και στη συνέχεια, μόλις επέστρεψε από τις διακοπές της στην Ελλάδα, συνελήφθη, ενώ ο Ζάεφ φωνάζει για εισβάρος του συνωμοσιολογικού για απλή γνωριμία κοινωνικού περιεχομένου με τον μεγαλοεπιχειρηματία.

ΜΜΕ προσκείμενα στον Ζάεφ αλλά και κυβερνητικές πηγές συνδέουν την όλη υπόθεση των τηλεφωνικών υποκλοπών με το εθνικιστικό VMRO, το οποίο κατ'εξοχήν οργανώσε τη σκευωρία βοηθούμενο από τους πολιτικούς «αδελφούς» του, εθνικολαϊκιστές Σαλβίνι και Ορμπαν. «Δείχνουν», δε, ως εμπλεκόμενο και τον Γκρούεφσκι, ο οποίος πλέον ζει, καταζητούμενος από τη δικαιοσύνη της χώρας του, στη Βουδαπέστη.

Ψηφιακός ανθρωπισμός

Των **ΧΡΗΣΤΟΥ ΤΣΙΓΚΑΝΟΥ*** και **ΔΙΟΜΗΔΗ Δ. ΣΠΙΝΕΛΛΗ****

Ηελληνική μυθολογία με τον μύθο του Προμηθέα και της Πανδώρας μάς διδάσκει ότι η τεχνολογία δεν είναι ποτέ απαλλαγμένη από δυσμενείς συνέπειες. Μέχρι και σήμερα η φωτιά στοιχίζει τακτικά ανθρώπινες ζωές. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι βρισκόμαστε στο μέσον μιας βαθιάς κοινωνικής μεταμόρφωσης, με την επιστήμη των υπολογιστών να αποτελεί τον βασικό παράγοντα αλλαγής. Η ικανότητα αυτοματοποίησης των ανθρώπινων γνωστικών δραστηριοτήτων είναι μια επαναστατική πτυχή της πληροφορικής. Για πολλές εργασίες, οι μηχανές ξεπερνούν ήδη αυτό που οι άνθρωποι μπορούν να επιτύχουν: σε ταχύτητα, σε ακρίβεια, αλλά ακόμα και σε αφαιρετική ανάλυση.

Ενώ η ψηφιοποίηση των πάντων ανοίγει άνευ προηγουμένου ευκαιρίες, δημιουργεί επίσης σοβαρές ανησυχίες. Χαρακτηριστικά, ο εφευρέτης του

Παγκόσμιου Ιστού Tim Berners-Lee το εξέφρασε με τη θλιβερή δήλωσή του: «Το Σύστημα αποτυγχάνει». Οι απειλές της ιδιωτικότητας και της ελευθερίας του λόγου, η άνοδος ακραίων απόψεων και ψευδών ειδήσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, η απώλεια της ιδιωτικής ζωής και η εξάπλωση της ψηφιακής επιτήρησης είναι μερικά μόνο ενδεικτικά παραδείγματα. Η συν-εξέλιξη τεχνολογίας και ανθρωπότητας, μέσα σε έναν καταγιγισμό δεδομένων, αλγορίθμων και υπολογιστικής ισχύος, διαταράσσει τον ίδιο τον ιστό της κοινωνίας επηρεάζοντας ανθρώπινες αλληλεπιδράσεις, κοινωνικούς θεσμούς, οικονομίες και πολιτικές δομές.

Ας δούμε ένα απλό παράδειγμα από τον χώρο της μηχανικής μετάφρασης. Αν ζητήσουμε από το Google Translate να μας μεταφράσει την αγγλική πρόταση «The doctor asked the

nurse to take a blood sample» στα ελληνικά, θα πάρουμε: «Ο γιατρός ζήτησε από τη νοσοκόμα να πάρει δείγμα αίματος». Παρατηρήστε μια σημαντική λεπτομέρεια: ο αλγόριθμος υπέθεσε ότι η φράση αναφέρεται σε άνδρα γιατρό και γυναίκα νοσηλεύτρια. Αυτό οφείλεται στη διαρκή εκπαίδευση του αλγορίθμου με ζευγάρια κειμένων (ελληνικά - αγγλικά), όπου οι γιατροί είναι άνδρες και οι νοσοκόμες γυναίκες. Το πρόβλημα φαινομενικά μπορεί να μοιάζει αθώο. Όμως, αν οι προκαταλήψεις επικρατούν σε συστήματα αυτοματοποιημένης μετάφρασης, δημιουργείται η εύλογη ανησυχία ότι ανάλογες μπορεί να υπάρχουν σε αυτόνομα οχήματα, αυτοματοποιημένα μοντέλα που χρησιμοποιούνται στην απονομή δικαιοσύνης και άλλες κρίσιμες εφαρμογές.

Το παράδειγμα της μετάφρασης αναδεικνύει το εξής: Όπως όλες οι

τεχνολογίες, οι ψηφιακές τεχνολογίες δεν είναι παρθενογενείς. Διαμορφώνονται από έμμεσες και άμεσες επιλογές, και συνεπώς ενσωματώνουν ένα σύνολο αξιών, κανόνων, οικονομικών συμφερόντων και υποθέσεων σχετικά με τον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε τον κόσμο. Σήμερα, πολλές από αυτές τις επιλογές παραμένουν κρυμμένες σε λογισμικό που υλοποιεί αόρατους αλγορίθμους, χωρίς έλεγχο τρίτων και λογοδοσία.

Αυτές οι πρακτικές δεν πρέπει να επικρατήσουν. Οφείλουμε να διαμορφώσουμε την τεχνολογία σύμφωνα με ανθρώπινες αξίες και ανάγκες, αντί να επιτρέψουμε στις τεχνολογίες να διαμορφώνουν τον άνθρωπο. Για τον σκοπό αυτό πρέπει να επιστρατεύσουμε κριτική σκέψη και διεπιστημονικότητα. Το καθήκον μας δεν είναι μόνο να περιορίσουμε μειονεκτήματα των τεχνολογιών, αλλά και να ενθαρρύ-

νουμε καινοτομία που επικεντρώνεται στον άνθρωπο.

Τι μπορούμε, όμως, να κάνουμε; Αποτελεσματικοί κανονισμοί, κανόνες δεοντολογίας και νόμοι που εξασφαλίζουν δικαιοσύνη, ισότητα, λογοδοσία και διαφάνεια για συστήματα λογισμικού είναι σίγουρα ένα πρώτο βήμα. Αποφάσεις που έχουν τη δυνατότητα να επηρεάσουν ατομικά ή συλλογικά ανθρώπινα δικαιώματα πρέπει να συνεχίσουν να λαμβάνονται από ανθρώπους.

Απαιτείται ένα όραμα για νέα προγράμματα σπουδών στα πανεπιστήμια μας που να συγκεραζούν στην πληροφορική γνώσεις και αξίες από ανθρωπιστικές και κοινωνικές σπουδές. Η Φινλανδία και η Κίνα ήδη ενσωματώνουν σπουδές τεχνικής νοημοσύνης στο σχολείο. Η Ελλάδα, με το εξαιρετικό επιστημονικό προσωπικό και την πλούσια γραμματεία

που διαθέτει, θα μπορούσε να παίξει πρωταγωνιστικό ρόλο στις εξελίξεις.

Το διεθνές συμπόσιο για τον ψηφιακό ανθρωπισμό που πρόσφατα διοργανώθηκε στην Αυστρία από το Πολυτεχνείο της Βιέννης ανέδειξε το «Μανιφέστο της Βιέννης» (informatic.tuwien.ac.at/dighum/wp-content/uploads/2019/08/Vienna_Manifesto_on_Digital_Humanism_GR.pdf) ως μια πρόκληση για να προβληματιστούμε και να ενεργήσουμε σχετικά με τη μορφή της τρέχουσας και της μελλοντικής τεχνολογικής ανάπτυξης.

* Ο κ. Χρήστος Τσίγκανος είναι ερευνητής στο Πολυτεχνείο της Βιέννης και ένας από τους συγγραφείς του Μανιφέστου.

** Ο κ. Διομήδης Δ. Σπινέλλης είναι πρόεδρος του Τμήματος Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών.

digitalagenda

SUMMIT



POWERED BY



“ ONE OF THE BIGGEST TECH GATHERINGS IN EAST MED ”

TICKETS

digitalagendacy.com



BRIAN MCBRIDE
Chairman of ASOS
and CEO of
Amazon UK



KEN HUGHES
World's leading
Consumer & Shopper
Behaviouralist



ANDREAS EKSTRÖM
Award winning
journalist, author
and digital futurist



DAVID CLARKE
FBCS, Chief
Technology Officer
The Trust Bridge



ANASTASIA SIDERI
Communications
Director, The
Coca-Cola Company



GEORGE NOUNESIS
National Centre
"Demokritos"
(Tesla Greece)



DANIEL DOMSCHITZ-BERG
WikiLeaks
spokesperson
in Germany



HARIS GEORGIADES
Minister of Finance
of the Republic
of Cyprus



VASSIOS LAKKOTRYPIS
Minister of Energy,
Commerce,
Industry and Tourism



ANTONIS POLEMITIS
Chief Executive
Officer of the
(UNIC) and EDEX



CONSTANTINOS CHRISTOFIDES
Professor of Physics
and 4th Rector of
University of Cyprus



CLEOPATRA KITTI
Founder of the
Mediterranean
Growth Initiative



MARGARITIS SCHINAS
Chief Spokesperson
of the European
Commission



NIKOLAOS MAVRIDIS
Interactive Robots and
Media Lab (IRML)

MUNICIPAL NICOSIA THEATRE, OCTOBER 15&16, 2019

SUPPORTERS



Deloitte

PARTNERS



A PROJECT ENDORSED BY



Προετοιμάζοντας τη διεθνή των δικαστών

Η πρώτη Ελληνίδα ιδιωτικοδιεθνολόγος, που δίδαξε στο θερινό τμήμα της Ακαδημίας Διεθνούς Δικαίου της Χάγης, μιλάει στην «Κ»

Συνέντευξη στη
MARIANNA KAKAOYNAKH

Η **πρόσκληση** ήρθε το καλοκαίρι του 2016. Στην επιστολή που έστειλαν τότε στην Αναστασία Γραμματικάκη-Αλεξίου την εννήμερων πως είχε επιλεγεί για να διδάξει –τρία χρόνια αργότερα– στο παγκοσμίως φημισμένο θερινό τμήμα της Ακαδημίας Διεθνούς Δικαίου της Χάγης. Δεν έμαθε ποτέ πώς κατέληξαν στην τιμητική αυτή πρόταση, αλλά η χαρά της ήταν μεγάλη. Όχι μόνο γιατί επρόκειτο για μια πραγματική σπουδαία αναγνώριση –είναι η πρώτη Ελληνίδα ιδιωτικοδιεθνολόγος που διδάσκει εκεί– αλλά και γιατί θα επέστρεφε μετά 50 χρόνια στην Ακαδημία που και η ίδια είχε βρεθεί ως φοιτήτρια.

Το μόνο που της ζητούσαν ήταν να προτείνει τρία θέματα που θα την ενδιέφερε να διδάξει. Εκείνοι θα επέλεγαν ένα και στη συνέχεια θα είχε τρία χρόνια να προετοιμαστεί. Το θέμα στο οποίο κατέληξαν ήταν το «Συμφέρον του παιδιού σε Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο». Κάποια επιμέρους θέματα –διεθνής απαγωγή ή παρένθετη μητρότητα– αποτελούν ειδικότητα της με πολλές διαλέξεις και δημοσιεύσεις στο βιογραφικό της, αλλά ακόμα και για αυτά έπρεπε να προετοιμαστεί. «Το επίπεδο είναι πολύ υψηλό. Πρέπει να είσαι απολύτως ενημερωμένη, να ξέρεις τι έχει ειπωθεί σχετικά παντού», εξηγεί στην «Κ».

Οι διαλέξεις

Όταν μιλήσαμε στο τέλος της περασμένης εβδομάδας βρισκόταν ακόμα στη Χάγη. Είχε μό-

“

Εδώ και πολλά χρόνια δεν αισθανόμαστε ασφαλείς στο πανεπιστήμιο. Και δεν είναι αυτή η ατμόσφαιρα επισημονική που προάγει τη γνώση. Περιμένω να δω τώρα τις εξελίξεις.

λις ολοκληρώσει τον κύκλο των μαθημάτων της, είχαν δοθεί τα διπλώματα στους 306 φοιτητές της (ανάμεσά τους δικαστές ή λέκτορες από πανεπιστήμια των πιο απίθανων χωρών), αλλά η ίδια είχε ακόμα δουλειά. Αφενός γιατί οι διαλέξεις της θα δημοσιευθούν σε ειδική τετράτομη έκδοση και είχε να παραδώσει το τελικό κείμενο που έπρεπε να πληροί αυστηρές προδιαγραφές, αφετέρου γιατί είχε αρχίσει να δέχεται πολλά αιτήματα από τους φοιτητές της: «Κάποιος μου ζήτησε να δω το πλάνο του διδακτορικού του, άλλος να τον συμβουλευτώ για βιβλιογραφία μιας δημοσίευσής ή να συζητήσουμε μια υπόθεση». Οι επαφές που δημιουργούνται, είναι για εκείνη από τα μεγαλύτερα πλεονεκτήματα που προσφέρει η Ακαδημία στους συμμετέχοντες.

Το είχε διαπιστώσει και η ίδια όταν το '69 βρέθηκε εκεί, πρώτη φορά σε ακαδημαϊκό περιβάλλον, εκτός ελληνικού πανεπιστημίου.



Αναστασία Γραμματικάκη-Αλεξίου: «Προγράμματα όπως το Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Εικονικής Δίκης είναι ό,τι καλύτερο. Πέρα από το ότι ανοίγει τα μάτια στους φοιτητές, ένα παράθυρο στον έξω κόσμο, τους αναγκάζει να δουλέψουν πολύ επιστημονικά. Είναι πολλές φορές καλύτερο από ένα μεταπτυχιακό στο Διεθνές Δίκαιο».

ου. «Για εμάς, νέα φοιτητάκια τότε, ήταν ίσως πολύ περισσότερα από αυτά που μπορούσαμε να παρακολουθήσουμε, αλλά τα ερεθίσματα ήταν αμέτρητα. Είχα πραγματικά εντυπωσιαστεί», θυμάται. Ξαναπήγε το '74 να πα-

ρακολουθήσει μαθήματα μαζί με τον σύζυγό της –επίσης νομικό– και εκεί στο Παλάτι της Ειρήνης όπου γίνονται οι διαλέξεις, και στεγάζεται και το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, βίωσε από πρώτο χέρι και τον ειρηνευτικό

χαρακτήρα της Ακαδημίας: «Εκείνες τις ημέρες έγινε η τουρκική εισβολή και υπήρχε το ενδεχόμενο να επιστρέψουμε Ελλάδα λόγω γενικής επιστράτευσης. Το ίδιο θέμα είχε και ένας Τούρκος συνάδελφος με τον οποίο κάναμε πολλά παρέα. Μόλις τελείωσαμε τα μαθήματα συναντιόμασταν και προσπαθούσαμε να επικοινωνήσουμε με τις πρεσβείες των χωρών μας και λέγαμε μάλιστα ο ένας στον άλλον, πώς είναι δυνατόν τώρα ξαφνικά εσύ και εγώ να βρεθούμε απέναντι εάν γίνει κάποια έκρηξη πολεμική;» θυμάται. «Το όμορφο είναι πως μέχρι σήμερα διατηρούμε επαφή. Φέτος μάλιστα είμαι καλεσμένη στην Κωνσταντινούπολη να κάνω διάλεξη στο πανεπιστήμιό του».

Πολύτιμες εμπειρίες

Οι ιστορίες και οι πολύτιμες εμπειρίες από την Ακαδημία της Χάγης ήταν αμέτρητες –γι' αυτό και η ίδια αργότερα ως καθηγήτρια στο ΑΠΘ προσπάθησε να είναι δραστήρια και να προσφέρει στους φοιτητές της ανάλογα ερεθίσματα, όπως για παράδειγμα τη συμμετοχή τους στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Εικονικής Δίκης (Ph. Jessup International Law Moot Court Competition) στην Ουάσιγκτον. «Τέτοια προγράμματα είναι ό,τι καλύτερο. Πέρα από το να ανοίγεις τα μάτια στους φοιτητές, ένα παράθυρο στον έξω κόσμο, τους αναγκάζει να δουλέψουν πολύ επιστημονικά. Είναι πολλές φορές καλύτερο από ένα μεταπτυχιακό στο Διεθνές Δίκαιο», εξηγεί. Στα χρόνια της κρίσης βέβαια το να βρει τα απαραίτητα κονδύλια ήταν εξαιρετικά δύσκολο. Το 2016 με κό-

πο βρήκε μια ιδιωτική χορηγία για να μπορέσουν να πάρουν μέρος οι άριστοι και όχι αυτοί που απλά είχαν τη δυνατότητα να καλύψουν τα έξοδα. Την επόμενη χρονιά δεν τα κατάφερε και υπήρξε αναγκαστικά μια παύση που της είχε στοιχίσει. Με χαρά ενημερώθηκε πως φέτος το ανέλαβαν δύο νέοι συνάδελφοι στη Νομική Θεσσαλονίκης και έτσι συνεχίζεται η παράδοση.

Για την κ. Γραμματικάκη-Αλεξίου που έχει διδάξει επανειλημμένα ως επισκέπτρια καθηγήτρια σε νομικές σχολές του εξωτερικού, τα πανεπιστήμιά της δεν υστερούν σε τίποτα ακαδημαϊκά – έχουν εξαιρετικό επιστημονικό δυναμικό. Αυτό που λείπει είναι η εξωστρέφεια αλλά και τρόποι να ξεπεραστούν οι αντικειμενικές δυσκολίες: «Αφενός γιατί δεν υπάρχουν πλέον αρκετά κονδύλια για να μπορέσουν οι διδάσκοντες να φέρουν σε πέρας το έργο τους όπως πρέπει και αφετέρου γιατί είμαστε αυτή τη στιγμή στο έλεος μιας πρακτικής που έχει καταστεί αντικείμενο διαμάχης και μεγάλων πολιτικών εκμετάλλευσης: το άσυλο. Η ουσία είναι ότι εδώ και πολλά χρόνια δεν αισθανόμαστε ασφαλείς στο πανεπιστήμιο. Και δεν είναι αυτή η ατμόσφαιρα επισημονική που προάγει τη γνώση. Αν προσπαθούμε να προστατευθούμε από καταστάσεις όπως η δικτατορία, δεν θα μας ρωτήσουν για να μας περιορίσουν τις ελευθερίες μας. Εάν είμαστε μια δημοκρατική χώρα, γιατί να χρειάζομαστε ειδικό νόμο για το άσυλο;» σημειώνει. «Περιμένω να δω τώρα τις εξελίξεις. Εάν πραγματικά θα μπορέσουν να βάλουν τάξη. Είναι το μεγάλο στοιχείο», καταλήγει.

Η ΕΛ.ΑΣ. πήγε για να μείνει στα Εξάρχεια

Οι επιχειρήσεις κατά των ναρκεμπόρων και το επόμενο βήμα με τις καταλήψεις

Τον **ΓΙΑΝΝΗ ΣΟΥΛΙΩΤΗ**

Αποφασισμένη να συνεχίσει τις επιχειρήσεις κατά των ναρκεμπόρων στα Εξάρχεια εμφανίζεται η ηγεσία της ΕΛ.ΑΣ. Από τις αρχές Αυγούστου μέχρι σήμερα, στελέχη της υποδιεύθυνσης Δίωξης Ναρκωτικών συνεπικουρούμενα από άνδρες της Ομάδας Πρόληψης Καταστολής Εγκληματικότητας έχουν πραγματοποιήσει ούτε λίγο ούτε πολύ οκτώ επιχειρήσεις «σκούπα» στην πλατεία και τα περίρτι στενά. Σκοπός του σχεδίου, που τις τελευταίες εβδομάδες έχει τεθεί σε εφαρμογή, είναι αφενός να πληγούν τα κυκλώματα των – κυρίως– αλλοδαπών διακινητών ναρκωτικών και ταυτόχρονα να μονιμοποιηθεί η παρουσία της ΕΛ.ΑΣ. στην περιοχή. Το αποτέλεσμα των μέχρι σήμερα επιχειρήσεων κρίνεται από τους επιτελείς θετικό. Δεν έχουν καταγραφεί αντιδράσεις από άτομα του αναρχικού–αντιεξουσιαστικού χώρου, που λόγω και του καλοκαιριού απουσίαζαν από την περιοχή, ενώ σύμφωνα με ορισμένες πηγές εννήμερως αρκετοί κάτοικοι έχουν αντιμετωπίσει θετικά την παρουσία της αστυνομίας στην πλατεία και στην ευρύτερη περιοχή.

«Ειδικές δράσεις»

Στη διάρκεια των «ειδικών δράσεων» έχουν ελεγχθεί εκατοντάδες άτομα και έχουν συλληφθεί 22 για κατοχή ναρκωτικών και παράνομη είσοδο στη χώρα. «Οι επιχειρήσεις θα συνεχιστούν με

την ίδια ή και μεγαλύτερη ένταση, έως ότου οι μαφίες των ναρκωτικών που δρουν στην περιοχή εξαρθρωθούν», δήλωσε στην «Κ» κορυφαίο στέλεχος του υπουργείου Προστασίας του Πολίτη. Μία από τις πιο πρόσφατες επιχειρήσεις έγινε το μεσημέρι της περασμένης Κυριακής και είχε ως αποτέλεσμα τη σύλληψη τεσσάρων διακινητών χασίς από την Αλγερία, το Αφγανιστάν και το Ιράκ. Η επιχείρηση ήταν στοχευμένη καθώς, όπως προέκυψε, στην κατοχή και των τεσσάρων συλληφθέντων βρέθηκαν νάιλον συσκευασίες με μικροποσότητες χασίς. Οι τρεις από αυτούς δεν διέθεταν κανενός είδους νομιμοποιητικό έγγραφο.

«Για όσους προκύπτει ότι βρίσκονται παράνομα στη χώρα κινούνται οι διαδικασίες απέλασης, ενώ για όσους έχουν χαρτιά, κινούνται διαδικασίες ανάκλησης της άδειας παραμονής τους», σχολίασε πηγή από το μέγαρο της λεωφόρου Κατεχάκη. Κατά την επιχείρηση της 18ης Αυγούστου πεταμένο στην πλατεία Εξαρχείων βρέθηκε σακίδιο πλάτης με ακόμα οκτώ συσκευασίες κάνναβης 394 γραμμαρίων. Αρμόδιος αξιωματικός αποκάλυψε στην «Κ» ότι σε αρκετές περιπτώσεις οι διακινητές κρύβουν τα ναρκωτικά στις μπαγκαζιέρες κλεμμένων μοτοσικλετών, που σταθμεύουν περιμετρικά της πλατείας Εξαρχείων.

Από το σύνολο των 22 συλληφθέντων στις ειδικές δράσεις



Στιγμιότυπο από πρόσφατη αστυνομική επιχείρηση ανακατάληψης κτιρίων στα Εξάρχεια. Σήμερα στην περιοχή υπάρχουν συνολικά 23 κτίρια υπό κατάληψη, στα 12 από τα οποία διαμένουν πρόσφυγες, ενώ τα 11 έχουν καταληφθεί από ομάδες αναρχικών.

Εχουν ήδη ελεγχθεί εκατοντάδες άτομα και έχουν συλληφθεί 22 για κατοχή ναρκωτικών και παράνομη είσοδο στη χώρα.

της ΕΛ.ΑΣ., οι 19 είναι αλλοδαποί υπήκοοι Ιράκ, Ιράν, Λιβύης, Αλγερίας, Αφγανιστάν και Συρίας. Οι υπόλοιποι τρεις είναι Έλληνες υπήκοοι. Πιο χαρακτηριστική περίπτωση Έλληνα είναι αυτή ενός 55χρονου, που συνελήφθη το πρωί της 6ης Αυγούστου. Σε έρευνα στο σπίτι του βρέθηκαν τέσσερις νάιλον συσκευασίες με ακατέργαστη κάνναβη 196 γραμμαρίων, μια συσκευασία με 25 γραμμάρια κοκαΐνης, δύο πλε-

κτρονικές ζυγαριές αλλά και το πιστόλι ενός αστυφύλακα, που είχε κλαπεί μερικά εικοσιτετράωρα νωρίτερα από το κέντρο της Αθήνας. Στους αστυνομικούς που τον ανέκριναν, είχε υποστηρίξει ότι πήρε το πιστόλι από άλλο άτομο, προκειμένου να το πουλήσει. Σε ορισμένες περιπτώσεις, εκτός από ναρκωτικά οι αστυνομικοί της Δίωξης έχουν κατάσχει λαθραία προϊόντα καπνού. Την 7η Αυγούστου, ενδεικτικά, στη διάρκεια «ειδικής δράσης» στα Εξάρχεια και στην οδό Αντωνιάδου, δίπλα στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο της Αθήνας κατασχέθηκαν 926 πακέτα λαθραίων τσιγάρων και 119 συσκευασίες καπνού.

Πρόθεση της ηγεσίας είναι οι επιχειρήσεις να συνεχιστούν ούτως ώστε σταδιακά να καθιερωθεί η παρουσία αστυνομικών στην περιοχή, ενώ το επόμενο

διάστημα πρόκειται να τεθεί σε εφαρμογή και το σχέδιο εκκένωσης των κατελημμένων που βρίσκονται στην περιοχή. Σύμφωνα με καλά ενημερωμένη πηγή, τα τελευταία εικοσιτετράωρα βρίσκονται σε εξέλιξη συζητήσεις σε κορυφαίο επίπεδο προκειμένου να αποφασιστούν τα επόμενα βήματα στον σχεδιασμό της ΕΛ.ΑΣ. και εάν αυτά θα ακολουθήσουν ή θα προηγηθούν της Διεθνούς Εκθεσης Θεσσαλονίκης. Συνολικά, στα Εξάρχεια υπάρχουν σήμερα 23 κτίρια υπό κατάληψη στα 12 από τα οποία διαμένουν πρόσφυγες, ενώ τα 11 έχουν καταληφθεί από ομάδες αναρχικών. Γίνεται προσπάθεια αποσυμφόρμησης των ήδη υφιστάμενων δομών φιλοξενίας μεταναστών, ούτως ώστε να μπορέσουν να υποδεχθούν όσους αλλοδαπούς απομακρυνθούν από τις καταλήψεις.

Στη διάρκεια της εβδομάδας πάντως, περίπου 100 άτομα έδωσαν το «παρών» σε συγκέντρωση στο κατελημμένο κτίριο του Βοξ, με αντικείμενο τον τρόπο αντίδρασης σε μια επικείμενη δυναμική δράση της ΕΛ.ΑΣ. στην περιοχή. «Να υψώσουμε οδόφραγμα αλληλεγγύης ενάντια στην επερχόμενη κατασταλτική εκστρατεία», έγραφε η αφίσα-κάλεσμα για τη συγκέντρωση.

Ανάμεσα στις δράσεις που αποφασίστηκαν είναι η πραγματοποίηση συγκέντρωσης στα Προπύλαια το Σάββατο 14 Σεπτεμβρίου με σύνθημα «αλληλεγγύη στους κατελημμένους χώρους αγώνα, τις κοινωνικές και ταξικές αντιστάσεις».

Τα επόμενα εικοσιτετράωρα θα είναι ενδεικτικά των κυβερνητικών προθέσεων αλλά και της δυναμικής των τυχόν αντιδράσεων.

Επικίνδυνος παρά το «χαρακίρι»

Ο Ματέο Σαλβίνι μπορεί να μείνει εκτός ιταλικής κυβέρνησης, αλλά δεν είναι τόσο εύκολο να εξουδετερωθεί

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ**

Στις 20.45 το βράδυ της Τρίτης 20 Αυγούστου, σε μια Ρώμη έρμημ από κατοίκους, ο πρωθυπουργός Τζουζέπε Κόντε πέρασε την πύλη του Προεδρικού Μεγάρου και υπέβαλε την παραίτησή του. Μόλις δεκατέσσερις μήνες μετά τον σχηματισμό της, η αυτοαποκαλούμενη «αντισυστημική» κυβέρνηση συνασπισμού ανάμεσα στο Κίνημα 5 Αστέρων και στη Λέγκα, που είχε υποσχεθεί «να ανοίξει την ιταλική κοινοβουλευτική πολιτική σαν κονσέρβα τόνου», εξεμέτρνησε το ζην.

Ο υπαίτιος για την εξέλιξη αυτή, υπουργός Εσωτερικών Ματέο Σαλβίνι, δεν χάρηκε. Ο Σαλβίνι είδε να ξεφεύγει από τον έλεγχό του η φωτιά που ο ίδιος έβαλε, με κίνδυνο να καούν πρώτα οι δικές του φιλοδοξίες. Αποφασίζοντας στις 8 Αυγούστου, ύστερα από δίμηνη αμφιταλάντευση, να торπιλίσει τη θερινή ραστώνη και να υποβάλει πρόταση μομφής εναντίον της κυβέρνησης στην οποία ήταν ο πιο προβεβλημένος υπουργός, ο Σαλβίνι είχε έναν και μοναδικό στόχο: να προκαλέσει εκλογές, με την ελπίδα ανέλιξης στον πρωθυπουργικό θώκο.

Μέσα στις επόμενες ημέρες θα φανεί αν το κατάφερε ή αν στις διακοπές του στις παραλίες της Γαλλικής Πολυνησίας προμηθεύτηκε ένα μεγάλο μπουμεραγκ – μια απροσδόκητη συγκύβερνηση των πρώην εταίρων του (των 5 Αστέρων), των πρώην ορκισμένων αντιπάλων τους (του Δημοκρατικού Κόμματος) και του αριστερού κόμματος Ελεύθεροι και Ενωμένοι. Ο φόβος του πήρε κωμικές διαστάσεις όταν έσπευσε, λίγο πριν από την προσέλευση του Κόντε στο Προεδρικό Μέγαρο, να αποσύρει την πρόταση μομφής, φθάνοντας να προσφέρει στον επικεφαλής των 5 Αστέρων, Λουίτζι ντι Μάιο, ακόμη και την πρωθυπουργία, προκειμένου να αναστήσει τον κυβερνητικό συνασπισμό.

Ο Σαλβίνι υπολόγιζε ότι το Κίνημα 5 Αστέρων κατέχει μεν το ένα τρίτο των εδρών στη Βουλή, αλλά διαθέτει μόνο δύο εναλλακτικές: είτε να παραμείνει στην

κυβέρνηση με χειρότερους όρους είτε να συρθεί σε εκλογές πασχίζοντας να συγκρατήσει έστω και το φτωχό 17% που συγκέντρωσε στις ευρωεκλογές. Η τρίτη λύση –το τηλεφώνημα του αόρατου αλλά πανίσχυρου «γκουρού» των 5 Αστέρων Ντάβιντε Καζαλέτζιο στον γραμματέα του Δημοκρατικού Κόμματος Νικόλα Τζινγκαρέτι– ανέτρεψε τα δεδομένα.

Συνασπισμός «Ούρσουλα»

Τα δύο κόμματα συγκεντρώνουν άνετη κοινοβουλευτική πλειοψηφία για έναν κεντροαριστερό συνασπισμό και οι προγραμματικές διαφορές τους δεν είναι μεγαλύτερες από αυτές που χώριζαν τα 5 Αστερία από τη Λέγκα. Υπάρχουν βέβαια και στα δύο στρατόπεδα σημαντικά στελέχη (Πάολο Τζεντιλόνι, Αλεσάντρο ντι Μπατίστα) που διαφωνούν κατη-

Υπέβαλε πρόταση μομφής με μοναδικό στόχο να προκαλέσει εκλογές, με την ελπίδα ανέλιξης στον πρωθυπουργικό θώκο.

γορηματικά με την ιδέα της συγκυβέρνησης, θεωρώντας οι μεν του Δημοκρατικού Κόμματος ότι το κίνημα που ίδρυσε ο Μπέπε Γκρίλο στερείται σοβαρότητας, οι δε των 5 Αστέρων ότι το Δημοκρατικό Κόμμα είναι απολίθωμα του παρελθόντος που πρέπει να εκλείψει. Αντιθέτως, η πιθανή σύμπραξη των δύο κομμάτων θεωρείται εξαιρετική είδηση στις Βρυξέλλες, ιδίως σε αντιδιαστολή με την εναλλακτική μιας εκλογικής νίκης του Ματέο Σαλβίνι, ο οποίος εξακολουθεί τις συστηματικές επιθέσεις εναντίον της Ε.Ε. Ο νέος συνασπισμός έχει το παρωνύμιο «Ούρσουλα», επειδή τα 5 Αστερία διαχώρισαν τη θέση τους από τη Λέγκα και ψήφισαν από κοινού με το Δημοκρατικό Κόμμα υπέρ της νέας προέδρου της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν. Ωστόσο, ο συνασπισμός αυτός δεν έχει ακόμη σχηματιστεί – και αν σχημα-



Ο Σαλβίνι αποχωρεί από το Προεδρικό Μέγαρο μετά τη συνάντησή του με τον πρόεδρο Ματαρέλα, στις 22 Αυγούστου.

τιστεί, θα είναι λάθος να θεωρηθεί ότι η Ιταλία επιστρέφει «στην κανονικότητα», την ώρα που ο οικονομικός μαρasmus επιμένει.

Η ομιλία του Σαλβίνι στη συνέντευξη της Γερουσίας, την Τρίτη, εξέθεσε σε όλη την έκταση το πρόβλημα που συνιστά ο αχαλίνω-

τος ακροδεξιός λαϊκισμός για την ιταλική πολιτική ζωή. Ο έντονα συναισθηματικός, συνθηματολογικός λόγος του, οι επικλήσεις του στη θρησκεία με την ταυτόχρονη μεσσιανική αυτοπροβολή του ως σωτήρα της χώρας, που έχει τους πάντες εναντίον του («Πάντα κερ-

δίζει η γάμπη. Είμαι έτοιμος να θυσιάσω»), βρίσκεται σε άλλον πολιτικό γαλαξία από τις τοποθετήσεις του υπόλοιπου πολιτικού τόξου.

Ο Σαλβίνι παρουσιάζεται ως βράχος σταθερότητας, που μεταφέρει δύο κεντρικά μηνύματα (όχι στους μετανάστες, όχι στις Βρυ-

ξέλλες) και ένα - δυο δευτερεύοντα (όχι στην άνοδο της ηλικίας συνταξιοδότησης, κατοχύρωση ενιαίου χαμηλού φορολογικού συντελεστή) συστημικά, επίμονα, μέσα από καθημερινές τηλεοπτικές και διαδικτυακές εμφανίσεις. «Θέλω να σας δω να λύνετε το θέμα των τραπεζών με τη Μαρία-Ελενα Μπόσκι (την υπουργό του Δημοκρατικού Κόμματος που είχε δεχθεί σφοδρή κριτική από το Κίνημα 5 Αστέρων για το σκάνδαλο της τράπεζας Ετρούρια), να σας δω να λύνετε τα εργασιακά με τον Ματέο Ρέντσι, που έφερε το Jobs Act (τον νόμο για την απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων)», είπε ο Σαλβίνι ειρωνικά στους μέχρι τώρα εταίρους του.

Αυτές ήταν οι πρώτες προειδοποιητικές βολές. Αν τα 5 Αστερία εξουδετερωθούν πλήρως ως φωνή αμφισβήτησης, ενσωματωμένα στην κανονικότητα μιας συγκυβέρνησης με το Δημοκρατικό Κόμμα, ο Σαλβίνι θα διεκδικήσει ακόμη μεγαλύτερο μερίδιο της ψήφου διαμαρτυρίας. Από αυτή την άποψη, δεν είναι βέβαιο τι θα είναι μακροπρόθεσμα καλύτερο για να «ξεφουσκώσει» το πολιτικό του σκέδιο: να ανεβεί στην κυβέρνηση υφιστάμενος τη φθορά των ματαιωμένων υποσχέσεων (π.χ. περί των φοροαπαλλαγών 50 δισ. «για τις επιχειρήσεις μας και τις οικογένειές τους») ή να μείνει στην αντιπολίτευση καταγγέλλοντας τους συμβιβασμούς των αντιπάλων του. Θα μπορούσε να επιχειρηματολογήσει κανείς υπέρ του πρώτου (να κυβερνήσει για να απαξιωθεί), αν η Ιταλία δεν βρισκόταν σε τόσο λειπή δημοσιονομική θέση, εν μέσω συνολικής επιβράδυνσης της ευρωπαϊκής οικονομίας. Επίσης, αν δεν ήταν εκείνη η συγκλονιστική κοινοβουλευτική παρέμβαση του πρωθυπουργού Κόντε, με την οποία κατηγόρησε καταπρόσωπο τον Σαλβίνι για «αυταρχικές τάσεις», «ανευσυνόχτητα», «έλλειψη θεσμικής κουλτούρας» και «απουσία συνταγματικής παιδείας». Ομιλία που αποτέλεσε έμμεση υπενθύμιση ότι ο φασισμός μπορεί κάποιες φορές να φθάνει στην εξουσία με εκλογές, αλλά σπανίως την εγκαταλείπει με τον ίδιο τρόπο.

Πονοκέφαλος η Συρία για τον Ερντογάν

Δοκιμάζονται οι σχέσεις του με τη Ρωσία

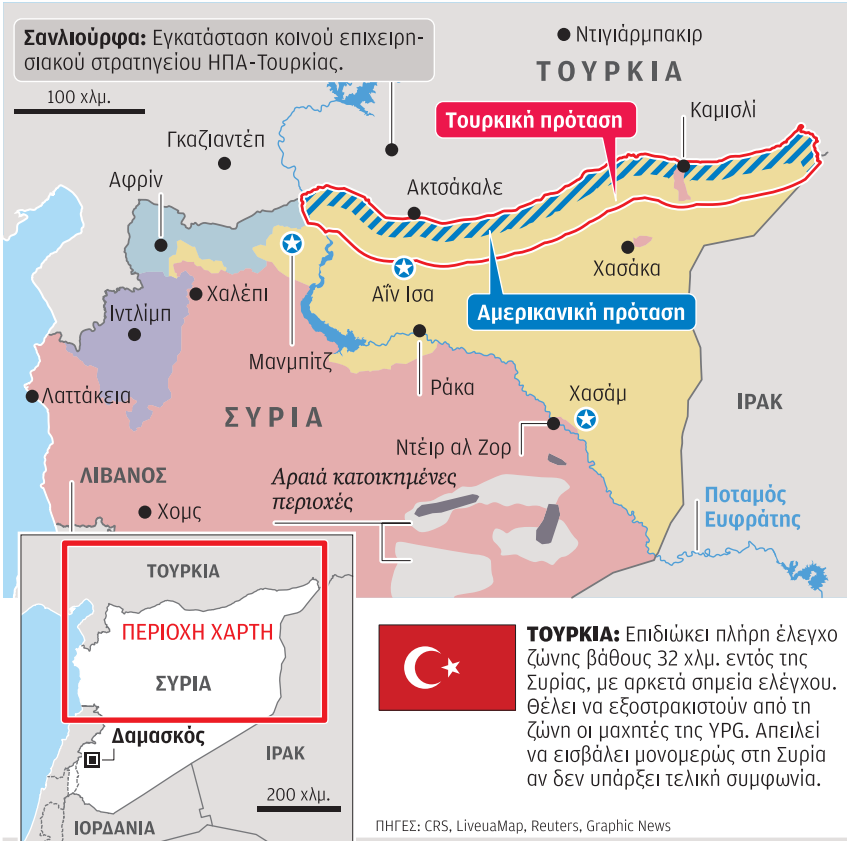
Σε ακήρυκτο πόλεμο χαμηλής έντασης με τον στρατό του Σύρου προέδρου Μπασάρ Ασαντ τείνει να εμπλακεί η Τουρκία, ύστερα από τα δύο σοβαρά επεισόδια της τελευταίας εβδομάδας στη βορειοδυτική επαρχία Ιντλίμπ, τη μόνη που εξακολουθούν να ελέγχουν οι αντικαθεστωτικοί (κυρίως τζιχαντιστές) αντάρτες.

Τη Δευτέρα, η συριακή αεροπορία βομβάρδισε αυτοκινητοπομπή του τουρκικού στρατού που μετέφερε ενισχύσεις σε σημείο ελέγχου, στην κωμόπολη Μορέκ. Η Τουρκία έχει εγκαταστήσει 12 σημεία ελέγχου στο Ιντλίμπ, βάσει συμφωνίας που υπομολόγησε με τη Ρωσία τον Σεπτέμβριο του 2018 για κατάπαυση του πυρός. Ωστόσο, από τα τέλη Απριλίου η ανακωχή έχει καταρρεύσει, καθώς ο στρατός του Ασαντ εξαπέλυσε εκστρατεία για την ανακατάληψη του Ιντλίμπ, όπου οι τζιχαντιστές της Ταχρίρ αλ Σαμ (πρώην Αλ Κάιντα) συνεχίζουν ανενόχλητοι τη δράση τους.

Δικαιολογώντας τον βομβαρδισμό της τουρκικής αυτοκινητοπομπής, η Δαμασκός ανέφερε ότι αποστολή της ήταν η μεταφορά ενισχύσεων στους τζιχαντιστές που υπερασπιζόνταν τη Χαν Σεϊχούν. Η πόλη είναι στρατηγικής σημασίας, καθώς ελέγχει τον αυτοκινητόδρομο Μ5, που συνδέει τη Δαμασκό με το Χαλέπι, περνώντας

από τη Χομς. Τελικά, οι δυνάμεις του Ασαντ κατάφεραν να εκδιώξουν τον κύριο όγκο των αντικαθεστωτικών από τη Χαν Σεϊχούν. Οι σχέσεις Δαμασκού - Αγκυρας επιδεινώθηκαν ακόμη περισσότερο ύστερα από τον βομβαρδισμό και δεύτερου σημείου παρατήρησης της Τουρκίας, κοντά στην πόλη Μααράτ αλ Νουμάν, την Πέμπτη. Είναι δύσκολο να φανταστεί κανείς ότι ο Ασαντ θα είχε βομβαρδίσει τουρκικά σημεία ελέγχου (έστω και αν πρόσεξε να μη σκοτωθούν Τούρκοι στρατιώτες) χωρίς την ανοχή της Ρωσίας, η οποία ελέγχει τον εναέριο χώρο της περιοχής μέσω της βάσης της στη Χμεϊμίμ. Το ερώτημα είναι γιατί ο Βλαντίμιρ Πούτιν να διακινδυνεύσει την προσέγγιση με τον Ταγίπ Ερντογάν, που επισφραγίστηκε με τη συμφωνία για τους S-400, προκαλώντας μεγάλη ανησυχία στις ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ.

Μια πρώτη πιθανή εξήγηση εστιάζει στη σημασία της διαφιλονικούμενης περιοχής όχι μόνο για τη Συρία, αλλά και για τη Ρωσία. Ανενόχλητοι από τις τουρκικές δυνάμεις, αν όχι και υπό την κάλυψή τους, οι τζιχαντιστές εξαπολύουν επιθέσεις εναντίον της ρωσικής βάσης στη Χμεϊμίμ. Επιπλέον, η Ρωσία εννοεί να διαφυλάξει το κύρος της ως αξιόπιστου συμμάχου, στην προκειμένη περίπτωση του Ασαντ, ο οποίος εννοεί



Δύσκολο να φανταστεί κανείς ότι ο Ασαντ θα βομβάρδιζε τουρκικά σημεία ελέγχου χωρίς την ανοχή της Ρωσίας.

να ξεκαθαρίσει και τον τελευταίο μεγάλο θύλακο των αντικαθεστωτικών πριν από την τελική διαπραγμάτευση για πολιτική λύση στο Συριακό.

Δεν αποκλείεται, όμως, η Ρωσία να θέλψει να στείλει μήνυμα προειδοποίησης στον Ερντογάν, θορυ-

βημένη από τη συμφωνία της 7ης Αυγούστου με τους Αμερικανούς για «ασφαλή ζώνη» στη βόρεια Συρία. Μην επανδρωμένα τουρκικά αεροπλάνα ήδη εκτελούν πτήσεις στην περιοχή, ενώ περίπου 60 Αμερικανοί στρατιωτικοί έχουν εγκατασταθεί στην τουρκική πόλη Σανλίουφρα, κοντά στα σύνορα με τη Συρία, για τη δημιουργία κοινού κέντρου επιχειρήσεων.

Ουδείς, ωστόσο, μπορεί να προεξοφλήσει αν η κατ' αρχήν συμφωνία θα εφαρμοστεί ή αν πρόκειται απλώς για αναστολή της σύγκρουσης μεταξύ των δύο συμμάχων. Καίρια σημεία της συμφω-

νίας –το βάθος της ζώνης στο συριακό έδαφος, ποιος θα τη διοικεί, τι θα γίνει με τους Κούρδους μαχητές που σήμερα ελέγχουν την περιοχή– παραμένουν σε εκκρεμότητα, με τις θέσεις Τούρκων και Αμερικανών να μην έχουν ακόμη γεφυρωθεί. Αλλωστε, όλοι θυμούνται ότι και τον Ιούνιο του 2018 Τούρκοι και Αμερικανοί είχαν καταλήξει σε συμφωνία για την απομάκρυνση των Κούρδων από τη στρατηγικής σημασίας πόλη Μανμπίζ, μια συμφωνία που παραμένει ακόμη ανεφάρμοστη.

Η μεγάλη ελπίδα του Ερντογάν είναι, βέβαια, ο Ντόναλντ Τραμπ.

Διαφωνίες ΗΠΑ – Τουρκίας

Σχεδιάζουν τη δημιουργία ασφαλούς περιοχής στη βόρεια Συρία για τους πρόσφυγες.

ΠΟΙΟΙ ΕΛΕΓΧΟΥΝ ΤΙ
(19 Αυγούστου 2019)

- Φιλοκυβερνητικές δυνάμεις
- Τζιχαντιστές
- Τουρκικός στρατός και δυνάμεις που υποστηρίζονται από αυτόν
- Κουρδικές δυνάμεις που υποστηρίζονται από τις ΗΠΑ, με ηγετικό ρόλο της πολιτοφυλακής YPG
- Αποκαλούμενοι μαχητές του Ισλαμικού Κράτους
- Βάσεις των ΗΠΑ ή συμμάχων τους



ΗΠΑ: Ρεπορτάζ αναφέρουν ότι σχεδιάζουν ζώνη βάθους 14 χλμ. Τα πρώτα 5 χλμ. θα είναι αποστρατιωτικοποιημένα και θα γίνουν οι κοινές περιπολίες με τις τουρκικές δυνάμεις. Τα επόμενα 9 km θα είναι απαλλαγμένα από βαρέα όπλα, ενώ οι περιπολίες θα γίνονται μόνο από Αμερικανούς στρατιώτες.

Ενάμιση μήνα μετά την έναρξη της παραλαβής εξαρτημάτων των S-400 από την Τουρκία, οι αμερικανικές απειλές για αυστηρές κυρώσεις κατά της Αγκυρας παραμένουν κενό γράμμα, συντηρώντας τις ελπίδες του Ερντογάν ότι ο Τραμπ μπορεί να τον γλιτώσει από την οργή του Κογκρέσου και του Πενταγώνου. Σε κάθε περίπτωση, καθώς το συριακό δράμα φαίνεται να βαδίζει, έστω και βασανιστικά, προς το τέλος του, οι ακροατικές ισορροπίες ανάμεσα σε Ουάσινγκτον και Μόσχα γίνονται ολοένα και πιο δύσκολες.

AL MONITOR, SABAH

Διπλωματικό πινγκ πονγκ δύο μήνες πριν από το Brexit

Ο Μπ. Τζόνσον προσπαθεί να χρεώσει στην Ε.Ε. τις συνέπειες μιας άτακτης εξόδου

Του **ΝΙΚΟΥ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ**

Τις πρώτες τέσσερις εβδομάδες της θητείας του στον πρωθυπουργικό θώκο της Βρετανίας, ο Μπόρις Τζόνσον έστρεψε το βλέμμα του προς το εσωτερικό της χώρας. Ταξίδεψε στη Σκωτία και στη Βόρεια Ιρλανδία για να αναζωπυρώσει τη στήριξη των τεσσάρων εθνών του Ηνωμένου Βασιλείου, ανακοίνωσε σειρά από γενναιόδωρα μέτρα στήριξης για τους αγρότες και τους κρατικούς αξιωματούχους, και φυσικά επανέλαβε τη δέσμευσή του να βγάλει τη χώρα του από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέχρι της 31 Οκτωβρίου με όποιον τρόπο κριθεί απαραίτητο. Εχοντας πλέον ολοκληρώσει τον πρώτο μήνα στο τιμόνι της χώρας, και με την κλεψύδρα της προθεσμίας να μετράει πλέον 70 ημέρες, ο Τζόνσον περνάει πλέον στο δεύτερο στάδιο της στρατηγικής του: την κατά μέτωπο αντιμετώπιση με τους Ευρωπαίους ηγέτες.

Το πρώτο διαπραγματευτικό όπλο που χρησιμοποίησε ήρθε με

Ο Γάλλος πρόεδρος έκανε ξεκάθαρο το γεγονός πως δεν πρόκειται να δημιουργηθεί νέα συμφωνία μέχρι την προθεσμία του Οκτωβρίου.

τη μορφή μιας ανοικτής επιστολής προς τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Ντόναλντ Τουσκ. Ο Τζόνσον επέλεξε να εστιάσει στο αμφιλεγόμενο backstop: την ασφαλιστική δικλίδα που συμφωνήθηκε από κοινού από την Τερέζα Μέι και την Ε.Ε. για την αποφυγή σκληρών των ιρλανδικών συνόρων και σπρίχθηκε με την ψήφο του νυν Βρετανού πρωθυπουργού στην ψηφοφορία του Μαρτίου.

Εαν η στρατηγική του Τζόνσον ήταν να προσπαθήσει να πείσει τους Ευρωπαίους ηγέτες να αναθεωρήσουν, τότε απέτυχε παταγώδως. Κατηγορώντας το μέτρο ως αντιδημοκρατικό αλλά παράλληλα προσφέροντας μηδέν εναλλακτικές στην πρόκληση των ιρλανδικών συνόρων, η επιστολή θύμιζε περισσότερο σαρκαστική ανάρτηση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης παρά προσπάθεια διπλωματικού συμβιβασμού. Όπως ήταν αναμενόμενο, η απάντηση του Τουσκ ήταν ένα άμεσο και κατηγορηματικό «όχι» σε οποιαδήποτε εκ νέου διαπραγμάτευση.

Πιθανότερος στόχος, ωστόσο, ήταν η ύφανση ενός αφηγήματος σύμφωνα με το οποίο η Ευρωπαϊκή Ένωση θα κρεωθεί τις καταστροφικές συνέπειες μιας άτακτης εξόδου – άλλωστε δεν είναι τυχαίο το γεγονός πως η επιστολή ήταν ανοικτή. «Το backstop δεν είναι δικό μας πρόβλημα για να



Ο Εμ. Μακρόν υποδέχθηκε τον Μπ. Τζόνσον στο Μέγαρο των Ηλυσίων την περασμένη Πέμπτη. Ο Γάλλος πρόεδρος προειδοποίησε ότι το άτακτο Brexit δεν είναι επιλογή της Ευρώπης, αλλά απόφαση του Βρετανού πρωθυπουργού.

Ο ρόλος της Ουάσιγκτον

Κατά τη διάρκεια πρόσφατης επίσκεψής του στο Λονδίνο, ο Αμερικανός σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας Τζον Μπόλτον δήλωσε πως οι ΗΠΑ θα στήριζαν με ενθουσιασμό την άτακτη έξοδο της Βρετανίας από την Ε.Ε., αν αποφασίσει ο Μπόρις Τζόνσον να την επιδιώξει. «Η Ουάσιγκτον είναι πανέτοιμη να συνάψει μαζί σας συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών», προσέθεσε ο Μπόλτον, προειδάζοντας τη Βρετανία για τη στρατηγική που θα ακολουθήσει και ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ, στη σύνοδο κορυφής του G7. Ωστόσο, οι οικονομολόγοι προειδοποιούν πως τέτοια συμφωνία θα αντιμετωπίσει σημαντικά πολιτικά εμπόδια και στις δύο πλευρές του Ατλαντικού, ενώ παράλληλα δεν θα καταφέρει να αντισταθμίσει την απώλεια των υφιστάμενων εμπορικών διακανονισμών της χώρα με την Ε.Ε.

το λύσουμε», ανέφερε, μεταξύ άλλων, το τετρασέλιδο γράμμα του Βρετανού πρωθυπουργού. Ενώ η Βρετανία και η Ε.Ε. βαδίζουν προς ένα παιχνίδι νεύρων μέχρι τελευταίας στιγμής, με την απειλή της άτακτης εξόδου να αιωρείται, ο Τζόνσον προσπαθεί να σκιαγραφήσει τους Ευρωπαίους ηγέτες ως αδίστακτους και υπεύθυνους για οποιαδήποτε καταστροφική συνέπεια επιφέρει ένα σενάριο no deal.

Λίγο μετά τη δημοσίευση της επιστολής, ο Βρετανός πρωθυπουργός προχώρησε στην επίθεση. Η νέα υπουργός Εσωτερικών της κυβέρνησής του Πρίτι Πατέλ ανακοίνωσε πως σε περίπτωση που το Ηνωμένο Βασίλειο εγκαταλείψει την Ε.Ε. χωρίς συμφωνία, τότε η ελεύθερη κυκλοφορία για τους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα λήξει αμέσως. Ευθύς, η ανακοίνωση προκάλεσε άγχος και σύγχυση στα 3,5 εκατομμύρια Ευρωπαίων πολιτών που μένουν στη Βρετανία, καθώς η προηγούμενη προθεσμία για καταγραφή στο καθεστώς περιόδου χάριτος ήταν στα τέλη του 2020. Από την άλλη, το ενδιαφέρον των πολιτών της Ε.Ε. για διαμονή στη Βρετανία διανύει κατακόρυφη πτώση εδώ και μερικά χρόνια. Μάλιστα, επίσημα στοιχεία που δημοσιεύ-

θηκαν την Πέμπτη δείχνουν πως η μετανάστευση στο Η.Β. έπεσε στο χαμηλότερο επίπεδο της από το 2013, λόγω της συνεχούς πτώσης του αριθμού των μεταναστών από την Ευρωπαϊκή Ένωση μετά το δημοψήφισμα του Brexit.

Συνάντηση με Μέρκελ

Επείτα από τα επικοινωνιακά τεχνάσματα της αρχής της εβδομάδας ακολούθησε η πρώτη επίσημη συνάντηση του Βρετανού πρωθυπουργού με την Γερμανίδα καγκελάρια Άγκελα Μέρκελ, το απόγευμα της Τετάρτης. Εκεί, τα πράγματα ήταν ήδη διαφορετικά. Ο Βρετανός πρωθυπουργός επανέλαβε την εναντίωσή του στο ιρλανδικό backstop, ωστόσο, το ύφος του ήταν σαφώς πιο μετρημένο και οι δηλώσεις του μετριοπαθείς – μάλιστα η καταληκτική του πρόταση ήταν αυτολεξεί: «Είμαι απολύτως βέβαιος ότι μπορούμε να προχωρήσουμε μπροστά μαζί». Απέναντί του, η Μέρκελ εμφανίστηκε διαλλακτική, αφήνοντας μάλιστα ανοικτό το ενδεχόμενο να βρεθεί συμβιβαστική λύση στο «αγκάθι» της δικλίδας των ιρλανδικών συνόρων. «Μπορούμε να λύσουμε το ζήτημα του backstop μέσα στις επόμενες 30 ημέρες αλλά πρώτα πρέπει να ακούσουμε

τις προτάσεις της Βρετανίας», δήλωσε χαρακτηριστικά η Γερμανίδα καγκελάρια. Αναφερόταν στο γεγονός πως, παρότι το Η.Β. έχει δημιουργήσει ειδική επιτροπή που εξετάζει εναλλακτικές στο ζήτημα των συνόρων, εξακολουθεί να μην έχει φέρει ούτε μία πρόταση στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων.

Την επόμενη ημέρα, ο Τζόνσον κατέφθασε στα Ηλύσια Πεδία, όπου συναντήθηκε με τον Γάλλο πρόεδρο Εμανουέλ Μακρόν. Οι χειρονομίες μεταξύ τους ήταν φιλικές, και το στιγμιότυπο στο οποίο ο Τζόνσον έβαλε το πόδι του σε τραπέζι του προεδρικού μεγάρου απαθανατίστηκε από δεκάδες φωτογράφους, ωστόσο το χάσμα μεταξύ των δύο ηγετών παρέμεινε γιγαντιαίο. Αλλωστε, ο Μακρόν έχει αναλάβει εδώ και καιρό τον ρόλο του «κακού αστυφύλακα», και στις συνομιλίες της Πέμπτης έκανε ξεκάθαρο το γεγονός πως δεν πρόκειται να δημιουργηθεί νέα συμφωνία στο ελάχιστο διάστημα που απομένει μέχρι την προθεσμία του Οκτωβρίου. «Το σενάριο άτακτης εξόδου δεν αποτελεί επιλογή της Ευρώπης», προειδοποίησε ο Γάλλος πρόεδρος. «Θα είναι δική του, όχι δική μας απόφαση», συμπλήρωσε.

Εντέλει, στο διπλωματικό πινγκ πονγκ της εβδομάδας και οι δύο Ευρωπαίοι ηγέτες πέταξαν με διαφορετικό τρόπο το μπαλάκι στην πλευρά της Βρετανίας. Εν αναμονή της συνόδου κορυφής της Ομάδας των 7 (G7) στο παραθαλάσσιο Μπιρλίτζ, ο οικονομολόγος της Berenberg Bank, Κάλουμ Πίκερινγκ, δίνει ίσες πιθανότητες στα τρία σενάρια της επόμενης μέρας: εξόδου υπό ομαλές συνθήκες, νέας παράτασης και καοτικού, σκληρού Brexit. Μέσα στις επόμενες ημέρες, σίγουρα μία από τις τρεις επιλογές θα επικρατήσει. Αναμένεται να διαλευκανθεί ποια τελικά θα είναι αυτή.

Ο χρόνος των εκλογών και οι δεσμεύσεις του Τζ. Κόρμπιν

Του **STEPHEN CASTLE**
The **NEW YORK TIMES**

Μπορεί να μην έχει καθοριστεί ακόμα η ακριβής ημερομηνία των βρετανικών εκλογών και οι περισσότεροι Βρετανοί να εξακολουθούν να παραθερίζουν, αλλά η ανεπίσημη προεκλογική εκστρατεία έχει ήδη αρχίσει.

Σε ομιλία του, ο αρχηγός της αντιπολίτευσης Τζέρεμι Κόρμπιν δεσμεύθηκε ότι θα πράξει «τα δέοντα», προκειμένου να εμποδίσει την αποχώρηση της Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση χωρίς συμφωνία, κλειδιάζοντας αυτό που χαρακτήρισε «ψευδή λαϊκισμό» του πρωθυπουργού Μπόρις Τζόνσον, ενώ δεν έλειψε να τον αποκαλέσει βρετανική εκδοχή του προέδρου Ντόναλντ Τραμπ.

Από τη στιγμή που ανέλαβε την πρωθυπουργία, ο Μπόρις Τζόνσον δείχνει ότι προετοιμάζεται για τις γενικές εκλογές. Το ερώτημα που γεννάται, όμως, είναι αν η εκλογική αναμέτρηση θα διεξαχθεί πριν ή μετά την έξοδο της Βρετανίας από την Ε.Ε., που έχει προγραμματιστεί για την 31η Οκτωβρίου.

Ο Βρετανός πρωθυπουργός έχει επανειλημμένως δηλώσει ότι η Βρετανία θα εγκαταλείψει την ευρωπαϊκή οικογένεια συμφώνως με το χρονοδιάγραμμα, ακόμα και χωρίς συμφωνία, αν αυτό είναι αναγκαίο. Επιμένει ότι οι βουλευτές, η πλειοψηφία των οποίων αντιτίθεται σε τέτοιο ενδεχόμενο, δεν δύναται να αποτρέψουν την έξοδο, ακόμα και αν υπερψηφίσουν άρση της εμπιστοσύνης στη βρετανική κυβέρνηση, τον επόμενο μήνα. Υπό αυτές τις συνθήκες, δεν αποκλείεται η εκλογική αναμέτρηση να αναβληθεί για τον Νοέμβριο, αφού η Βρετανία αποχωρήσει χωρίς συμφωνία.

Ο Τζόνσον υποστηρίζει ότι μπορεί να εξασφαλίσει αλλαγές στη συμφωνία αποχώρησης, που ήδη έχει απορριφθεί τρεις φορές από το βρετανικό Κοινοβούλιο, αρκεί οι υπόλοιποι Ευρωπαίοι ηγέτες να πιστέψουν ότι η Βρετανία ετοιμάζεται να διακινδυνεύσει Brexit χωρίς συμφωνία. Ετσι η ενίσχυση των προετοιμασιών για το ενδεχόμενο και η παρουσίασή του ως κάτι πιθανό μοιάζουν λογικές, ακόμα και αν ο Τζόνσον

δεν επιθυμεί αυτή την κατάληξη.

Ωστόσο, αντιμέτωπος με τον ανταγωνισμό του Κόμματος Brexit, του οποίου ηγείται ο Νάιτζελ Φάραντζ, που θα είναι πολύ ευτυχής με ένα Brexit χωρίς συμφωνία, ο Τζόνσον δήλωσε ότι η διακινδύνευση εκλογικής αναμέτρησης προτού η Βρετανία εγκαταλείψει την Ε.Ε. θα είναι καταστροφική για το Συντηρητικό Κόμμα.

Ο Κόρμπιν, από την πλευρά του, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο Μπόρις Τζόνσον πρέπει να προκηρύξει εκλογές πριν από την έξοδο της Βρετανίας χωρίς συμφωνία. Του παραχώρησε, άλλω-

Ο αρχηγός της αντιπολίτευσης δεσμεύθηκε ότι θα πράξει «τα δέοντα» για να εμποδίσει την αποχώρηση της Βρετανίας από την Ε.Ε. χωρίς συμφωνία.

στε, την πολιτική σκηνή τις τελευταίες εβδομάδες, κατά τις οποίες ο Βρετανός πρωθυπουργός βελτίωσε τα δημοσκοπικά αποτελέσματα για το Συντηρητικό Κόμμα. Παρότι ο ηγέτης των Εργατικών εξέπληξε τους Βρετανούς εκλογείς πραγματοποιώντας το 2017 επιτυχή προεκλογική εκστρατεία εστιασμένη στη λιτότητα, την επόμενη φορά τα πράγματα θα είναι πολύ δυσκολότερα.

Η ηγεσία του αμαυρώθηκε από τους επίμονους ισχυρισμούς ότι ανέχθηκε τον αντισημιτισμό στο Εργατικό Κόμμα, που, άλλωστε, παραμένει διχοσπασμένο όσον αφορά το Brexit, το κεντρικό διακύβευμα των εκλογών, εφόσον διεξαχθούν πριν από την ημερομηνία αποχώρησής.

Τέλος, τη Δευτέρα ο Κόρμπιν δήλωσε ότι το Εργατικό Κόμμα θα δεσμευθεί στην πραγματοποίηση νέου δημοψηφίσματος, έτσι ώστε το εκλογικό σώμα να έχει την τελευταία λέξη, με αξιόπιστες εναλλακτικές, μεταξύ των οποίων και η πιθανότητα παραμονής στην Ε.Ε. Αρνείται, ωστόσο, ότι θα πραγματοποιήσει εκστρατεία για αυτό.



Ο Τζέρεμι Κόρμπιν δήλωσε ότι το Εργατικό Κόμμα θα δεσμευθεί για την πραγματοποίηση νέου δημοψηφίσματος.

Η ταραχώδης άνοδος της Στ. Γκρίσαμ στην κορυφή του Λευκού Οίκου



Η Στέφανι Γκρίσαμ ετοιμάζεται να μιλήσει στα ΜΜΕ, στα τέλη Ιουλίου.

Της **ELIZABETH WILLIAMSON**,
THE **NEW YORK TIMES**

Την άνοιξη του 2016, η Στέφανι Γκρίσαμ ήταν μία από τις πάμπολλες εθελόντριες στην προεκλογική εκστρατεία του σημερινού προέδρου Ντόναλντ Τραμπ, μοιράζοντας μερίδες φαστ φουντ και αναζητώντας χαμένα ρούχα και κινητά τηλέφωνα σε συνεντεύξεις Τύπου. Σήμερα, η 43χρονη κ. Γκρίσαμ έφθασε στον κολοφώνα της επαγγελματικής σταδιοδρομίας της, έχοντας αναλάβει τον θώκο του γραμματέα Τύπου του Λευκού Οίκου, αφού «πέρασε» από το γραφείο Τύπου της Μελάνια Τραμπ. Για μια ειδική των δημοσι-

ων σχέσεων, η οποία εξέδιδε κάποτε ανακοινώσεις για την οδική ασφάλεια στην πολιτεία Αριζόνα, ο Λευκός Οίκος αποτελεί το επιστέγασμα μιας καριέρας αφιερωμένης στο Ρεπουμπλικανικό Κόμμα. Παρότι η Γκρίσαμ έχει αναλάβει τον ρόλο της εδώ και δύο μήνες, δεν έχει παραχωρήσει ούτε μία συνέντευξη Τύπου. Η γραμματέας Τύπου αποτελεί ακόμη ένα παράδειγμα ανθρώπου που προάγεται και ευνοείται χάρη στην προσήλωσή του στον πρόεδρο Τραμπ. Η καριέρα της στον ιδιωτικό τομέα, όμως, στιγματίστηκε από ανησυχητικά επεισόδια, όπως κατηγορίες για παράτυπη δήλωση επαγγελματικών δαπανών, καταγ-

γελία λογοκλοπής και δύο συλλήψεις για οδήγηση υπό την επήρεια οιονοπνεύματος. Συνάδελφοι της κ. Γκρίσαμ περιγράφουν την επικερφή της του γραφείου Τύπου ως συνεσταλμένη μητέρα δύο παιδιών με δύο διαζύγια στο ενεργητικό της. Πέρσι, βοήθησε στην εκστρατεία «Γίνε καλύτερος» της Πρώτης Κυρίως Μελάνια Τραμπ, ενώ υπεραμύνθηκε με λύσσα της πρωτοβουλίας της Μελάνια, μετά την αποκάλυψη ότι το πρόγραμμα αυτό αποτελούσε αντιγραφάκι εκστρατειών του Ομπάμα, το 2009. Οσοι γνωρίζουν την κ. Γκρίσαμ αναφέρουν ότι προτιμά να κινείται παρασκηνιακά, αποφεύγοντας τη δημοσιότητα. Η αγάπη της

για τον πρόεδρο Τραμπ την έχει κάνει, ωστόσο, πρόθυμη να αναλάβει προσωπικές επιθέσεις εναντίον των εχθρών του Λευκού Οίκου ή όσων απλάς δυσαρεστούν τον Ντόναλντ Τραμπ. «Οι άνθρωποι που επιβιώνουν και ακμάζουν στον κόσμο του Τραμπ είναι όσοι συνειδητοποιούν ότι οφείλεις να ακολουθείς κατά πόδας τον πρόεδρο και να γίνεις η νκιά του», λέει ο Κλιφ Σιμς, πρώην βοηθός στον Λευκό Οίκο και προσωπικός φίλος της Γκρίσαμ. Κατά τη διάρκεια της περιόδους του προέδρου Τραμπ τον Ιούνιο στην Ασία, η κ. Γκρίσαμ εξασφάλισε επαίνους από τους δημοσιογράφους, μετά τη φιλονικία της με Βορειοκορεάτες

φρουρούς, οι οποίοι προσπαθούσαν να εμποδίσουν την πρόσβαση Αμερικανών δημοσιογράφων στη συνάντηση μεταξύ του Τραμπ και του Βορειοκορεάτη ηγέτη Κιμ Γιονγκ Ουν. Στη συνέντευξη Τύπου που ακολούθησε τη συνάντηση μεταξύ του Τραμπ και του προέδρου της Νότιας Κορέας Μουν Τζάε Ιν, οι Κορεάτες οικοδεσπότες ζήτησαν από την κ. Γκρίσαμ να επιλέξει Αμερικανό δημοσιογράφο ο οποίος θα έθετε την πρώτη ερώτηση. «Θα αφήσω τον πρόεδρό μας να επιλέξει», απάντησε η κ. Γκρίσαμ. Ο πρόεδρος Τραμπ απάντησε με πλατύ χαμόγελο, λέγοντας: «Μαθαίνει πολύ καλά τη δουλειά».

Τεράστια καταστροφή στην Αμαζονία

Πυρκαγιές ερημώνουν τον μεγαλύτερο φυσικό πνεύμονα του πλανήτη, αλλά ο πρόεδρος της Βραζιλίας κατηγορεί τις ΜΚΟ

Των **MANUELA ANDREONI** και **CHRISTINE HAUSER**
THE NEW YORK TIMES

PIO NTE ΤΖΑΝΕΪΡΟ. Πυρκαγιές καταστρέφουν το τροπικό δάσος της Αμαζονίας με τον ταχύτερο ρυθμό που έχει καταγραφεί εδώ και αρκετά χρόνια, όπως ανακοίνωσε την περασμένη εβδομάδα το Εθνικό Κέντρο Διαστημικών Ερευνών της Βραζιλίας. Το κέντρο παρακολουθεί την εξέλιξη των πυρκαγιών μέσω δορυφόρων και βεβαιώνει ότι μέσα στο 2019 έχουν καταγραφεί 39.194 πυρκαγιές στον μεγαλύτερο φυσικό πνεύμονα του πλανήτη, σημειώνοντας αύξηση κατά 77% σε σύγκριση με το 2018.

Οι περισσότερες πυρκαγιές προκλήθηκαν από κτηματίες που αποψίλωναν τη γη τους σε ακατοίκητες περιοχές του τροπικού δάσους. Αρκετές από αυτές, όμως, επεκτάθηκαν σε πυκνοκατοικημένες περιοχές, στο βόρειο τμήμα της χώρας. Η καταστροφή είναι τόσο εκτεταμένη που ο μαύρος καπνός έχει εξαπλωθεί σε απόσταση χιλιάδων μιλίων, μέχρι τις ακτές του Ατλαντικού και το Σάο Πάολο, τη μεγαλύτερη πόλη της χώρας, όπως βεβαιώνει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Μετεωρολογίας.

Την Τετάρτη, ο ακροδεξιός πρόεδρος της Βραζιλίας Ζαΐρ Μπολσονάρο κατηγόρησε μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) για τις φωτιές, χωρίς να προσκομίσει καμία απόδειξη. Προηγουμένως, η κυβέρνησή του είχε διακόψει τη χρηματοδότηση των εν λόγω οργανώσεων. «Θα μπορούσε να είναι –θα μπορούσε, δεν λέω ότι είναι– εγκληματική ενέργεια από αυτές τις ΜΚΟ, στην προσπάθειά τους να προσελκύσουν την προσοχή του κόσμου εναντίον της κυβέρνησης της Βραζιλίας», δήλωσε. «Αυτός είναι ο πόλεμος που αντιμετωπίζουμε».

Ερευνητές, περιβαλλοντολόγοι και πρώην κυβερνητικοί αξιωματούχοι κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου για την καταστροφή της Αμαζονίας, μιας εξαιρετικά πλούσιας σε φυσικούς πόρους περιοχής, που παίζει ζωτικό ρόλο στην απορρόφηση του διοξειδίου του άνθρακα και στη συγκράτηση του φαινομένου

του θερμοκηπίου, κάτι εξαιρετικά κρίσιμο λόγω κλιματικής αλλαγής. Η αποψίλωση της Αμαζονίας έχει επιταχυνθεί απότομα ύστερα από την άνοδο στην εξουσία του Ζαΐρ Μπολσονάρο, ο οποίος εξέλεξε τον Οκτώβριο του 2018. Η κυβέρνησή του περιέστειλε τις δραστηριότητες για τον έλεγχο των παράνομων δραστηριοτήτων στο τροπικό δάσος, ενθαρρύνοντας τους κτηματίες, τους ιδιοκτήτες ορυχείων και όσους εμπορεύονται την ξυλεία να αποψιλώσουν, έστω και παράνομα, εκτάσεις.

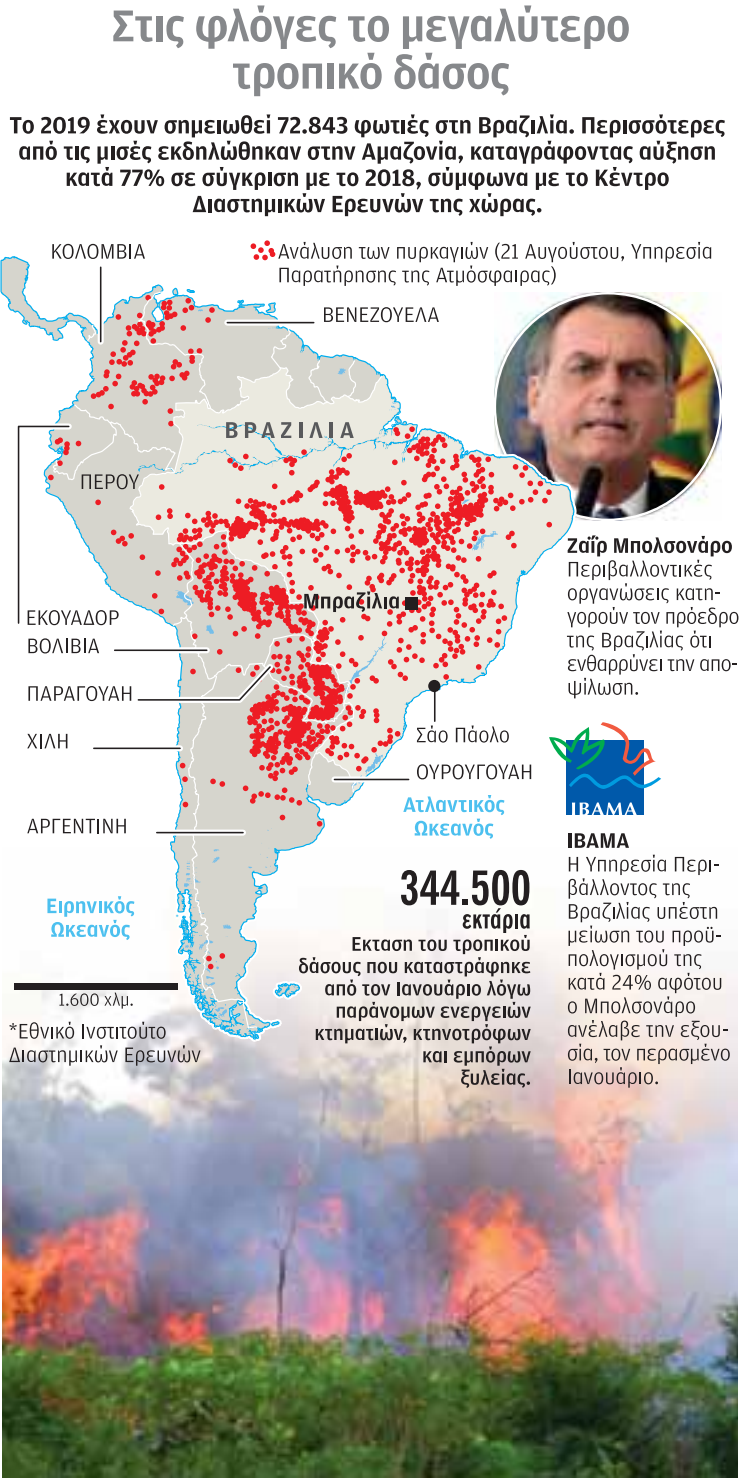
Η Μικαέλα Βάισε, διευθύντρια του προγράμματος Global Forest Watch, που παρακολουθεί την εξέλιξη των δασών στον πλανήτη, παρατηρεί ότι οι περισσότερες πυρκαγιές που βρίσκονται σε εξέλιξη ξεκίνησαν από αγροτικές εκτάσεις, οι οποίες είχαν προηγουμένως απο-

Κτηματίες σχεδίαζαν μια «Μέρα Φωτιάς» στη διάρκεια του μηνός, σημειώνεται σε ρεπορτάζ της τοπικής εφημερίδας Folha do Progresso.

ψιλωθεί. «Οι φωτιές από φυσικά αίτια είναι εξαιρετικά σπάνιες στην Αμαζονία, επομένως αυτές που βλέπουμε τώρα προκλήθηκαν αποκλειστικά ή σχεδόν αποκλειστικά από ανθρώπους», εκτιμά.

Νωρίτερα τον Αύγουστο η Folha do Progresso, μια τοπική εφημερίδα στο κρατίδιο Παρά, που βρίσκεται στην Αμαζονία, είχε δημοσιεύσει ρεπορτάζ σύμφωνα με το οποίο τοπικοί κτηματίες σχεδίαζαν μια «Μέρα Φωτιάς», στη διάρκεια του μηνός. Λίγες ημέρες αργότερα, επιβεβαιώθηκε. Στο κρατίδιο του Ακρε, ο κυβερνήτης κήρυξε την περιοκή σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, καθώς η ατμοσφαιρική ρύπανση έθετε σε σοβαρό κίνδυνο τη δημόσια υγεία.

Σύμφωνα με τον Ενρίκε Μπαρμπόσα, καθηγητή στο Πανεπιστήμιο του Σάο Πάολο και στέλεχος του Εργαστηρίου Ατμοσφαιρικής



Φυσικής, ο αριθμός των πυρκαγιών στην Αμαζονία αυξήθηκε και επί των δύο προηγούμενων κυβερνήσεων, αλλά τα πράγματα σαφώς

επιδεινώθηκαν με την άνοδο του Μπολσονάρο. Ο ίδιος πιστεύει ότι κτηματίες και έμποροι ξυλείας κόβουν δέντρα για να αποκομίσουν

οικονομικά οφέλη και στη συνέχεια βάζουν φωτιά σ' αυτά που απέμειναν για να ολοκληρώσουν την αποψίλωση.

Η Ανε Αλενκάρ, επιστημονική διευθύντρια του Ινστιτούτου Περιβαλλοντικών Ερευνών Αμαζονίας, εκφράζει την κατάπληξη της για την αλματώδη αύξηση των πυρκαγιών που καταγράφουν τα επίσημα στοιχεία, καθώς, όπως υπογραμμίζει, η Αμαζονία δεν γνώρισε φέτος περίοδο έντονης ξηρασίας, όπως είχε γίνει μεταξύ 2014 και 2016 λόγω του μετεωρολογικού φαινομένου Ελ Νίνιο. «Ανυσχύω επιπλέον γιατί βρισκόμαστε μόλις στην αρχή της περιόδου ξηρασίας, κάτι που σημαίνει ότι ίσως δεν έχουμε δει ακόμη τα χειρότερα», προσθέτει η ερευνήτρια. Η περίοδος ξηρασίας εκτείνεται, σε ορισμένα κρατίδια της Βραζιλίας, από τα τέλη Αυγού-

Το Κέντρο Ερευνών της Βραζιλίας βεβαιώνει ότι μέσα στο 2019 έχουν καταγραφεί 39.194 φωτιές – Αύξηση κατά 77% σε σύγκριση με το 2018.

στου μέχρι τον Νοέμβριο και είναι τότε που οι κτηματίες βάζουν φωτιά για να καθαρίσουν τη γη τους.

Οι ερευνητές προσπαθούν τώρα να καταλάβουν αν οι καπνοί από τις πυρκαγιές της Αμαζονίας έφτασαν όντως μέχρι το Σάο Πάολο. Ο ουρανός της μεγαλούπολης ήταν ασυνήθιστα σκοτεινός την περασμένη εβδομάδα και οι κάτοικοι εύλογα ανησυχούν για ενδεχόμενη συσχέτιση του φαινομένου με τις πυρκαγιές στο τροπικό δάσος. «Προσπαθούμε να διαπιστώσουμε πόσο μεγάλο μέρος από αυτήν την κάπνα έφτασε στο Σάο Πάολο», δηλώνει ο καθηγητής Μπαρμπόσα. «Δυστυχώς, τα πράγματα θα χειροτερέψουν», προσθέτει. «Δεν υπάρχει τίποτα στον ορίζοντα που να μας δίνει μια ελάχιστη ελπίδα ότι κάτι θα γίνει για να προστατευθεί το περιβάλλον τα επόμενα τέσσερα χρόνια».

«Λιώνουν» οι δικαιολογίες για την κλιματική αλλαγή

Αναμνηστική πλακέτα στη μνήμη του παγετώνα Οκιοκούλ, του πρώτου που έλιωσε στην Ισλανδία εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής, τοποθέτησαν οι Αρχές της νησιωτικής χώρας. Η πινακίδα αναφέρει επιγραμματικά στα ισλανδικά και στα αγγλικά: «Αυτός είναι ο πρώτος παγετώνας που παύει να χαρακτηρίζεται ως τέτοιος. Τα επόμενα 200 χρόνια, όλοι οι παγετώνες μας θα ακολουθήσουν τον ίδιο δρόμο. Το μνημείο αυτό δείχνει ότι συνειδητοποιούμε τι συμβαίνει και γνωρίζουμε τι πρέπει να κάνουμε».

Από την παγοκρηπίδα της Γροιλανδίας μέχρι και τους μνημειώδεις παγετώνες της δυτικής Ανταρκτικής, ο πάγος της Γης λιώνει με ταχύτατους ρυθμούς, όπως εξηγεί σε πρόσφατο άρθρο της η ιστοσελίδα του CNN. Παρότι η στάθμη των θαλασσών έχει εμφανίσει αυξομειώσεις κατά τη διάρκεια της Ιστορίας, η επιστημονική κοινότητα εκπλήσσεται από τον ταχύ ρυθμό της ανόδου της στάθμης των υδάτων. Αν οι παγετώνες συνεχίσουν να λιώνουν με τον ρυθμό αυτό, οι κίνδυνοι για τον πλανήτη αυξάνονται ανησυχητικά.

Παρά τις αυστηρές προειδοποιήσεις, όμως, η κυβέρνηση του Αμερικανικού προέδρου Τραμπ υιοθετεί απόψεις του 19ου αιώνα, επιδιώκοντας την εδαφική επέκταση των ΗΠΑ μέσω της εξαγοράς της αυτόνομης περιοχής της Γροιλανδίας από τη Δανία. Η πρόταση αυτή του Τραμπ, που άφνεσε άφωνη τη δανική κυβέρνηση, προκάλεσε διπλωματική διένεξη μεταξύ Κοπεγχάγης και Ουάσινγκτον, με τον πρόεδρο Τραμπ να ακυρώνει προγραμματισμένη επίσκεψή του στη σκανδιναβική χώρα, χαρακτηρίζοντας την άρνηση της κυβέρνησης της Δανίας και

της Γροιλανδίας να πωλήσει τη νήσο «μοχθηρή».

Ο πρόεδρος Τραμπ ενδιαφέρεται για τον φυσικό πλούτο της Γροιλανδίας, που περιλαμβάνει σπάνιες γαίες –ανάγκαies μεταλλικές ουσίες για την κατασκευή κινητών τηλεφώνων και ηλεκτρικών αυτοκινήτων– αλλά και μεγάλα αποθέματα πετρελαίου και φυσικού αερίου. Την ίδια ώρα, η Ουάσιγκτον εποφθαλμιά τον αποκλειστικό έλεγχο της πρόσβασης στον Βόρειο Παγωμένο Ωκεανό, η

Παρά τις αυστηρές προειδοποιήσεις, η κυβέρνηση Τραμπ επιδιώκει την εδαφική επέκταση των ΗΠΑ μέσω της εξαγοράς της αυτόνομης περιοχής της Γροιλανδίας.

ναυσιπλοΐα στα νερά του οποίου είναι πλέον εφικτή χάρη στην τήξη των πάγων. Πρόσφατες αμερικανικές γεωλογικές έρευνες έδειξαν ότι η ζώνη του αρκτικού κύκλου περιέχει ποσοστό 25% των μέχρι στιγμής άγνωστων αποθεμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου στον κόσμο. Χάρη κυρίως στις ρωσικές προσπάθειες βιομηχανικής εκμετάλλευσης, η Αρκτική παράγει ποσοστό 40% του παλλαδίου, 20% των διαμαντιών και 15% της πλατίνας, που εξορύσσονται σήμερα στον πλανήτη.

Η κοντόφθαλμη και αρπακτική προσέγγιση της αμερικανικής κυβέρνησης αγνοεί, όμως, τους κινδύνους που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα από την άνοδο της στάθμης των υδάτων. Μέχρι το 2100, σχεδόν δύο δισεκατομμύρια άνθρωποι –πο-



«Αυτός είναι ο πρώτος παγετώνας που παύει να χαρακτηρίζεται ως τέτοιος. Το μνημείο αυτό δείχνει ότι συνειδητοποιούμε τι συμβαίνει και γνωρίζουμε τι πρέπει να κάνουμε», γράφει η πλακέτα για τον παγετώνα Οκιοκούλ στην Ισλανδία.

σοστό 20% του παγκόσμιου πληθυσμού– μπορεί να έχουν εκτοπισθεί για να αναζητήσουν καταφύγιο σε υψίπεδα, εξαιτίας της ανόδου των υδάτων, σύμφωνα με μελέτη του 2017. Το Μπανγκλαντές είναι μία από τις χώρες που διατρέχει αυτόν τον κίνδυνο. Σχεδόν 15 εκατομμύρια άνθρωποι στη χώρα μπορεί να γίνουν «κλιματικοί πρόσφυγες», εάν η στάθμη της Θάλασσας της Βεγγάλης αυξηθεί κατά ένα μέτρο, θυθίζοντας ποσοστό 10% της χώρας κάτω από τα νερά.

Απειλή για το πόσιμο νερό

Σε ξηρά κλίματα στις παρυφές ορέων, οι παγετώνες συλλέγουν βρόχινο νερό, αποθηκευοντάς το

με τη μορφή πάγου τους ψυχρούς μήνες του έτους. Ο πάγος αυτός λιώνει το καλοκαίρι, τροφοδοτώντας ποταμούς με πόσιμο νερό. Ένας κόσμος χωρίς παγετώνες θα απειλούσε την παροχή πόσιμου νερού. Η άνοδος της στάθμης των θαλασσών, από τη μεριά της, συμβάλλει στην αύξηση των μέσων θερμοκρασιών, περιορίζοντας την ποικιλία των καλλιεργειών. Η κλιματική αλλαγή θα οδηγήσει έτσι σε περιορισμό των θρεπτικών ιδιοτήτων κάθε σοδειάς, στη δραστική αύξηση των τιμών στα τρόφιμα και σε ευρεία υγειονομική κρίση.

Η άνοδος της στάθμης των υδάτων θα καταστήσει τις παρα-

θαλάσσιες κοινότητες πιο ευάλωτες σε πλημμύρες, ευνοώντας τη διασπορά μολυσματικών παραγόντων, καθώς τα συστήματα διαχείρισης λυμάτων θα αχρηστευθούν. Η διαρροή λυμάτων σε ποταμούς, ρυάκια, δρόμους και κατοικίες θα ενισχύσει την εξάπλωση θανατηφόρων μολυσματικών ασθενειών. «Πολλές φορές, οι άνθρωποι νομίζουν ότι η άνοδος της στάθμης των θαλασσών σημαίνει μόνο πλημμύρες γης. Θεωρούν ότι εάν το σπίτι τους δεν βρίσκεται στην πλημμυρισμένη ζώνη, δεν χρειάζεται να ανησυχούν. Η εντύπωση αυτή είναι εντελώς εσφαλμένη, καθώς η πλημμύρα θα μολύνει τον υδροφόρο ορίζοντα και τα

ποτάμια σε μεγάλη ακτίνα», λέει μιλώντας στο CNN η Αντρεα Ντάτον, γεωλόγος του Πανεπιστημίου της Φλόριντα.

Η αμερικανική φιλοδοξία για απόκτηση της Γροιλανδίας δεν είναι πρωτοφανής. Την πρώτη προσπάθεια για εξαγορά της νήσου από τη Δανία είχε πραγματοποιήσει το 1946 ο πρόεδρος των ΗΠΑ Χάρι Τρούμαν, ενώ τον 19ο αιώνα η Ουάσιγκτον είχε προβεί σε αποδεδειγμένα αξιόλογες εξαγορές εδαφών, αγοράζοντας την πολιτεία της Λουιζιάνα από τη Γαλλία του Ναπολέοντα και την Αλάσκα από το τσαρικό καθεστώς του Αλεξάνδρου Β'.

Η Γροιλανδία, από τη μεριά της, κατέχει ορισμένα αξιοσημείωτα παγκόσμια ρεκόρ, πέρα από τον μεγάλο της φυσικό πλούτο, όπως εξηγεί σε άρθρο του στην Deutsche Welle ο Ολίβερ Σάλετ. Πρόκειται για το μεγαλύτερο νησί του κόσμου, ενώ διαθέτει τη μοναδική μόνιμη παγοκρηπίδα εκτός της Ανταρκτικής. Οι περισσότεροι από τους 56.000 μόνιμους κατοίκους της ανήκουν στην εθνότητα των Ινουίτ (Εσκιμώοι), απόγονοι αυτών που μετοίκησαν στη νήσο από τον σημερινό Καναδά τον 13ο αιώνα.

Η –έστω και χονδροειδής– προσπάθεια του Τραμπ να εξαγοράσει τη Γροιλανδία αποκαλύπτει επίσης τις νέες γεωστρατηγικές προτεραιότητες της Ουάσιγκτον, που επιδιώκει τον έλεγχο νέων θαλάσσιων διαύλων, σερρώντας τους από τους ανταγωνιστές της σε Μόσχα και Πεκίνο. Το αίτημα του Τραμπ δεν είναι μια απλή μεστική συμφωνία, αλλά μια προσπάθεια των ΗΠΑ να παρεισφρήσουν στον «κόμιλο» των κρατών της Αρκτικής.

Πυρά σε Μακρόν

Στο κέντρο της διεθνούς πολιτικής εκτοξεύεται η καταστροφή της Αμαζονίας. Ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν έκανε λόγο για «διεθνή κρίση» και προανήγγειλε ότι θα θέσει το ζήτημα στη σύνοδο κορυφής της ομάδας G7, την οποία φιλοξενεί αυτό το Σαββατοκύριακο στην Μπιαρίτζ. «Το σπίτι μας καίγεται. Κυριολεκτικά», έγραψε στο Twitter ο Μακρόν, υπογραμμίζοντας την τεράστιας σημασίας Αμαζονία, που υπολογίζεται ότι παράγει το 20% του οξυγόνου και διαθέτει το 1/5 των γλυκών νερών του πλανήτη, ενώ φιλοξενεί περίπου τρία εκατομμύρια φυτικών και ζωικών ειδών. Τη βαθιά του ανησυχία εξέφρασε και ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουτιέρρες. Οξεία ήταν η αντίδραση του Ζαΐρ Μπολσονάρο. Ο πρόεδρος της Βραζιλίας κατηγόρησε τον Γάλλο ομολόγό του για «αποικιοκρατική νοοτροπία» και παρέμβαση στις εσωτερικές υποθέσεις της χώρας του. Νωρίτερα, είχε αναγνωρίσει την οξύτητα του προβλήματος, υποστηρίζοντας ότι η κυβέρνησή του δεν έχει τη δυνατότητα να ελέγξει τις πυρκαγιές σε μια έκταση μεγαλύτερη της Δυτικής Ευρώπης. Πρόσφατα, Γερμανία και Νορβηγία σταμάτησαν τη χρηματοδότηση προγραμμάτων εναντίον της αποψίλωσης της Αμαζονίας ύστερα από παρεμβάσεις της κυβέρνησης Μπολσονάρο στην επιλογή και την υλοποίησή τους. Βέβαια, ο ακροδεξιός Μπολσονάρο ελπίζει πάντα στην υποστήριξη του από τον Αμερικανό πρόεδρο Ντόναλντ Τραμπ, με τον οποίο διατηρεί άριστες σχέσεις.

REUTERS

Το φαβορί και οι άλλοι μνηστήρες

Το νέο ποδοσφαιρικό πρωτάθλημα ξεκίνησε με προσδοκίες για πλούσιο θέαμα και πολλά γκολ

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΤΤΙΧΗ

Την Παρασκευή 23/8 (με τον αγώνα Νέα Σαλαμίνα – Πάφος), ξεκίνησε το νέο παγκύπριο ποδοσφαιρικό πρωτάθλημα. Υπάρχει και φέτος το μεγάλο φαβορί, που δεν είναι άλλο από τον πρωταθλητή στα τελευταία εφτά χρόνια, ΑΠΟΕΛ. Κυριότεροι αντίπαλοί του στην διεκδίκηση του τίτλου αναμένεται να είναι και φέτος, ο Απόλλωνας και η ΑΕΚ. Να δώσει συνέχεια στην καλή περηνική χρονιά, θέλει η ΑΕΛ. Νέα αρχή επιδιώκουν Ομόνοια και Ανόρθωση. Όσον αφορά στη Νέα Σαλαμίνα, θέλει ν' επαναλάβει τα περηνά της κατορθώματα.

ΑΠΟΕΛ Πανίσχυρο με στόχο το 8ο σερί

Οι πρωταθλητές στα τελευταία 7 χρόνια (!), έχουν ενισχυθεί σε μεγάλο βαθμό με πολύ ποιοτικούς παίκτες προκειμένου να υλοποιήσουν τον στόχο της συμμετοχής τους στους Ευρωπαϊκούς ομίλους μέσω ChampionsLeague. Πέτυχαν ήδη τον πρώτο, κύριο στόχο τους και φιλοδοξούν ότι θα μπορέσουν να συνεχίσουν την κυριαρχία τους στο πρωτάθλημά μας. Έχουν όλες τις προϋποθέσεις για να τα καταφέρουν ξανά. Η αλλαγή στην τεχνική ηγεσία με την έλευση του Γερμανού Τόμας Ντολ στην θέση του... προβληματικού Πάολο Τραμετσάνι, έφερε νέο αέρα αισιοδοξίας στην ομάδα η οποία θα μπει με τα καλύτερα δεδομένα στο νέο πρωτάθλημα. Είναι πολύ πιθανή η μεταγραφή του πολυτιμότερου παίκτη και μεγάλου αστεριού της ομάδας, του Μούσα Αλ Τάμαρι, ωστόσο, υπάρχουν στον «Αρχάγγελο», πολύ ικανοί μεσοεπιθετικοί για να καλύψουν το κενό που θ' αφήσει μετακόμιση του Ιορδανού «μάγου» σε ένα μεγαλύτερο πρωτάθλημα.

ΑΕΚ Με στόχο το... απωθημένο της

Η απουσία ευρωπαϊκών υποχρεώσεων μετά τον Αύγουστο θα επιτρέψει στους περσινούς δευτεραθλητές να κάνουν καλύτερη κατανομή δυνάμεων με στόχο βέβαια την επιστροφή στους τίτλους μετά από μια σεζόν. Η ομοιογένεια θα είναι γι' άλλη μια χρονιά το μεγάλο όπλο, με τον Μουρίγιο να επιχειρεί να ρίξει και το μέσο όρο ηλικίας του ρόστερ. Τουλάχιστον την τελευταία διετία οι Λαρνακείς δηλώνουν ανοικτά και χωρίς περιστροφές ότι μεγάλος στόχος είναι το πρωτάθλημα με το οποίο φλέρταραν έντονα την τελευταία τετραετία ωστόσο δεν κατάφεραν να ξεδιψάσουν από την πηγή. Ο Τρισκόφσκι αναμένεται να τραβήξει γι' άλλη μια σεζόν κομπί στο σκοράρισμα ενώ στη μεσαία γραμμή, ο Έκτορ Χέφελ αποτελεί πλέον την... παλιοσειρά, επικειρώνοντας να καλύψει και το κενό της αποχώρησης του Λαρένα.

Απόλλων Να αποδειχθεί πιο ανθεκτικός φέτος

Να λήγουν τα πρωταθλήματα Απρίλη δε γίνεται, να παίρνει τον τίτλο όποιος δείχνει να αποδίδει καλύτερα στο γήπεδο ή όποιον οι αντίπαλοί του, π.χ. Γιούργκεν Στρέπελ, θεωρούν ως την καλύτερη



Ο ΑΠΟΕΛ μπορεί να καυχιέται πως διαθέτει το πιο πλήρες ρόστερ ίσως και της σύγχρονης ιστορίας του.



Ο Ιβάν Τρισκόφσκι θα είναι και φέτος από τα μεγάλα αστέρια του πρωταθλήματος και της ΑΕΚ.



Ομόνοια και **Ανόρθωση** θέλουν να αφήσουν πίσω τους τη μετριότητα των τελευταίων ετών.

ομάδα επίσης αποκλείεται. Τι πρέπει να κάνει ο Απόλλωνας; Πολύ απλά να αποδειχθεί φέτος πιο ανθεκτικός στην μυρωδιά του τίτλου τον ερχόμενο Μάιο που τα τελευταία χρόνια παίζει σαν πρωταθλητής, αλλά ως πρωταθλητής αυτός που πανηγυρίζει στο τέλος είναι ο ΑΠΟΕΛ. Είναι το μεγάλο απωθημένο όλων στην «κυανόλευκη» πλευρά της Λεμεσού και οι προσθήκες που έγιναν ήταν καθαρά σε αυτή την κατεύθυνση. Γιαννιώτα και Νοούε το έχουν κάνει στον ΑΠΟΕΛ και σίγουρα αποτελούν τις πιο πχηρές κινήσεις στο παζάρι. Όλοι περιμένουμε την ομάδα της Λεμεσού να είναι και φέτος στη διεκδίκηση του τίτλου αλλά με τα τόσα που είδαμε, φαβορί δεν μπορείς να τον πεις. Από τις αντοχές του θα κριθούν όλα.

ΑΕΛ Να μην χαλάσει όσα έκτισε

Ήταν μια χρονιά που οι ΑΕΛίστες τη χαρακτήρισαν ως το «τέλος της κατάρας» η περηνή για την ομάδα τους, αφού λύθηκαν τα μάγια των τελικών κυπέλλων που τόσο πλῆγωναν την περηνάια τους. Κάποιους μήνες μετά, η αλήθεια είναι πως οι «γαλαζοκίτρινοι» δεν έχτισαν στην περηνική επιτυχία, αφού ψάχνουν διοίκηση και σαφώς η ενίσχυση που έγινε ήταν με βάση τις οικονομικές δυ-

σκολίες και όχι ομάδας κυπελλούχου. Όσο ο Ντούσαν Κέρκες καταφέρνει να τους κρατά δεμένους, τότε είναι σίγουρο πως η ΑΕΛ θα είναι και φέτος δυσκολοκατάβλητος αντίπαλος και ικανή να διεκδικήσει την έξοδο στην Ευρώπη. Με τα υφιστάμενα δεδομένα στο διοικητικό/οικονομικό, το να επανέλθει η ομάδα στην διεκδίκηση του πρωταθλήματος μοιάζει με όνειρο απατηλό. Το βασικό ζητούμενο είναι να μην γκρεμιστεί ό,τι με κόπο χτίστηκε πέρσι. Ο Γκαζιάριν είναι ο παίκτης που αναμένουμε να ξεχωρίσει, ενώ και ο Τόρες που επέστρεψε από δανεισμό περιμένουμε να δώσει ποιότητα.

Νέα Σαλαμίνα Να κάνει ό,τι και πέρσι

Η πιο πετυχημένη ομάδα της περσινής σεζόν, σε αναλογία του τι πλήρωσε και τι κατάφερε, ήταν μάλλον η Νέα Σαλαμίνα που κέρδισε τα θετικά σχόλια όλων των ποδοσφαιρόφιλων. Το λοκαίρι της ξεκίνησε μέσα σε μια αβεβαιότητα αφού οι πλείστοι παίκτες της λόγω της χρονιάς που έκαναν είχαν προτάσεις και από άλλες ομάδες. Οι υπεύθυνοι του σχεδιασμού έκαναν υπομονή, πόνταραν στο καλό κλίμα που υπήρχε και τελικά αν δει κανείς τη σούμα, τον βασικό της κορμό κατάφερε και τον κράτησε. Ο Γκολμπάρτ

είναι μια μεγάλη απώλεια όπως και ο Τιάγκο, Μαργκάσα, όμως πιστεύουν πως βρήκαν στις θέσεις τους επιλογές που μπορούν να καλύψουν τα κενά. Αποφεύγουν να μιλήσουν για κάποια συγκεκριμένη θέση, αλλά στο μυαλό όλων είναι να μπορέσουν να επαναλάβουν το περσινό κατόρθωμα και να μουν στην εξέδρα. Οικονομικά ωστερεί η ομάδα τους και το ξέρουν, αλλά αν κάποιος άλλος έκανε λάθος επιλογές τότε τις σωστές δικές τους θα είναι εκεί να το εκμεταλλευτούν.

Ομόνοια Βάσιμες ελπίδες για κάτι καλό

Με στόχο μια νέα αρχή εισέρχεται στο νέο πρωτάθλημα η Ομόνοια. Μια νέα αρχή που θα αλλάξει την κατεύθυνση των τελευταίων χρόνων και θα τείνει προς το να την επαναφέρει στο δρόμο των επιτυχιών. Κλείνει σχεδόν δεκαετία από την τελευταία φορά που η ομάδα πήρε πρωτάθλημα. Η τελευταία φορά που συνέβη κάτι τέτοιο ήταν το έτος 2010. Αυτή η περίοδος από πλευράς μετεγγραφών κινήθηκε στο μοτίβο των τελευταίων χρόνων. Πάμπολλες διαφοροποιήσεις στο ρόστερ –αφού και το περσινό ήταν ανεπαρκές- με την προσδοκία ότι η κατάσταση θα είναι βελτιωμένη και η ομάδα θα επανέλθει στο δρόμο των επιτυχιών. Ο Νορβηγός προπονητής Χένρικκ Μπεργκ με καλό ποδοσφαιρικό και προπονητικό βιογραφικό είναι ο άνθρωπος που ανέλαβε αυτή τη σεζόν να οδηγήσει την ομάδα σε δρόμους διαφορετικούς. Σε στενή συνεργασία με το αθλητικό διευθυντή Νεόφυτο Λάρκου που ξέρει καλά την Ομόνοια αφού ήθευσε με επιτυχία στο πόστο του προπονητή, προχώρησαν στην ενίσχυση της ομάδας. Τα σπμάδια των φιλικών κρίνονται ελπιδοφόρα.

Ανόρθωση Πατώντας το κουμπί της επανεκκίνησης

Η επιστροφή του Τιμούρ Κετσπάγια στον πάγκο της «Μεγάλης Κυρίας» μετά από μια δεκαετία ήταν αρκετή για να δημιουργήσει από μόνη της, ευφορία στις τάξεις των φίλων της ομάδας. Ο Γεωργιανός τεχνικός έδειξε τόσο στα φιλικά προετοιμασίας, όσο και στον τρόπο υλοποίησης του προγραμματισμού ότι επιμένει σε συγκεκριμένη αγωνιστική φιλοσοφία, δίνοντας έμφαση στο σχηματισμό μιας συμπαγούς μεσοαμυντικής γραμμής. Η ελληνική και γεωργιανή αγορά αποτέλεσαν ξανά τη βάση για τη δόμηση της νέας Ανόρθωσης, στην οποία παρέμειναν μόλις πέντε ποδοσφαιριστές καταλόγου άλφα από την περσινή σεζόν. Ο Τιμούρ Κετσπάγια δήλωσε σε τουλάχιστον δύο περιπτώσεις ότι η φετινή έκδοση θα διεκδικήσει τίτλους αν και η εικόνα στα πιο δυνατά φιλικά προετοιμασίας δημιουργήσε προβληματισμό, όπως και ανάγκη για περαιτέρω ενίσχυση της μεσοεπιθετικής γραμμής. Πίσω στο 2005 ο Γεωργιανός τεχνικός πέτυχε το ασύλληπτο με την κατάκτηση του πρωταθλήματος με μια ομάδα η οποία χτίστηκε από την αρχή, ωστόσο πλέον το 2019 τα δεδομένα είναι διαφορετικά με ομάδες όπως η ΑΕΚ και η ΑΕΛ να έρχονται από την... εξωτερική.

Μα είναι δυνατόν;

Το πρωτάθλημα ξεκινά κανονικά με όλα τα στάδια να εξασφάλισαν τη σχετική άδεια, γεγονός που προκάλεσε αρκετές απορίες στον κόσμο. Όχι μόνο σε απλούς οπαδούς, αλλά και σε παράγοντες του ποδοσφαίρου που αναρωτιούνται πώς γίνεται όλα τα προβλήματα που ξέραμε πως υπήρχαν ξαφνικά να έχουν λυθεί και όλα καλά. Για «Μακάρειο» και «Τάσος Μάρκου» μπήκαν κάποιοι περιορισμοί αλλά γενικώς κρίθηκε πως όλα είναι μια χαρά. Εμείς θα πούμε απλά πως τα μέλη της αρχής αδειοδότησης είναι τεχνοκράτες και επαγγελματίες στο χώρο των κατασκευών και όχι κάποιοι που απλώς τοποθετήθηκαν εκεί για να έχουν μια θέση. Είναι δυνατόν να έκαναν τα στραβά μάτια για ένα τόσο σοβαρό θέμα όπως η ασφάλεια χιλιάδων ανθρώπων; Δεν θέλουμε με τίποτα να πιστέψουμε κάτι τέτοιο.

ΑΠΟΦΕΙΣ

Ο υποβιβασμός του προϊόντος

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗ**

Δυο μέρες πριν την πρεμιέρα του νέου ποδοσφαιρικού πρωταθλήματος πέντε στάδια δεν πληρούσαν τις προϋποθέσεις για να φιλοξενήσουν αγώνες είτε γιατί δεν υπήρχε συμμόρφωση με τις οδηγίες της Αστυνομίας και της Αρχής Αδειοδότησης Σταδίων, είτε γιατί δεν είχαν κατατεθεί τα απαραίτητα πιστοποιητικά για την έκδοση πιστοποιητικού ασφαλείας και άδειας λειτουργίας.

Η Αρχή Αδειοδότησης Σταδίων μέχρι την περασμένη Πέμπτη δεν είχε προχωρήσει στην αδειοδότηση κανενός από τα εξής στάδια: Μακάρειο, Αμμόχωστος, Τσίρειο, Τάσος Μάρκου και Παφιακό. Με βάση τις πληροφορίες δυο γήπεδα, το Αντώνης Παπαδόπουλος και το Δασάκι, δεν είχαν υποβάλει καν σχετική αίτηση λίγα εβδομάδες πριν αρχίσει το πρωτάθλημα. Ο περί της Πρόληψης και της Καταστολής της Βίας στους Αθλητικούς Χώρους Νόμος ψηφίστηκε από τη Βουλή το 2008 και τροποποιήθηκε το 2014, εισάγοντας και την κάρτα φιλάθλου που εφαρμόστηκε το 2018. Τέσσερα χρόνια μετά, τα πλείστα γήπεδα δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για να φιλοξενηθούν αγώνες. Μέσα σε τέσσερα δηλαδή χρόνια, αυτοί που όφειλαν να κάνουν συγκεκριμένα πράγματα -το εύλογο ερώτημα είναι πώς κατάφεραν και λάμβαναν έγκριση τα προηγούμενα χρόνια - δεν τα έκαναν και το έκαναν μέσα σε ελάχιστες μέρες. Την περασμένη Δευτέρα με βάση την απόφαση της ΑΑΔ υπήρχαν... θέματα με τα στάδια αλλά την Πέμπτη όλα ήταν εντάξει! Όλα κι όλα αλλά προτεραιότητά μας είναι η ασφάλεια του κόσμου. Εξ ου και η σοβαρότητα που επιδεικνύεται από τους αρμόδιους στο θέμα.

Σημειώνεται και ένα άλλο θέμα, άσχετο με το πιο πάνω. Οι δυο πρώτες αγωνιστικές είναι ξανά λιγείες, αφού οι ομάδες που αγωνίζονται στην Ευρώπη αιτούνται να παίρνουν αναβολή των αγώνων τους, λαμβάνοντας το ευεργέτημα από την ΚΟΠ. «Οι αγώνες ΑΠΟΕΛ - Ολυμπιακός και ΑΕΚ - Απόλλων αναβάλλονται και θα διεξαχθούν σε μεταγενέστερο στάδιο. Σύμφωνα με την Προκήρυξη του Πρωταθλήματος, οι ομάδες που συμμετέχουν στους αγώνες των play-offs των ευρωπαϊκών διοργανώσεων, δικαιούνται να υποβάλουν αίτημα για αναβολή, κάτι το οποίο έπραξαν και το αίτημά τους, εγκρίθηκε». Αυτό αναφέρει για το θέμα η ανακοίνωση της ΚΟΠ. Το συγκεκριμένο μέτρο έχει λεχθεί πολλάκις ότι έχει καταστεί περιττό, αφού έχουν αλλάξει οι συνθήκες από τότε που καλώς εφαρμόστηκε. Είναι επί πλέον εμφανές ότι αλλοιώνει τις συνθήκες διεξαγωγής του πρωταθλήματος. Δυο θέματα άσχετα μεταξύ τους αλλά υπό μια έννοια σχετικά. Γιατί υποβιβάζουν το ποδοσφαιρικό προϊόν και ασφαλώς δε συμβάλλουν στην αύξηση του ενδιαφέροντος του κόσμου για το άθλημα.

Μειρώντας αντοχές



Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΔΗ**

Σε εξέλιξη ένα ακόμη πρωτάθλημα! Οι περισσότεροι εύχονται καλό θέαμα να προσφέρει, καλά παιχνίδια να δούμε, ανταγωνιστικό να αποδειχθεί και όσο το δυνατό μακριά από προβλήματα να μείνει. Υπομονή, δύναμη και κουράγιο θα μπορούσε κάποιος να προσθέσει, για να αντέξουμε και φέτος, γιατί καλά είναι τα ευκολόγια, οι πιθανότητες, ωστόσο, όλα να κυλήσουν φέτος

ομαλά, δεν είναι με το μέρος μας. Προκατάληψη υπήρχε, υπάρχει και χρόνο με το χρόνο μεγαλώνει! Από αυτό και μόνο το στοιχείο, η πιθανότητα να μην προκύψουν προβλήματα εκμηδενίζεται. Η προκατάληψη σε αρκετές περιπτώσεις ξεπερνά τα όρια της υπερβολής, από μόνη της όμως δεν δημιουργήθηκε και πολλά απ' όσα τα τελευταία χρόνια ταλανίζουν το ποδόσφαιρό μας δεν βελτιώθηκαν, σε κάποια ούτε καν προσπάθεια δεν έγινε...

Πώς δηλαδή θα τπ... βγάλουμε καθαρή φέτος και θα έχουμε τη δυνατότητα να ασχοληθούμε μόνο με το καθαρά αγωνιστικό κομμάτι, την ποιότητα ή τις αδυναμίες μιας ομάδας, τις τακτικές των προπονητών, την αξιολόγηση των καλοκαιρινών μεταγραφών; Έγινε κάτι ουσιαστικό ως προς τον τρόπο λειτουργίας ή λήψης σημαντικών αποφάσεων; Τέθηκαν εισηγήσεις ή συζητήθηκαν έστω αλλαγές, απ' όσους... παραδοσιακά τα τελευταία χρόνια διαμαρτύρονται και θεωρούν επιτακτική την ανάγκη κάτι να αλλάξει σε διάφορους τομείς ή στα κέντρα αποφάσεων; Απ' όσους, τα τελευταία χρόνια, δηλώνουν ετοιμότητα και αποφασιστικότητα για κάτι τέτοιο, πάντα όμως μέχρι την επόμενη φορά...

Διαπίσνια, πειθαρχικοί κανονισμοί, γήπεδα, ορισμοί αγώνων, ημέρες και ώρες και άλλα πολλά, από τα οποία συχνά - πυκνά προκύπτουν παράπονα ή αντιδράσεις σε σχέση με ανομοιομορφία σε κάποιες αποφάσεις ή ανάγκη αναθεώρησης κάποιων δεδομένων. Περίπου στο ίδιο σημείο βρίσκεται η κατάσταση, στο ξεκίνημα και της φετινής αγωνιστικής περιόδου.

Μην ξεχνάμε βέβαια και την κάρτα φιλάθλου. Για... χάρη της, το ενδιαφέρον και οι συζητήσεις ποτέ δεν θα εκλείψουν. Γιατί απόλυτη θέση για το σωστό ή λάθος της εφαρμογής του δεν μπορεί να υπάρχει. Γιατί σχεδόν πάντα, στη χώρα μας και στο ποδόσφαιρο μας, οι σημαντικές αποφάσεις είναι στο... περίπου.

Δύναμη λοιπόν να αντέξουμε. Είμαστε ακόμη στην αρχή. Θα μετρήσουν στη συνέχεια οι αντοχές όλων, γενικώς...

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Τελευταίες κινήσεις

Μπαίνουμε στην τελευταία εβδομάδα της μεταγραφικής περιόδου και όλες οι ομάδες ακόμα και να μη νιώθουν πως χρειάζονται προσθήκες θα δαλεαστούν για να κάνουν. Είναι οι μέρες των μνάτζερ αυτές που όσοι πελάτες τους ξέμειναν θα πιέσουν για να τους βρουν ομάδα και έτσι προσφέρονται παίκτες με καλά βιογραφικά σε καλύτερες τιμές από τον Ιούλη. Άμα αρχίσουν τα τηλεφωνα να χτυπάνε, είναι δύσκολο να αφήσεις όλες τις κλήσεις αναπάντητες. Στον ΑΠΟΕΛ πάντως υπάρχει έντονη πληροφόρηση πως η επόμενη εβδομάδα, ειδικά μετά την επιστροφή από την Ολλανδία, θα φέρει προτάσεις για πώληση παικτών και θέλει πολύ καλά αντανακλαστικά.

Ντολ και Τραμετσάνι

Φυσιολογικός ο ενθουσιασμός στους φίλους του ΑΠΟΕΛ, σε σχέση με τις πρώτες εντυπώσεις και στο ξεκίνημα της θητείας του Τόμας Ντολ στην τεχνική ηγεσία. Όσο για τον προκατόχό του, ακόμη και αυτοί που υποστήριζαν τον Ιταλό τεχνικό και τις επιλογές του, ακόμη και αυτοί, μειοψηφία έστω, που ίσως διαφώνησαν με την απομάκρυνσή του, οφείλουν να παραδεχθούν πως οι πρώτες μέρες, οι πρώτες αγωνιστικές υποχρεώσεις στη μετά Τραμετσάνι εποχή, εκτεθειμένο περισσότερο αφήνουν τον Ιταλό. Κυρίως από το γεγονός ότι επιβεβαιώθηκε η πληθώρα ποιοτικών επιλογών που είχε στη διάθεσή του ο κύριος Τραμετσάνι και γενικότερα ένα ρόστερ που του έδινε τη δυνατότητα να διαμορφώνει ανάλογα τα πλάνα του, όταν αποδεξιγμένα οι αρχικές του επιλογές δεν τον δικαιώναν. Δυνατότητα που δεν αξιοποίησε ποτέ του...

Αναβολές και ορισμοί

Επανάληψη σκηνικού και στο φετινό πρωτάθλημα, με την αναβολή και των δύο πρώτων αγώνων των ομάδων που συμμετέχουν στα πλέι οφ των δύο ευρωπαϊκών διοργανώσεων. Το θέμα, βέβαια, δεν έχει να κάνει μόνο με το γεγονός πως το πρωτάθλημα για τις δύο αυτές ομάδες αρχίζει στα μέσα Σεπτεμβρίου, ούτε για τις «κουτσουρεμένες» πρώτες αγωνιστικές και τη βαθμολογία με αστερίσκους και υποσημειώσεις. Οι ορισμοί των αγώνων που αναβλήθηκαν είναι το ζητούμενο. Αν θα έχουμε ξανά το ίδιο (απαράδεκτο) σκηνικό, αγώνες του πρώτου γύρου να διεξαχθούν μετά τις αντίστοιχες αναμετρήσεις του δεύτερου γύρου και αν θα ψάχνουμε, αναλόγως πότε θα γίνουν κάποια παιχνίδια, ποιοί παίκτες έχουν δικαίωμα συμμετοχής και πόσες επιλογές θα έχουν στη διάθεσή τους οι προπονητές.

Μεταβολές εβδομάδας



Χ.Α.Κ.
0,58%



Χ.Α.
5%



Dow Jones

- 1,74%



Nasdaq

-0,86%



Nikkei

1,37%



Dax

2,93%



FTSE 100

0,87%



ΝΤ. ΤΡΑΜΠ
Εξετάζει
μέτρα για
ενίσχυση
οικονομίας
Σελ. 11

Πετρέλαιο



0,95%

€/ \$



-3,5%



ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΕΛΛΑΔΑ

Με νέες υπηρεσίες τα εμπορικά κέντρα

Ολο και περισσότερες υπηρεσίες που συνδέονται με την ψυχαγωγία και την εστίαση προωθούν τα μεγάλα εμπορικά κέντρα στην Ελλάδα. Η τακτική αυτή παρουσιάζεται ως απάντηση στη ραγδαία ανάπτυξη των ηλεκτρονικών αγορών. Ετσι λοιπόν στρέφονται στην προσφορά εμπειριών. **Σελ. 8**

ΑΓΟΡΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Ευάλωτες σε «φούσκα» Καναδάς - Νέα Ζηλανδία

Καναδάς και **Νέα Ζηλανδία** είναι οι δύο οικονομίες που είναι περισσότερο ευάλωτες σε «φούσκα» στην αγορά ακινήτων, σύμφωνα με μελέτη του Bloomberg Economics. Αυστραλία, Νορβηγία, Σουηδία και Βρετανία εμφανίζουν επίσης σημαντικές αδυναμίες στην αγορά κατοικιών τους. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	0,36%	0.08%
Γερμανία	-0,65%	0,04%
Γαλλία	-0,36%	0,04%
Ιταλία	1,61%	0,30%
Ισπανία	0,13%	0,07%
Ιρλανδία	-0,04%	0,01%
Ελλάδα	1,94%	0.15%
Ην. Βασίλειο	0.51%	0.02%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακρο- πρόθεσμο Χρέος	Βραχυ- πρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

Με δάνειο 80 εκατ. παίρνουν το Mall

Τα βήματα για το μεγάλο νηπλ της Τράπεζας Κύπρου – Ενδιαφέρον από πέντε κυπριακές εταιρείες

Η Τράπεζα Κύπρου θα δώσει δάνειο 80 εκατ. ευρώ στις πέντε κυπριακές εταιρείες οι οποίες εκδήλωσαν ενδιαφέρον για εξαγορά του Nicosia Mall. Ήδη έχει ανοίξει το VDR και οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να

έχουν πρόσβαση σε ευαίσθητες πληροφορίες που αφορούν το εμπορικό κέντρο. Ήδη έχει δοθεί προκαταβολή ύψους ενός εκατομμυρίου ευρώ. Στο πλαίσιο της συμφωνίας και πέραν του δανείου, οι

πέντε εταιρείες που θέλουν να αγοράσουν από κοινού το εμπορικό κέντρο θα καταβάλουν το ποσό των 20 εκατομμυρίων ευρώ. Την κοινοπραξία απαρτίζουν η υπεραγορά Αθηνών, η εταιρεία Α.

Ζορπάς & Υιοί, ο όμιλος Voici La Mode, η PHC Franchised Restaurants Public και το δικαγορικό γραφείο Στέλιος Αμερικάνος & Σία. Δεν αποκλείεται να εκδηλωθεί ενδιαφέρον από άλλους επενδυτές

οι οποίοι ήδη δραστηριοποιούνται στην τοπική αγορά. Η συμφωνία αναμένεται να κλείσει περί τα μέσα Σεπτεμβρίου, ενώ θα πρέπει να λάβει και την έγκριση της Επιτροπής Ανταγωνισμού. **Σελ. 5**

Ζημιές από τη μείωση Κινέζων τουριστών στις ΗΠΑ



Το μήνυμα που έλαβαν οι Κινέζοι τουρίστες από τον εμπορικό πόλεμο είναι ότι πλέον δεν είναι καλοδεχούμενοι στις ΗΠΑ. Ξενοδοχεία, αεροπορικές εταιρείες, εστιατόρια, εταιρείες λιανικής και τουριστικές ατζέντες μαραζώνουν λόγω της κατακόρυφης μείωσης των αφίξεων από Κίνα, αφού οι Κινέζοι τουρίστες έχουν την τάση να ξοδεύουν περίπου το διπλάσιο ποσό στις διακοπές τους στις ΗΠΑ σε σχέση με τους υπόλοιπους τουρίστες. Οι Κινέζοι τουρίστες που επισκέπτονται τις ΗΠΑ αφιερώνουν κατά μέσον όρο μεταξύ 6.700 δολ. και 7.000 δολ. κατά τη διάρκεια ολόκληρης της διαμονής τους. **Σελ. 9**

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του KALLUM PICKERING*

Η κλεψύδρα αδειάζει, το σκληρό Brexit πλησιάζει

Ο πρωθυπουργός της Βρετανίας, Μπόρις Τζόνσον, παίζει το «παιχνίδι των δειλών» με την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα μετριοπαθή μέλη του Συντηρητικού Κόμματος, περιμένοντας ποιος θα φοβηθεί πρώτος σε μια μετωπική σύγκρουση. Στόχος του είναι η επαναδιαπραγμάτευση της συμφωνίας για ένα ομαλό Brexit που καταψήφισε τρεις φορές το βρετανικό Κοινοβούλιο, απειλώντας να αποχωρήσει η χώρα ατάκτως από την Ε.Ε. στα τέλη Οκτωβρίου. Στοιχηματίζει πως η Ε.Ε. θα επιδιώξει να συμβιβαστεί τελευταία στιγμή. Ενδεχομένως, όμως, η στάση της Ε.Ε. να παραμείνει αμετάβλητη με την ελπίδα ότι οι μετριοπαθείς στο βρετανικό Κοινοβούλιο θα μπλοκάρουν ένα

σκληρό Brexit. Ο κίνδυνος ατυχήματος είναι σοβαρός. Πολλά θα πρέπει να κυλήσουν προς όφελος των μετριοπαθών για να αποφευχθεί ένα σκληρό Brexit. Τιποτα όμως δεν είναι απαραίτητο να αλλάξει για να οδηγηθεί η χώρα σε άτακτη αποχώρηση από την Ε.Ε. Θεωρούμε πως υπάρχουν 70% πιθανότητες να επικρατήσει χάος στις 31 Οκτωβρίου – δηλαδή ή να συμβεί ένα σκληρό Brexit (30%) ή να δοθεί νέα παράταση (40%). Πιθανολογείται μόνον με 30% πως το Brexit θα συμβεί υπό ομαλές συνθήκες. Είναι, συνεπώς, τρία τα σενάρια για τη βρετανική οικονομία.

Ένα ομαλό Brexit θα ανοίξει τον δρόμο στην τόνωση της οικονομίας, με αφετηρία την αύ-

ξηση των καταναλωτικών δαπανών και την ανάκαμψη των επενδύσεων. Σε ένα τέτοιο σενάριο, το πραγματικό ΑΕΠ θα ενισχυθεί από το 1,1% το 2019 στο 1,6% το 2020 και 1,7% το 2021. Στην περίπτωση ενός σκληρού Brexit θα προκληθεί κρίση βραχυπρόθεσμη. Η αναταραχή στο εμπόριο με την Ε.Ε. θα προκαλέσει προβλήματα στην προσφορά και στις επενδύσεις. Θα ενισχυθούν οι πληθωριστικές πιέσεις από την πτώση της στερλίνας, πλήττοντας την καταναλωτική δύναμη των νοικοκυριών.

Προβλέπουμε πως θα επιβραδυνθεί ο πραγματικός ρυθμός ανάπτυξης από το 1,1% το 2019 στο 0,2% το 2020 προτού ανακάμψει στο 1,5% το 2021. Υπάρχει

πιθανότητα να παγιδευτεί η βρετανική οικονομία σε ύφεση. Ναι. Ωστόσο, ο κίνδυνος αυτός αντισταθμίζεται εν μέρει από τις προετοιμασίες της βρετανικής κυβέρνησης και των εταιρειών που εξαγουν στην Ε.Ε. Με το σενάριο μιας νέας παράταξης στο Brexit προβλέπεται πως η οικονομία θα κινηθεί κάτω από τη μακροπρόθεσμη τάση της. Η ισχυρή κατάvalωση θα υπερκαλύψει την όποια υποχώρηση των επενδύσεων και των ενδεχόμενων προβλημάτων στο εμπόριο. Σε μια τέτοια περίπτωση, ο πραγματικός ρυθμός ανάπτυξης θα κινηθεί στο 1,1% το 2019 και το 2020. Μέχρι το 2021 αναμένουμε να έχει διευθετηθεί το ζήτημα και έτσι θα ακολουθήσει ένα από τα

δύο πρώτα σενάρια. Σε κάθε περίπτωση, το Brexit έχει ήδη επιφέρει επιπτώσεις στη βρετανική οικονομία. Από το δημοψήφισμα που έλαβε χώρα τον Ιούνιο του 2016, ο πραγματικός ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ επιβραδύνθηκε από το 2,6% ανά έτος στο 1,5% την τριετία από το β' τρίμηνο του 2016.

Οι μετοχές των εταιρειών που επικεντρώνονται στην εγχώρια οικονομία κινήθηκαν σε χαμηλότερα επίπεδα και η σταθμισμένη ισοτιμία της στερλίνας είναι 20% χαμηλότερα από το υψηλότερο επίπεδο που ισχύει προ δημοψηφίσματος.

* Ο Kallum Pickering είναι οικονομολόγος της Berenberg Bank.

ΑΠΟΨΗ Της ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΣΩΚΟΥ

Η εύθραυστη οικονομία και περί εμπιστοσύνης

«Οι αγορές θα χορεύουν όσο διαρκεί το πάρτι, αλλά το σίγουρο είναι ότι κάποια στιγμή η “φούσκα” θα σκάσει». Τάδε έφη χθες στο πρακτορείο Bloomberg ο Μαρκ Μόμπιους, ένας από τους θρυλικούς διαχειριστές κεφαλαίων. Είναι σαν να διαβάζει κάποιος δελφικό χρησμό, αλλά υπάρχει ένα κρυμμένο μήνυμα πίσω από την ασάφεια: η οικονομία θα πηγαίνει καλά όσο υπάρχει εμπιστοσύνη ότι πηγαίνει καλά. Η εμπιστοσύνη, όμως, είναι κάτι σχετικό.

Εμπιστοσύνη, και μάλιστα απεριόριστη, εκπέμπει ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ, όταν λέει για παράδειγμα ότι οι Αμερικανοί καταναλωτές έχουν περισσότερα χρήματα από ποτέ. Στο περιβάλλον του προέδρου φαίνεται να κυριαρχεί η πεποίθηση ότι όσο οι καταναλωτικές δαπάνες είναι ισχυρές, οι ΗΠΑ θα αποφύγουν την ύφεση. Η σύμβουλος του Κέλιαν Κόνγουεϊ τόνισε ότι τα θεμελιώδη μεγέθη της αμερικανικής οικονομίας είναι πολύ ισχυρά.

Η κατανάλωση όμως επηρεάζεται εμμέσως από τις επενδυτικές δαπάνες, οι οποίες είναι πιο επιρρεπείς στις εμπορικές εντάσεις και στην υποχώρηση της παγκόσμιας βιομηχανικής παραγωγής. Σε άρθρο του στο Bloomberg ο αναλυτής Κόννορ Σεν προειδοποιεί ότι μια πτώση των επενδυτικών δαπανών είναι η κύρια απειλή, και αυτόν τον δείκτη πρέπει να παρακολουθούμε. Βέβαια, την περασμένη εβδομάδα υπήρξε ήδη ένας συναγερμός στις αγορές, που κατ’εξοχήν αντανακλούν την εμπιστοσύνη στην οικονομία: την ώρα που οι αδυναμίες της παγκόσμιας οικονομίας, η εξάρτηση στη χαλαρή νομισματική πολιτική και οι εμπορικές εντάσεις δεν δείχνουν σημάδια υποχώρησης, η ανησυχία για την πορεία της οικονομίας κορυφώθηκε όταν γύρισε τα πάνω κάτω στην αμερικανική αγορά ομολόγων: η καμπύλη των αποδόσεων αντιστράφηκε, με τους βραχυπρόθεσμες τίτλους να έχουν υψηλότερες αποδόσεις από τους μακροπρόθεσμους, μια ένδειξη ότι επίκειται ύφεση. Μπορεί οι αποδόσεις των μακροπρόθεσμων ομολόγων να ανέκαμψαν μετά την υποχώρησή τους σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα, αλλά η διόρθωση ήταν μικρή και δεν φαίνεται να έχει διάρκεια.

Είναι ίσως ειρωνικό, αλλά η καλύτερη ελπίδα ότι θα αποτραπεί μια κατάρρευση των αγορών, καθώς και η ύφεση της οικονομίας, είναι ο άνθρωπος που για πολλούς αναλυτές συνοψίζει τον κίνδυνο: ο πρόεδρος των ΗΠΑ, που με τις

πιέσεις που ασκεί στη Fed για νέα μείωση των επιτοκίων και την απόφαση για νέους δασμούς στα κινεζικά προϊόντα είναι εκείνος που έχει προκαλέσει την αβεβαιότητα. Ήδη φάνηκε να υποχωρεί, καθυστερώντας την επιβολή των δασμών σε μια σειρά από κινεζικές εισαγωγές για τις 15 Δεκεμβρίου, ώστε να προλάβουν οι αμερικανικές εταιρείες να προμηθευτούν το στοκ τους για τα Χριστούγεννα σε χαμηλές τιμές. «Το κάναμε για την περίοδο των Χριστουγέννων, για την περίπτωση που κάποιοι από τους δασμούς θα είχαν επιπτώσεις στους Αμερικανούς καταναλωτές», είπε μεγαλόθυμα.

Στον Λευκό Οίκο ήδη εξετάζουν διάφορα μέτρα για να αποφύγουν την επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης. Σύμφωνα με πληροφορίες, ο πρόεδρος Τραμπ σκέπτεται μείωση των εργοδοτικών εισφορών για να τονώσει τις επενδύσεις, την ώρα που ακόμη μία αμερικανική εταιρεία ανακοίνωνε απολύσεις.

Το μέτρο δύσκολα θα περάσει από το Κογκρέσο ενόψει της εκλογικής αναμέτρησης του επόμενου έτους. Αν τα καταφέρει όμως, η αμερικανική ιστορία δείχνει ότι έχει μια πιθανότητα να αποτρέψει την ύφεση: όπως γράφει το Ozy, η συνταγή του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος, με τις μειώσεις φόρων για τις εταιρείες, τις προστάθειες περιορισμού των δαπανών και τη χαλάρωση των ρυθμίσεων, είχε θετικά αποτελέσματα στο παρελθόν – αρκεί βέβαια να μη συνοδεύεται από τους δασμούς, όπως έκανε ο Χέρμπερτ Χούμπερτ το 1929 επιτείνοντας την ύφεση.

Στην Ευρώπη, η Γερμανία υιοθετεί επιτέλους μια άλλη προσέγγιση: με την ύφεση να χτυπάει ήδη τη μεγαλύτερη οικονομία της Ευρωζώνης, σύμφωνα με την κεντρική της τράπεζα – οι νέες βιομηχανικές παραγγελίες έχουν υποχωρήσει και η βιομηχανική παραγωγή έχει πληγεί από τον εμπορικό πόλεμο –, η γερμανική κυβέρνηση ετοιμάζει ένα πακέτο δημοσιονομικής στήριξης ύψους 50 δισ. ευρώ. Αυτό θα εστιάσει στην τόνωση της εγχώριας κατανάλωσης, ώστε να αποτραπεί μια μεγάλη άνοδος της ανεργίας. Όσο περισσότερο όμως οι πολιτικοί στοχεύουν στην τόνωση της εμπιστοσύνης, τόσο πιο σημαντικό είναι να εστιάζουν και στις αιτίες που την προκαλούν. Ο θερματισμός του εμπορικού πολέμου και η απεξάρτηση από το δωρεάν χρήμα των κεντρικών τραπεζών παραμένουν ζητούμενα.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy



Την Τετάρτη θα μάθουμε τον νέο πρόεδρο του ΔΣ της Ελληνικής Τράπεζας. Ο νυν, Youssef A. Nasr, απέσυρε την υποψηφιότητα του για προσωπικούς λόγους.

Σκούρα τα πράγματα

Συσκέψεις επί συσκέψεων και διαβουλεύσεις με αμείωτους ρυθμούς για να σώσουν στιδήποτε αν σώζεται στην ξενοδοχειακή βιομηχανία. Το μείζον θέμα είναι να αποφευχθούν κινητοποιήσεις και απεργίες που δεν θα είναι τίποτε άλλο παρά κτύπημα κάτω από την μέση για τον τουρισμό. Κρίσιμη θεωρείται η Δευτέρα οπότε προγραμματίζονται κοινές διαπραγματεύσεις Υπουργού Εργασίας, εργοδοτών και συντεχνιών για την ανανέωση της συλλογικής σύμβασης. Αγκάθι η νομοθετική ρύθμιση μισθών των ξενοδοχειακών υπαλλήλων. Θεωρείται δύσκολο πάντως είτε η μια είτε η άλλη πλευρά να βάλει νερό στο κρασί της. Όλες οι ελπίδες για να βρεθεί η χρυσή τομή στην Υπουργό και την καλή θέληση των δύο πλευρών.

● ● ● ●

Οι μνηστήρες για την Ελληνική

Νέο Διοικητικό Συμβούλιο θα αποκτήσει από τις 28 Αυγούστου η Ελληνική Τράπεζα. Τις έντεκα θέσεις θα διεκδικήσουν 18 υποψήφιοι ενώ αναζητείται και ο νέος πρόεδρος του ομίλου αφού ο πρόεδρος Youssef A. Nasr απέσυρε την υποψηφιότητα του. Πάντως από την νέα σύνθεση του ΔΣ της Τράπεζας θα διαφανεί και η ισορροπία δυνάμεων μεταξύ των μεγαλομετόχων της τράπεζας.

● ● ● ●

Ο νέος Υφυπουργός

Πολύ καλά τα νέα για τον επιχειρηματικό κόσμο και δη και για τις start ups. Προχωρά το επεν-

δυτικό ταμείο για καινοτόμες επιχειρήσεις με προικοδότηση είκοσι εκατομμυρίων, ενώ προχωρά και το υφυπουργείο καινοτομίας και έρευνας. Από τα λόγια στην πράξη, υπάρχει φυσικά μεγάλη απόσταση. Ποια θα είναι η αντίδραση των κομμάτων είναι ένα θέμα που θα κρίνει κατά πόσο θα γίνει το Υφυπουργείο πραγματικότητα. Μην ξεχνάμε το Υφυπουργείο Ανάπτυξης. Αν όμως περάσει τελικά από την Βουλή, ποιον θα επιλέξει ο Πρόεδρος για Υφυπουργό; Σίγουρα πολλοί προαλείφονται για τη

θέση και το παρασκήνιο μέχρι την απόφαση θα έχει εξαιρετικό ενδιαφέρον.

● ● ● ●

Εθελοντές για την Λευκωσία

Οι προσπάθειες να γίνει η Λευκωσία «η πιο φιλική πόλη της Ευρώπης», όπως εισηγείται το νέο branding της πόλης θα αρχίσουν αρχές Σεπτεμβρίου. Κονδύλια για να γίνουν όσα πρέπει να γίνουν δεν υπάρχουν. Αναζητούνται λοιπόν εταιρείες η οποία εθελοντικά στο πλαίσιο κοινωνοπραξίας, και υπό τον συντονισμό της Εταιρείας Τουριστικής Ανάπτυξης και Προβολής Λευκωσίας, θα αναλάβει η κάθε μια από το δικό της μετερίκι να δώσει σάρκα και οστά στη νέα ταυτότητα της πρωτεύουσας. Το rebranding ανέλαβε αφιλοκερδώς το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας ενώ ήδη άρχισαν να μαζεύονται εταιρείες επικοινωνίας και ταξιδιωτικά γραφεία.

● ● ● ●

Καλά Χριστούγεννα

Πάντως χωρίς την πλατεία Ελευθερίας, δεν μπορούν να γίνουν και θαύματα στην εικόνα της Λευκωσίας. Από τον περασμένο Δεκέμβριο παραδόθηκε η πρώτη φάση της πλατείας, και οκτώ μήνες δεν έχει καταγραφεί άλλη πρόοδος στο έργο. Συχνά δε γίνεται λόγος για διάφορα χρονοδιαγράμματα που φυσικά δεν τηρούνται. Για παράδειγμα ότι ο Μάιος θα ήταν ο μήνας κατά τον οποίο θα ήταν έτοιμο και το κάτω μέρος της πλατείας, ενώ πλέον αυτό έχει μεταταθεί για τέλος του 2019, με στόχο οι Λευκωσιώτες να κάνουν εκεί τα Χριστούγεννα τους. Να το πιστέψουμε;

Οχηματαγωγό φιλικό προς το περιβάλλον

Ενα αμιγώς «πράσινο» οχηματαγωγό σκάφος ορίζει τις θάλασσες της Δανίας. Το πλήρως ηλεκτρικό φέρι μπόουτ, το μεγαλύτερο του κόσμου, ολοκλήρωσε την περασμένη εβδομάδα το ταξίδι του μεταξύ δύο νησιών της Δανίας, ακριβώς τη στιγμή που ο ναυτιλιακός τομέας ετοιμάζεται για τους νέους αυστηρούς κανόνες εκπομπής αερίων ρύπων, οι οποίοι θα αρχίσουν να εφαρμόζονται από το 2020.

Την περασμένη εβδομάδα, το οχηματαγωγό «Ellen» έπλευσε μεταξύ των λιμένων Φίνσβαλ και Σόμπι της νότιας Δανίας, λαμβάνοντας ενέργεια από μία μπαταρία 4,3 μεγαβατώραν. Το σκάφος μπορεί να μεταφέρει 200 επιβάτες και 30 οχήματα. Η ελβετική κατασκευάστρια εταιρεία της μπαταρίας, Leclanche, επισημαίνει ότι το νέο σκάφος θα ρυπαίνει λιγότερο κάθε χρόνο, μειώνοντας την εκπομπή 2.000 τόνων διοξειδίου του άνθρακα και 1,4 τόνων διοξειδίου του θείου, χάρη στο καθαρό σύστημα προώθησης που διαθέτει. Από τον Σεπτέμβριο, το δρομολόγιο θα πραγματοποιείται πέντε έως επτά φορές την ημέρα.

Το οχηματαγωγό «Ellen» διαθέτει δύο κινητήρες που κατασκεύασε η δανική εταιρεία Danfoss Edition και έχει βεληνεκές 40.000 ανάμεσα

στις δύο φορτίσεις της μπαταρίας. Η κατασκευή του σκάφους χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Προκειμένου να πραγματοποιεί και το ταξίδι επιστροφής στα προγραμματισμένα χρονικά περιθώρια, το σκάφος θα επαναφορτίζεται ανά 20 λεπτά, όταν βρίσκεται ελλειμνισμένο, αλλά και καθ’ όλη τη διάρκεια της νύχτας.

Το σκάφος έχει μήκος 60 μ. και πλάτος 13 μ. και σίγουρα δεν είναι μικρό. Προκειμένου να καταστεί αξιόπλοο, οι Δανοί σχεδιαστές του χρειάστηκε να υπερκεράσουν πολλά δομικά προβλήματα. Αυτό προϋπέθεσε την κατασκευή καταστροφώματος για τους επιβάτες και για τα αυτοκίνητα στο ίδιο επίπεδο, καθώς και την κατασκευή γέφυρας από αλουμίνιο –αντί χάλυβα– σε μια προσπάθεια περιορισμού του βάρους του και αύξησης του βεληνεκούς του. Επίσης, όλα τα έπιπλα που διαθέτει είναι κατασκευασμένα από ανακυκλωμένο χαρτί.

Τέλος, οι Αρχές της Δανίας ευελπιστούν ότι, εκτός από τη σημαντική συμβολή του σκάφους στη μείωση των αερίων που ευθύνονται για την κλιματική αλλαγή, το ίδιο θα προσελκύσει πολλούς επισκέπτες που θα θελήσουν να απολαύσουν ένα ταξίδι με αυτό.

Της RACHEL NUWER, THE NEW YORK TIMES

Η λαθροθηρία αποσταθεροποιεί τα κράτη, διαταράσσει το οικοσυστήματα και απειλεί τη βιοποικιλότητα. Πρόσφατη μελέτη, που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό Nature Geoscience, υποδεικνύει και μια άλλη συνέπεια της: ορισμένες μορφές λαθροθηρίας επιταχύνουν και την κλιματική αλλαγή.

Οι ελέφαντες των δασών, οι μικρότεροι, απειλούμενοι με αφανισμό, συγγενείς του αφρικανικού ελέφαντα της σαβάνας, βοηθούν στην ανάπτυξη των μεγάλων δένδρων που αποθηκεύουν μεγάλες ποσότητες άνθρακα. Στην περίπτωση αφανισμού τους το τροπικό δάσος της Κεντρικής Αφρικής θα απολέσει περίπου τρία δισ. τόνους άνθρακα, όσο δηλαδή οι συνολικές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα της Γαλλίας, επί 27 χρόνια.

Τα τελευταία χρόνια, οι ερευνητές απέκτησαν καλύτερη γνώση για τη σχέση που συνδέει τα ζώα με το κλίμα. Τα ζώα που βοσκούν ελεύθερα, για παράδειγμα, μπορούν να μειώσουν την ένταση αλλά και την ταχύτητα των πυρκαγιών, οι οποίες απελευθερώνουν μεγάλες ποσότητες των αερίων που ευθύνονται για το φαινόμενο του θερμοκηπίου. Από την άλλη, οι εκπομπές μεθανίου από τα μηρυκαστικά συμβάλλουν στην υπερθέρμανση του πλανήτη.

Επίσης, οι επιστήμονες γνωρίζουν ότι τα μεγάλα φυτοφάγα ζώα, όπως οι ελέφαντες, διαδραματίζουν σημαντικό βραχυπρόθεσμο ρόλο στα οικοσυστήματα, εννοώντας τη βιοποικιλότητα, ανακυκλώνοντας τα θρεπτικά



Οι ελέφαντες των δασών συμβάλλουν σημαντικά στον περιορισμό των αερίων που ευθύνονται για το φαινόμενο του θερμοκηπίου.

υλικά και διασπείροντας τους σπόρους.

Ο Φάμπιο Μπερζάγκι, περιβαλλοντολόγος στο Εργαστήριο Κλιματικών και Περιβαλλοντικών Ερευνών της Γαλλίας και συντάκτης της έρευνας, υπέθετε ότι οι ελέφαντες διαδραματίζουν σημαντικό μακροπρόθεσμο ρόλο στον

σχηματισμό του αφρικανικού τροπικού δάσους, που έπεται σε μέγεθος αυτού του Αμαζονίου. Το τροπικό δάσος του Αμαζονίου έχασε τα μεγάλα φυτοφάγα ζώα που πριν από 12.000 χρόνια. Η απώλεια τους συνέβαλε στο να αποκτήσει μεγαλύτερη πυκνότητα σε μικρά δένδρα, ενώ συνολικά έχει ισχυρότερη βλάστηση από το αφρικανικό τροπικό δάσος.

Ο δρ Μπερζάγκι και οι συνεργάτες τους επέλεξαν δύο τοποθεσίες. Η μία βρίσκεται στην Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, από όπου οι ελέφαντες έχουν αφανιστεί πριν από 30 χρόνια. Η δεύτερη στη Δημοκρατία του Κονγκό, όπου μέχρι πρόσφατα ζούσε πληθώρα ελεφάντων. Οι ερευνητές μέτρησαν τους κορμούς των δένδρων και κατέγραψαν τα είδη τους, γεγονός που τους αποκάλυψε τις βραχυπρόθεσμες συνέπειες της απουσίας των μεγάλων θηλαστικών. Στη συνέχεια τροφοδότησαν όλα τα στοιχεία σε ηλεκτρονικό υπολογιστή προκειμένου να ανακαλύψουν τις μακροπρόθεσμες συνέπειες της παρουσίας των ελεφάντων.

Διαπίστωσαν, λοιπόν, ότι η εξαφάνιση των ελεφάντων από τα τροπικά αφρικανικά δάση θα οδηγήσει σε απώλεια του 7% της βλάστησης, ποσοστό που αντιστοιχεί με αποθηκευτική ικανότητα τριών δισ. τόνων άνθρακα. Η αξία της αποθήκευσης άνθρακα που επιτυγχάνεται χάρη στους ελέφαντες ανέρχεται σε 43 δισ. δολάρια. Να σημειωθεί ότι οι ελέφαντες των δασών μειώθηκαν κατά 62% από το 2002 έως το 2011, κυρίως εξαιτίας της λαθροθηρίας.

ΝΕΑ
ΣΕΙΡΑ



Οι αγαπημένοι ήρωες της Disney
έρχονται με την υπογραφή ενός θρύλου
του παγκόσμιου κόμικ.



Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

Την Κυριακή 1^η Σεπτεμβρίου μαζί με την Καθημερινή

Ολοκληρώνεται η ενσωμάτωση Ελληνικής - ΣΚΤ

Προσωπικό από όλα τα τμήματα της Τράπεζας έχει επιταχθεί για την επίτευξη του στόχου έως τα μέσα Σεπτεμβρίου

Συνέντευξη στον
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Ένας χρόνος έχει περάσει από την μέρα που η Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα πέρασε και επίσημα στην Ελληνική Τράπεζα και οι διαδικασίες συνεχίζονται με ταχείς ρυθμούς για να καλυφθούν οι στόχοι. Εξάλλου, τα χρονοδιαγράμματα είναι πολλά. Μέχρι τα μέσα Σεπτεμβρίου εκτιμάται ότι θα ολοκληρωθούν οι διαδικασίες ενσωμάτωσης, μέχρι τέλος Νοεμβρίου αναμένεται ότι θα κλείσει και η μεταβατική συμφωνία εξυπηρέτησης μέσω της οποίας προσφέρονται υπηρεσίες από την ΚΕΔΙΠΕΣ στην Ελληνική Τράπεζα, ενώ συνεχίζεται μέχρι τέλος Δεκεμβρίου το κλείσιμο καταστημάτων με στόχο αυτά να φτάσουν τα 115.

Ο Ανώτατος Διευθυντής Λειτουργικής Υποστήριξης και Ανώτατος Διευθυντής Ενσωμάτωσης της Ελληνικής Τράπεζας Φοίβος Λεοντίου μιλά στην «Κ» για τις αλλαγές, στις οποίες έχει προχωρήσει στους τελευταίους δώδεκα μήνες η τράπεζα, ενώ αναφέρει ότι παραμένουν οι προκλήσεις και θέματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Σημειώνει ότι το επόμενο διάστημα η τράπεζα θα ενημερώσει τους πελάτες για τις επερχόμενες αλλαγές που ξεκινούν από τις αυτόματες ταμειακές μηχανές και τα ηλεκτρονικά κανάλια.

«Έχει περάσει σχεδόν ένας χρόνος από την 3η Σεπτεμβρίου 2018 όταν πέρασε και επισήμως η Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα στην Ελληνική. Πώς θα περιγράφατε αυτούς τους δώδεκα μήνες για την Τράπεζα;

«Η περίοδος από τον περασμένο

Από τον Σεπτέμβριο του 2018 μέχρι τέλος του 2019 αναμένεται ότι θα κλείσουν συνολικά 112 καταστήματα. Ο στόχος είναι να φθάσουν τα 115.

Σεπτέμβρη και εντεύθεν είναι μια έντονη περίοδος εργασιών που σχετίζονται με την Ενσωμάτωση (Integration). Είναι ένα «ταξίδι» που αγγίζει, από τη μία πλευρά, την προσπάθεια μεταφοράς δεδομένων και συστημάτων σε ενιαία συστήματα και, από την άλλη, αλλαγές που αφορούν την εξυπηρέτηση των πελατών μας, τον τρόπο λειτουργίας μας και κατ' επέκταση την αλλαγή στην κουλτούρα μας. Πρόκειται ίσως για την πιο συναρπαστική περίοδο στην ιστορία της Τράπεζας, την πιο συναρπαστική περίοδο στην καριέρα του προσωπικού, μια περίοδο που χρειάζεται να τρέχουμε σε γοργούς ρυθμούς. Το προσωπικό δείχνει απaráμιλλη αποφασιστικότητα να φέρει σε επιτυχία κατάληξη το έργο της Ενσωμάτωσης στα μέσα του ερχόμενου μήνα.

Το έργο έχει ευαισθητοποιήσει όλη την Τράπεζα μιας και άνθρωποι πόροι έχουν αφιερωθεί από όλα τα τμήματά μας, οι οποίοι εργάζονται ως μία ομάδα μαζί επίσης με συνεργάτες και συμβούλους μας. Το έργο πέρασε, και περνά ακόμη εάν θέλετε, από διάφορα



Από τα μέσα Σεπτεμβρίου, όταν με το καλό ολοκληρωθεί το έργο της ενσωμάτωσης, τότε οι πελάτες μας θα μπορούν να εξυπηρετηθούν από όλα τα καταστήματα ανεξαρτήτως εάν ήταν κατάστημα της Ελληνικής ή της πρώην ΣΚΤ, κάτι το οποίο θα βοηθήσει στην εξυπηρέτηση, αναφέρει ο Φοίβος Λεοντίου, Ανώτατος Διευθυντής Λειτουργικής Υποστήριξης και Ανώτατος Διευθυντής Ενσωμάτωσης της Ελληνικής Τράπεζας.

στάδια. Αρχικά έγινε ο προγραμματισμός, μετά οι αναπτύξεις-αλλαγές σε συστήματα, οι έλεγχοι των συστημάτων, ο συσχετισμός δεδομένων και προϊόντων των δύο Τραπεζών, οι έλεγχοι αποδοχής από πλευράς χρηστών, οι συμψηφισμοί δεδομένων, οι πρόβες, κλπ. Τώρα είμαστε σε τελικό στάδιο όπου τρέχουμε μια σειρά από πρό-

βες και προβαίνουμε στις όποιες διορθωτικές ενέργειες προκύπτουν για βελτιστοποίηση του τελικού αποτελέσματος.

Έντονη και σε συνεχή βάση ήταν και είναι η εκπαίδευση του προσωπικού σε ό,τι αφορά τη χρήση των συστημάτων, τις διαδικασίες μας, αλλά και σε άλλους τομείς ανάπτυξης των δεξιοτήτων και

ομαδικότητας του. Μέσω αυτού του έργου μαθαίνουμε πολλά. Μάθαμε για παράδειγμα πόσο σημαντική είναι η διακυβέρνηση σε τέτοια μεγάλα έργα. Οι επιτροπές που ασχολούνται με το έργο σε επίπεδο Διοικητικού Συμβουλίου, σε εκτελεστικό επίπεδο, σε επίπεδο πληροφορικής, καθώς και άλλες τεχνοκρατικές επιτροπές, συνε-

δριάζουν σε τακτά-εβδομαδιαία χρονικά διαστήματα, συζητούν, προβληματίζονται, παίρνουν αποφάσεις, καταγράφουν πρακτικά και εφαρμόζουν. Έχουμε δεσμεύσει ανθρώπινους πόρους εντός της Τράπεζας αυτό το διάστημα για αυτό το έργο, όσο ποτέ προηγουμένως. Θέλουμε να ολοκληρώσουμε το έργο της Ενσωμάτωσης μέσα στο χρονικό πλαίσιο που τέθηκε, μέσα στον προϋπολογισμό που εγκρίθηκε και με την ποιότητα που αρμόζει. Το τελευταίο διάστημα υπάρχει απόλυτη επικέντρωση στο έργο της Ενσωμάτωσης.

- Τι τομές έγιναν και τι τομές αναμένεται να γίνουν;

«Όπως αντιλαμβάνεστε, η περίοδος που περνούμε από πέρσι τον Σεπτέμβριο είναι περίοδος συνεχών αλλαγών αλλά και προκλήσεων. Οι δύο Τράπεζες έπρεπε να γίνουν μία, ενώ ακόμη συστημικά δεν ήμασταν έτοιμοι. Ενσωματώθηκε, τοποθετήθηκε και εκπαιδεύτηκε το προσωπικό που ήρθε από την ΣΚΤ, η Υπηρεσία Ανθρώπινου Δυναμικού στόχευσε στην εφαρμογή ίδιας κουλτούρας μεταξύ του προσωπικού, ώστε να μην υπάρχει διαχωρισμός του προσωπικού, και να υπάρχουν ίδιες ευκαιρίες.

Μελετήθηκε το δίκτυο καταστημάτων επιχειρηματικά και γεωγραφικά, κλείσαμε πολλά καταστήματα (ξεκινήσαμε από 227 το Σεπτέμβριο πέρσι και στο τέλος του έτους αναμένεται να έχουμε 115), πάνω από 25 καταστήματά μας μετατράπηκαν σε Branchin Branch εξυπηρετώντας πελάτες και των δύο Τραπεζών, αντικαταστήσαμε όλα τα ΑΤΜ της πρώην ΣΚΤ με καινούργια τελευταίας τε-

Από τα μέσα Σεπτεμβρίου οι πελάτες μας θα μπορούν να εξυπηρετηθούν από όλα τα καταστήματα ανεξαρτήτως εάν ήταν της Ελληνικής ή της πρώην ΣΚΤ.

χνολογίας, εναρμονίσαμε τα δανειακά και καταθετικά μας προϊόντα, ανακαινίσαμε κτήρια και καταστήματα, βελτιώσαμε τις συνθήκες εργασίας, ασφάλειας και υγείας του προσωπικού και των πελατών μας, επενδύσαμε στην Πληροφορική σε υποδομή και σε νέα συστήματα για να αντιμετωπίσουμε το μεγαλύτερο όγκο συ-

ναλλαγών, αναβαθμίσαμε την εταιρική μας κοινωνική ευθύνη, κλπ. Ατέλειωτη σειρά αλλαγών. Η προσπάθεια δεν σταματά εδώ, διότι με την ολοκλήρωση της Ενσωμάτωσης των συστημάτων και δεδομένων στα μέσα Σεπτεμβρίου, τότε μόνο πραγματικά θα μας κάνει μία Τράπεζα για να εξυπηρετούμε όλους τους πελάτες μας ομοιόμορφα με ίδια συστήματα και διαδικασίες από όλα τα σημεία εξυπηρέτησης (καταστήματα, κέντρα επιχειρήσεων, ηλεκτρονικά κανάλια, ΑΤΜ, κλπ.). Το ίδιο διάστημα η επιχειρηματική και δανειακή ανάπτυξη της Τράπεζας δεν σταμάτησε σε καμία περίπτωση.

- Ποια τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίσατε κατά την διαδικασία;

«Θα έλεγα πρωτίστως ο χρόνος, το στενό χρονοδιάγραμμα του έργου της Ενσωμάτωσης. Πολλά πράγματα πρέπει να γίνουν σε μικρό χρονικό διάστημα με συγκεκριμένη σειρά. Για να καταφέρουμε αυτό θα έπρεπε να αλλάξουμε τις προτεραιότητες, ακόμη και στρατηγικής φύσεως, της Τράπεζάς μας, ούτως ώστε το προσωπικό να έχει το χρόνο να εργαστεί στο έργο της Ενσωμάτωσης. Σε αυτό μας βοήθησε, όπως και πιο πάνω ανέφερα, η σωστή διακυβέρνηση αλλά και η πλήρης υποστήριξη από πλευράς του Διοικητικού Συμβουλίου και του Ανώτατου Εκτελεστικού Διευθυντή μας. Το προσωπικό αγάπησε αυτό το έργο, δεσμεύτηκε πλήρως και βάζει απεριόριστο χρόνο και προσπάθεια για την επιτυχία του. Αυτό αφορά το προσωπικό από όλους τους Τομείς, τη Λιανική και Επιχειρηματική Τραπεζική, την Πληροφορική, τις Λειτουργικές Εργασίες, την Οικονομική Διεύθυνση, τη Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού, το Μάρκετινγκ/Δημόσιες Σχέσεις, κλπ., όλοι συνδράμουν. Κανείς δεν λείπει από αυτό το έργο. Η προσπάθεια είναι συγκλονιστική και οι άνθρωποι που εργάζονται στο έργο υπέροχοι.

- Ενώ υπήρξε αρκετή γκρίνια με το κλείσιμο των καταστημάτων -κυρίως στα χωριά- πλέον δεν ακούγονται προβλήματα. Οι κινητές μονάδες συνέβαλαν σ' αυτό;

«Χρειάστηκε, και χρειάζεται ακόμη, να πάρουμε δύσκολες αποφάσεις σε ό,τι αφορά κλείσιμο καταστημάτων και οι οποίες μερικές φορές έφεραν και κάποιες αντιδράσεις. Λάβαμε υπόψη το επιχειρηματικό μας σχέδιο, τα οικονομικά δεδομένα, τους όγκους συναλλαγών, τη στενότητα προσωπικού και προσπαθήσαμε να βρούμε ισορροπίες.

Δεν είναι πάντα εύκολο και λυπούμαστε που ταλαιπωρήσαμε μερίδα πελατών μας. Προσπαθήσαμε όντως να καλύψουμε το κενό με τις δύο κινητές μονάδες, προσπαθούμε επίσης να στρέψουμε πελάτες στα ηλεκτρονικά μας κανάλια, κάτι το οποίο θα κάνουμε εντονότερα στη μετά Ενσωμάτωση περίοδο. Από τα μέσα Σεπτεμβρίου, όταν με το καλό ολοκληρωθεί το έργο της Ενσωμάτωσης, τότε οι πελάτες μας θα μπορούν να εξυπηρετηθούν από όλα τα καταστήματα ανεξαρτήτως εάν ήταν κατάστημα της Ελληνικής ή της πρώην ΣΚΤ, κάτι το οποίο θα βοηθήσει στην εξυπηρέτησή τους.

Τελειώνει η συμφωνία με την ΚΕΔΙΠΕΣ

- Υπάρχουν υπάλληλοι που «δανείστηκε» η Ελληνική Τράπεζα από την ΚΕΔΙΠΕΣ μέχρι την ολοκλήρωση του integration των δύο τραπεζών. Θα επιστρέψουν στην ΚΕΔΙΠΕΣ μετά οι υπάλληλοι;

«Δεν υπάρχουν υπάλληλοι της ΚΕΔΙΠΕΣ που εργάζονται στην Ελληνική Τράπεζα. Το τι υπάρχει είναι μια μεταβατική συμφωνία εξυπηρέτησης (Transitional Services Agreement) μέσω της οποίας η ΚΕΔΙΠΕΣ προσφέρει διάφορες υπηρεσίες προς την Ελληνική Τρά-

πεζα και οι οποίες έχουν κυρίως να κάνουν με τη συστημική υποδομή και υποστήριξη. Η μεταβατική αυτή συμφωνία ουσιαστικά θα εκλείψει με την ολοκλήρωση της Ενσωμάτωσης, αφού ούτως ή άλλως είχε ημερομηνία λήξης, το τέλος του Νοέμβρη. Θα πρέπει να τονιστεί ότι όλο αυτό το διάστημα οι δύο οργανισμοί, Ελληνική και ΚΕΔΙΠΕΣ, συνεργάζονται πολύ ομαλά και με καλή πίστη.

- Τελευταία φορά που είχαμε προχωρήσει σε συνέντευξη ήταν το Δεκέμβριο του 2018

και είχατε δηλώσει ότι η ενσωμάτωση θα ολοκληρωθεί τον Σεπτέμβριο. Ο στόχος του Σεπτεμβρίου παραμένει;

«Ναι, αυτός παραμένει ο στόχος. Υπάρχουν ακόμη προκλήσεις και θέματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Οι πρόβες και οι συμψηφισμοί μας δίνουν αποτελέσματα, τα οποία μελετούμε και προβαίνουμε στις όποιες διορθωτικές και βελτιωτικές ενέργειες. Είμαστε αισιόδοξοι και αποφασισμένοι ότι θα πετύχουμε το στόχο αυτό. Το επόμενο διάστημα αναμένεται να

ενημερώσουμε τους πελάτες μας, για το τι αλλάζει για αυτούς και να απαντήσουμε στα ερωτήματά τους. Πρωτίστως θα έχουν εξυπηρέτηση από όλα τα σημεία μας παγκύπρια και ίδιες υπηρεσίες από τα ηλεκτρονικά μας κανάλια, τις κάρτες και τις αυτόματές μας ταμειακές μηχανές. Στόχος είναι η εξυπηρέτηση να είναι απρόσκοπτη και αναβαθμισμένη. Γνωρίζουμε επίσης ότι θα υπάρξουν και δυσκολίες και πολλά πράγματα που θα πρέπει να χειριστούμε μετά την Ενσωμάτωση.

Should digital transformation be on your agenda, or running it?

ey.com #BetterQuestions

EY
Building a better working world

■ ■ ■
The better the question. The better the answer. The better the world works.

© 2019 EY LLP, a member firm of the EY network of independent member firms affiliated with the EY network of member firms, each of which is a separate legal entity.



Από ενοικιαστές, ιδιοκτήτες στο Nicosia Mall

Δάνειο 80 εκατομμυρίων ευρώ θα δώσει η Τράπεζα για την εξαγορά του εμπορικού κέντρου από την κοινοπραξία

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Υστερα από δέκα μήνες λειτουργίας του mall και ισάριθμους μήνες αναζήτησης αγοραστών από την Τράπεζα Κύπρου, εκδηλώθηκε, σε επίσημο πλέον επίπεδο, το ενδιαφέρον πέντε κυπριακών εταιρειών. Πρόκειται για εταιρείες οι οποίες ήδη δραστηριοποιούνται στο Nicosia Mall και συνολικά οι εγκαταστάσεις που ενοικιάζουν είναι γύρω στο 50% των χώρων του εμπορικού κέντρου. Πρόκειται για την υπεραγορά Αθηνών, την εταιρεία Α. Ζορπάς & Υιοί, τον όμιλο Voici La Mode (Topshop, Topman, Wallis, Evans, Marks&Spencer), την PHC Franchised Restaurants Public (Caffè Nero, Burger King, Pizza Hut, Taco Bell, KFC). Στην κοινο-

Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» δεν αποκλείεται να εκδηλωθεί ενδιαφέρον από άλλους επενδυτές οι οποίοι ήδη δραστηριοποιούνται στην τοπική αγορά.



Η συμφωνία εξαγοράς αναμένεται ότι θα κλείσει εντός Σεπτεμβρίου και στην συνέχεια θα τεθεί ενώπιον της Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού για έγκριση.

πραξία βρίσκεται και το δικηγορικό γραφείο Στέλιος Αμερικάνος& Σία, συνεργάτης της εταιρείας Κ. Athienitis Constructors που συγκεντρώνει το 36% του μετοχικού κεφαλαίου του Nicosia Mall. Οι εταιρείες θα κληθούν να καταβάλουν το ποσό των 98 εκατομμυρίων ευρώ, όση και η αξία του εμπορικού κέντρου, σύμφωνα με τις τελευταίες οικονομικές καταστάσεις. Από το ποσό αυτό τα 80 εκατομμύρια ευρώ θα εξασφαλιστούν μέσω δανεισμού από την Τράπεζα Κύπρου προς την κοινοπραξία. Τα υπόλοιπα 20 εκατομμύρια θα καταβληθούν κανονικά από τις εταιρείες. Αναλόγως του ποσού το οποίο μπορεί η κάθε εταιρεία να καταβάλει για την εξαγορά, θα κριθεί και το ποσοστό στο μετοχικό κεφάλαιο του Nicosia Mall που θα αντιστοιχεί στην καθεμία. Πληροφορίες αναφέρουν ότι οι μεγάλοι παίκτες της κοινοπραξίας θα είναι Ζορπάς και PHC, ενώ από τα μέχρι στιγμής δεδομένα φαίνεται ότι η Voici La Mode θα

είναι στους μικρότερους παίκτες της κοινοπραξίας.

Στη διάθεσή τους τα στοιχεία

Φυσικά οι συζητήσεις των εταιρειών με την Τράπεζα Κύπρου για εξαγορά του mall δεν ξεκίνησαν πρόσφατα, αλλά υποθετούνται χρονικά από τον Ιανουάριο του 2019. Μετά από οκτώ μήνες διαβουλεύσεων, το ενδιαφέρον βγήκε προς τα έξω και πριν περίπου δύο εβδομάδες υποβλήθηκε επίσημα αίτηση. Ήδη έχει ανοίξει το VDR (Virtual Data Room) για τους ενδιαφερόμενους αγοραστές και εκπρόσωποι τους ξεκίνησαν το ξεδιαλύνση ευαίσθητων πληροφοριών και δεδομένων της εταιρείας Nicosia Mall Holding. Από τον βαθμό στον οποίο αυτά τα στοιχεία θα τους ικανοποιήσουν, θα κριθεί το αν η διαδικασία εξαγοράς θα προχωρήσει. Πληροφορίες αναφέρουν στην «Κ» ότι τα μέχρι στιγμής δεδομένα αφήνουν τους εκπρόσωπους της κοινοπραξίας ευχαριστημένους και

φαίνεται ότι η αγορά θα προχωρήσει κανονικά. Υπενθυμίζεται ότι ήδη έχει καταβληθεί ως προκαταβολή το ποσό του ενός εκατομμυρίου ευρώ, αν και σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» το ποσό της προκαταβολής που είχε αρχικά συζητηθεί ήταν διαφορετικό.

Στην Επιτροπή Ανταγωνισμού

Περί τα μέσα Σεπτεμβρίου αναμένεται ότι θα υπάρξουν εξελίξεις και θα κλείσει επίσημα η συμφωνία. Όπως πληροφορείται η «Κ», για να τεθεί σε ισχύ θα πρέπει να λάβει την έγκριση της Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού. Αυτό που εξετάζεται σε ανάλογες περιπτώσεις είναι κατά πόσο τηρούνται οι προϋποθέσεις της συμφωνίας, η ισορροπία δυνάμεων στην αγορά και κατά πόσο οι δυνάμεις που ενώνονται στην αγορά δημιουργούν μερίδιο περισσότερο από αυτό που προνοείται βάσει του περί συγκεντρώσεων νόμου. Η διαδικασία εξέτασης της συμφωνίας από την Επι-

τροπή Ανταγωνισμού θα καθυστερήσει την διαδικασία άλλους δύο με τρεις μήνες και αναμένεται να διαρκέσει περίπου δύο με τρεις μήνες. Έτσι επίσημα η εξαγορά δεν θα ισχύσει πριν το τέλος του 2019. Σημειώνεται ότι μέχρι την ολοκλήρωση της συμφωνίας δεν αναμένεται ότι θα προκύψουν άλλες αλλαγές στο εμπορικό κέντρο, όπως νέες αφίσες εταιρειών και brands. Υπενθυμίζεται ότι σε πρόσφατο ρεπορτάζ της «Κ» είχε αναφερθεί ότι εκκρεμεί ακόμα η τελική άδεια οικοδομής από το Τμήμα Πολεοδομίας. Πηγές από το Nicosia Mall αναφέρουν ότι οι διαδικασίες προχωρούν κανονικά, ενώ εκτιμάται ότι η συγκεκριμένη εκκρεμότητα δεν θα αποτελέσει κώλυμα για την ολοκλήρωση της συμφωνίας με τους επίδοξους αγοραστές.

Η αντίδραση της αγοράς

Η ανακοίνωση της πρόθεσης συμφωνίας έχει προκαλέσει ποι- κίλες αντιδράσεις στην αγορά, λόγω

των μερών που την απαρτίζουν. Παίκτες της αγοράς παρακολουθούν με ενδιαφέρον τις εξελίξεις. Φυσικά υπάρχει και η μερίδα αυτών που βλέπουν με σκεπτικισμό την πρόθεση των ενοικιαστών να αγοράσουν το εμπορικό κέντρο, και περιμένουν να δουν στην πράξη πόσο λειτουργικό είναι σε σχέση με τα υπόλοιπα brands, που δραστηριοποιούνται στο εμπορικό κέντρο. Εξάλλου πρόκειται για ζήτηση το οποίο θα απασχολήσει και την Επιτροπή Ανταγωνισμού.

Και τρίτος παίκτης

Την ώρα που οι διαδικασίες της συμφωνίας με τους πέντε τρέχουν, δεν αποκλείεται να παρουσιαστεί και άλλος ενδιαφερόμενος. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», από την στιγμή που δεν έχουν πέσει ακόμα οι υπογραφές, υπάρχει το ενδεχόμενο να υπάρξουν και άλλοι διατεθειμένοι να επενδύσουν στο συγκεκριμένο project. Οι ίδιες πληροφορίες κάνουν λόγο για παίκτες

οι οποίοι ήδη δραστηριοποιούνται στον χώρο του λιανικού εμπορίου. Η επικρατούσα εκτίμηση είναι ότι το ενδιαφέρον για εξαγορά του εμπορικού κέντρου ενισχύει την εμπορικότητα της Δυτικής Λευκωσίας. Υπενθυμίζεται ότι βάσει πλάνου, μέχρι τέλος Σεπτεμβρίου 2020 αναμένεται ότι θα δραστηριοποιηθεί στην περιοχή και το εκπαιδευτικό χώρο NeoPlaza.

Εκτιμάται ότι οι δύο εμπορικοί πνεύμονες θα ενισχύσουν την κίνηση προς την περιοχή και θα δημιουργήσουν ένα εμπορικό πόλο έλξης στην περιοχή Κοκκινότριμθιάς. Η λειτουργία του Nicosia Mall άρχισε το Νοέμβριο του 2018. Πρόκειται για εμπορικό κέντρο έκτασης 82 χιλιάδων τ.μ., στο οποίο περιλαμβάνονται 1700 χώροι στάθ-

Στο πλαίσιο της συμφωνίας και πέραν του δανείου, οι πέντε εταιρείες που θέλουν να αγοράσουν από κοινού το εμπορικό κέντρο θα καταβάλουν 20 εκατ.

μευσης και στεγάζονται 150 καταστήματα μεταξύ αυτών το Rio Cinema αλλά και η υπεραγορά Αθηνών, η οποία έκανε για πρώτη φορά άνοιγμα εκτός της Παλλουριώτισσας και επεκτάθηκε και στην Κοκκινότριμθιά.

Ένεση 35 εκατ. ευρώ

Η Τράπεζα είχε κάνει από την αρχή γνωστές τις προθέσεις της να προχωρήσει στην πώληση του mall μόλις εξασφαλίσει την εύρυθμη λειτουργία του. Υπενθυμίζεται ότι η κατασκευή του εμπορικού κέντρου ήταν στον πάγο από το 2013 λόγω ανεπαρκούς χρηματοδότησης.

Αυτό ισχυρε μέχρι το 2017 και την απόφαση της Τράπεζας Κύπρου να δώσει ένεση 35 εκατομμυρίων ευρώ για την αποπεράτωση του και να γίνει με αυτόν τον τρόπο μεγαλομέτοχος της εταιρείας NCMH Nicosia Mall Holdings Ltd. Αυτή την στιγμή η Τράπεζα έχει ποσοστό 64%.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΘΟΔΩΡΗ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ**

Το «μεγάλο φίλτρο» και το κοινό μας μέλλον

Βλέποντας τις εικόνες από τις γιγάντιες πυρκαγιές στον Αμαζόνιο, λίγες ημέρες μετά τις τεράστιες πυρκαγιές στον Αρκτικό Κύκλο και λίγες εβδομάδες μετά την πρωτοφανή απώλεια πάγων στη Γροιλανδία, το μυαλό κάποιου δεν μπορεί παρά να πάει σε ένα και μόνον πράγμα: το παράδοξο του Φέρμι. Έχω ξαναγράψει για το παράδοξο του Φέρμι πολλά χρόνια πριν (εδώ: <https://www.kathimerini.gr/815409/opinion/epikairothta/politikh/to-megalofiltro>), αλλά εν τάξει συνίσταται στην εξής απλή ερώτηση, την οποία ο γνωστός φυσικός διατύπωσε το 1950: πού είναι οι άλλοι; Αφού το σύμπαν είναι γεμάτο με πλιακά συστήματα στα εκατό δισεκατομμύρια γαλαξίες του, αφού μόνο ο δικός μας γαλαξίας έχει,

λέει, έως και δέκα δισεκατομμύρια πλανήτες παρόμοιους με τη Γη, τότε πού βρίσκονται όλοι οι υπόλοιποι νοήμονες οργανισμοί; Γιατί δεν μας έχουν βρει εξωγήινοι, και γιατί δεν τους έχουμε βρει εμείς; Μία από τις πιθανές απαντήσεις του ερωτήματος είναι, φυσικά, το ότι νοήμονες οργανισμοί όπως το δικό μας είδος στην πορεία της εξέλιξης τους αντιμετωπίζουν αργά ή γρήγορα ένα «μεγάλο φίλτρο». Ένα όριο που τους εμποδίζει να εξελιχθούν τόσο ώστε να καταφέρουν να ξεπεράσουν τα σύνορα του πλιακού τους συστήματος και να φτάσουν στα αστέρια και να συναντήσουν άλλους. Αν όντως υπάρχει ένα τέτοιο φίλτρο, δύο τινά μπορεί να ισχύουν – ένα καλό κι ένα κακό. Το καλό ενδεχόμενο είναι το φίλτρο να βρι-

σκεται κάπου πίσω μας – να το έχουμε ξεπεράσει σε κάποιο από τα προηγούμενα στάδια της εξέλιξης της ζωής του πλανήτη. Να έχει συμβεί δηλαδή εδώ, στη Γη, κάτι που για τα δεδομένα του σύμπαντος είναι πάρα πολύ σπάνιο και δύσκολο, και γι' αυτό εμείς, οι τυχεροί, που το ξεπεράσαμε, να είμαστε πράγματι μόνοι μας. Το άλλο, το κακό ενδεχόμενο, είναι το φίλτρο να βρίσκεται κάπου μπροστά μας. Σύμφωνα με αυτή την εκδοχή, το σύμπαν μπορεί να είναι γεμάτο από πολιτισμούς σαν τους δικούς μας, περιορισμένους στα όρια του πλανήτη τους (ας πούμε πολιτισμούς τύπου 0, σύμφωνα με την κλίμακα Καρντάσεφ), οι οποίοι όμως για κάποιο λόγο ποτέ δεν καταφέρνουν να γίνουν πολιτισμοί τύπου Α ή Β ή Γ

και να ταξιδέψουν στα αστέρια και να βρεθούν μεταξύ τους. Κάτι τους εμποδίζει, κάτι αξεπέραστο, και κολλάνε, σταματούν, λιμνάζουν. Ή καταστρέφονται.

Κάθε φορά που διαβάζω μια νέα έκθεση του IPCC ή ειδησάρια για ένα ακόμα ρεκόρ πυρκαγιών, μέσης θερμοκρασίας ή λιωμένων παγετώνων, το παράδοξο του Φέρμι σκέφτομαι. Μπορεί όντως να συμβεί κάποιο τεχνολογικό θαύμα και να τη σκαπουλάρουμε κάπως (ίσως πολύ λιγότεροι από ό,τι είμαστε σήμερα) και μπορεί τα παιδιά μας και τα παιδιά των παιδιών μας να βρουν τρόπο να επιβιώσουν σε έναν πολύ πιο δυσάρεστο κόσμο και να μην μας μισήσουν πάρα πολύ τελικά, αλλά, αν όχι, τότε είναι πιθανό αυτό να είναι το δικό μας «μεγάλο φίλ-

τρο»: η ανικανότητά μας να εξελιχθούμε ως είδος και να αναπτύξουμε την οικονομία μας και την τεχνολογία μας με τρόπο που να μην καταστρέφει τελικά αυτό που πάμε να φτιάχνουμε. Υπάρχουν πάρα πολλοί πάρα πολύ έξυπνοι άνθρωποι που είναι πολύ απαισιόδοξοι γι' αυτό το θέμα, και κάποιοι από αυτούς μιλούν για ανοικτά και δημόσια. Ο γνωστός θεωρητικός φυσικός Κάρλο Ροβέλι, ας πούμε, στο μικρό βιβλιαράκι του «Seven Brief Lessons on Physics», το θέτει ως εξής.

«Πιστεύω ότι το είδος μας δεν θα αντέξει για πάρα πολύ ακόμα», γράφει. «Δεν είναι φτιαγμένο με τα υλικά που επέτρεψαν στις χελώνες, ας πούμε, να συνεχίσουν να υπάρχουν λίγο - πολύ απαράλλαχτες εδώ και εκατοντάδες εκατομμύρια χρό-

νια. [...] Εμείς ανήκουμε σε ένα γένος βραχύβιων ειδών. Όλα τα ξαδέρφια μας έχουν ήδη εξαφανιστεί. Επιπλέον, εμείς κάνουμε και ζημιά. Οι βίαιες κλιματικές και περιβαλλοντικές αλλαγές που έχουμε πυροδοτήσει πιθανότατα θα είναι ανεπαίσθητες για τον πλανήτη μας, αλλά δεν πιστεύω ότι εμείς θα τη γλιτώσουμε αλώβητοι – ειδικά αν αναλογιστεί κανείς ότι η κοινή γνώμη και οι πολιτικοί προτιμούν να αγνοούν τους κινδύνους. Είμαστε ίσως το μοναδικό είδος στη Γη που έχει συναίσθηση της θνητότητας του καθενός από εμάς ξεχωριστά. Φοβάμαι ότι σύντομα θα γίνουμε το μοναδικό είδος που θα παρακολουθήσει ηθελημένα το συλλογικό του τέλος ή, έστω, τον χαμό του πολιτισμού του».

Τέσσερις στους δέκα ψωνίζουν online

Κερδίζει έδαφος το ηλεκτρονικό εμπόριο στην Κύπρο, ωστόσο βρίσκεται ακόμα στους τελευταίους της Ευρώπης

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Οι ηλεκτρονικές αγορές κερδίζουν κάθε χρόνο έδαφος, εντός και εκτός Ευρώπης, με εταιρείες όπως η Amazon και το eBay να το αποδεικνύουν με τζίρους δισεκατομμυρίων και με στατιστικά στοιχεία που καταγράφουν την συμπεριφορά των καταναλωτών να στρέφεται στο online shopping. Σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά, ο τζίρος του ηλεκτρονικού εμπορίου στην Ευρώπη εκτιμάται ότι θα σκαρφαλώσει στα 621 δισεκατομμύρια ευρώ το 2019 και θα συνεχίζει να παρουσιάζει αύξηση περίπου στο 13% σε σχέση με τα 547 δισ. ευρώ το 2018. Το αγοραστικό κοινό του ηλεκτρονικού εμ-

Στις ανησυχίες των αγοραστών η ασφάλεια πληρωμής και η διαχείριση των παραπόνων σε περίπτωση που το προϊόν δεν τους ικανοποιήσει. Το 40% απάντησε ότι προτιμά την διαπροσωπική επαφή που προσφέρουν οι αγορές σε κατάσταση με φυσική παρουσία.

πορίου βρίσκεται κυρίως μεταξύ των ηλικιών 25-54. Από αυτή την τάση, δεν αποτελεί εξαίρεση η Κύπρος. Αυτό άλλωστε καταδεικνύουν στατιστικά στοιχεία από δύο διαφορετικές πηγές : τον Δείκτη Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας καθώς και την Ecommerce Europe. Η τελευταία ευρωπαϊκή έρευνα σκιαγραφεί το προφίλ της Κύπρου στις διαδικτυακές αγορές. Σύμφωνα με τα στοιχεία, το 38% πραγματοποιεί online αγορές, ποσοστό αυξημένο σε σχέση με το 2017 όπως και γενικότερα η χρήση του διαδικτύου αυξάνεται κάθε χρόνο. Το 2018 το ποσοστό των χρηστών του διαδικτύου ήταν στο 86%, ενώ πιο κάτω ήταν οι επιδόσεις του 2017. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία του Δείκτη ψηφιακής οικονομίας και κοινωνίας του 2018, ο κύκλος εργασιών του ηλεκτρονικού εμπορίου κατέγραψε αύξηση του 6,3%, κάτι που δείχνει ότι υπάρχουν προ-



Ο τζίρος του ηλεκτρονικού εμπορίου στην Ευρώπη εκτιμάται ότι θα σκαρφαλώσει στα 621 δισεκατομμύρια ευρώ το 2019 και θα συνεχίζει να παρουσιάζει αύξηση περίπου στο 13% σε σχέση με τα 547 δισ. ευρώ το 2018.

οπτικές ανάπτυξης του εγχώριου ηλεκτρονικού εμπορίου. Εξάλλου και τα στοιχεία της JCC δείχνουν ότι όλο και περισσότερα χρήματα δαπανώνται σε πλαστικό χρήμα, καθώς το 2018 το ποσό των αγορών έφτασε τα 3,5 δισ. και σημείωσαν αύξηση 33% σε σχέση με το 2017.

Είδη ένδυσης και ταξίδια

Τι προτιμούν να αγοράσουν οι καταναλωτές στο διαδίκτυο; Απαντήσεις δίνει η τελευταία έρευνα της στατιστικής υπηρεσίας, η οποία πραγματοποιήθηκε κατά την περίοδο Απριλίου-Ιουλίου 2018 και κάλυψε 1902 νοικοκυριά και 3957 άτομα ηλικίας 16-74 χρόνων. Οι online αγορές στην Κύπρο μοιράζονται σε είδη ένδυσης και υπόδησης και τα ταξίδια, οι αγορές εισιτηρίων και ενοικίασης αυτοκινήτου στο 51,3%.

Συγκεκριμένα οι αγορές ειδών ένδυσης και υπόδησης συγκεντρώνουν το 56,3% των αγορών, και τα ταξίδια, οι αγορές εισιτηρίων και ενοικίασης αυτοκινήτου στο 51,3%.

Η τρίτη κατηγορία είναι η διαμονή σε ξενοδοχεία και καταλύματα και συγκεντρώνει το 46,7% των

Οι ανησυχίες από αγορές στην Ευρώπη

Για τις αξιόπιστες διαδικασίες πληρωμής και τον χρόνο παράδοσης των προϊόντων ανησυχούν περισσότερο οι αγοραστές από Ισπανία, Ουγγαρία, Πορτογαλία, Φινλανδία, Μαυροβούνιο και Τουρκία. Σημειώνεται ότι σε ευρωπαϊκή κλίμακα, τελευταία στις διαδικτυακές αγορές είναι η Ουκρανία με 22%, η Ρουμανία με 26%, η Βόρεια Μακεδονία με 31%, η Βουλγαρία με 31% και η Τουρκία με 35%. Ξεκινών-

τας από το τέλος η Κύπρος είναι στην έκτη θέση. Στην πρώτη θέση είναι η Ελβετία με ποσοστό 88% και ακολουθεί το Ηνωμένο Βασίλειο με 87% και η Δανία με 86%. Όσον αφορά την χρήση του διαδικτύου, το υψηλότερο ποσοστό είχε η Ισλανδία με 99% ενώ το χαμηλότερο η Ουκρανία με 64%. Η Κύπρος κατατάσσεται περίπου στο μέσο με ποσοστό 86%.

αγορών. Σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, οι περισσότερες αγορές των καταναλωτών στην Κύπρο είχαν αξία 100-500 ευρώ.

Επιλέγουν Ευρώπη

Οι περισσότερες αγορές ήταν από άλλες χώρες της Ε.Ε. με ποσοστό 82,9%, το 35,8% αφορούσαν πλατφόρμες από χώρες εκτός Ε.Ε. και μόλις τρεις στους δέκα (34,6%) αγοράζει προϊόντα από εγχώριες πλατφόρμες ηλεκτρονικού εμπο-

ρίου. Η έρευνα Ecommerce Europe αναφέρει ότι οι διασυννοριακές αγορές στην Κύπρο έχουν αυξηθεί κατά 2%. Αγαπημένη πλατφόρμα των αγοραστών στην Κύπρο είναι το eBay.

Ανησυχούν για την ποιότητα

Πέραν της άνεσης και της ευκολίας που προσφέρει η αγορά προϊόντων από το διαδίκτυο, υπάρχουν ακόμα ζητήματα που αποθαρρύνουν μερίδα καταναλωτών να ψω-

νίζουν διαδικτυακά. Οι μεγαλύτερες ανησυχίες των online αγοραστών έχουν να κάνουν με τα δικαιώματά τους ως καταναλωτές και κατά πόσο αυτά μπορούν να τηρηθούν και στο πλαίσιο του ηλεκτρονικού εμπορίου. Ποσοστό 13% δεν προχωρούν σε ηλεκτρονικές αγορές λόγω φόβου για ζητήματα ασφάλειας κατά την ηλεκτρονική πληρωμή. Ένα 11% είναι επιφυλακτικό για το εάν θα μπορέσει εύκολα να αλλάξει ελαττωματικά προϊόντα, ενώ υπάρχει και ένα 2% που αποφεύγει τις διαδικτυακές αγορές θεωρώντας ότι είναι μεγάλο το διάστημα από τη στιγμή που θα γίνει η παραγγελία μέχρι την παράδοση του προϊόντος. Από το κοινό του διαδικτύου, δεν ψωνίζουν όλοι ηλεκτρονικά.

Τέσσερις στους δέκα καταναλωτές είναι πιθανό να είναι επιφυλακτικοί και να απέχουν από τις διαδικτυακές αγορές. Το 40% των αγοραστών από Κύπρο είναι πιθανό να απέχουν από τις online αγορές καθώς προτιμούν την διαπροσωπική επαφή που προσφέρει η αγορά προϊόντων από κατάστημα με φυσική παρουσία, αλλά και λόγω της

Στην περίπτωση της Κύπρου, το 83% επιλέγουν να ψωνίζουν από πλατφόρμες αγορών από άλλες ευρωπαϊκές χώρες και το 36% από χώρες εκτός ΕΕ.

συνήθειας να ψωνίζουν με τον παραδοσιακό τρόπο.

Με προπληρωμένες

Ακριβώς λόγω του ότι υπάρχει ανησυχία για την ασφάλεια στις πληρωμές, οι περισσότεροι καταναλωτές που προχωρούν στις online αγορές, προτιμούν να πληρώσουν με προπληρωμένες κάρτες. Συγκεκριμένα έξι στους δέκα. Ποσοστό 18% επιλέγουν τις πληρωμές από συγκεκριμένες εφαρμογές στα κινητά, κάπως λιγότεροι (17%) επιλέγουν να πληρώσουν με πιστωτικές κάρτες, οι ηλεκτρονικές αγορές μέσω e-wallets είναι μόλις στο 2%, και στο 0% μέσω τραπεζικών μεταφορών.

Αγοράζουν ηλεκτρονικά οι μισοί χρήστες του Internet στην Ελλάδα

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Σχεδόν οι μισοί από τους χρήστες Internet στην Ελλάδα προχώρησαν και σε αγορές μέσω του Διαδικτύου, ποσοστό που αυξάνεται χρόνο με τον χρόνο και δείχνει τη δυναμική, αλλά και τα περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης που παρουσιάζει ο κλάδος του ηλεκτρονικού εμπορίου στη χώρα. Σύμφωνα με την πανευρωπαϊκή έκθεση για το ηλεκτρονικό εμπόριο που πραγματοποιήσε η Ευρωπαϊκή Ένωση Ηλεκτρονικού

Η eBay δημοφιλέστερη πλατφόρμα αγορών στην Ελλάδα, στην τρίτη θέση η κινεζική AliExpress.

Εμπορίου (Ecommerce Europe), το 49% των χρηστών Internet στην Ελλάδα έκανε και ηλεκτρονικές αγορές το 2018. Το αντίστοιχο ποσοστό δύο χρόνια πριν ήταν 45%.

Με την παραπάνω επίδοση η Ελλάδα κατατάσσεται στην 20ή θέση μεταξύ των 28 χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην ουσία μοιράζεται την ίδια θέση με την Πορτογαλία. Στην πρώτη θέση βρίσκεται το Ηνωμένο Βασίλειο,



Το αρνητικό για τον εγχώριο κλάδο ηλεκτρονικού εμπορίου είναι ότι, σύμφωνα με την έκθεση του Ecommerce Europe, η πλειονότητα των αγοραστών και συγκεκριμένα το 54% πραγματοποιεί αγορές από ηλεκτρονικά καταστήματα εκτός Ελλάδας.

όπου το 87% των χρηστών Internet πραγματοποιήσε το 2018 αγορές από ηλεκτρονικά καταστήματα. Αμέσως μετά, ακολουθεί η Δανία, όπου το αντίστοιχο ποσοστό είναι 86% και η Ολλανδία με 84%.

Το αρνητικό για τον εγχώριο κλάδο ηλεκτρονικού εμπορίου είναι ότι, σύμφωνα με την έκθεση του Ecommerce Europe, η πλειονότητα των αγοραστών και συγκεκριμένα το 54% πραγματοποιεί αγορές από

ηλεκτρονικά καταστήματα εκτός Ελλάδας. Το 35% πραγματοποιεί αγορές από ηλεκτρονικά καταστήματα που βρίσκονται σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ το 19% κάνει αγορές από καταστήματα σε τρίτες

χώρες. Η τάση αυτή, βεβαίως, αναμένεται ότι θα αρχίζει να αλλάζει με την αύξηση των ηλεκτρονικών καταστημάτων στην Ελλάδα και την ενίσχυση των εναλλακτικών επιλογών που θα έχει ο καταναλωτής.

Οι αγορές εκτός Ελλάδας αποδίδονται κυρίως στο γεγονός ότι οι καταναλωτές βρίσκουν προϊόντα σε πιο συμφέρουσες τιμές εκτός της χώρας μας, ακόμη και αν συμπεριληφθεί το κόστος αποστολής, ειδικά στις κατηγορίες των ηλεκτρικών ειδών και των προϊόντων τεχνολογίας. Επίσης, προβαίνουν σε αγορές από μη εγχώρια ηλεκτρονικά καταστήματα σε περιπτώσεις που δεν μπορούν να βρουν αυτό που αναζητούν εδώ.

Σύμφωνα με την έκθεση, σε ποσοστό 26% οι καταναλωτές στην Ελλάδα δεν παραγγέλλουν προϊόντα ηλεκτρονικά διότι προτιμούν τη διαπροσωπική επαφή στη διάρκεια των αγορών τους, θέλουν να δουν από κοντά το προϊόν, αλλά και λόγω συνήθειας. Ένα 8% διαστάζει να πραγματοποιήσει ηλεκτρονικές αγορές διότι φοβάται ζητήματα ασφάλειας κατά την ηλεκτρονική πληρωμή, ένα 3% είναι επιφυλακτικό για το εάν θα μπορέσει να αλλάξει ελαττωματικά προϊόντα, ενώ υπάρχει και ένα 1% που θεωρεί ότι είναι μεγάλο το διάστημα παράδοσης του προϊόντος

από τη στιγμή που θα γίνει η παραγγελία. Στο πλαίσιο της έκθεσης του Ecommerce Europe, έχουν αξιολογηθεί και οι ηλεκτρονικές πλατφόρμες αγορών (marketplaces) που κυριαρχούν σε κάθε ευρωπαϊκή χώρα. Με βάση τον αριθμό των επισκεπτών και όχι απαραίτητα των πραγματοποιούμενων αγορών, κυρίαρχα marketplaces στην Ελλάδα είναι το ebay, το eshop.gr, ενώ την τρίτη θέση καταλαμβάνει πλέον η κινεζική AliExpress.com, θυγατρική του κολοσσού ηλεκτρονικού εμπορίου Alibaba.

Ο τζίρος του ηλεκτρονικού εμπορίου στην Ευρώπη διαμορφώθηκε σε 547 δισ. ευρώ το 2018, καταγράφοντας αύξηση 11,87% σε σύγκριση με το 2017, ενώ για το 2019 αναμένεται περαιτέρω ενίσχυση του, με τις εκτιμήσεις της Ecommerce Europe να κάνουν λόγο για αύξηση κατά 14% και διαμόρφωση του στα 621 δισ. ευρώ.

Σχολιάζοντας τα αποτελέσματα της έκθεσης, ο γενικός διευθυντής της Ecommerce Europe Κρίστιαν Βερσόιρεν τόνισε την ανάγκη να φτάσει η Ευρώπη την πρόοδο που έχει γίνει στον τομέα του ψηφιακού κόσμου και του ηλεκτρονικού εμπορίου από την Κίνα και τις ΗΠΑ, αλλά και να επιλυθούν τα ζητήματα της επισήμανσης των προϊόντων, του διαφορετικού ΦΠΑ και του μεταφορικού κόστους.

Γρήγορος «θάνατος» για το 29% των επιχειρήσεων μέσα στην κρίση

Μία στις τρεις εταιρείες που δημιουργήθηκε μεταξύ 2009 και 2018 έβαλε λουκέτο

ΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Τρεις στις δέκα επιχειρήσεις που γεννήθηκαν μέσα στην κρίση «πέθαναν» επίσης μέσα στην κρίση. Το στοιχείο αυτό προκύπτει από την επεξεργασία των δεδομένων της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ), στην οποία προβέησαν οι ερευνητές του Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ) για τις ανάγκες της μελέτης «Διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα, 2010-2018». Μάλιστα, ο βαθμός θνησιμότητας σε κάποιες συγκεκριμένες νομικές μορφές επιχειρήσεων ήταν ακόμη υψηλότερος την περίοδο 2009-2018, πλησιάζοντας το 40%.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τα στοιχεία της μελέτης, το 29,05% του συνόλου των επιχειρήσεων όλων των νομικών μορφών που ιδρύθηκαν το διάστημα από το 2009, όταν δηλαδή η κρίση χτυπούσε την πόρτα της Ελλάδας και η χώρα ήταν στα πρόθυρα της χρεοκοπίας, έως το 2018, χρονιά εξόδου από το μνημόνιο, σταμάτησε να λειτουργεί. Τα υψηλότερα ποσοστά θνησιμότητας παρουσιάζουν οι ομόρρυθμες εταιρείες (39%), οι ετερόρρυθμες (32,64%) και οι ατομικές επιχειρήσεις (29,83%).

Το μικρότερο ποσοστό θνησιμότητας από την άλλη καταγράφεται στις ιδιωτικές κεφαλαιουχικές

εταιρείες (8,61%) και στις ανώνυμες εταιρείες (12,76%). Μεγάλο, επίσης, ήταν το ποσοστό των εταιρειών περιορισμένης ευθύνης (ΕΠΕ) που άνοιξαν και έκλεισαν την περίοδο 2009- 2018 (29,62%).

Τα παραπάνω στοιχεία δείχνουν, αν μη τι άλλο, ότι η επιχειρηματικότητα που αναπτύχθηκε στα χρόνια της κρίσης ήταν σε μεγάλο βαθ-

Σύμφωνα με μελέτη του ΚΕΠΕ, ο βαθμός θνησιμότητας είναι υψηλότερος στις ομόρρυθμες (39%).

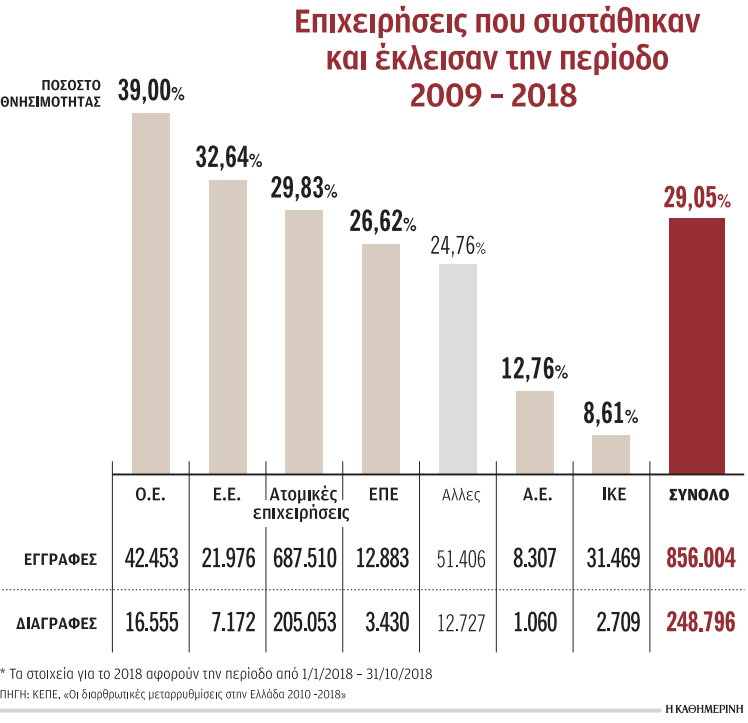
μό επιχειρηματικότητα ανάγκης, μια προσπάθεια των ιδιοκτητών των επιχειρήσεων αυτών να βρουν διέξοδο από την ανεργία. Η απουσία πραγματικού επιχειρηματικού οράματος και πολύ συχνά η έλλειψη των απαιτούμενων κεφαλαίων οδήγησε στον γρήγορο «θάνατο» πολλών εγχειρημάτων αυτού του τύπου. Δεν είναι τυχαίο, άλλωστε, ότι ο βαθμός θνησιμότητας των ανωνύμων εταιρειών, –εταιρειών που συνήθως οι ιδρυτές και μέτοχοί τους διαβλέπουν πράγματι επιχειρηματική ευκαιρία– είναι πολύ χαμηλότερος.

Τα μεγάλα ποσοστά θνησιμότητας των ΕΠΕ, Ο.Ε., Ε.Ε. και ατομικών επιχειρήσεων συνδέονται επίσης με δύο άλλες εξελίξεις που έλαβαν χώρα στη διάρκεια της κρίσης. Αρκετές ΕΠΕ, Ο.Ε. και Ε.Ε. έκλεισαν μεν, συνέχισαν δε την επιχειρηματική τους δραστηριότητα υπό άλλη νομική μορφή, κατά βάση υπό τη μορφή της ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας (ΙΚΕ) που θεσπίστηκε το 2012 με τον νόμο 4072/2012.

Η εταιρεία του ενός ευρώ, όπως επικράτησε να λέγεται, καθώς δεν απαιτεί ελάχιστο εταιρικό κεφάλαιο κατά την έναρξή της, είναι πλέον η πιο δημοφιλής νομική μορφή και στην ουσία αποτελεί μία από τις σημαντικότερες μεταρρυθμίσεις που έγιναν την περίοδο της κρίσης. Το φαινόμενο της μετατροπής σε ΙΚΕ είναι πιο έντονο στην περίπτωση των ΕΠΕ, με τα στοιχεία να δείχνουν την εμφάνιση αρνητικού ισοζυγίου των ΕΠΕ (δηλαδή περισσότερες διαγραφές επιχειρήσεων από εγγραφές) από το 2013 κι έπειτα.

Στην περίπτωση των ατομικών επιχειρήσεων το φαινόμενο σχετίζεται σε μεγάλο βαθμό, όπως αναφέρεται και στη μελέτη, με το γεγονός ότι αρκετοί από τους ιδιοκτήτες τους υπό το βάρος των εξαιρετικά υψηλών ασφαλιστικών εισφορών –ειδικά από το 2016 και

έπειτα– προχώρησαν σε διακοπή της λειτουργίας της επιχείρησής. Μεγάλο μέρος, βεβαίως, όπως έχει επισημάνει κατά καιρούς και η Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας (ΓΣΕΒΕΕ), αυτών που είχαν ατομική επιχείρηση και την κλείνουν, συνεχίζουν στην πραγματικότητα την επαγγελματική τους δραστηριότητα, αλλά αυτή πλέον βρίσκεται στο φάσμα της «μαύρης» εργασίας.



Το εμπόριο δεν είναι πλέον δημοφιλές

Το 2009, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΑΑΔΕ που περιλαμβάνονται στη μελέτη του ΚΕΠΕ για τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, είχαν ιδρυθεί 20.637 νέες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνταν στον κλάδο του χονδρεμπορίου και του λιανεμπορίου.

Το 2017, τελευταίο έτος για το οποίο υπάρχουν πλήρη στοιχεία, ο αριθμός νέων επιχειρήσεων στον κλάδο του εμπορίου ήταν πλέον μόλις 12.141, ο μικρότερος στην περίοδο 2009-2017. Ο μέσος ετήσιος ρυθμός μείωσης των επιχειρήσεων που εισέρχονταν στον κλάδο του εμπορίου ήταν 6,42%.

Ο κλάδος των επαγγελματιών, επιστημονικών και τεχνικών δρα-

στηριοτήτων είναι ο δεύτερος σε δημιουργία νέων επιχειρήσεων κατά την εξεταζόμενη περίοδο. Βεβαίως και σε αυτόν τον κλάδο καταγράφεται μέση ετήσια πτώση της τάξης του 6%.

Το 2009 οι νέες επιχειρήσεις στον κλάδο αυτό ήταν 12.216, για να υποχωρήσουν το 2017 σε 7.456. Πάντως, το δεκάμηνο Ιανουαρίου - Οκτωβρίου 2018 ήταν ήδη περισσότερες από το δωδεκάμηνο του 2018 και συγκεκριμένα 7.926.

Η ενίσχυση του τουρισμού κατά τη διάρκεια της κρίσης διατήρησε σχετικά σταθερό τον αριθμό νέων επιχειρήσεων στον κλάδο των υπηρεσιών διαμονής και

εστίασης. Το 2009, οι επιχειρήσεις που εισήλθαν στον κλάδο ήταν 9.058, παρουσιάζοντας μάλιστα υψηλότερες επιδόσεις τα έτη 2010 και 2013 (10.281 και 10.230 αντίστοιχως). Το 2017 οι νέες επιχειρήσεις που εισήλθαν στον κλάδο ανέρχονταν σε 8.310.

Η μεταποίηση από την άλλη είναι ένας κλάδος που το 2017 είχε περισσότερες νέες επιχειρήσεις από ό,τι το 2009, στοιχείο αρκετά αισιόδοξο για τη βιωσιμότητα των θέσεων εργασίας. Ειδικότερα, το 2009 είχαν συσταθεί 2.666 νέες επιχειρήσεις του μεταποιητικού κλάδου, ενώ το 2017 ήταν ελαφρώς περισσότερες, 2.764.



Το 2018 το ελαιόλαδο ήταν το τέταρτο κυριότερο εξαγόμενο προϊόν της Ελλάδας, με την αξία των εξαγωγών να ανέρχεται σε 524,5 εκατ. ευρώ.

Με τον... τενεκέ το ελληνικό ελαιόλαδο και στον Καναδά

Ακόμη και παραδοσιακές αγορές, όπως αυτή του Καναδά, όπου υπάρχουν μεγάλες κοινότητες Ελλήνων ομογενών, χάνει το ελληνικό ελαιόλαδο. Αιτία, η απουσία εμπορίας και τυποποίησης ή ο περιορισμένος βαθμός αυτής, γεγονός που έχει ως συνέπεια αφενός τις εξαγωγές χαμηλής προστιθέμενης αξίας και αφετέρου την απώλεια μεριδίων από άλλες ανερχόμενες δυνάμεις του κλάδου, όπως είναι για παράδειγμα η Τυνησία. Και μπορεί την ίδια ώρα να ανοίγονται νέες αγορές για το ελληνικό ελαιόλαδο, όπως είναι αυτή της Νότιας Κορέας και της Ινδίας, όμως θεωρείται βέβαιο ότι σταδιακά θα καθούν και αυτές, εάν συνεχιστεί η ίδια πρακτική. Όσα αναφέρει σε πρόσφατη έκθεσή του το Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων (Γραφείο ΟΕΥ) του γενικού προξενείου της Ελλάδας στο Τορόντο είναι εξόχως αποκαλυπτικά και συνάμα απογοητευτικά. Στην αγορά του Τορόντο κυκλοφορούν πολλές μάρκες ελληνικού ελαιολάδου, τόσο συμβατικού όσο και οργανικού, σε αλυσίδες σούπερ μάρκετ, στα

καταστήματα με ελληνικά προϊόντα της ελληνικής ομογένειας και στα καταστήματα τροφίμων ντελικατέσεν. Παρατηρείται, επίσης, ελαιόλαδο να είναι παραγωγής ελληνοκαναδικής εταιρείας, είτε από ιδιόκτητο ελαιώνα είτε από συνεργασία με Έλληνα παραγωγό, συσκευαζόμενο στον Καναδά και με την ετικέτα της εταιρείας. Μέχρι εδώ καλά, θα πει κάποιος. Ωστόσο, όπως επισημαίνεται στην έκθεση, στον Καναδά, λόγω της μεγάλης ελληνικής ομογένειας, διενεργούνται και εισαγωγές ελαιολάδου σε ανώνυμες μεγάλες συσκευασίες. Επίσης, γίνονται εισαγωγές σε τενεκέ με τη δυνατότητα της δωρεάν παράδοσης κατ' οίκον (με προκαταβολή του ποσού αγοράς). Με άλλα λόγια, ακολουθείται η συνήθης και στην Ελλάδα πρακτική της διακίνησης χύμα ελαιολάδου.

Αξίζει να σημειωθεί, όμως, ότι ακόμη και το τυποποιημένο ελαιόλαδο, που πωλείται στις αλυσίδες σούπερ μάρκετ, διατίθεται σε αρκετά χαμηλότερη τιμή από τα αντίστοιχα ιταλικά προϊόντα.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Πωλείται ή ενοικιάζεται ξενοδοχείο

Πωλείται ή ενοικιάζεται ξενοδοχείο 3 αστέρων στην Πάφο, στο κέντρο της πόλης, 76 δωματίων, με 13 καταστήματα, πλήρως εξοπλισμένο, πισίνα, μπαρ, καφετερία, δύο εστιατόρια, ιδιωτικός χώρος στάθμευσης και με πιθανότητα επέκτασης δυο ορόφων. Μόνο σοβαρές προτάσεις.

Τηλέφωνο: 99 603360

email: hotelpaphosforsale@gmail.com



ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Το **Ταμείο Συντάξεων και Χορηγημάτων των Υπαλλήλων της ΑΤΗΚ (Cyta)** επιθυμεί την πρόσληψη ατόμου στη θέση του Γενικού Διευθυντή.

Καθήκοντα:

Ο/Η κάτοχος της θέσης θα αναφέρεται στη Διαχειριστική Επιτροπή του Ταμείου και θα είναι υπεύθυνος για την αποτελεσματική και ομαλή λειτουργία του Ταμείου, διασφαλίζοντας την εκτέλεση των αποφάσεων της Διαχειριστικής Επιτροπής. Συγκεκριμένα, τα κύρια καθήκοντα του/της κατόχου της θέσης θα είναι ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και η παρακολούθηση του ετήσιου επιχειρηματικού σχεδίου του Ταμείου καθώς και του εγκεκριμένου προϋπολογισμού με βάση τους άξονες που θα καθορίζονται από το επιχειρηματικό σχέδιο του Ταμείου, πάντα σε συντονισμό με τη Διαχειριστική Επιτροπή και με την Οικονομική Διεύθυνση. Επίσης, θα έχει την ευθύνη για παρακολούθηση εφαρμογής των απαιτήσεων της Ευρωπαϊκής Οδηγίας (IORPII) και της αντίστοιχης εθνικής νομοθεσίας σε σχέση με τη διακυβέρνηση του Ταμείου καθώς και παρακολούθηση εφαρμογής του συστήματος διαχείρισης κινδύνων. Επιπρόσθετα, θα έχει την ευθύνη της στήριξης της Διαχειριστικής Επιτροπής καθώς και του ορθού συντονισμού και οργάνωσης του Ταμείου ως προς την ανάπτυξη και υλοποίηση της Στρατηγικής του, για μεγιστοποίηση της απόδοσής του στα πλαίσια αποδεκτού ρίσκου. Τέλος, θα εκτελεί οποιαδήποτε άλλα καθήκοντα που ανατεθούν από τη Διαχειριστική Επιτροπή του Ταμείου.

Ακαδημαϊκά / Επαγγελματικά Προσόντα:

- Πανεπιστημιακός τίτλος στον τομέα των Οικονομικών, Λογιστικής/Χρηματοοικονομικής, Διοίκησης Επιχειρήσεων ή σε άλλο συναφή κλάδο ή/και εγγεγραμμένο μέλος σε ένα από τα ακόλουθα Σώματα Επαγγελματιών Λογιστών ACA, ACCA, CPA. Μεταπτυχιακό δίπλωμα θα θεωρηθεί ως επιπρόσθετο προσόν
- ή
- πανεπιστημιακός τίτλος στον τομέα της Νομικής, Μηχανικής, Μαθηματικών, Φυσικής ή σε άλλο συναφή κλάδο και μεταπτυχιακό δίπλωμα στον τομέα της Λογιστικής/Χρηματοοικονομικής, Διοίκησης Επιχειρήσεων ή/και εγγεγραμμένο μέλος σε ένα από τα ακόλουθα Σώματα Επαγγελματιών Λογιστών ACA, ACCA, CPA.
- Τουλάχιστον 10 χρόνια εργασιακής πείρας εκ των οποίων τα 5 χρόνια (το ελάχιστο) να είναι σε διευθυντική θέση με αποδεδειγμένα προσόντα και ικανότητες.
- Άριστη γνώση της Ελληνικής και Αγγλικής γλώσσας.
- Πολύ καλή γνώση Ηλεκτρονικών Υπολογιστών.
- Λευκό Ποινικό Μητρώο.
- Πιστοποιητικό Φερεγγυότητας.

Προσωπικά Χαρακτηριστικά:

- Ακεραιότητα χαρακτήρα, αξιοπιστία, υπευθυνότητα και ευθυκρισία.
- Επαγγελματισμός, ήθος και ομαδική νοοτροπία.
- Ικανότητα επίτευξης στόχων.
- Διοικητικές και οργανωτικές ικανότητες καθώς και άριστη ικανότητα επικοινωνίας.
- Ικανότητα συνθετικής και επιχειρηματικής σκέψης, ευχέρεια στη ταχεία λήψη αποφάσεων.
- Ικανότητα καθορισμού προτεραιοτήτων, χειρισμού πολλαπλών εργασιών, τήρησης προθεσμιών, οριοθέτησης / διαχείρισης έργων.

Ωφελήματα:

Το Ταμείο προσφέρει ανταγωνιστικό πακέτο αποδοχών και ωφελημάτων. Αν πιστεύετε ότι τα προσόντα σας ανταποκρίνονται στις συγκεκριμένες απαιτήσεις και αν η θέση σας φαίνεται ελκυστική και ενδιαφέρουσα, μπορείτε να υποβάλετε το βιογραφικό σας σημείωμα διά χειρός, σε σφραγισμένο φάκελο (αναγράφοντας «Θέση Γενικού Διευθυντή Ταμείου Συντάξεων»), στο Κιβώτιο Προσφορών της Cyta, στα Κεντρικά Γραφεία της Cyta, οδός Τηλεπικοινωνιών, 2014 Στρόβολος, Λευκωσία μέχρι **10:00 της Παρασκευής 27 Σεπτεμβρίου 2019**.

Όλες οι αιτήσεις θα εξεταστούν και θα θεωρηθούν άκρως εμπιστευτικές.

Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα μας **www.cytapensionfund.org** για πιο λεπτομερή περιγραφή της θέσης.



Μικρή επιφάνεια

Η Ελλάδα έχει τη μικρότερη επιφάνεια εμπορικών κέντρων ανά 1.000 κατοίκους στην Ευρώπη, αλλά οι επενδυτές βρίσκονται αντιμέτωποι με τις δομικές αλλαγές που φέρνει το ηλεκτρονικό εμπόριο. Γι' αυτόν τον λόγο τα νέα εμπορικά κέντρα που σχεδιάζονται έχουν ως επίκεντρο την ψυχαγωγία και την εστίαση.



Η γραφειοκρατία

Οι γραφειοκρατικές διαδικασίες, που οδηγούν σε μεγάλες καθυστερήσεις την έκδοση αδειών, αποτελούν ένα από τα μεγαλύτερα εμπόδια για την προώθηση των επενδύσεων που σχεδιάζονται σε νέα εμπορικά κέντρα. Ξένοι και εγχώριοι επενδυτές δυσκολεύονται να ξεχάσουν τη δυσάρεστη εμπειρία με το ημιτελές εμπορικό κέντρο της «Μπ. Βωβός» στον Βοτανικό.



Αγορά Μοδιάνο

Μία ακόμη ενδιαφέρουσα επένδυση είναι η αναβάθμιση της Αγοράς Μοδιάνο στη Θεσσαλονίκη, η οποία περιλαμβάνει και 2.500 τ.μ. χώρους εστίασης (food market) καθώς και 140 καταστήματα στο ισόγειο. Η συνολική επένδυση φτάνει τα 5 εκατ. ευρώ. Ο ολλανδικός όμιλος Ten Brinke σχεδιάζει εμπορικό κέντρο, 40.000 τ.μ., στην Κρήτη.

ΤΑ ΠΕΝΤΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑ ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ (Τ.Μ.)
1. Westfield London ΒΡΕΤΑΝΙΑ ΛΟΝΔΙΝΟ	242.000
2. AVIAPARK ΡΩΣΙΑ ΜΟΣΧΑ	230.000
3. WESTGATE Shopping City ΚΡΟΑΤΙΑ ΖΑΓΚΡΕΜΠ	226.000
4. MEGA Balaya Dacha ΡΩΣΙΑ ΜΟΣΧΑ	225.000
5. Trafford Centra ΒΡΕΤΑΝΙΑ ΜΑΝΤΣΕΣΤΕΡ	207.000

ΟΙ ΠΕΝΤΕ ΧΩΡΕΣ ΜΕ ΤΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ (κάθε είδους)

	ΑΝΑ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΜΙΣΘΩΜΕΝΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ
1. Ηνωμένο Βασίλειο	13,9%
2. Γαλλία	12,6%
3. Ρωσία	9,8%
4. Γερμανία	9,1%
5. Ιταλία	8,0%



ΟΙ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ

2018 ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ	ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ	ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ	ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ	ΕΣΟΔΑ	EBITDA*
The Mall Athens	2,2%	1,6%	97%	3,5%	2,9%
Golden Hall	4,9%	4,0%	99%	4,2%	3,7%
Mediterranean Cosmos	2,6%	0,5%	99%	4,7%	-1,4%
Smart Park	25,0%	12,4%	100%	5,0%	-
Athens Metro Mall	4,5%	-	-	-	-
River West/IKEA	-	10,0%	100%	6,5%	-
V Mare West	-	10,0%	-	5,0%	-

* Κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων

Παραδοσιακά εμπορικά κέντρα

Factory Outlets

Outlet Malls

Εμπορικά πάρκα

Θεματικά εμπορικά κέντρα

13

5

5

4

4

ΤΑ ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Αλλάζουν «βιτρίνα» τα εμπορικά κέντρα

Προωθούν όλο και περισσότερο υπηρεσίες που συνδέονται με την ψυχαγωγία και την εστίαση

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Έπειτα από πολλά χρόνια, σχεδίων, φημολογίας και ολιγωριών της ελληνικής γραφειοκρατίας, φαίνεται πως ορισμένα από τα εμπορικά κέντρα, που προωθούν ισχυροί ελληνικοί και ξένοι όμιλοι, μπαίνουν σε φάση υλοποίησης. Όμως, οι νέες επενδύσεις προωθούνται την ίδια στιγμή που το ηλεκτρονικό εμπόριο φέρνει μεγάλες ανατροπές στην αγορά λιανικής, όπως επισημαίνει και πρόσφατη έκθεση της εταιρείας Pepper Hellas, μέλος του πολυεθνικού ομίλου διαχείρισης χαρτοφυλακίου δανείων και περιουσίας Pepper Group.

Η Pepper επισημαίνει πως τα εμπορικά κέντρα στην Ελλάδα άντεξαν κατά τη διάρκεια της κρίσης και προβλέπει πως θα αναπτυχθούν περαιτέρω σημαντικά τα επόμενα χρόνια. Αποδείχθηκαν περισσότερο ανθεκτικά με ελάχιστες απώλειες σε

επίπεδο εσόδων και περιθωρίων κέρδους κατά την τελευταία δεκαετία, σε σχέση με καταστήματα που βρίσκονταν σε κύριους εμπορικούς δρόμους. Όμως, οι επενδυτές πρέπει πλέον να λάβουν σοβαρά υπόψη το ηλεκτρονικό εμπόριο, το οποίο αναπτύσσεται επιθετικά πλέον και στην Ελλάδα. Έτσι, καλούνται να υιοθετήσουν τα νέα ζητούμενα της αγοράς και να προσαρμόσουν ανάλογα την αρχιτεκτονική κατανομή των χαρτοφυλακίων τους, τη διαρρύθμιση των καταστημάτων τους.

Η διεθνής εμπειρία δείχνει πως τα εμπορικά κέντρα απαντούν στη ραγδαία ανάπτυξη των ηλεκτρονικών αγορών μέσω της στροφής προς την προσφορά εμπειριών που συνδέονται με την ψυχαγωγία και την εστίαση.

Στην έκθεση της Pepper Hellas αναφέρεται, όμως, πως η αρχιτεκτονική των ελληνι-

Η τακτική την οποία ακολουθούν σχετίζεται με τις ανατροπές στην αγορά λιανικής που φέρνει το ηλεκτρονικό εμπόριο.

κών εμπορικών κέντρων και το μείγμα των μισθωτών δεν ακολουθεί, προς το παρόν, το αντίστοιχο της Ευρώπης, με αποτέλεσμα να περιορίζονται και οι δυνατότητες ανάπτυξης τους. Γι' αυτό τον λόγο φαίνεται πως επιταχύνονται, έπειτα από πολλά χρόνια κυσοφορίας και λόγω της κρίσης, τα επενδυτικά σχέδια για τη δημιουργία νέων εμπορικών κέντρων. Εξάλλου, η Ελλάδα βρίσκεται στην τελευταία θέση της Ευρώπης με βάση τη διαθέσιμη επιφάνεια εμπορικών κέντρων ανά 1.000 κατοίκους, μόλις 57

τετραγωνικά μέτρα έναντι 107 τ.μ. της Ρουμανίας, 229 τ.μ. της Ιταλίας και 147 τ.μ. ανά 1.000 κατοίκους της Τουρκίας.

Τα περιθώρια ανάπτυξης στη χώρα μας είναι προφανή. Όμως, και στην Ευρώπη αναμένεται φέτος να προστεθούν 3,9 εκατομμύρια τ.μ. από νέα εμπορικά κέντρα και άλλα 2,5 εκατ. τετραγωνικά μέτρα το 2020, με τα στοιχεία να δείχνουν πως ο κλάδος εισέρχεται σε φάση ωρίμανσης. Ήδη, σε αγορές όπως η Βρετανία, οι επενδύσεις επικεντρώνονται πλέον σε αναμόρφωση και ανακαίνιση παλαιότερων εμπορικών κέντρων. Τα στοιχεία της Pepper Hellas δείχνουν πως ένα στα τρία εμπορικά κέντρα της Ευρώπης είναι ηλικίας άνω των 20 ετών.

Στην Ελλάδα τα στοιχεία του πρώτου εξαμήνου του 2019 δείχνουν πως συνεχίζεται η θετική πορεία των εμπορικών κέντρων και φέτος. Στη διάρκεια του 2018, τα μεγαλύτερα εμπορικά κέντρα

της χώρας είδαν να αυξάνονται οι πωλήσεις των καταστημάτων τους, αλλά και ο αριθμός των επισκεπτών.

Τη μεγαλύτερη αύξηση πωλήσεων καταστημάτων παρουσίασε πέρυσι το εμπορικό πάρκο Smart Park του ομίλου Ελλάκτωρ, ενώ ανοδικά κινήθηκαν και τα τρία εμπορικά κέντρα της Lamda Development (The Mall Athens, Golden Hall και Mediterranean Cosmos).

Θετική ήταν η πορεία και των δύο εμπορικών κέντρων του ομίλου Βιοχάλκο (River West, Mare West), αν και δεν ανακοίνωσε αναλυτικά στοιχεία. Η συνολική επιφάνεια προς μίσθωση των εμπορικών κέντρων που λειτουργούν σήμερα στην Ελλάδα προσεγγίζει τις 665.000 τ.μ.

Με βάση τα επενδυτικά σχέδια που έχουν ανακοινωθεί ή προετοιμάζονται τα τελευταία χρόνια, η συγκεκριμένη επιφάνεια μπορεί να διπλασιαστεί.

Δρομολογούνται νέες επενδύσεις στην Αθήνα ύψους 1 δισ. ευρώ

Οι επενδύσεις που προγραμματίζονται για την ανάπτυξη νέων εμπορικών κέντρων, κυρίως στην Αθήνα, υπολογίζεται πως θα προσεγγίσουν το 1 δισ. ευρώ. Η κυβερνητική δέσμευση για επιτάχυνση των διαδικασιών ώστε να ξεκινήσει η επένδυση του Ελληνικού φέρνει στην επιφάνεια και το σχέδιο της Lamda Malls, στην οποία συμμετέχουν η Lamda Development και η αμερικανική Varde Partners, για την επένδυση στο μεγάλο εμπορικό κέντρο στον χώρο του πρώην αεροδρομίου. Ο σχεδιασμός του επενδυτικού σχήματος προβλέπει την κατασκευή του μεγαλύτερου εμπορικού κέντρου στην Ελλάδα, επιφανείας 250.000 τετρα-

γωνικών μέτρων. Ταυτόχρονα, η κινητικότητα για την επανεκκίνηση του σχεδίου διπλής ανάληψης σε Βοτανικό και λεωφόρο Αλεξάνδρας δημιουργεί ελπίδες πως θα προχωρήσει και το ημιτελές εμπορικό κέντρο που κατασκεύαζε η «Μπάμπης Βωβός». Η Hines έχει υπογράψει προσύμφωνο με την Alpha Bank και Πειραιώς στις οποίες έχει περιέλθει το ημιτελές συγκρότημα.

Σύμφωνα με την Pepper Hellas, το επιχειρηματικό σχέδιο της Hines προβλέπει τη δημιουργία εμπορικού κέντρου που θα έχει συνολική επιφάνεια προς μίσθωση γύρω στις 50.000 τετραγωνικά μέτρα. Σημειώνεται πως ο αμερι-

Στο Ελληνικό θα κατασκευαστεί το μεγαλύτερο εμπορικό συγκρότημα στην Ελλάδα, επιφανείας 250.000 τ.μ.

κανικός όμιλος συζητεί εδώ και πολύ καιρό και για το εμπορικό κέντρο Athens Heart στην οδό Πειραιώς που σήμερα ανήκει στην Pasa της οικογένειας Θεοδωρίδη. Όμως, οριστικές αποφάσεις και τελική συμφωνία δεν υπάρχει.

Η REDS, η θυγατρική του ομί-

λου Ελλάκτωρ, συνεχίζει την επένδυση για επέκταση του Smart Park στα Σπάτα με την προσθήκη 20-25 νέων καταστημάτων σε επιφάνεια περί τις 15.000 τ.μ. Η συνολική επένδυση φτάνει τα 23 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, η REDS υπέγραψε μνημόνιο με τον Δήμο Παλλήνης, το οποίο, σύμφωνα με πρόσφατες δηλώσεις του διευθύνοντος συμβούλου της Ελλάκτωρ Αναστ. Καλλιτσάντη, ανοίγει τον δρόμο ώστε να προχωρήσει ταχύτερα η διαδικασία αδειοδότησης της επένδυσης «Cambas Project» στα πρώην οινόποιεα Καμπά.

Προβλέπεται επένδυση περί τα 200 εκατ. ευρώ για την ανάπτυξη συγκροτήματος μεικτής χρήσης

που θα περιλαμβάνει χώρους ψυχαγωγίας και εστίασης, εμπορικά καταστήματα, πολιτιστικό κέντρο, χώρους γραφείων και ξενοδοχείο.

Η Lamda Development προχωρεί την επέκταση του Golden Hell με την προσθήκη άλλων 11.500 τετραγωνικών μέτρων. Η επέκταση θα περιλαμβάνει νέους χώρους καταστημάτων γύρω στις 8.000 τ.μ., χώρους εστίασης καθώς και το Μουσείο Ολυμπιακών Αγώνων, με τη συνολική επένδυση να προσεγγίζει τα 25 εκατ. ευρώ.

Με ενδιαφέρον αναμένεται και ο σχεδιασμός του ομίλου Κωνσταντίνου, που ελέγχει το Athens Metro Mall, και προωθεί αντίστοιχη επένδυση στη Λυκόβρυση.

Ραγδαία ανάπτυξη και υψηλές αποδόσεις σε Τουρκία, Ρωσία και Πολωνία

Ο ευρωπαϊκός τομέας λιανικού εμπορίου βαδίζει σε νέες ατραπούς, υιοθετώντας την περίοδο ψηφιοποίησης και ψηφιακής μετεξέλιξης, καθώς και τις αλλαγές στις προτιμήσεις των καταναλωτών. Τις τελευταίες δεκαετίες, τα εμπορικά κέντρα εδραίωσαν την παρουσία τους στο λιανικό εμπόριο, προσφέροντας πλήρες πακέτο υπηρεσιών και εμπειριών. Μεγάλος αριθμός από τα παλαιότερα ανακαινίσθηκαν ή επεκτάθηκαν, ώστε να γίνουν ανταγωνιστικά ως προς τα καινούργια και να πληρούν τις σύγχρονες ανάγκες καταναλωτών και εμπόρων.

Προνομιακές τοποθεσίες λειτουργίας ενός εμπορικού κέντρου είναι οι κύριες οδοί και τα κέντρα των πόλεων, βασικοί δε παράγοντες

επιτυχίας είναι η ροή πελατών, ο αριθμός των χώρων διαχείρισης του προσδοκώμενου όγκου πωλήσεων και η ύπαρξη άμεσου ανταγωνισμού και γειτονικών καταστημάτων. Η αξία ενός εμπορικού κέντρου υπολογίζεται βάσει στεγασμένου χώρου, με καταστήματα 100 τ.μ., στη βέλτιστη τοποθεσία.

Σύμφωνα με την Pepper Hellas, τα εμπορικά κέντρα της Ευρώπης καλύπτουν περισσότερα από 200 εκατομμύρια τ.μ., εκ των οποίων το 80% αντιστοιχεί στα παραδοσιακά, το 17% σε πάρκα λιανικού εμπορίου και το 3% σε πρατήρια εργοστασίων (factory outlets). Η δυτική Ευρώπη συγκεντρώνει το 33% αυτών, με τις «ώριμες» αγορές του Ηνωμένου Βασιλείου και της

Γαλλίας να κατέχουν συνολικά περισσότερα από 53 εκατομμύρια τ.μ. συνολικής εκμισθωμένης επιφάνειας (GLA). Ακολουθούν η κεντρική Ευρώπη (22%), η νοτιο-νοτιοανατολική (21%), η νοτιο-νοτιοδυτική (17%) και η βόρεια (7%).

Με πτώση 28% σε σύγκριση με το 2017, το 2018 κατασκευάστηκαν 2,6 εκατομμύρια τ.μ. νέων εμπορικών κέντρων, τα μισά εξ αυτών σε Τουρκία, Ρωσία και Πολωνία (ακολουθούμενες από Γαλλία και Φινλανδία). Στο Ηνωμένο Βασίλειο η έμφαση δόθηκε κυρίως στην επέκταση υφιστάμενων μονάδων, προσφέροντας στους επισκέπτες νέες εμπειρίες διασκέδασης και ψυχαγωγίας. Με εκτιμώμενη προσθήκη 3,9

Στην Ευρώπη, το ένα τρίτο των μονάδων έχει κατασκευαστεί πριν από 20 χρόνια.

εκατομμυρίων τ.μ. εντός του 2019 και 2,5 εκατομμυρίων τ.μ. το 2020, ο κλάδος των ευρωπαϊκών εμπορικών κέντρων φθάνει σε ωρίμανση, με το ένα τρίτο των μονάδων να είναι άνω των 20 ετών. Αν και το σύνολο των προς διάθεση χώρων παρουσιάζει μέτρια αύξηση, η ζήτηση για ανάπτυξη νέων παρουσιάζει κάμψη. Έτσι, οι κατασκευαστές εστιάζουν στην ανακατασκευή, επέκταση και αναζωογόνηση των υφισταμένων,

ώστε να διασφαλίσουν το μερίδιό τους στην αγορά και να εξελιχθούν ακολουθώντας την τάση των καταναλωτών, που επιθυμούν πλέον να δαπανούν περισσότερο για αναψυχή και υπηρεσίες— παρέχοντας περισσότερα εστιατόρια και χώρους διασκέδασης ή και καινοτόμων εμπειριών. Η εκτιμώμενη εντός του 2019 προσθήκη μεικτής εκμισθώσιμης επιφανείας 485.000 τ.μ. κατανέμεται σε Ρωσία, Φινλανδία, Λουξεμβούργο, Πολωνία, Ισπανία, Βουλγαρία, Σουηδία και Τσεχία.

Το μεγαλύτερο σε έκταση ευρωπαϊκό εμπορικό κέντρο είναι το Westfield London, στην περιοχή White City της βρετανικής πρωτεύουσας, το οποίο στεγάζει 370 καταστήματα και 80 εστιατόρια

σε έκταση 242.000 τ.μ. Εγκαινιάσθηκε στα τέλη 2008, επεκτάθηκε το 2015 και λειτουργεί 20 κινηματογραφικές αίθουσες (οι 7 με τρισδιάστατη οθόνη) που μπορούν να εξυπηρετήσουν περίπου 3.000 άτομα. Ακολουθεί το Aviapark στη Μόσχα (Νοέμβριος 2014), με έκταση 230.000 τ.μ., 350 καταστήματα, 70 εστιατόρια και υπηρεσίες αναψυχής με 17 κινηματογραφικές αίθουσες, παγοδρόμιο καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, παιδαγωγικό πάρκο, χώρο κυβερνοτεχνολογίας και μαθήματα αναρρίχησης. Το υψηλότερο ετήσιο κόστος ενοικίασης έχει το Λονδίνο (5.984 ευρώ/τ.μ.), ενώ η Μόσχα παρουσιάζει τις υψηλότερες αποδόσεις (περίπου 10%).

Εμπόδια βάζουν οι ΗΠΑ στους Κινέζους τουρίστες

Το υπ. Εξωτερικών απαιτεί λεπτομερή στοιχεία για τη βίζα

Το μήνυμα που έλαβαν οι Κινέζοι τουρίστες από τον εμπορικό πόλεμο είναι ότι πλέον δεν είναι καλοδεχούμενοι στις ΗΠΑ. Ξενοδοχεία, αεροπορικές εταιρείες, εστιατόρια, εταιρείες λιανικής και τουριστικές ατραξιόν μαραζώνουν λόγω της κατακόρυφης μείωσης των αφίξεων από Κίνα, αφού οι Κινέζοι τουρίστες έχουν την τάση να ξεδεύουν περίπου το διπλάσιο ποσό στις διακοπές τους στις ΗΠΑ σε σχέση με τους υπόλοιπους τουρίστες.

Οι Κινέζοι τουρίστες που επισκέπτονται τις ΗΠΑ αφιερώνουν κατά μέσον όρο μεταξύ 6.700 δολ. και 7.000 δολ. κατά τη διάρκεια ολόκληρης της διαμονής τους, συμπεριλαμβανομένων των αεροπορικών εισιτηρίων και του ξενοδοχείου, σύμφωνα με στοιχεία του αμερικανικού συνδέσμου ταξιδιού. Ο τουρισμός από Κίνα αυξανόταν κάθε χρόνο ραγδαία, μέχρις ότου το 2017 ενισχύθηκε μόνο 4% και πέρυσι υποχώρησε για πρώτη φορά από το 2003, όπως αναφέρεται σε σχετικό δημοσίευμα των Financial Times. Η φετινή χρονιά προβλέπεται ότι θα κινηθεί στους ίδιους τόνους, αφού πλέον φημολογείται ότι το Πεκίνο, αδυνατώντας να κτυπήσει την Ουάσινγκτον με επιπλέον δασμούς, χρησιμοποιεί τον τουρισμό ως όπλο και επιτίθεται εμμέσως στις αμερικανικές επιχειρήσεις.

Το κινεζικό υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού προειδοποίησε στις αρχές Ιουνίου ότι οι αμερικανικές αρχές ανακρίνουν πολλούς Κινέζους τουρίστες, που φτάνουν στα αεροδρόμιά τους

και τους «παρενοχλούν» με πολλούς ακόμα τρόπους, σύμφωνα με τους New York Times. Στις αρχές του καλοκαιριού το Πεκίνο αποθάρρυνε τους ενδιαφερόμενους από το να ταξιδέψουν στις ΗΠΑ, διότι κινδυνεύουν από «πυροβολισμούς, ληστείες και κλοπές».

Την ίδια περίοδο, το κινεζικό υπουργείο Παιδείας ανακοίνωσε ότι όσοι μαθητές πρόκειται να ταξιδέψουν στις ΗΠΑ, πρέπει να είναι προετοιμασμένοι για ενδεχόμενη καθυστέρηση της έκδοσης

Η υποτίμηση του γουάν έναντι του δολαρίου επιβαρύνει το κόστος του ταξιδιού.

βίζας και για άλλου είδους κωλύματα στη διαδικασία. Η αντίδραση του Πεκίνου μπορεί να θεωρηθεί δικαιολογημένη, καθώς το αμερικανικό υπουργείο Εξωτερικών είχε ξεκινήσει να απαιτεί λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τη χρήση των κοινωνικών μέσων δικτύωσης όσων ζητούσαν βίζα. Τέτοιου είδους προειδοποιήσεις από την κινεζική πλευρά οδηγήσαν σε μία σειρά ακυρώσεων σχολικών εκδρομών και μεγάλων γκρουπ, σύμφωνα με πληροφορίες των Financial Times.

Σαν να μην έφταναν όλα τα υπόλοιπα για τους Κινέζους τουρίστες που ετοίμαζαν τις βαλίτσες τους για προορισμούς στις ΗΠΑ, η κινεζική κυβέρνηση προχώρησε

σε τεράστια υποτίμηση του γουάν έναντι του δολαρίου. Υστερα από περίπου μία δεκαετία, το κινεζικό νόμισμα υποχώρησε σε χαμηλότερο από 7 γουάν ανά δολάριο, μία τιμή ορόσημο για τη δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία παγκοσμίως. Για τους Κινέζους καταναλωτές το αποτέλεσμα είναι το εξής: τα προϊόντα, που θα αγόραζαν στις ΗΠΑ, φαίνονται πλέον πολύ ακριβά και προτιμούν να τα προμηθευτούν σε φιλικότερες τιμές από την κινεζική αγορά.

Τα ακριβά γούστα των Κινέζων τουριστών συντηρούν εν μέρει και εταιρείες με πολυτελή προϊόντα και ξενοδοχεία που προσφέρουν όλες τις ανέσεις. Με τη μείωση των αφίξεων από Κίνα – ενδεικτικά πέρυσι 2,99 εκατομμύρια Κινέζοι επισκέφθηκαν τις ΗΠΑ, 6% λιγότεροι σε σχέση με το 2017 – πολλές αμερικανικές εταιρείες λιανικής είδαν τα έσοδά τους να μειώνονται. Η αλυσίδα καταστημάτων Macy's στα αποτελέσματα δεύτερου τριμήνου του 2019 ανακοίνωσε μείωση των πωλήσεων κατά 9%, θεωρώντας ότι η πτώση οφείλεται στην μειωμένη ζήτηση των ξένων τουριστών. Τα έσοδα από πωλήσεις σε ξένους τουρίστες στην εταιρεία κοσμημάτων Tiffany μειώθηκαν κατά περίπου 25% το πρώτο τρίμηνο του 2019, σύμφωνα με τους Financial Times.

Ωστόσο, δεν είναι μόνο οι ΗΠΑ που επηρεάζονται από τον εμπορικό πόλεμο και τον περιορισμένο αριθμό Κινέζων ταξιδιωτών. Εταιρείες λιανικής σε Ευρώπη και Βόρεια Αμερική έχουν πληγεί από τον αναιμικό τουρισμό. Για



Οι Κινέζοι που επισκέπτονται τις ΗΠΑ ξεδεύουν μεταξύ 6.700 και 7.000 δολαρίων κατά τη διάρκεια της διαμονής τους, συμπεριλαμβανομένων των αεροπορικών εισιτηρίων.

παράδειγμα, η αλυσίδα Hudson, η οποία διαχειρίζεται περίπου 1.000 καταστήματα με εφημερίδες και φιλικά κυρίως σε αεροδρόμια, σταθμούς και ξενοδοχεία

της Βορείου Αμερικής, κατέγραψε υποχώρηση 5,4% στις πωλήσεις προϊόντων duty free. Για την πτώση αυτή οφείλεται η μείωση των Κινέζων τουριστών, όπως

δήλωσε κατά την παρουσίαση των οικονομικών αποτελεσμάτων δεύτερου τριμήνου ο Ρότζερ Φόρντναις, διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας.

Μείωση 0,2% του βρετανικού ΑΕΠ το β΄ τρίμηνο

Η βρετανική οικονομία συρρικνώθηκε το β΄ τρίμηνο του 2019, κατά 0,2% σε σύγκριση με το α΄ τρίμηνο, για πρώτη φορά από το 2012, στέλνοντας προειδοποιητικό σήμα στον Βρετανό πρωθυπουργό Μπόρις Τζόνσον, που διατρανώνει ότι το Λονδίνο θα αποχωρήσει σε κάθε περίπτωση από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέχρι την 31η Οκτωβρίου.

Η συρρικνωση της οικονομικής δραστηριότητας συμβαδίζει με τις προβλέψεις της πλειονότητας των οικονομολόγων που προειδοποιούν τα τελευταία τρία χρόνια ότι αποχώρηση της Βρετανίας δίχως συμφωνία με την Ε.Ε. θα έχει πολύ αρνητικές συνέπειες για τη βρετανική οικονομία. Η στερλίνη υποχώρησε κατά 0,5%, στο 1,2071, έναντι του δολαρίου μετά τη δημοσίευση των στοιχείων. Πλέον είναι ορατός ο κίνδυνος η Βρετανία να υποστεί τεχνική ύφεση (δύο συνεχόμενα τρίμηνα με αρνητική ανάπτυξη) αν σημειωθεί

Είναι πιθανόν η οικονομία να υποστεί τεχνική ύφεση εάν συρρικνωθεί και το γ΄ τρίμηνο.

συρρικνωση και το γ΄ τρίμηνο.

Τι θα συμβεί στο βρετανικό ΑΕΠ το δ΄ τρίμηνο αν υπάρξει άτακτη αποχώρηση της Βρετανίας από την Ε.Ε. και τιναχθούν στον αέρα οι εμπορικές σχέσεις των δύο πλευρών είναι δύσκολο να προβλεφθεί με ακρίβεια, ωστόσο θεωρείται σχεδόν σίγουρο πως θα συρρικνωθεί, δεδομένου πως η Ε.Ε. είναι ο μεγαλύτερος εξαγωγικός προορισμός της Βρετανίας, απορροφώντας το 48% των υπηρεσιών και των αγαθών της. Στην περίπτωση άτακτης αποχώρησης, θα υπάρξει αυτόματη σημαντική αύξηση δασμών στις εισαγωγές



Η κυβέρνηση εκτιμά πως η οικονομία θα εξέλθει ενισχυμένη από το Brexit.

αγαθών από τη Βρετανία, ενώ βρετανικές επιχειρήσεις δεν θα μπορούν να προσφέρουν υπηρεσίες σε κράτη-μέλη της Ενωσης, αφού οι συμφωνίες που έχουν συναφθεί στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου

καλύπτουν αγαθά και όχι υπηρεσίες.

«Η μεσοπρόθεσμη τάση εξακολουθεί αν είναι χλιαρή, καθώς περιορίζεται από τον συνδυασμό επιβράδυνσης της παγκόσμιας ανάπτυξης και αβεβαιότητας που προέρχεται από το Brexit», σχολίασε στο Bloomberg ο Άλφρεντ Παλντίν, επικεφαλής οικονομολόγος της Συνομοσπονδίας Βρετανικών Βιομηχανιών. Η συρρικνωση της βρετανικής οικονομίας οφείλεται σε σημαντικό βαθμό στη χρήση αποθεμάτων που είχαν συσσωρεύσει οι εταιρείες ενόψει της 29ης Μαρτίου, που ήταν η αρχική ημερομηνία αποχώρησης της Βρετανίας από την Ενωση. Ο Βρετανός υπουργός Οικονομικών Σατζίντ Τζαβίντ δήλωσε χτες πως η βρετανική οικονομία θα εξέλθει ενισχυμένη από την αποχώρησή της από την Ε.Ε. ακόμη και χωρίς συμφωνία.

BLOOMBERG

Προβλέψεις για ύφεση της οικονομίας των ΗΠΑ

Η κλιμάκωση του σινοαμερικανικού εμπορικού πολέμου φέρνει πιο κοντά την επόμενη ύφεση στη μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου. Αυτή είναι η εκτίμηση της πλειονότητας των οικονομικών αναλυτών που συμμετείχαν σε σχετική δημοσκόπηση του Reuters. Σε ποσοστό 70% θεωρούν πως εξαιτίας του εμπορικού πολέμου η αμερικανική οικονομία κινδυνεύει να διολισθήσει σε ύφεση.

Οι ίδιοι προβλέπουν πως η Federal Reserve θα αναγκαστεί να μειώσει ξανά τα επιτόκια στη συνεδρίασή της τον Σεπτέμβριο και μάλλον θα προχωρήσει σε περαιτέρω χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής μέσα στο επόμενο έτος. Στο πλαίσιο της ίδιας έρευνας, όμως, και παρά την πρόβλεψή τους ότι θα εφαρμοσθεί αναπτυξιακή πολιτική, οι οικονομολόγοι δίνουν 45% πιθανότητα να διολισθήσει η αμερικανική οικονομία σε ύφεση μέσα στα επόμενα δύο χρόνια. Το αντίστοιχο

ποσοστό στην αμέσως προηγούμενη δημοσκόπηση, που διεξήχθη τον Μάιο, ήταν 35%. Την προοπτική της ύφεσης σκιαγραφούν, άλλωστε, οι αποδόσεις των ομολόγων του αμερικανικού δημοσίου καθώς αυξάνονται δυσανάλογα οι αποδόσεις του βραχυπρόθεσμου χρέους προδίδοντας την απαισιοδοξία των επενδυτών. «Αν η Fed παρασυρθεί σε μια σειρά μειώσεων των επιτοκίων του δολαρίου θα είναι σαν να προωθεί τον εμπορικό πόλεμο», σχολιάζει ο Αντίτι Μπέιβ, οικονομολόγος της Bank of America Merrill Lynch. Ο ίδιος εκφράζει προβληματισμό για το ενδεχόμενο να εξωθηθεί η αποσπαστική τράπεζα των ΗΠΑ σε αλλεπάλληλες μειώσεις επιτοκίων, που θα βελτιώνουν μεν την κατάσταση στην οικονομία, στις αγορές και στην απασχόληση, αλλά στη συνέχεια θα ενθαρρύνουν περαιτέρω επιθετικές ενέργειες παρατείνοντας και ενισχύοντας τον εμπορικό πόλεμο.

Καίριο πλήγμα έχουν δεχθεί οι εξαγωγικές βιομηχανίες σε Γερμανία και Γαλλία

Η επιβράδυνση της παγκόσμιας οικονομίας, σε συνδυασμό με τον πόλεμο δασμών και την αβεβαιότητα που έχει καλλιεργήσει η αναμενόμενη έξοδος της Βρετανίας από την Ε.Ε., έχει πλήξει την ανάπτυξη σε όλη τη Δυτική Ευρώπη. Ιδιαίτερα ισχυρό είναι, όμως, το πλήγμα που έχει δεχθεί η Γερμανία. Η οικονομία της βασίζεται κατ' εξοχήν στις εξαγωγές και καθίσταται ευάλωτη όταν υπάρχουν ανατροπές στο διεθνές εμπόριο.

Ετσι, τον Ιούνιο οι εξαγωγές της μεγαλύτερης ευρωπαϊκής οικονομίας εμφανίζονται μειωμένες κατά 8% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη μείωση που έχει σημειωθεί σε ετήσια βάση σχεδόν τα τελευταία τρία χρόνια. Σε σύγκριση με τον Μάιο, άλλωστε, μειώθηκαν κατά 0,1%. Σημειωτέον ότι η

Τον Ιούνιο μειώθηκε η βιομηχανική παραγωγή στις δύο μεγαλύτερες οικονομίες της Ευρωζώνης.

ένωση γερμανικών επιχειρήσεων DIHK προέβλεπε απλώς στασιμότητα των εξαγωγών. Τον Ιούνιο κατεγράφη, άλλωστε, ακόμη μία ανησυχητική εξέλιξη: η παράλληλη μείωση της βιομηχανικής παραγωγής στις δύο μεγαλύτερες οικονομίες της Ευρωζώνης, τη Γερμανία και τη Γαλλία. Στη Γερμανία, η βιομηχανική παραγωγή μειώθηκε κατά 1,5% σε σύγκριση με τον Μάιο. Σύμφωνα με τη γαλλική στατιστική υπηρεσία



Η πτώση των εισαγωγών στην Κίνα έχει περιορίσει τις παραγγελίες στις ευρωπαϊκές αυτοκινητοβιομηχανίες.

INSEE, την ίδια στιγμή στη Γαλλία κατεγράφη πτώση 2,3%, ενώ έχει προηγηθεί τον Μάιο αύξηση κατά 2%. Τόσο στη μία χώρα όσο και στην άλλη τα στοιχεία ήταν σαφώς χειρότερα από τις προβλέψεις. Οι εξαγωγικές βιομηχανίες των δύο χωρών, συμπεριλαμβανομένων των αυτοκινητοβιομηχανιών τους, έχουν δεχθεί καίριο πλήγμα, καθώς έχει μειωθεί η ζήτηση από την Κίνα. Η δεύτερη οικονομία στον κόσμο αποτελούσε ίσως τη σημαντικότερη αγορά για τις ευρωπαϊκές αυτοκινητοβιομηχανίες. Τελευταία, όμως, μειώνονται δραματικά οι πωλήσεις αυτοκινήτων στην Κίνα, αφενός, λόγω της επιβράδυνσης του ρυθμού ανάπτυξης και, αφετέρου, εξαιτίας του σινοαμερικανικού εμπορικού πολέμου. Όπως σχολίασε σχετικά ο Γεργκ Κράμερ, οικονομολόγος της δεύτερης σε

μέγεθος τράπεζας της Γερμανίας, της Commerzbank, «δεν περιμένουμε πλέον από την κινεζική κυβέρνηση να λάβει μέτρα τόνωσης της οικονομίας της, καθώς φαίνεται πως έχει αποδεχθεί τη ζημία που συνεπάγεται ο εμπορικός πόλεμος». Μέχρι στιγμής, η μείωση των εξαγωγών αντισταθμίζεται στη Γερμανία χάρη στην απασχόληση, που βρίσκεται σε επίπεδα-ρεκόρ, στις αυξήσεις των μισθών και στο χαμηλό κόστος δανεισμού. Οι τρεις αυτοί παράγοντες έχουν δώσει ώθηση στην κατανάλωση και στην κατασκευαστική δραστηριότητα. Όπως, όμως, επισημαίνουν οικονομικοί αναλυτές του Reuters, όσο κι αν λειτουργούν θετικά, δεν μπορούν να αποτρέψουν τη συρρίκνωση της μεγαλύτερης ευρωπαϊκής οικονομίας, που κινδυνεύει να διολισθήσει σε ύφεση.

Αυξήσεις μισθών κατά 3,7% στη Βρετανία λίγο πριν από το Brexit

Στην καλύτερη κατάσταση των τελευταίων έντεκα ετών βρίσκεται η αγορά εργασίας στη Βρετανία, διότι οι μισθοί αυξάνονται και η ανεργία περιστελλεται. Όπως επισημαίνει σε σχετικό του ρεπορτάζ το ειδησεογραφικό πρακτορείο Reuters, η ρώμη που επιδεικνύει η αγορά εργασίας είναι απρόσμενη, αν και οικονομολόγοι τείνουν να έχουν περισσότερο αυτοσυγκράτηση. Συγκεκριμένα, επικαλούνται στοιχεία της περασμένης εβδομάδας, σύμφωνα με τα οποία η οικονομία συρρικνώθηκε και οι επιχειρήσεις προετοιμά-

Κατά το τρίμηνο Απριλίου - Ιουνίου δημιουργήθηκαν 115.000 νέες θέσεις εργασίας.

ζονται για μια έξοδο της Βρετανίας από την Ε.Ε. χωρίς συντεταγμένο τρόπο, κάτι το οποίο θα προκαλέσει αναταραχή στον κύκλο των εργασιών τους. Το τρίμηνο Απριλίου - Ιουνίου κατά μέσον όρο οι εβδομαδιαίες αποδοχές αυξήθηκαν 3,7% σε ετήσια βάση, ποσοστό το οποίο θεωρείται το υψηλότερο από τον Ιούνιο του 2008 (διάστημα ενδεκαετίας). Τον Μάιο η αντίστοιχη αύξηση ήταν της τάξεως του 3,5%. Εξαιρουμένων δεν των μπόνους και των επιδομάτων, που θεωρούνται ευμετάβλητο στοιχείο, η ετήσια αύξηση έφθανε το δεύτερο τρίμηνο το 3,9%, επίπεδα-ρεκόρ ενδεκαετίας και πάλι. Αναφορικά τώρα με την αγορά εργασίας, όπως διαπιστώνουν οι οικονομολόγοι, υπάρχει ζωνή δημιουργία θέσεων εργασίας, διότι ενδεχομένως οι εργοδότες προτιμούν να προσλάβουν εργαζομένους που μετέπειτα θα απολύσουν και όχι να κάνουν μακροπρόθεσμες δεσμευτικές συμβάσεις.

Στο τρίμηνο Απριλίου - Ιουνί-

ου στη Βρετανία δημιουργήθηκαν 115.000 θέσεις εργασίας, σχεδόν διπλάσιες από τις προβλέψεις. Οι απασχολούμενοι φθάνουν στη χώρα στα επίπεδα-ρεκόρ των 31,811 εκατομμυρίων. «Η αγορά εργασίας παραμένει ζωοδοτικός μηχανισμός για τη βρετανική οικονομία, παρά το ότι πιθανώς να φθάνει πλέον στο απόγειό της», παρατηρεί ο Τετζ Παρίκ, ανώτατος οικονομολόγος του Ινστιτούτου Διευθυντών στη Βρετανία (μιας έγκριτης επαγγελματικής ένωσης με μέλη υψηλόβαθμα στελέχη εταιρειών). Βέβαια, ορισμένες λεπτομέρειες στα δεδομένα της απασχόλησης υποδηλώνουν ότι έρχονται δυσκολότερες ημέρες – αρκεί να σκεφθεί κανείς ότι η οικονομία το δεύτερο τρίμηνο πρώτη φορά από το 2012 εμφάνισε συρρίκνωση 0,2%. Οι ημι-απασχολούμενοι και οι άνω των 50 ετών είναι που καρπώνονται την καθαρή αύξηση στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας το δεύτερο τρίμηνο, αν και η ανεργία ανήλθε στο 3,9% έναντι προβλέψεων για διατήρησή της σταθερά στο 3,8%. Αξίζει να σημειωθεί πως η αυξητική τάση των θέσεων εργασίας αποδίδεται τα τελευταία χρόνια σε μεγαλύτερης ηλικίας εργαζομένους. Κι αυτό δείχνει ότι έχουν ανέλθει τα όρια ηλικίας, βάσει των οποίων μπορεί κανείς στη Βρετανία να λάβει κρατική σύνταξη. Η ωριαία παραγωγή, το βασικό εργαλείο μέτρησης της παραγωγικότητας, υποχώρησε 0,6% σε ετήσια βάση το β' τρίμηνο, το τέταρτο διαδοχικά με πτώση. Η περιορισμένη παραγωγικότητα είναι ένα από τα σοβαρότερα ζητήματα της βρετανικής οικονομίας. Τέλος, αναλυτές προειδοποιούν πως εάν η έξοδος από την Ε.Ε. γίνει μη συντεταγμένα, οι επενδύσεις των εταιρειών θα πληγούν, επηρεάζοντας δυσμενώς και την παραγωγικότητα.

REUTERS



Η αύξηση της απασχόλησης στη Βρετανία αφορά κυρίως ημιαπασχολούμενους και εργαζομένους άνω των 50 ετών.

Οι νέοι γνωρίζουν την Ευρώπη με τρένο, όπως στη δεκαετία του '70

Το Interrail, ο θεσμός που ξεκίνησε το 1972, επιστρέφει δυναμικά στο προσκήνιο

Το **Interrail** είναι ένας θεσμός ο οποίος φέρνει την Ευρώπη κοντά στους νέους της, ταξιδεύοντας με τρένο σε χαμηλές τιμές και με μεγάλη ελευθερία κινήσεων. Σχεδόν πάντα ήταν και το πρώτο μεγάλο ταξίδι στο εξωτερικό για τους νέους και τις νέες που δεν είχαν περάσει τα 21 τους χρόνια, ενώ η δημοφιλία του έκανε τις αρμόδιες αρχές να εκδώσουν και αντίστοιχο πάσο για ενήλικες. Η πρωτοβουλία σιδηροδρομικής μετακίνησης μεταξύ μεγάλων ευρωπαϊκών πόλεων υπό το πρίσμα αυτό ξεκίνησε το 1972 και για μερικές γενιές Ευρωπαίων ήταν μία τελετουργία ενηλικίωσης, όπως αναφέρει σε σχετικό ρεπορτάζ η εφημερίδα Financial Times. Ήταν η χρονιά, η οποία συνέπιπτε με τα 50ά γενέθλια της Διεθνούς Ένωσης Σιδηροδρόμων και επ' ευκαιρία προσέφερε απεριόριστα ταξίδια με τρένο στη δεύτερη θέση για ένα μήνα στους κάτω των 21 ετών σε 21 χώρες.

Το εισιτήριο κόστιζε 27,50 στερλίνες, δηλαδή σημερινά περίπου 30 ευρώ. Η ζήτηση ήταν πολύ μεγάλη και η προσφορά ίσχυε πλέον κάθε χρόνο, ενώ το ηλικιακό όριο αυξήθηκε το 1979 στα 26 χρόνια, και είκοσι χρόνια αργότερα τέθηκε σε ισχύ και πάσο ενηλίκων. Σήμερα η interrail.eu, μέρος της εταιρείας Eurail, αποτελεί το διαδικτυακό κατάστημα 32 ευρωπαϊκών σιδηροδρομικών οργανισμών. Διαθέτει πάσο για εφήβους, ενήλικες και μεγαλύτερους ταξιδιώτες για μετακίνηση σε 31 χώρες στη Γηραιά Ήπειρο που τρένα απλά και κλινάμαξες. Εάν αγοράσετε ένα πάσο κοινό για έναν ενήλικα και ένα νεότερο άτομο (12-27 ετών), που θα χρησιμοποιήσετε επί 7 ημέρες ταξιδιού σε διάστημα ενός μηνός, θα πληρώσετε περίπου 535 ευρώ.

Είναι αξιοσημείωτο πως η Διεθνής Ένωση Σιδηροδρόμων ήταν ο καρπός μιας ενοποιητικής προσπάθειας στην καθημαγμένη από τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο Ευρώπη, ώστε να αποκατασταθούν δίκτυα, να εναρμονιστούν δρομολόγια, να ξεπεραστεί η κατά τόπους γραφειοκρατία και να μπουν σε ένα ενιαίο πλαίσιο κανόνες. Ήταν μία μεταπολεμική προσπάθεια, για να αρχίσει και πάλι η Ευρώπη να κινείται.

Όπως γράφει στους Financial Times η Τζόι Λο Ντάικο, όταν έχεις αυτήν την αίσθηση ελευθερίας, χρειάζεται πολύ καλή οργάνωση για να εκμεταλλευθείς τις παροχές του τρένου αλλά και να κλείσεις από νωρίς σε ξενοδοχεία



Ενα κοινό πάσο για έναν ενήλικο και ένα νεότερο άτομο (12 - 27 ετών) που θα χρησιμοποιήσει τρένο για 7 ημέρες μέσα σε διάστημα ενός μηνός κοστίζει 535 ευρώ.

Μέσα στο 2018 εκδόθηκαν 300 χιλιάδες εισιτήρια για ταξίδια με σιδηρόδρομο.

και αξιοπρεπή και καθαρά κόστελ. Ενα ιστορικό διαφημιστικό πόστερ του Interrail δείχνει την πίσω τσέπη ενός παντελονιού τζιν με το πάσο να εξέχει, αν και πιο ρεαλιστική απεικόνιση θα ήταν ένα βαρυφορτωμένο και φουσκωμένο σακίδιο – αυτό δεν μείωνε σε τίποτε τον ρομαντισμό και τον συναρπαστικό χαρακτήρα του ταξιδιού. Στις καλύτερες εποχές του, το 1991, το Interrail είχε εκδώσει 400 χι-

λιάδες πάσο για νέους από τις τότε 29 συμμετέχουσες χώρες στον θεσμό. Ταξιδεύοντας μαζί με τον έφηβο γιο της από την Κρακοβία στην Ιταλία και μετά στο Λονδίνο, η Τζόι Λο Ντάικο ανακαλεί σήμερα τις δικές της νεανικές αναμνήσεις. Θυμάται, κιόλας, το πώς άφησε την Πολωνία και την Κρακοβία στα τέλη της δεκαετίας του 1990, όταν προσπαθούσε να εκσυγχρονισθεί, και τώρα τη βρήκε με τα σύμβολα του δυτικού μοντέλου, όπως η Zara και η Nike.

Ο πόλεμος στη Γιουγκοσλαβία κατάφερε πλήγμα στο Interrail, όπως και η απορρύθμιση των αερομεταφορών με την επακόλουθη πτώση των τιμών των εισιτηρίων. Το σακίδιο αντικαταστάθηκε από τροχήλατες βαλίτσες και το 2005, στη χειρότερη χρονιά για τον θεσμό, πουλήθηκαν 100 χι-

λιάδες πάσα. Όμως, όπως παρατηρεί η Τζόι Λο Ντάικο στους FT, τα πράγματα αλλάζουν, όπως και το κλίμα. Η Σουηδία πρωτοστατεί με το κίνημα όσων τάσσονται υπέρ του τρένου και κατά της μεταφοράς με αεροπλάνο, που εκπέμπει πάμπολλους ρύπους.

Χάρis σε αυτούς λοιπόν, το Interrail από το 2017 έως το 2018 παρουσίασε αύξηση 40% και τα πάσα έφθασαν τις 300 χιλιάδες. Ωστόσο, λόγω διαφωνιών δεν θα συμμετάσχει στο σχήμα ο βρετανικός όμιλος, που διαχειριζόταν το πάσο του Interrail. Ακόμα, αφότου η Βρετανία αποχωρήσει από την Ε.Ε., δεν θα μπορούν να επωφεληθούν οι νέοι από το ευρωπαϊκό πρόγραμμα των 50 χιλιάδων δωρεάν πάσο ετησίως στους 18χρονους για να γνωρίσουν την Ευρώπη σε ένα μήνα.

Αβέβαιο, λόγω των ΗΠΑ, το μέλλον της Huawei

Ο **ιδρυτής** της Huawei Technologies Ρεν Ζενγκφέι προειδοποίησε μέσω εσωτερικού σημειώματος τους υπαλλήλους της μεγαλύτερης εταιρείας τηλεπικοινωνιών της Κίνας πως η επιχείρησή βρίσκεται σε μια στιγμή όπου είτε θα ζήσει είτε θα πεθάνει. Αιτία για την επικίνδυνη κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει η κινεζική εταιρεία είναι η αβεβαιότητα για το μέλλον της μετά την απόφαση των ΗΠΑ τον περασμένο Μάιο να την αποκλείσουν από την αμερικανική αγορά και να απαγορεύσουν σε αμερικανικές εταιρείες να πωλούν υλικό στην Huawei. Η αμερικανική κυβέρνηση ότι κατασκοπεύει για λογαριασμό της κινεζικής κυβέρνησης.

Μπορεί η αμερικανική κυβέρνηση να αποφάσισε τη Δευτέρα να επιτρέψει στις αμερικανικές εταιρείες να συναλλάσσονται με την Huawei για ακόμη 90 ημέρες, ωστόσο αυτό δεν περιορίζει ουσιαστικά την ανασφάλεια για τη μεγαλύτερη κινεζική τηλεπικοινωνιακή επιχείρηση. Οι υπάλληλοι της Huawei που δεν έχουν πλήρη φόρτο εργασίας θα πρέπει να σκηματίσουν «ομάδες κομάντο» και να εξετάσουν νέα εγχειρήματα, είπε ο

Ζενγκφέι, προειδοποιώντας όσους δεν το κάνουν πως θα βρίσκονται αντιμέτωποι με μείωση μισθού κάθε λίγους μήνες και ενδέχεται να χάσουν τη δουλειά τους.

Ακόμη και αν τελικά άρει ο Ντό-

Η Ουάσιγκτον κατηγορεί την κινεζική εταιρεία ότι κατασκοπεύει για λογαριασμό της κινεζικής κυβέρνησης.

ναλντ Τραμπ τον αποκλεισμό της Huawei από την αμερικανική αγορά, το πλήγμα που ήδη έχει υποστεί η εταιρεία είναι σημαντικό, ενώ η απειλή νέων αμερικανικών κυρώσεων θα εξακολουθήσει να υπάρχει.

Το πρώτο πλήγμα που δέχεται η Huawei είναι στη διεθνή αγορά έξυπνων κινητών τηλεφώνων. Σύμφωνα με το Bloomberg, οι εσωτερικές εκτιμήσεις της Huawei δείχνουν πως αναμένεται να πωλήσει 60 εκατομμύρια λιγότερα κινητά τηλέφωνα το 2019 εξαιτίας

των αμερικανικών κυρώσεων. Το 2018 οι πωλήσεις κινητών τηλεφώνων της Huawei είχαν αυξηθεί κατά 34% στα 206 εκατομμύρια, σύμφωνα με στοιχεία της εταιρείας IDC. Το α' τρίμηνο του 2019 οι πωλήσεις κινητών της Huawei είχαν αυξηθεί κατά 50%, ενώ περιορίζονταν οι πωλήσεις των βασικών της ανταγωνιστών, Samsung και Apple. Ωστόσο, η εικόνα άλλαξε δραστικά το β' τρίμηνο, από τον Μάιο, όταν άρχισαν να ισχύουν οι αμερικανικές κυρώσεις, με τις πωλήσεις κινητών της Huawei να αυξάνονται μόλις κατά 8,3%. Εκοιντας εισχωρήσει με επιτυχία στην ευρωπαϊκή αγορά, η Huawei βρίσκεται πολύ κοντά στο να γίνει η μεγαλύτερη εταιρεία κινητών τηλεφώνων μέχρι που «κτύπησαν» οι αμερικανικές κυρώσεις. Η απώλεια του λειτουργικού συστήματος Android, δεδομένου πως η Google δεν μπορεί πλέον να το προεγκαθιστά στα κινητά Huawei, και της πρόσβασης στο οικοσύστημα εφαρμογών Play Store της Google περιόρισαν δραστικά την ελκυστικότητα των κινητών τηλεφώνων Huawei σε ολόκληρο τον κόσμο πλην Κίνας.

Σύμφωνα με την ίδια την

Huawei, ο βασικός μοχλός ανάπτυξης της εταιρείας είναι οι πωλήσεις κινητών τηλεφώνων, που της είχαν αποφέρει πέρυσι το 46% των εσόδων της. Το πλήγμα που έχει υποστεί η αξιοπιστία της Huawei εξαιτίας των αμερικανικών κατηγοριών και ο αποκλεισμός της από την Google αποτελούν προβλήματα που δεν πρόκειται να επιλυθούν σύντομα. Μπορεί οι προγραμματιστές της Huawei να εργάστηκαν νυχθημερόν επί μήνες ώστε να παρουσιάσουν το λειτουργικό σύστημα Harmony προ ημερών, ωστόσο πολύ λίγοι πελάτες έχουν πειστεί ότι αυτό αποτελεί αποδεκτή εναλλακτική λύση αντί για το Android.

Χωρίς τις εμπορικές κυρώσεις των ΗΠΑ, η Huawei θα απειλούσε άμεσα την πρωτοκαθεδρία της Samsung στα κινητά τηλέφωνα, ενώ θα μπορούσε να αποκομίσει σημαντικά κέρδη από την ηγετική θέση που κατέχει στην τεχνολογία δικτύων κινητής τηλεφωνίας πέμπτης γενιάς (5G). Τώρα, η Huawei εξακολουθεί να είναι ισχυρή, αλλά ο δυναμισμός των προηγούμενων ετών και η τεχνολογική πρόοδος που είχε επιτύχει έχουν ακυρωθεί από τις κυρώσεις των ΗΠΑ.



«Η Huawei βρίσκεται σε κατάσταση όπου είτε θα επιβιώσει είτε θα πεθάνει», ανέφερε σε εσωτερικό σημείωμα προς τους εργαζομένους της εταιρείας ο ιδρυτής της Huawei Technologies Ρεν Ζενγκφέι.

Ο Λευκός Οίκος εξετάζει μέτρα για την ενίσχυση της οικονομίας

Μείωση εισφορών εργαζομένων
εάν επιβραδυνθεί ο ρυθμός ανάπτυξης

Η κυβέρνηση του Ντόναλντ Τραμπ συζητάει την εφαρμογή μέτρων για να προστατεύσει την αμερικανική οικονομία από τον κίνδυνο ύφεσης, εξετάζοντας τη μείωση των ασφαλιστικών εισφορών για τους εργαζομένους ή ακόμη και τη μαιευτική δαπάνη που έχουν επιβληθεί σε εισαγωγές από την Κίνα. Σύμφωνα με πηγές των New York Times και Washington Post, υψηλόβαθμοι αξιωματούχοι της αμερικανικής κυβέρνησης βρίσκονται σε επιφυλακή στην περίπτωση που επιδεινωθεί η κατάσταση της αμερικανικής οικονομίας.

Προς το παρόν, η ανάπτυξη της ΗΠΑ παραμένει ισχυρή, αλλά επικρατούν φόβοι για την πορεία της λόγω των εμπορικών πολέμων που έχει κηρύξει ο Ντόναλντ Τραμπ εναντίον της Κίνας και σε μικρότερο βαθμό κατά της Ε.Ε. Επισήμως, η κυβέρνηση Τραμπ ισχυρίζεται πως είναι λίαν ικανοποιητική η κατάσταση της οικονομίας, υποστηρίζοντας ευθέως στην Επιστημονική Συνέλευση των ΗΠΑ (Fed) και άλλες χώρες για κάθε ανησυχητική ένδειξη που αφορά την αμερικανική οικονομία. «Η οικονομία μας είναι πολύ ισχυρή παρά την τρομακτική έλλειψη οράματος από τον Τζέρεμι Πάουελ και τη Fed», έγραψε ο Τραμπ στο

Twitter στις αρχές της εβδομάδας. «Μέσα σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα το επιτόκιο της Fed θα πρέπει να μειωθεί τουλάχιστον κατά 100 μονάδες βάσης, ενδεχομένως σε συνδυασμό με ορισμένα μέτρα ποσοτικών χαλάρωσης», πρόσθεσε ο Αμερικανός πρόεδρος.

Ο ρόλος των Δημοκρατικών

Η Washington Post αποκάλυψε πως μια από τις επιλογές που εξετάζει ο Λευκός Οίκος για να αποτρέψει μια κρίση στην αμερικανική οικονομία είναι η μείωση των ασφαλιστικών εισφορών για τους εργαζομένους. Για να δρομολογηθεί κάτι τέτοιο θα απαιτηθεί η έγκριση των Δημοκρατικών που υπερισχύουν στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Ανάλογα μέτρα είχαν ληφθεί επί κυβερνήσεως Ομπάμα το 2011 και το 2012 για την ενίσχυση των εισοδημάτων και κατ' επέκταση της ανάκαμψης της οικονομίας μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008. Σήμερα, οι εισφορές των εργοδοτών ανέρχονται στο 6,2% επί επίσημου μισθού 132.900 δολαρίων. Οι εισφορές των εργαζομένων κυμαίνονται, επίσης, στο 6,2%. Μια ακόμη πρόταση των οικονομικών συμβούλων του Λευκού Οίκου, συμπεριλαμβανομένου του Λάρι

A wide-angle photograph of the National Assembly of the Republic of Turkey, a large neoclassical building with a central portico and columns, under a blue sky with a flag flying.

Οι επιθέσεις του προέδρου Τραμπ κατά της αμερικανικής κεντρικής τράπεζας γίνονται ολοένα και πιο συχνές. «Η οικονομία μας είναι πολύ ισχυρή παρά την τρομακτική έλλειψη οράματος από τον Τζέι Πάουελ και τη Fed», έγραψε ο Τραμπ στο Twitter στις αρχές της εβδομάδας. Ο Αμερικανός πρόεδρος ζητεί από τη Fed μείωση επιτοκίων κατά 100 μονάδες βάσης και νέο γύρο ποσοτικής χαλάρωσης.

Η επιθετική εμπορική πολιτική Τραμπ προκαλεί αντιδράσεις, οι πιέσεις από Wall Street και επιχειρηματίες εντείνονται.

Κούντλουου που είναι διευθυντής του Εθνικού Συμβουλίου Οικονομίας, είναι η μείωση του φόρου υπεράξια. Οι New York Times έγραψαν πως εξετάζεται ακόμη και η ματαίωση κάποιων δασμών εις βάρος της Κίνας, αν και τονίζει πως κάτι τέτοιο θα ήταν μια εξαιρετικά δύσκολη επιλογή για την κυβέρνηση Τραμπ.

Από την άλλη πλευρά, οι πιέσεις εντείνονται από τη Wall Street και τον αμερικανικό επιχειρηματικό κόσμο, όπου επικρατεί μεγάλη δυσφορία για την

πολιτική προστατευτισμού που ακολουθεί ο Τραμπ. Ο Αμερικανός πρόεδρος έχει ήδη βρομολογήσει δύο πακέτα στήριξης για τους αγρότες που έχουν πληγεί από αντίποινα των Κινέζων στους δασμούς. Η δημιουργία ενός γενικευμένου κλίματος δυσάρεστας θα έπληττε τη δημοτικότητα του Αμερικανού προέδρου σε μια κρίσιμη συγκυρία, ενόψει των προεδρικών εκλογών στις ΗΠΑ το φθινόπωρο του 2020.

Αναλυτές της JPMorgan Chase αποκαλύπτουν πως οι δασμοί που επέλεξε ήδη επιβάλλει ο Τραμπ σε εισαγωγές προϊόντων από την Κίνα, συνολικού ύψους 250 δισ. δολαρίων, επιβαρύνουν με 600 δολάρια, κάθε μέσον όρο, κάθε νοικοκυριό στις ΗΠΑ. Ο Αμερικανός πρόεδρος ανακοίνωσε δε πως προτίθεται να φορολογήσει με επιπλέον 10% προϊόντα από την Κίνα, συνολικής αξίας 300 δισ. δολαρίων, από τις αρχές Σεπτεμβρίου.

Υπὲρ ἐλευθέρου ἐμπορίου

Ολο και περισσότεροι Αμερικανοί φαίνεται να στηρίζουν το ελεύθερο εμπόριο, όσο εντείνονται οι ανησυχίες για την πορεία της οικονομίας υπό το βάρος των εμπορικών πολέμων που έχει κηρύξει ο Ντόναλντ Τραμπ. Παράλληλα, η δημοτικότητα του Αμερικανού προέδρου κινείται σε χαμηλότερα ποσοστά, γεγονός που θα πρέπει να προβληματίζει τον Λευκό Οίκο ενόψει των προεδρικών εκλογών στις ΗΠΑ. Όπως προκύπτει από δημοσκοπήσεις που πραγματοποιήσαν οι NBC News/Wall Street Journal, οι Αμερικανοί προβληματίζονται περισσότερο από την οικονομική πολιτική που εφαρμόζει η κυβέρνηση του Ντ. Τραμπ. Αναλυτικότερα, το 46% των Αμερικανών—που συμμετείχαν στη δημοσκόπηση—διαφωνούν με την οικονομική πολιτική Τραμπ από το 41% στις αρχές Μαΐου. Εκείνοι που εγκρίνουν

τους χειρισμούς Τραμπ στην οικονομία καλύπτουν το 49% των ερωτηθέντων από το 51% που είχε καταγραφεί στις αρχές Μαΐου. Μεγαλύτερη εντύπωση προκαλεί ότι οι Αμερικανοί που τάσσονται υπέρ του ελεύθερου εμπορίου φθάνουν το 64% από το 57% που ίσχυε αμέσως μετά την εκλογή του Ντόναλντ Τραμπ στην προεδρία των ΗΠΑ, τον Νοέμβριο του 2016. Συνολικά, το ποσοστό δημοτικότητας του Ντ. Τραμπ έχει μειωθεί από το 46% τον Ιούλιο στο 43%. Αξίζει να σημειωθεί ότι έρευνα που πραγματοποιήθηκε από το Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ, του Σικάγου, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και την Ομοσπονδιακή Τράπεζα της Βοστώνης, έδειξε πως οι επιπτώσεις των δασμών του Αμερικανού προέδρου είναι μεγαλύτερες στις ΗΠΑ παρά στην Κίνα ή άλλες χώρες, όπως υποστηρίζει η αμερικανική κυβέρνηση.

Στην έκδοση 30ετούς ομολόγου με μηδενικό επιτόκιο προχωρεί η Γερμανία

Η σημερινή δημοπρασία 30ετούς γερμανικού ομολόγου θα δώσει μια εικόνα του κλίματος στις αγορές και της αποστροφής του επενδυτικού κινδύνου που επικρατεί, καθώς προσφέρει μηδενικό επιτόκιο μέχρι τον Αύγουστο του 2050, που είναι η ημερομηνία λήξεως. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων μηνών, οι επενδυτές έχουν καταφύγει στις αγορές κρατικών ομολόγων των ΗΠΑ και της Ευρώπης εξαιτίας της αβεβαιότητας που έχει δημιουργηθεί από τους εμπορικούς πολέμους του προέδρου Τραμπ και τον κίνδυνο ενός σκληρού Brexit.

Σύμφωνα με το πρακτορείο Bloomberg, οι αποδόσεις σε κρατικά ομόλογα 16 τρις. δολαρίων είναι ήδη αρνητικές. Ακόμη και

το κόστος δανεισμού της Ιρλανδίας, της Πορτογαλίας και της Ισπανίας σε βάθος δεκαετίας βρίσκεται σήμερα στο μηδέν, καθώς οι επενδυτές αναζητούν ακόμα και εκεί καταφύγιο.

Προ δεκαετίας, οι επενδυτές ήταν επιφυλακτικοί να επενδύσουν στις χώρες αυτές λόγω της κρίσης δημόσιου χρέους στην Ευρωζώνη. Αν και σήμερα η γερμανική οικονομία έχει πληγεί από την πολιτική προστατευτισμού του Αμερικανού προέδρου Ντόναλντ Τραμπ, το περιβάλλον σταθερότητας και η δημοσιονομική πειθαρχία φαίνεται να καθιστούν τους επενδυτές.

Το Βερολίνο στοχεύει στην
άντληση 2 δις. ευρώ από την έκ-
δοση του 30ετούς ομολόγου. Χθες,



Το Βερολίνο στοχεύει στην άντληση 2 δισ. ευρώ από την έκδοση του 30ετούς ομολόγου. Χθες, οι αποδόσεις στα 30ετή, 10ετή και 5ετή κρατικά ομόλογα της Γερμανίας κινήθηκαν στο -0,18%, -0,69% και -0,91% αντίστοιχα.

οι αποδόσεις στα 30ετή, 10ετή και 5ετή κρατικά ομόλογα της Γερμανίας κινήθηκαν στο -018%, -0,69% και -0,91%, αντιστοίχως.

Παραδόξως, η Γερμανία βρίσκεται στα πρόθυρα ύφεσης μετά τη δημοσιοποίηση στοιχείων που έδειξαν πως η οικονομική δραστηριότητα υποχώρησε κατά 0,1% κατά το β' τρίμηνο του 2019. Υπό αυτές τις συνθήκες, με τις εξαγωγές της ισχυρότερης οικονομίας στην Ευρώπη να πληττώνονται από τους εμπορικούς πολέμους του Τραμπ, το Βερολίνο δέχεται πιέσεις για να λάβει δημονομικά μέτρα στήριξης, δηλαδή να αυξήσει τις δημόσιες δαπάνες. Ούτε αυτό, όμως, φαίνεται να πτοεί τους επενδυτές διότι, μεταξύ άλλων, η ΕΚΤ ετοιμάζεται να χαλα-

ρώσει περαιτέρω τη νομισματική πολιτική στην Ευρωζώνη.

Εντούτοις, η Pimco διατηρεί επιφυλάξεις για το ράλι στις τιμές των ομολόγων που οδηγούν σε αρνητικό πρόσημο τι αποδόσεώς τους. Παρά την ευρύτερη διάθεση των επενδυτών να επωμιστούν κάποιο κόστος προκειμένου να διαφυλάξουν τα κεφάλαιά τους, οι επενδυτικός κολοσσός μείωσε έως έναν βαθμό την έκθεσή του σε αυτό το ράλι. Το Pimco Income Fund με ενεργητικό 128 δις. δολ. είχε χαμηλότερες αποδόσεις σε σχέση με ανταγωνιστές, καθώς τηρεί επιφυλακτική στάση αφού ακόμη και μια «υποτυπώδης εμπορική συμφωνία ανάμεσα στις ΗΠΑ και στην Κίνα μπορεί να οδηγήσει σε απότομο άνοδο των αποδόσεων».

Κίνα: χαμηλή επίδοση της βιομηχανικής παραγωγής

Ανθρωπιστικά σημάδια επιβράδυνσης παρουσιάζει η κινεζική οικονομία, καθώς τον Ιούλιο η βιομηχανική παραγωγή στη δεύτερη οικονομία του πλανήτη σημείωσε τη χαμηλότερη αύξηση των τελευταίων σχεδόν 17 ετών. Η εξέλιξη αντανακλά την αισθητή μείωση της ζήτησης για κινεζικά προϊόντα καθώς παρατηρείται ο εμπορικός πόλεμος ανάμεσα στο Πεκίνο και στην Ουάσιγκτον. Πρόκειται συγκεκριμένα για αύξηση 4,8%, που είναι η χαμηλότερη από τον Φεβρουάριο του 2002, αλλά και χαμηλότερη από αυτή κατά 6,3% του Ιουνίου.

Ειδικότερα, η παραγωγή χάλυβα μειώθηκε για δεύτερο συνεπόμενο μήνα, ενώ η παραγωγή αυτοκινητών εξακολούθησε να μειώνεται με διψήφια ποσοστά. Επιβραδύνθηκε, άλλωστε, η αύξηση της παραγωγής στον τομέα της υψηλής τεχνολογίας που περιορίστηκε στο 6,6% ενώ η παραγωγή ενέργειας σημείωσε οριακή αύξηση κατά 0,6%. Το ίδιο χρονικό διάστημα, άλλωστε, οι λιανικές πωλήσεις στην

Κίνα σημείωσαν αύξηση 7,6%, τη χαμηλότερη από τον Απρίλιο. Η αύξηση αυτή υπολείπεται, πάντως, από τις προβλέψεις καθώς οι οικονομικοί αναλυτές προέβλεπαν πως οι λιανικές πωλήσεις θα αυξάνονταν κατά 8,6%. «Η οικονομία της Κίνας χρειάζεται περισσότερη στήριξη, επειδή η παγκόσμια συγκυρία είναι σαφώς αρνητική», σχολίασε στο Reuters ο Λάρι Χου, στέλεχος της Macquarie Group στο Χονγκ Κονγκ. Ο ίδιος οικονομολόγος προβλέπει πως στα τέλη του έτους το Πεκίνο θα αναγκαστεί να ανακινώσει μέτρα στήριξης της οικονομίας.

Το Πεκίνο ευελπιστούσε πως θα σταθεροποιούσαν την οικονομία οι επενδύσεις σε έργα υποδομής.

Οι επενδύσεις σε υποδομές αυξήθηκαν, όμως, μόλις κατά 3,8% μέσα στους πρώτους επτά μήνες του έτους. Η αύξηση ήταν εν ολίγοις απογοητευτική μολονότι οι τοπικές αρχές των περιφερειών της χώρας εξέδωσαν περὶ 600 ομολόγια για το ίδιο χρονικό διάστημα για να χρηματοδοτήσουν έργα υποδομής.

δοτήσουν έργα υποδομής. Το Πεκίνο προσέβαλε επίσης στις επενδύσεις σε ακίνητα, που τον Ιούλιο σημείωσαν αύξηση 8,5% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους. Πρόκειται για ρυθμό ανάπτυξης χαμηλότερο από το 10,1% του Ιαπωνίου, ενώ παρόλα αυτά δεν έχει εκλείψει και ο κίνδυνος της «φούσκας» στην αγορά ακινήτων. Τον προηγούμενο μήνα, το κινεζικό υπουργείο Βιομηχανίας ανακοίνωσε ότι η χώρα πρέπει να καταβάλει «δοκones προσπάθειες» για να επιτύχει τον στόχο που έχει θέσει για την άνοδο της βιομηχανικής παραγωγής κατά 5,5% έως 6,0% μέσα στο τρέχον έτος.

Η κινεζική οικονομία αποθεραπύεται, με τον ρυθμό ανάπτυξης να αγγίζει τα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων 30 ετών. Το δεύτερο τρίμηνο του έτους αυξήθηκε κατά 6,2% ενώ η επιχειρηματική εμπιστοσύνη κλονίζεται. Ανησυχητική ένδειξη αποτελεί, άλλωστε, η περαιτέρω επιβράδυνση του κατασκευαστικού τομέα.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΟΙ ΠΕΡΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ
(ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΕΙΣ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1999
ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ
ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ 12(1)

Σύμφωνα με τον Κανονισμό 12(1) των περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας
(Παρεκκλίσεις) Κανονισμών, με την παρούσα γνωστοποιείται ότι η:

NEAPOLIS DEVELOPMENT PROPERTIES LIMITED προτίθεται /θενται να υποβάλει/ουν αίτηση στον ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΗΣΕΩΝ για τη χορήγηση πολεοδομικής άδειας κατά παρέκκλιση των προνοιών του Τοπικού Σχεδίου ΠΑΦΟΥ της Δήλωσης Πολιτικής για την ακόλουθη ανάπτυξη: **ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ (ΕΡΓΟ NEAPOLIS).**

Η αίτηση αφορά το τεμάχιο με αρ. 3,4,20,24,156 Φ/Σχ. 51.11 / 51.19 στην περιοχή του Δήμου / Κοινοτικού Συμβουλίου ΓΕΡΟΣΚΗΠΟΥ. Το τεμάχιο βρίσκεται στην Λεωφόρο Ευρώπης.

Η παρέκκλιση για την οποία υποβάλλεται η αίτηση αφορά: **ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΟΡΩΝ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΑΔΕΙΑΣ**

Περισσότερες δυνατό να ληφθούν από τα Γραφεία της Πολεοδομικής Αρχής κατά τις εργάσιμες ώρες και ημέρες.

Έγγραφες παραστάσεις είναι δυνατό να υποβληθούν στη Πολεοδομική Αρχή μέσα σε διάστημα ενός μηνός από τη δημοσίευση της παρούσας ειδοποίησης.

«Φούσκα» στις τιμές των ακινήτων απειλεί Καναδά και Νέα Ζηλανδία

Υγιής η ελληνική κτηματαγορά, σύμφωνα με το Bloomberg

Καναδάς και Νέα Ζηλανδία είναι οι δύο οικονομίες που είναι περισσότερο ευάλωτες σε «φούσκα» στην αγορά ακινήτων, σύμφωνα με μελέτη του Bloomberg Economics. Αυστραλία, Νορβηγία, Σουηδία και Βρετανία εμφανίζουν επίσης σημαντικές αδυναμίες στην αγορά κατοικιών τους και μάλιστα σε μια εποχή κατά την οποία ο εμπορικός πόλεμος και η επιβράδυνση της Κίνας ενισχύουν την απειλή ύφεσης στις ΗΠΑ και σημαντικές επιβράδυνσης της παγκόσμιας οικονομίας, ιδίως αν δεν υπάρξει αποκλιμάκωση του προστατευτισμού. Αντιθέτως, η ελληνική αγορά κατοικίας βρίσκεται σε πολύ καλύτερη κατάσταση, καθώς κανένας από τους τέσσερις βασικούς δείκτες του Bloomberg Economics για την Ελλάδα δεν είναι κόκκινος.

Θέλοντας να φτιάξει σύνολο δεικτών που να αναδεικνύουν την κατάσταση στην οποία βρίσκονται οι βασικές αγορές κατοικίας στον κόσμο, ο οικονομολόγος Νιράζ Σαχ του Bloomberg Economics βασίστηκε σε τέσσερα βασικά μέτρα: αναλογία τιμών προς ενοίκια, αναλογία τιμών προς εισόδημα, μεταβολή πραγματικών τιμών (όταν δηλαδή έχει υπολογιστεί και ο πληθωρισμός) και στεγαστικά δάνεια ως ποσοστό του ΑΕΠ. Με βάση αυτά τα μέτρα, η αγορά κατοικίας σε Καναδά και σε Νέα Ζηλανδία φαίνεται πως δεν είναι βιώσιμη καθώς από το 2015 και μετά οι τιμές αγοράς αυξάνονται πολύ πιο γρήγορα από τα ενοίκια και από τα εισοδήματα. Στον Καναδά η μέση τιμή κατοικίας έχει αυξηθεί από το 2015 μέχρι σήμερα κατά 55,3% περισσότερο από

το μέσο εισόδημα. Στην περίπτωση της Νέας Ζηλανδίας η αύξηση ανέρχεται στο 56,8%. Η τιμή των κατοικιών έχει αυξηθεί κατά μέσον όρο κατά 24,1% στον Καναδά και κατά 21,9% στη Νέα Ζηλανδία. Γεγονός που σημαίνει ότι και στις δύο χώρες οι τιμές των κατοικιών αυξάνονται πολύ ταχύτερα από τα εισοδήματα και συνεπώς οι δύο αυτές αγορές, οι δανειολήπτες και οι τράπεζες θα υποφέρουν σε περίπτωση σημαντικής διόρθωσης των τιμών, που θα μπορούσε να πυροδοτήσει μια

Στρεβλώσεις στην αγορά παρατηρούνται σε Αυστραλία, Νορβηγία, Σουηδία και Βρετανία.

πιθανή επιβράδυνση της οικονομίας τους. Σοβαρό πρόβλημα αντιμετωπίζουν ακόμη η Σουηδία, όπου η μέση τιμή κατοικίας έχει αυξηθεί κατά 45,7% περισσότερο από το μέσο εισόδημα, η Αυστραλία όπου η αύξηση φτάνει το 35,7%, το Βέλγιο με αύξηση 37,3% και η Βρετανία με αύξηση 25%.

Στο σύνολό της η Ευρωζώνη παρουσιάζει σχετικά καλή εικόνα, καθώς η μέση τιμή κατοικίας έχει αυξηθεί κατά 8,6% ταχύτερα από το μέσο εισόδημα από το 2015 μέχρι σήμερα. Η πραγματική τιμή των ακινήτων έχει αυξηθεί κατά 9,3% το ίδιο διάστημα. Στην περίπτωση της Γερμανίας όπου παρατηρείται τα τελευταία χρόνια σημαντική αύξηση τιμών στα μεγάλα αστικά κέν-

τρα, το μοναδικό μέτρο του Bloomberg που εμφανίζεται κόκκινο είναι οι πραγματικές τιμές που έχουν αυξηθεί κατά 19,7% την τελευταία τετραετία. Αυτό αντισταθμίζεται από το γεγονός ότι το μέσο εισόδημα στη Γερμανία έχει αυξηθεί την ίδια περίοδο κατά 6% περισσότερο από τη μέση τιμή αγοράς κατοικίας. Αντιθέτως, στη Γαλλία οι τιμές έχουν αυξηθεί κατά 19,9% περισσότερο από τα εισοδήματα. Στην Ελλάδα το μέσο εισόδημα έχει αυξηθεί κατά 10,8% περισσότερο από τη μέση τιμή από το 2015 μέχρι σήμερα, ενώ η πραγματική τιμή των ακινήτων έχει αυξηθεί μόλις κατά 0,5%. Ορισμένες χώρες έχουν ήδη λάβει μέτρα περιορισμού των κινήσεων, με τον Καναδά να φορολογεί την αγορά κατοικίας από ξένους και τη Νέα Ζηλανδία να έχει απαγορεύσει σε ξένους υπηκόους να αγοράζουν κατοικίες ώστε να καταφέρει να περιορίσει την ταχεία άνοδο των τιμών, ιδίως σε πόλεις όπως το Οκλαντ. Σύμφωνα με το ΔΝΤ, για πάνω από τα δύο τρίτα των χρηματοπιστωτικών κρίσεων που έχουν σημειωθεί τα τελευταία πενήντα χρόνια είχε προηγηθεί εκρηκτική άνοδος και στη συνέχεια πτώση των τιμών κατοικιών. Ο λόγος που η αγορά κατοικίας επηρεάζει τόσο πολύ τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα είναι ότι μαζί με την οικοδομή αποτελεί πολύ σημαντικό κομμάτι μιας εθνικής οικονομίας, στην περίπτωση της Ευρωζώνης και των ΗΠΑ συνεισφέρουν το ένα έκτο του ετήσιου ΑΕΠ. Επιπλέον, τα στεγαστικά δάνεια που χορηγούν οι τράπεζες αποτελούν μεγάλο μέρος του ενεργητικού τους.



Στο Μόντρεαλ και στις άλλες μεγαλουπόλεις του Καναδά η μέση τιμή κατοικίας έχει αυξηθεί από το 2015 μέχρι σήμερα κατά 55,3% περισσότερο από το μέσο εισόδημα.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ***

Η αταξία του Brexit

Η αβεβαιότητα εντός του Ηνωμένου Βασιλείου είναι διάχυτη εξαιτίας του επερχόμενου Brexit. Η καθοριστική ημερομηνία ξεκαθαρismatos είναι η 31η Οκτωβρίου 2019 όπου εκεί θα επιβεβαιωθεί το κατά πόσο η έξοδος του ΗΒ από την Ε.Ε. θα γίνει με ή χωρίς συμφωνία. Είναι ενδιαφέρον όμως πως αντιδρά η εντός του ΗΒ αγορά ακινήτων από την εποχή του δημοψηφίσματος και εντεύθεν.

Η αλήθεια είναι πως σε όλα τα επίπεδα η αγορά έχει κινηθεί αρνητικά τόσο συνολικά όσο και τμηματικά/ γεωγραφικά με μόνη μικρή εξαίρεση την Ουαλία, η οποία

Για τουλάχιστον μια πενταετία είναι μάλλον απίθανο να έχουμε ενδιαφέρον από Άγγλους για επενδύσεις στην χώρα μας.

κινήθηκε κάπως πιο παράλληλα έως και ελαφρώς ανοδικά. Βασικοί δείκτες αποδεικνύουν την αρνητική πορεία της αγοράς. Φυσικά για να είμαστε απόλυτα ειλικρινείς, καμία ανάλυση δεν μπορεί να απομονώσει την πραγματική επίπτωση του Brexit στην πορεία της κτηματαγοράς, καθώς υπάρχει σωρεία άλλων παραγόντων που επιδρούν παράλληλα και βάζουν το λιθαράκι τους είτε με αρνητικό ή με θετικό τρόπο. Είναι όμως γενικά παραδεκτό γεγονός πως το Brexit συνεισφέρει στην πρόκληση μεγάλης αβεβαιότητας



Το στοίχημα με την Αγγλία και εμάς είναι κατά πόσον είμαστε ικανοί να ελκύσουμε εταιρείες που θέλουν να μεταφέρουν την έδρα ή τα γραφεία τους εκτός ΗΒ. Εδώ είναι μια αγορά πολλά υποσχόμενη, στην οποία όμως φαίνεται πως είμαστε ουραγοί.

και αυτή με τη σειρά της επενεργεί με διαφορετικό τρόπο προς διάφορες κατευθύνσεις και κατηγορίες ατόμων.

Ιστορικά η αγορά στο ΗΒ είναι πιο δραστήρια κατά τους μήνες μεταξύ Απριλίου και Αυγούστου. Αυτό εξακολούθησε να ισχύει ως τροχιοδεικτική πορεία συναλλαγών. Είχε δηλαδή παρόμοιο αποτύπωμα. Παρόλα αυτά οι συναλλαγές ήταν κατά 16,5% μειωμένες σε αριθμό από τον Ιούνιο του 2018 στον Ιούνιο του 2019. Αν περιορίσουμε γεωγραφικά την ανάλυση εντός της

Αγγλίας μόνο, τότε η μείωση κατά την ίδια περίοδο ανήλθε στο 24% και αυτή είναι μια ουσιαστική μείωση αν αναλογιστεί κάποιος πως η Αγγλία συνεισφέρει περίπου στο 75% - 85% του συνολικού όγκου συναλλαγών σε ακίνητα στο ΗΒ.

Μια άλλη μέτρηση είναι η μέση τιμή πώλησης κατοικιών. Ενώ στο παρελθόν παρατηρείτο μια ανοδική πορεία της μέσης τιμής μεταξυ Απριλίου και Αυγούστου και κάπως σταθεροποιημένη την υπόλοιπη περίοδο του χρόνου, φέτος για πρώτη χρονιά εδώ και πάρα πολύ καιρό

παρατηρήθηκε πτωτική πορεία μεταξύ Αυγούστου και Μαρτίου του 2019 η πτώση άγγιξε το 2%. Αν δούμε τον μέσο όρο ημερών μέχρι να πουληθεί ένα ακίνητο, θα δούμε πως αυτός εκτινάχθηκε στις 77 μέρες τον Ιανουάριο του 2019 ενώ στον πάλοι ποτέ πιο ζεστό μήνα συναλλαγών – τον Ιούλιο – ο μέσος όρος ήταν και πάλι ψηλός στις 62 μέρες. Με άλλα λόγια οι αγοραστές ήταν πιο επιφυλακτικοί να αγοράσουν και αυτό αποδίδεται στην αβεβαιότητα του Brexit. Επίσης, το γεγονός πως αποσύρθηκαν σχε-

δόν 895.000 ακίνητα από την αγορά μέσα σε ένα χρόνο αποδεικνύει πως και οι πωλητές δείχνουν να είναι απογοητευμένοι από τις επιδόσεις και περιμένουν μια πιο ομαλή κατάσταση αγοράς με λιγότερη αβεβαιότητα.

Οι ειδικοί φαίνεται να μην δίνουν ξεκάθαρες συμβουλές περιορίζομενοι στο να υποδεικνύουν πως ο κάθε αγοραστής θα πρέπει να κρίνει ανάλογα με τις ανάγκες του. Ότι δηλαδή αν κάποιος σκοπεύει στο να αγοράσει μια κατοικία για να ζήσει μέσα σε αυτήν για περίοδο πέραν των 5 χρόνων ίσως θα ήταν καλά να αγοράσει.

Αν το βλέπει όμως βραχυπρόθεσμα τότε ίσως να μην είναι η σωστή απόφαση καθώς οι τιμές μάλλον θα πέσουν και άλλο. Και είναι λογικά τα επιχειρήματα καθώς ουδείς είναι σε θέση να γνωρίζει σε τι κινήσεις θα προβεί η Τράπεζα της Αγγλίας σε σχέση με τα επιτόκια σε μια προσπάθεια συγκράτησης φυγής κεφαλαίων και έλκυσης νέων, συγκράτησης της τιμής της Στερλίνας, συγκράτησης των επενδύσεων κλπ. Είναι γεγονός πως μια έξοδος του ΗΒ χωρίς συμφωνία θα σύρει την χώρα σε αχατογράφητα νερά και θα είναι ενδιαφέρον να δούμε πως θα εξελιχθεί η σχέση του υπόλοιπου πλανήτη με την χώρα αυτή.

Σε ό,τι αφορά την έλκυση αγοραστών ακίνητης περιουσίας από το ΗΒ στη δική μας χώρα, η ένδειξη είναι μάλλον δραστικά αρνητική. Ιστορικά, όποτε ο μέσος Άγγλος είχε να αποφασίσει κατά πόσον ο ίδιος θα έπρεπε να ζήσει στο ενοίκιο ή να αγοράσει δικό του σπίτι ή/και η τιμή της Στερλίνας έναντι

του δικού μας νομίσματος ήταν τέτοια που θεωρούνταν αποτρεπτική γι' αυτόν, η αγορά κατοικίας εκτός ΗΒ ήταν πολύ εκτός του δικού του ραντάρ. Μια τέτοια κατάσταση βιώνει και αυτή την περίοδο και συνεπώς για τουλάχιστον μια πενταετία είναι μάλλον απίθανο να έχουμε ενδιαφέρον από Άγγλους για επενδύσεις στην χώρα μας.

Το στοίχημα με την Αγγλία και εμάς είναι κατά πόσον είμαστε ικανοί να ελκύσουμε εταιρείες που θέλουν να μεταφέρουν την έδρα ή τα γραφεία τους εκτός ΗΒ. Εδώ είναι μια αγορά πολλά υποσχόμενη, στην οποία όμως φαίνεται πως είμαστε ουραγοί. Καλό θα ήταν να δούμε τι δεν προσφέρουμε και πού πάσχουμε γενικώς και να αναλάβουμε έντονη και άμεση δράση. Το παράθυρο δράσης δεν είναι ούτε πολύ μεγάλο, ούτε και θα μείνει για πάντα ανοικτό. Αλλά αν κρίνουμε από τα πιο απλά, όπως το να σου βγάζουν την πίστη σου για να σου ανοίξουν ένα τραπεζικό λογαριασμό ή να κόβεται η τηλεφωνική γραμμή πέντε φορές για μια συνομιλία στον αυτοκινητόδρομο από Λευκωσία προς Λάρνακα και δέκα φορές από Λευκωσία προς Λεμεσό ή να μην έχεις καν σήμα από το Πισσούρι μέχρι την Τίμη, είναι δύσκολο να πείσεις έναν οργανισμό να έρθει επειδή ο ήλιος είναι ωραίος, οι Λεμεσιανοί κτίζουν πολυώροφα και ότι θα εγκαταστήσουμε την Πλατεία Ελευθερίας... Άστε που δεν έχουμε και αεροπλάνα να τους φέρουμε...

Ο Ανδρέας Α. Ανδρέου, είναι MRICS CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors



Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ζωή



ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 25 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2019

Οι άγνωστες μυκηναϊκές Κυκλάδες

Ευρήματα από την καθημερινή ζωή των ανθρώπων, τη λατρεία, τα ταφικά έθιμα, στο Μουσείο Μαρμαροτεχνίας Τήνου

Της **ΓΙΩΤΑΣ ΣΥΚΚΑ**

Τα γεμάτα μεράκι δείγματα της τέχνης του μαρμάρου σε υποδέχονται από την πρώτη στιγμή που φτάνεις στον Πύργο, ένα από τα κεφαλοχώρια της Τήνου, περίπου 25 χλμ. βόρεια της Χώρας. Το φωτωτικό πατρικό του Γιαννούλη Χαλεπά είναι από τα πρώτα σε επισκέψεις σε αυτό το καλλιτεχνικό χωριό που συνδέεται με τη ζωή του μεγάλου γλύπτη και άλλων σπουδαίων καλλιτεχνών, όπως του Δημήτρη Φιλιππότη και του Νικηφόρου Λύτρα. Πεζούλια, πλακόστρωτα, μεγαλοπρεπείς κρήνες, ο γενναιόδωρα σκιερός πλάτανος της πλατείας, το διατηρητέο κοιμητήριο με τα γλυπτά και τα μεγαλοπρεπή επιτύμβια ορίζουν τη διαδρομή μέχρι να φτάσουμε λίγο έξω από το χωριό.

Εδώ είναι η Σχολή Καλών Τεχνών, της οποίας η αναβάθμιση θεωρείται αναγκαία. Και δίπλα, το Μουσείο Μαρμαροτεχνίας του Πολιτιστικού Ιδρύματος Ομίλου Πειραιώς (ΠΙΟΠ). Στους υπαίθριους χώρους του πρωταγωνιστούν μία μπίγα, όπως ονόμαζαν οι παλιοί τεχνίτες την ανυψωτική μηχανή, επίσης ένα βαγονέτο που χρησίμευε για τη μεταφορά των μεγάλων όγκων μαρμάρου από το λατομείο της Βαθής, καθώς και αρκετά σύγχρονα γλυπτά, προίκα του μουσείου από τα δύο συμπόσια μαρμαρογλυπτικής που πραγματοποιήθηκαν εδώ. Έργα του Ρόκκου, του Τζανουλίου και του Καγιώρη σχηματίζουν μια υπαίθρια γλυπτοθήκη.

Δύο μεγάλα μπάνερ ενημερώνουν τον επισκέπτη για τις δύο περιοδικές εκθέσεις που άνοιξαν πρόσφατα στους χώρους του μουσείου πλάι στη μόνιμη συλλογή. «Από τον κόσμο του Ομήρου. Τήνος και Κυκλάδες στη Μυκηναϊκή εποχή» είναι ο τίτλος της πρώτης που συνδιοργανώνουν το ΠΙΟΠ με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Κυκλάδων. Η δεύτερη «Δημήτριος Φιλιππότης Τήνιος ποίει» πραγματοποιείται σε συνεργασία με την Εθνική Πινακοθήκη.

Ξεκινάμε από την αίθουσα πολλαπλών χρήσεων του μουσείου και την πρώτη έκθεση της οποίας τη διαδρομή κατευθύνει η εκτύπωση στο δάπεδο του χώρου. Λες και περπατάς σε ένα χωμάτινο μονοπάτι. Όπως ακριβώς είναι το δρομάκι που σε οδηγεί στη θέση όπου βρέθηκε πριν από 40 χρόνια ο μυκηναϊκός θολωτός τάφος της Αγίας Θέκλας (13ος-12ος αι. π.Χ.) στο βόρειο μέ-



Τη διαδρομή του επισκέπτη κατευθύνει η εκτύπωση στο δάπεδο του χώρου, λες και περπατάς σε ένα χωμάτινο μονοπάτι. Όπως το δρομάκι που σε οδηγεί στη θέση όπου βρέθηκε πριν από 40 χρόνια ο μυκηναϊκός θολωτός τάφος της Αγίας Θέκλας.



Ρυτό σε σχήμα κριοκεφαλής από τη Γρόττα Νάξου. Το αγγείο ήταν πολυτελές σκεύος τελετουργικών σπονδών.

Μέσα από 150 αρχαία αντικείμενα αλλά και βίντεο σχηματίζεται ένα συναρπαστικό αφήγημα.

ρος της Τήνου, κατά τις εργασίες διάνοιξης δρόμου. Αποτελεί έναν από τους τρεις γνωστούς τάφους αυτού του τύπου στις Κυκλάδες,

στη μοναδική επιβεβαιωμένη μέχρι τώρα μυκηναϊκή θέση στο νησί.

Τυχαία αποκαλύφθηκε από τον αείμνηστο Γιώργο Δεσπίνη και ακολουθεί το παράδειγμα των θολωτών τάφων της ηπειρωτικής Ελλάδας: οικογενειακοί με πλούσια κτερίσματα, θεωρείται ότι ανήκουν σε βασιλείς ή υψηλούς αξιωματούχους, «αριστοκράτες» της εποχής. Είχε χρησιμοποιηθεί για πολλές ταφές σύμφωνα με τα μυκηναϊκά



Το Μουσείο Μαρμαροτεχνίας στην Τήνο του Πολιτιστικού Ιδρύματος Ομίλου Πειραιώς. Βρίσκεται στον Πύργο, 25 χλμ. βόρεια της Χώρας.

έθιμα και στο εσωτερικό του βρέθηκαν πολύτιμα τέχνεργα, προσωπικά αντικείμενα, προσφορές συγγενών. Μια εξαιρετικά σημαντική ανασκαφή τα ευρήματα της οποίας παρουσιάζονται για πρώτη φορά στο κοινό.

Μέσα από 150 αρχαία αντικείμενα αλλά και βίντεο σχηματίζεται ένα συναρπαστικό αφήγημα για τη συμβολή των Κυκλάδων στον Μυκηναϊκό πολιτισμό στο Αιγαίο.

Ατμοσφαιρική έκθεση, με γήινους τόνους ολόγυρα, ταξιδεύει τον επισκέπτη από τη Νάξο, τη Δήλο, τη Μύκονο, στην Πάρο, τη Μήλο, τη Σίφνο, μέχρι τη Θήρα και την Κέα. Δεξιά και αριστερά της διαδρομής του σπάνιου μυκηναϊκού τάφου της Αγίας Θέκλας, οι προθήκες που θυμίζουν άμμο θαλάσσης ή το χώμα της ανασκαφής, προβάλλουν ευρήματα τα οποία αποκαλύπτουν την καθημερινή ζωή των ανθρώ-

πων, τη λατρεία, τα ταφικά τους έθιμα, τον πόλεμο. Μην προσπεράσετε το μικροσκοπικό ειδώλιο του πολεμιστή με το κωνικό κράνος και το υψωμένο δεξί του χέρι που κραδαίνει απειλητικά δρεπανόσχημη λεπίδα. Τα χαρακτηριστικά του παραπέμπουν στην ευρύτερη περιοχή της Συροπαλαιστίνης, είναι του 14ου-12ου αι. π.Χ. και προέρχεται από τη Δήλο. Από εκεί ταξίδεψε και η εντυπωσιακή ελεφανοστέινη ζωφόρος με παράσταση ζώων και το ελεφαντοστέινο πλακίδιο πολεμιστή, ο οποίος βαδίζει περήφανα δεξιά, προβάλλοντας τον οπλισμό του.

Το σπάραγμα τοιχογραφίας του 17ου αι. π.Χ. με παράσταση οδοντόφρακτου κράνους που βρέθηκε στο Ακρωτήρι της Θήρας μαγνητίζει το βλέμμα. Το κράνος φτιαγμένο από καύλιους αγριογούρουνου, ραμμένους σε δερματίνη επένδυση, συνδέεται στενά με τον αμυντικό εξοπλισμό των Μυκηναίων πολεμιστών, θεωρείται σύμβολο αξιώματος και δύναμης και περιγράφεται στον Όμηρο.

Το ολόγλυφο κεφάλι

Μοναδικό έργο της μυκηναϊκής μικροτεχνίας θεωρείται το ολόγλυφο κεφάλι γενειοφόρου ανδρικής μορφής από πράσινο σχιστόλιθο του 14ου αι. π.Χ. Βρέθηκε στη Γρόττα της Νάξου. Από το ίδιο νησί ήρθαν στην έκθεση και τα χρυσά ελάσματα με παράσταση παιδικής μορφής από το νεκροταφείο Καμινιού. Προσαρτώνταν στα σάβανα, είτε συνιστούσαν ενιαίο κόσμημα για το μέτωπο ή το στήθος και μαρτυρούν υψηλή κοινωνική θέση της οικογένειας του παιδιού. Στα αριστουργήματα του μυκηναϊκού πολιτισμού στις Κυκλάδες ανήκουν και τα ζωομορφα ειδώλια από τη Φυλακωπή Μήλου, πύλινα γυναικεία ειδώλια θρηνηστών (12ος / αρχές 11ου αι. π.Χ.) από τη Νάξο, ο σφραγιδόλιθος του «πρίγκιπα» (14ος αι. π.Χ.) από αχάτη που απεικονίζει προετοιμασία θυσίας. Από τις συγκλονιστικές στιγμές για τον επισκέπτη είναι τα ταμπελάκια πάνω στα οποία έγραφε ο Γ. Δεσπίνης τις περιγραφές των ευρημάτων του στην ανασκαφή του τάφου της Αγ. Θέκλας.

Την επιστημονική επιμέλεια της έκθεσης έχει η αρχαιολόγος της Εφορείας Αρχαιοτήτων Κυκλάδων Αναστασία Αγγελιοπούλου και τον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό οι: Νίκος Βρατσάνος και Νάντια Κούλα, συνεργάτες του ΠΙΟΠ.

Εργα του Φιλιππότη που προκάλεσαν το κατεστημένο της εποχής του

Η έκθεση για τον Δημήτριο Φιλιππότη (1834-1919) είναι μικρή και ενταγμένη στη μόνιμη συλλογή του Μουσείου Μαρμαροτεχνίας. Εδώ, γνωρίζουμε το έργο του γλύπτη που προκάλεσε το νεοκλασικιστικό κατεστημένο της πρωτεύουσας, τόσο με τις ελεύθερες διακοσμητικές συνθέσεις του, που εισήγαγε για πρώτη φορά στη νεοελληνική γλυπτική του 19ου αιώνα, όσο και με τη ρεαλιστική απόδοση των μορφών στις προτομές και στα επιτύμβια μνημεία του. Έργα του Τήνιου καλλιτέχνη έχουμε δει και σε δημόσιους χώρους της Αθήνας (ο Μικρός ψαράς στο Ζάππειο, ο Ξυλοθραύστης απέναντι από το Παναθηναϊκό Στάδιο κ.α.).

Επιβλητικά είναι τα εκμαγεία της ανάγλυφης μορφής του Ερμάνου Ευστρατίου και του αγάλματος της Μαρίας Σ. Κασσιμάτη. Από

«Ο ρομαντικός ρεαλισμός του καλλιτέχνη δεν ήρθε σε οριστική ρήξη με την επίσημη τέχνη του νεοκλασικισμού».

τα ταφικά μνημεία του Α' Νεκροταφείου που περιήλθαν στην Εθνική Πινακοθήκη - Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου το 1980, χάρη στη συνεργασία του τότε διευθυντή Δημήτρη Παπαστάμου με τον τότε δήμαρχο της Αθήνας Δημήτρη Μπέη. Δύο μνημεία-ορόσημα στην ιστορία της νεοελληνικής ταφικής γλυπτικής, τα οποία συνδυάζουν τη ρεαλιστική απόδοση με τις νεοκλασικές αναφορές. Σημειώνεται ακόμη πως: «Ο ρομαντικός ρεαλισμός του καλλιτέχνη δεν ήρθε σε



Η έκθεση του Δημήτρου Φιλιππότη περιλαμβάνει αυθεντικά έργα, προτομές σε μάρμαρο και γύψο και δύο εκμαγεία ταφικών μνημείων. Δεξιά, το εκμαγείο της επιβλητικής Μαρίας Κασσιμάτη.



οριστική ρήξη με την επίσημη τέχνη του νεοκλασικισμού. Ανοίξε, ωστόσο, τον δρόμο για μελλοντικές αναζητήσεις της νεοελληνικής γλυπτικής και άφησε αξεπέραστο παράδειγμα μεγάλου και αυθεντικού τεχνίτη, απόλυτα εξοικειωμένου με τη φύση και με τις δυνατότητες του υλικού του».

Η έκθεση αυτή που επιμελήθηκε η Ευθυμία Μαυρομιχάλη, επικουρη καθηγήτρια του τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ, σε συνεργασία με την Τώνια Γιαννουδάκη, επιμελήτρια της Εθνικής Πινακοθήκης, περιλαμβάνει και αυθεντικά έργα, προτομές σε μάρμαρο και γύψο. Και οι δύο εκθέσεις στο Μουσείο Μαρμαροτεχνίας αποτελούν χαρακτηριστικό παράδειγμα όσων μπορεί να πετύχει η αγαστή σύμπραξη του δημοσίου με τον ιδιωτικό τομέα.

Ατζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

25.8.19 - 31.8.19

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakis@kathimerini.com.cy

ΕΚΔΗΛΩΣΗ

Μουσική βραδιά στον
Συνοικισμό Ασπρες

Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της Επιτροπής Προσφυγικών Θεμάτων του Δήμου Στροβόλου διοργανώνεται μουσική βραδιά στο προαύλιο της εκκλησίας Αγίου Στυλιανού στον Συνοικισμό Άσπρες. Θα παρουσιαστεί μουσικό πρόγραμμα με τους Βασίλη Βίκτωρος, Μαρία Κυριάκου και Φίλιππο Δημητρίου. **Πέμπτη 29 Αυγούστου ώρα 8:00 μ.μ.**

ΗΜΕΡΙΔΑ

Δώρος Λοΐζου:
Ο Μεγάλος Ελεύθερος

Η Ομάδα Πρωτοβουλίας φίλων και εκτιμητών της ποίησης του Δώρου Λοΐζου 45 χρόνια μετά τη δολοφονία του διοργανώνει Ημερίδα για τη ζωή και το ποιητικό έργο του. Την Ημερίδα θα συντονίσει και παρουσιάσει η δρ Μαρία Μιχαηλίδου, πρόεδρος Ομίλου Φίλων Δημοτικής Βιβλιοθήκης Στροβόλου και θα χαιρετήσει η Αθηνούλα Λυμπουρή, αδελφή του ήρωα ποιητή. Για τον Δώρο Λοΐζου θα μιλήσουν στο πρώτο μέρος οι δημοσιογράφοι-συγγραφείς Απόστολος Κουρουπάκης, «Ήταν κάποιιοι που νόμιζαν πως ήταν άνθρωποι» - Άνθρωπος και Ελευθερία στην ποίηση του Δώρου Λοΐζου», ο Κώστας Βενιζέλος «Δώρος Λοΐζου: Οραματιστής, Ιδεολόγος, Αγωνιστής», ο ποιητής και κριτικός Λογοτεχνί-

ας Χρήστος Μαυρής «Είμαι πέραν από τον θάνατο - Η Ορθόδοξη Θρησκεία και ο θάνατος στην ποίηση του Δώρου Λοΐζου». Εισηγήσεις στο δεύτερο μέρος θα κάνουν και οι φιλόλογοι Κώστας Νικολαΐδης «Μερικά ιδιάζοντα της ποίησης και της ποιητικής του Δώρου Λοΐζου», Λεωνίδας Γαλάζης «Σχόλια γύρω από την ποιητική ηθική του Δώρου Λοΐζου» και η Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή, «Θεματικές ορίζουσες και εμβληματικά ορόσημα στην ποίηση .του Δώρου Λοΐζου». Μεταξύ των δύο μερών θα ακουστούν ποιήματα του Δώρου Λοΐζου. **Παρασκευή, 30 Αυγούστου, ώρα 7:00 μ.μ., Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου Στροβόλου, Αρχ. Κυπριανού 34, Στροβόλος. Η είσοδος για το κοινό είναι ελεύθερη.**



ΦΕΣΤΙΒΑΛ

Οποια μέρα δεν γελάμε...

Το Κέντρο Λόγου και Τεχνών Τεχνοδρόμιο διοργανώνει το 4ο Φεστιβάλ Αφήγησης στο Μουσείο «Το Πλουμιστό Ψωμί», στη Λεμεσό. Το θέμα του φετινού Φεστιβάλ Αφήγησης είναι τα ευτράπελα παραμύθια και οι κωμικές ιστορίες και έχει τίτλο: «Όποια μέρα δεν γελάμε». Η εκδήλωση θα περιλαμβάνει στην έναρξή της εισήγηση από τον φιλόλογο, φιλόσοφο και συγγραφέα Τίτο Χριστοδούλου και συζήτηση με θέμα τη σημασία του αστείου και του γέλωτα στη φιλοσοφία, βασισμένη στα βιβλία του «Αστείων είναι...» και «Ακρέμυνες». Ακολουθεί το δεύτερο μέρος με αφηγήσεις εύθυμων ιστοριών. Συμμετέχουν: Δωρίτα Βοσκαρίδου, Πάμπος Βοσκαρίδης, Σταυρίνος Κυριάκου, Ρέα Μαύρου, Σταύρος Παυλίκας, Κατερίνα Βοσκαρίδου-Πάκκου, Δήμητρα Ραπόζα, Ελένη Σοφοκλέους, Σκεΰη Τσιάκκα και Ζωή Χατζηβασιλείου. Καλλιτεχνική διεύθυνση : Κατερίνα Βοσκαρίδου-Πάκκου. **Κυριακή 1 Σεπτεμβρίου, ώρα 5:00, Μουσείο Το Πλουμιστό Ψωμί, Λεμεσός. Κρατήσεις -Πληροφορίες: τηλ 99526772.**



ΘΕΑΤΡΟ

Αν Αργήσω, Κοιμήσου

Η Θεατρική ομάδα Point To Contemporary Theater παρουσιάζει, για πρώτη φορά στην Κύπρο, το έργο «Αν αργήσω, κοιμήσου» του Άκη Δήμου, σε σκηνοθεσία Ευαγγελίας Ονουφρίου. Η παράσταση προσδοκεί να χαρίσει γέλιο και στιγμές χαλάρωσης και ταυτόχρονα, με τρόπο που ο καθένας μπορεί έμμεσα να προσλάβει - γιατί το χιούμορ μας διδάσκει - να μας δημιουργήσει ερωτηματικά και να μας βάλει σε σκέψεις. Το σίγουρο, πάντως, είναι πως η παράσταση δίνει στιγμές χαλάρωσης στον θεατή και τον παρασύρει, μέσα από το γέλιο, σε ευχάριστες διαδρομές, γεμάτες γοητεία ερωτισμό. Χορογραφίες/ κίνηση: Μαρί Τζαγκιάν - Ιωάννου. Παίζουν (αλφαβητικά): Νικόλας Δημητρίου, Παναγιώτης Ζαμπακίδης, Άντρεα Κάσινου, Κώστας Κωνσταντίνου, Ισαβέλλα Μελετίου, Εύα Μιλτιάδου, Ευαγγελία Ονουφρίου, Μαρί Τζαγκιάν - Ιωάννου. **Παραστάσεις Savino Rock Bar, Λάρνακα, στις 27, 28 Αυγούστου και Λεμεσό στο Θέατρο Ένα, στις 29 και 30 Αυγούστου. Τον Σεπτέμβριο η παράσταση θα ανέβει στη Λευκωσία στο Θέατρο WhereHaus. Πληροφορίες: 4pointto@gmail.com f: WhereHaus612**

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Των φουκαράδων ο παράς...

Σκεδόν ένα εκατομμύριο ευρώ θα διαθέσει συν τω χρόνω η Κυπριακή Δημοκρατία για την αγορά οχημάτων προκειμένου να καλύψει ανάγκες για τις μετακινήσεις κρατικών αξιωματούχων και φυσικά του προέδρου της Δημοκρατίας. Ένα εκατομμύριο ευρώ, καλά διαβάσατε, ένα εκατομμύριο ευρώ, εντάξει πάνω κάτω, δεν θα τα χαλάσουμε για μερικές εκατοντάδες χιλιάδες. Μπορεί να χρειαστούν τιποτέ κουτσοδούλια στο Προεδρικό Μέγαρο ή να πρέπει να τα σπντάρει το κράτος στο νέο κτήριο της Βουλής. Βλέπετε υπάρχουν ανάγκες και αυτές πρέπει να ικανοποιηθούν.

Τώρα ότι δεν έχουμε Αρχαιολογικό Μουσείο ακόμα, αντίστοιχο της Πλούσιας αρχαίας ιστορίας μας είναι άλλη κουβέντα. Επίσης, το ότι δεν έχουμε Εθνική Βιβλιοθήκη ή έστω Κυπριακή Βιβλιο-

θήκη θεματοφύλακα της πνευματικής ιστορίας μας είναι άλλο παπά Ευαγγέλιο. Το ότι διοργανώνουμε τα «Κύπρια» με σχεδόν παρόμοιο προϋπολογισμό, και το λέμε και Διεθνές Φεστιβάλ, επίσης δεν έχει πολλή σχέση. Αλλά εντάξει, να το δεχθώ ότι αυτά είναι πολυτέλειες για την κουλούρα και τη διανοήση, που δεν έχει άλλη δουλειά να κάνει παρά να απασχολείται με άχρηστα πράγματα. Να το δεχθώ και να σας πω ότι έχουν και δικίο όσοι θεωρούν τα παραπάνω περιττές πολυτέλειες που δεν είναι της ώρας, όταν μάλιστα η χώρα έχει ακόμα ενώπιόν της οικονομικές προκλήσεις, ότανβάλλεται και διασύρεται διεθνώς από λιβελλογραφήματα για τάχα μου δήθεν σχέσεις με τα κεφάλαια ολιγαρχών. Ναι, μάλιστα, είναι πολυτέλεια. Δεν έχουμεν χρεια, κύριοι, τώρα. Πάντως, για ένα στρατι-

ωτικό μουσείο κάτι θα κάνουμε. Χρήματα έχουμε για τέτοιες εθνοφελείς δουλειές. «Μα στην οργή, μουσεία δεν θέλετε, μουσεία σας φτιάχνουμε. Ό,τι κάμουμε εν λάθος δηλαδή;». Συγγνώμη,

Είναι πολλά τα λεφτά για σίδερα, και η Κυπριακή Δημοκρατία δεν είναι πλέον έφηβη, για να θέλει να δείχνεται, ούτε και ζηλόφθων γειτόνισσα να κουμίζεται...

αλλά έχουν δικίο τα πλάσματα, δεν ευχαριστιόμαστε με τίποτα.

Εντάξει, το δέχομαι, τα μουσεία και οι βιβλιοθήκες είναι ψιλά γράμματα και δεν τα χρειαζόμαστε, άρα το ένα εκατομμύριο ευρώ, παρά κάτι, δεν αξίζει να πάει εκεί. Να φτιάξει το κράτος τα οικονομικά του, να σταθούμε, βρε αδελφέ, στα πόδια μας και βλέπουμε. Πρώτα οι άμεσες και επιτακτικές ανάγκες των κρατικών αξιωματούχων. Άσχετο, αλλά για τη θεραπεία του μικρού Αντώνη μάς πήρε κάποιες μέρες ως Πολιτεία να αποφασίσουμε ότι θα καλύψουμε την αγωγή που είναι αναγκαία. Αφού πρώτα κι ντοποιοιήθηκε το άπαν σύμπαν! Βέβαια, πιθανώς να χρειάστηκε να δουν στο Υπουργείο Υγείας τα κουκιά τους, και καλά έκαναν, αλλά όχι και να ζητωκραυγάζουμε γιατί η Δημοκρατία ενέκυψε σε σοβαρό πρόβλημα που αντιμετω-

πίζουν πολίτες τους... εν τω παλάμη και ούτω βοήσωμεν, τέτοιοι είμαστε. Αλλά θέλετε να πάμε και πιο πριν; Βρέθηκε νεκρή πολιτίς της Κυπριακής Δημοκρατίας στα περίχρη του Νοσοκομείου Λεμεσού, η 79χρονη Μαρούλα Κυριάκου, η οποία ζούσε με τα χίλια προβλήματα της ζωής αφόρητο... εντάξει, δεν πολυκατάλαβαν οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας πόσα προβλήματα αντιμετώπιζε εκείνη και η οικογένειά της, έπαιρνε και το ΕΕΕ, ευτυχώς που δεν είναι ΑΑΑ να το λέγαμε και απόλυτη εγγύηση, και δεν άνοιξε ρουθούνι. Δεν βρέθηκε ένας υπουργός, ένας αξιωματούχος, ψηλά ιστάμενος να πει δυο κουβέντες. Να, λοιπόν, πού θα μπορούσε να πάει το ένα εκατομμύριο, παρά κάτι, σε έναν εφ' όλης της ύλης σχεδιασμό των υπηρεσιών κοινωνικής ευημερίας και ας μείνουν οι κρατικοί μας αξιωματούχοι με τα παλιά ή ας

ΥΠΟΒΟΛΕΙΟ

Του ΒΑΣΙΛΗ ΑΓΓΕΛΙΚΟΠΟΥΛΟΥ

Η προηγούμενη αμιγής κυβέρνηση Ν.Δ. που είχαμε, • εκείνη η κυβέρνηση Κώστα Καραμανλή που «θα επανίδρυε το κράτος» αν θυμόμαστε, • είχε σπεύσει να καταργήσει ένα ΣΔΟΕ της εποχής, • δεν γνώριζαν αν ήταν το ίδιο με το συνονόματό του τώρα, • έχω χάσει τον μπουσουλά πια. • Υπουργός Οικονομικών ήταν τότε ο μετέπειτα αγνοούμενος Αλογοσκούφης, που με απόφασή του • (δική του ή της «όλης» Καραμανλίας, άγνωστο) • το ΣΔΟΕ είχε καταργηθεί και οι αρμοδιότητες για φορολογικούς ελέγχους είχαν μεταφερθεί σε κάποια υπηρεσία του υπουργείου. • «Α, μάλιστα!», με είχαν ζώσει τα φέδια τότε, «Ψωνίσαμε από σβέρκο τώρα». • Και είχαμε απόλυτο δικίο, όσοι φηδοζωμένοι. • Διότι τα καζάντια της οικονομικής πολιτικής εκείνης κυρίως της περιόδου είναι που πληρώνουμε • -και ποιος ξέρει για πόσες δεκαετίες ακόμα αν' ότου οι συρίζανέλ αναζωπύρωσαν κι επέκτειναν την Κρίση • (για να γίνει πρωθυπουργός ο ένας, και παρενδυματίας στρατιωτικών στολών ο άλλος). • Το θυμήθηκα γιατί με φιλοζώσανε πάλι φηδοκλες, όταν από τις πρώτες κιόλας ημέρες της νέας κυβέρνησης κάτι διάβασα για κατάργηση ή «μεταφορά» πάλι της υπηρεσίας φορολογικών ελέγχων, του ΣΔΟΕ δηλαδή. • Μέσα στην παραζάλη διαλυτικού θέρους, δικαοκών και ραγδαίων πολιτικών εξελίξεων, δεν έχω ξεκαθαρίσει τι ακριβώς συνέβη με το θέμα αυτό. • Να μην πήγαν (:) όλες οι σχετικές υπηρεσίες σε μια νέα υπεργραμματεία του υπουργείου Οικονομικών, • αλλ' από την άλλη ακούμε τώρα πάλι για τα μαρτύρια των υπαλλήλων του ΣΔΟΕ (:) που κάνουν ελέγχους ανά την τουριστοταφιή φοροφυλάδα χώρα • -τρώγοντας και το αναλογούν ξύλο από τους ελληναράδες που ο βοϊδοσβέρκος τους ζυγό δεν υποφέρει. • (Ιδίως όταν τους αμφισβητείται το πατρογονικό δικαίωμα της φοροκλοπής). • Κάτι δεν έχω καταλάβει καλά, • μπορεί το ΣΔΟΕ όχι μόνο να ζει ακόμα, αλλά και να δουλεύει αποδοτικά • -αλλά το Τραύμα Αλογοσκούφη με έχει στοιχειώσει. • Πρέπει να ξεκαθαρίσω τι συμβαίνει. • Διότι... Αντε. • Τα ίδια καίμωμά μας έλειπαν τώρα. • Επιστρέφουν από τις διακοπές τους οι Ζαίοι • (αυτοί που ζέουν) • κι ανοίγουν πάλι τα τσιμότα τους. • Τα γαλβανισμένα μια ζωή σε ομηρικές αριστερές «ολομέλειες», • τα πολύπληακτα σε εντυπωσιακές λογοτζιριτζάντζουλες και ατέρμονες ταυτοφλυαρίες, • τα μπουκαθμένα πλέον με εξουσιαστική αμβροσία αλλ' ου βουβαθέντα. • Τα αφασκίως επαναλαμβάνοντα μπλα μπλα μπλα δημοκρατία, μπλα μπλα μπλα πρόδοος. • Η συνέντευξη λ.χ. του Νίκου Βούτση στο «Έθνος» της περασμένης Κυριακής. • Σεσημασμένο παιαίοθεν ότι θεωρεί εαυτόν ασυναγνώριστο χειριστή αριστερού λόγου. • Αδύναντον άρα να αντληφθεί το βεκκεάλελλο πια του λόγου του, την εκπεμπόμενη μαγιασιτάλη. • Τη στιγμή μάλιστα που δεν υπάρχουν εκεί στα Συριζαϊκα νέοι με λόγο ουσίας αζητιόσεκτο. • Αυτοί το πολύ να φιλοδοξούν να φτάσουν την κλάση Βούτση. • Στον «αριστερό λόγο». • Εν τω μεταξύ, ένα ένα σβήνουν τα τήδε κακέισε συριζαϊκά καντηλάκια. • Και στο Φεστιβάλ Αθηνών τοποθετήθηκε νέα διεύθυνση, υπό την Κατερίνα Ευαγγελάτου. • Γνωστό βέβαια πως και οι Ζαίοι να έμεναν, θα τον άλλαζαν τον δικό τους Βαγγέλη Θεοδωρόπουλο. • Κάτι είχε ξινήσει στη «σχέση» -ποιος νοιάζεται. • Αλλαγή φρουράς και στο Εθνικό Θέατρο όπου ο Δημήτρης Λιγνάδης διαδέχεται τον Σάθη Λιβανιό, • μάλλον αδικηθέντα από τη γενική ατύμωσση της περιόδου που του έλαχε να διοικήσει την πρώτη κρατική σκηνή. • Αλλ' όχι και χωρίς κάποιες άκαρπες επιλογές. • Αφήνει πίσω του τουλάχιστον τη σχολή σκηνοθετών που ίδρυσε στο Εθνικό. • Φεστιβάλ και Εθνικό σε «νέες περιπέτειες». • Καρποφόρες και εύγευστες ελπίζουμε. • Αρκετά πια με τον μαιμούδιισμό του «μεταμοντέρνου» -ή όπως αλλιώς αποκαλούν τα αφρόψαφα τον σκηνικό συνανισμό του δήθεν τάχα μου.

Κατανοώντας τον Ανδρέα Κάλβο

Ο Δημήτρης Αρβανιτάκης, επιστημονικός επιμελητής του συνόλου του έργου του ποιητή-λογίου, μιλάει στην «Κ»

Συνέντευξη στην **ΕΥΗ ΜΑΛΛΙΑΡΟΥ**

Φέτος έκλεισαν 150 χρόνια από τον θάνατο του Ανδρέα Κάλβου (1792-1869). Οι εκδόσεις του Μουσείου Μπενάκη, χάρις στην πρωτοβουλία του Αγγελου Δελμπορριά και τη χορηγία του Ντίνου Μαρτίνου, από το 2014 έως σήμερα έχουν εκδώσει μέρος των «Ποιητικών», τα «Πεζά» και τη δίτομη συνοδευτική «Αλληλογραφία» του Κάλβου. Ο Δημήτρης Αρβανιτάκης, επιστημονικός επιμελητής του συνόλου του έργου του Κάλβου, μου έδωσε μια συνοπτική εικόνα της ιδιαίτερης προσωπικότητας του ποιητή-λογίου.

— Κύριε Αρβανιτάκη, το εκδοτικό εγχείρημα «Ανδρέας Κάλβος. Έργα και Αλληλογραφία» διαφοροποιείται, ως προς τη δομή του, από τις παλιότερες προσπάθειες έκδοσης των «Απάντων» του ποιητή;

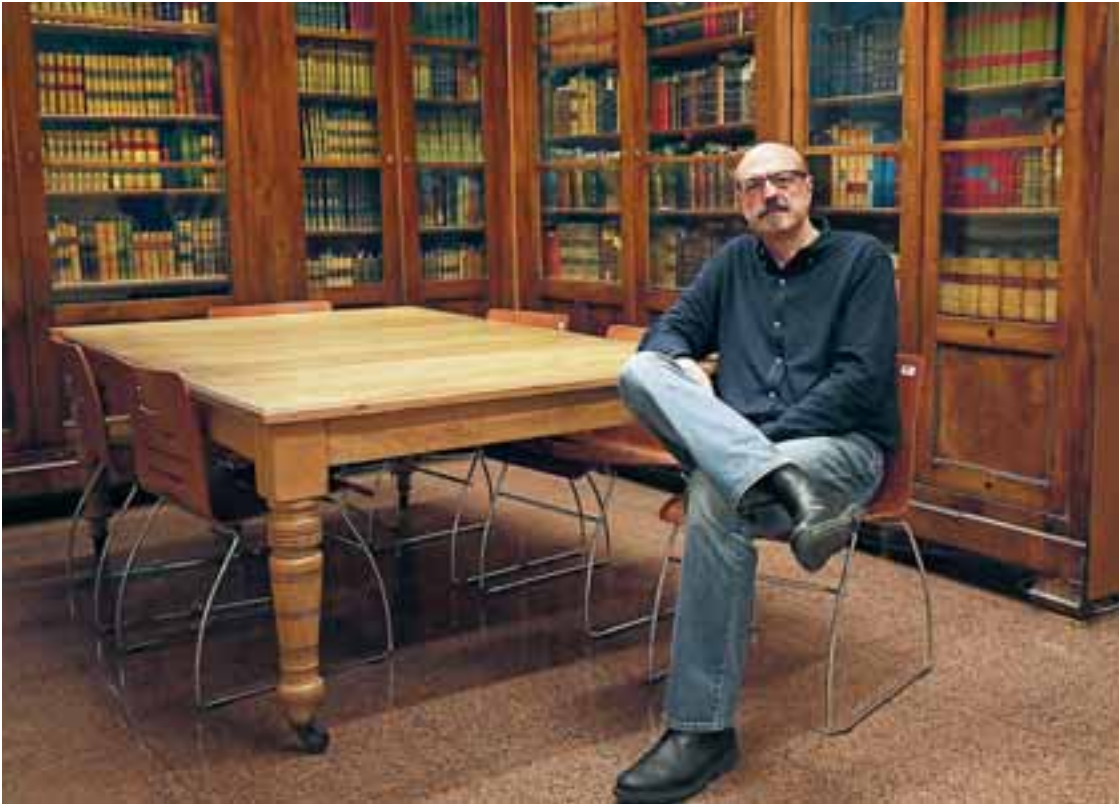
— Για πρώτη φορά συστεγάζεται εκδοτικά και συνεξετάζεται ολόκληρο το έργο του, ανεξάρτητα από το είδος (ποίηση, τραγωδία, βιβλιοκρισία, δοκιμακός, κριτικός, δημοσιογραφικός ή πανεπιστημιακός λόγος κ.λπ.) και τη γλώσσα. Οι παλαιότερες προσπάθειες τον αντιμετώπιζαν ως αποκλειστικά ελληνόγλωσσο ποιητή, δίνοντας μια αλλοιωμένη εικόνα του ανθρώπου και του έργου του, ακολουθώντας μια εσφαλμένη και ετεροκαθοριζόμενη μέθοδο και στερώντας μας πολύτιμα εργαλεία κατανόησης όχι μόνο του Κάλβου αλλά και της ελληνικής λογιούσης. Για να το πω διαφορετικά, η παραδοσιακή φιλολογία επέμενε να σκιαγραφεί έναν Έλληνα εθνικό ποιητή, ερήμην του έργου και της εποχής του.

“

Διαβάζοντας μαζί το ελληνόγλωσσο και το ιταλόγλωσσο έργο του, αντιλαμβανόμαστε πόσο μετακινούνται οι άξονες αναφοράς και πόσο διαφορετικά φωτίζεται η λογοτεχνική δημιουργία του στην ελληνική γλώσσα.

Ο αναγνώστης των «Εργων» ξαφνιάζεται ενδεχομένως, καθώς ανοίγοντας τον τόμο των «Ποιητικών» συναντάει πρώτα μια ιταλική τραγωδία, τις «Δαναΐδες», και κατόπιν τα ελληνικά του ποιήματα. Μαθαίνει, όμως, ότι ο Κάλβος ξεκίνησε τη λογοτεχνική του πορεία ως τραγικός ποιητής, γράφοντας στην ιταλική γλώσσα, και μαζί συνειδητοποιεί ότι υπήρξε πολύ πιο «πλούσιος»: υπήρξε πολύ περισσότερα από όσα νομίζαμε.

Δεν υπάρχει, λοιπόν, αμφιβολία ότι, διαβάζοντας μαζί το ελληνόγλωσσο και το ιταλόγλωσσο έργο του, υπερβαίνοντας το ψευδοπρόβλημα των διαφορετικών γλωσσών (στη συνείδηση του Κάλβου, όπως και κάθε ανθρώπου, οι έννοιες και τα συναισθήματα δεν σκοντάφτουν στο ένδυμά τους), αντιλαμβανόμαστε πόσο μετακινούνται οι άξονες αναφοράς και πόσο διαφορετικά φωτίζεται και



ΝΙΚΟΣ ΚΟΚΚΑΛΗΣ

«Για πρώτη φορά συστεγάζεται εκδοτικά και συνεξετάζεται ολόκληρο το έργο του Κάλβου, ανεξάρτητα από το είδος και τη γλώσσα», λέει ο Δημήτρης Αρβανιτάκης για τις σχετικές εκδόσεις του Μουσείου Μπενάκη.

το ελληνόγλωσσο έργο του.

— Μοιάζει απροσδόκτο να μιλάμε για τον Κάλβο ως «τραγικό ποιητή». Υπήρξε κάποιο ιδιαίτερο κίνητρο πίσω από την επιλογή του να εκφραστεί μέσω της τραγωδίας;

— Απροσδόκτο και παράδοξο ίσως για μας σήμερα. Όχι, όμως, για έναν εκκολλητόμενο λογοτέχνη που διαμορφωνόταν μέσα στο κλίμα του ιταλικού νεοκλασικισμού, την εποχή που η τραγωδία αποτελούσε ένα από

τα κύρια μέσα λογοτεχνικής έκφρασης. Ας μη λησμονούμε ότι το μεγάλο όνομα της ιταλικής λογοτεχνίας της εποχής, ο Βιτόριο Αλφιέρι, ο αποκαλούμενος «νέος Σοφοκλής», υπήρξε ο αναμορφωτής του είδους, αλλά και ότι ο φίλος, συμπατριώτης και δάσκαλος του Κάλβου, ο Ούγκο Φόσκολο, διακρίθηκε επίσης ως τραγικός ποιητής. Επιπλέον, βρισκόμαστε στην περίοδο κατά την οποία άρχισε να μορφοποιείται ένας νέος τύπος λογιού, ο διανοούμενος: ο άνθρω-

πος που αντιλαμβανόταν αλλιώς το χρέος του απέναντι στην κοινωνία και διεκδικούσε μαχητικά την αναγνώριση της πνευματικής του ανεξαρτησίας, ως κρίσιμης προϋπόθεσης της ύπαρξής του. Υψιστος δάσκαλος ως προς τούτο και πάλι ο Αλφιέρι, ο οποίος διακήρυξε ότι ο καλλιτέχνης είναι πάνω από κάθε εξουσία, πολιτική ή θρησκευτική. Μας θυμίζει κάτι από τον Κάλβο αυτό;

Σε αυτό το πλαίσιο, αξίζει να προσέξουμε ότι όλες οι ιταλό-

γλωσσες τραγωδίες που συνέθεσε («Ιππίας», «Θηραμένης», «Δαναΐδες»), κατά την πρώτη φάση της λογοτεχνικής του δημιουργίας, είχαν ως θέμα την εξουσία και ως κεντρικό αιτούμενο την ελευθερία. Αν στις «Δαναΐδες», στο πιο ώριμο έργο του, βρισκόμαστε μπροστά σε μια μικροσκοπική ανάλυση του «πατέρα-τυράννου» και στις δύο πρώτες τραγωδίες ακούμε έναν σαφώς αντιτυραννικό λόγο, αυτό σημαίνει ότι ο Κάλβος δημιουργούσε σε αρμονία με τις καλλιτεχνικές και ιδεολογικές αναζητήσεις των πρώτων φάσεων της ιταλικής παλιγγενεσίας. — Ουσιαστικά, υπ’ αυτήν την έννοια, ο Κάλβος εντάσσεται στο πλαίσιο της εποχής του, «ιστορικοποιείται».

— Το εγχείρημα έχει σκοπό να τον εντάξει στα κοινωνικά και πνευματικά περιβάλλοντα στα οποία διαμορφώθηκε ως ποιητής, λόγιος-διανοούμενος και πολίτης. Αυτή η οπτική δεν αφαιρεί τίποτα από τη λογοτεχνικότητα του έργου, αντιθέτως βοηθάει στην εντελέστερη κατανόησή του. Για να το πω διαφορετικά, μας προφυλάσσει από την εσφαλμένη ερμηνεία της μοναδικότητάς του. Αν η αξία του έργου του (όπως και κάθε έργου τέχνης) έγκειται όντως στη μοναδικότητα, στην «ιδιοτροπία» και στην τόλμη του, αυτές δεν είναι εκείνες που αντελήφθη ο Οδυσσεύς Ελύτης ή όποια ερμηνεία είδε το έργο απομονωμένο από τα συμφραζόμενά του, αγνοώντας τον χώρο και τον χρόνο εντός των οποίων αυτό δημιουργήθηκε. Κανένας άνθρωπος δεν τεμαχίζει τη ζωή του ούτε ζει και δημιουργεί εν κενώ.

ΘΕΑΤΡΟ ΕΝΑ
ΤΟΥ
ΚΟΥΤΡΟΥΛΗ
Ο ΓΑΜΟΣ
Αλέξανδρου Ρίζου Ραγκαβή

Κυριακή 8 Σεπτεμβρίου | 20:00
στην Παναγία του Κάμπου, Ακαπνού
Ελεύθερη Είσοδος

Ελεύθερη διασκευή κειμένου: Ερμίνα Κυριαζή
Σκηνοθεσία: Μαρίνος Ανωγειράτης
Σκηνικά: Λάκης Γενεθλής
Κοστούμια: Μιράντα Θεοδωρίδου
Σχεδιασμός φωτισμού: Αντρέας Χριστοδουλίδης
Παίζουν: Σωτήρης Μεσάντας, Κωνσταντίνος Γαβριήλ, Γιώργης Χριστοδούλου, Ερμίνα Κυριαζή, Βασιλική Ανδρέου, Μικαέλλα Θεοδουλίδου και Χαρά Γεωργιάδου

Θέατρο ένα
...και οι άλλοι
...και οι άλλοι
...και οι άλλοι

ΙΕΡ
ΚΗΠΙΑ
2019

Ο Δήμος Γεροσκήπου
παρουσιάζει στην
έναρξη των εκδηλώσεων
τον ΜΙΧΑΗΛ
ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗ

20:00
Πλατεία
Γεροσκήπου
6/9

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΚΥΠΕ
CNA
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
95.2fm
Αδέσμευτος

Μαζί του
η Κατερίνα Παράσχου

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - INFORMATION
26 960 857, 26 960 867

Ο χορευτής είναι ταυτόχρονα και αθλητής

Η χορογράφος Νεφέλη Τσιούτη μιλάει για το 2ο Συμπόσιο Επιστήμης Χορού Κύπρου, που διοργανώνεται στη Λευκωσία

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Διοργανώνεται το 2ο Συμπόσιο Επιστήμης του Χορού στην Κύπρο από το διεθνές ερευνητικό project για χορευτές Project Breakalign, με την υποστήριξη του οργανισμού MITRA Χοροθέατρο της Κύπρου. Το Project Breakalign από το 2013 εργάζεται για να παρέχει εκπαίδευση, αλλά και θεραπεία σε χορευτές, με σκοπό την πρόληψη τραυματισμών. Η χορογράφος Νεφέλη Τσιούτη, μία εκ των ομιλητών του Συμποσίου, μιλάει στην «Κ» για τους στόχους του Συμποσίου, τους ποιο συνηθισμένους τραυματισμούς, καθώς και για τις σχολές χορού στην Κύπρο. Η Νεφέλη λέει ότι το κενό ανάμεσα στην επιστήμη και τον χορό μπορεί να γεφυρωθεί από τους επιστήμονες και

“

Οι δάσκαλοι χορού, ως εκπαιδευτές, οφείλουν να προσέχουν τους μαθητές τους και να γνωρίζουν όλα όσα χρειάζονται για να μεταφέρουν ολοκληρωμένη και ασφαλή εκπαίδευση στους νεότερους χορευτές.

τους ιατρούς χορού, αλλά και από τους ίδιους τους χοροδιδάσκλους, οι οποίοι οφείλουν να προσέχουν τους μαθητές τους και να γνωρίζουν όλα όσα χρειάζονται για να μεταφέρουν ολοκληρωμένη και ασφαλή εκπαίδευση στους νεότερους χορευτές.

—Τι ακριβώς θα έχουν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν οι συμμετέχοντες στο σεμινάριο που διοργανώνεις;

—Το 2ο Συμπόσιο Επιστήμης Χορού Κύπρου θα παρουσιάσει διαλέξεις, πρακτικά εργαστήρια και ανοικτές συζητήσεις πάνω σε διάφορα θέματα που θα βοηθήσουν χορευτές μαθητές, αλλά και ενήλικες (επαγγελματίες ή μη), να κατανοήσουν καλύτερα το σώμα τους, τις αντοχές τους, τα όριά τους, την ασφαλή πρακτική χορού, την ενδυνάμωση, κινησιολογία/ανατομία, τραυματισμούς, έτσι ώστε να μην τραυματίζονται, αλλά και να βοηθάνε τους μαθητές τους να μην τραυματίζονται. Γνώσεις που βρίσκονται μόνο στα συνέδρια στο εξωτερικό και σε διαλέξεις, έρχονται αυτό τον Σεπτέμβριο στην Κύπρο και προσφέρονται από τον Νίκο Κολοκυθά, ο οποίος έχει διδακτορικό σε ενδυνάμωση σε έφηβες χορεύτριες στην Αγγλία από το University of



To Project Breakalign, που διοργανώνει το 2ο Συμπόσιο Επιστήμης του Χορού στην Κύπρο, από το 2013 εργάζεται για να παρέχει εκπαίδευση, αλλά και θεραπεία σε χορευτές, με σκοπό την πρόληψη τραυματισμών.

Wolverhampton, και από εμένα, ως επιστήμονα χορού με επιστημονικές έρευνες πάνω σε εμβιομηχανική, φυσιολογία και τραυματισμούς σε Breakers, και φοιτήτρια Φυσικοθεραπείας στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου, δουλεύοντας κλινικά με χορευτές. Θα δοθεί ολοκληρωμένη γνώση πάνω σε διάφορες θεματικές που θα ωφελήσουν τους συμμετέχοντες.

—Πώς μπορεί να γεφυρωθεί το κενό ανάμεσα στην επιστήμη και τον χορό;

—Με τους επιστήμονες και τους ιατρούς χορού. Επιστήμονες που έχουν ερευνήσει και σπουδάσει τον χορευτή, όχι μόνο από την καλλιτεχνική του πλευρά, αλλά κυρίως με επιστημονικό μάτι που περιλαμβάνει εμβιομηχανική του χορού, φυσιολογία του χορευτή, ψυχολογία του χορευτή, τραυματισμούς και την πρόληψη τους στον χορό, νευρομυϊκό συντονισμό και άλλες θεματολογίες. Έπειτα, αφού δώσουν σε διεπιστημονικές ομάδες μεταξύ τους οι επιστήμονες, και μαζί με τους χορευτές ή δασκάλους χορού, μεταφράζουν τη γνώση, έτσι ώστε η επιστήμη να μεταδώσει τα ευρήματά της στο κοινό που τα χρειάζεται περισσότερο από όλους, τους χορευτές/δασκάλους χορού. Αυτός είναι και ο σκοπός

του διοργανωτή του συμποσίου άλλωστε, του Project Breakalign, που από το 2013 εργάζεται για να παρέχει εκπαίδευση, αλλά και θεραπεία σε χορευτές, με σκοπό την πρόληψη τραυματισμών.

—Ο χορευτής είναι και αθλητής ταυτόχρονα, χρειάζεται αυστηρό πρόγραμμα;

—Αυτό εξαρτάται από το πόσο σοβαρά το παίρνει ο καθένας. Από τη στιγμή που ο χορευτής το κάνει επαγγελματικά είναι αθλητής και πρέπει να τηρεί κάποιους κανόνες για να μπορεί να συνεχίσει αυτό που κάνει, χωρίς εμπόδια όπως τραυματισμούς. Τέτοιοι τομείς μπορεί να είναι η διατροφή του, αλλά μπορεί να φτάνει και μέχρι το πόσες ώρες κοιμάται την ημέρα, πόσο έντονη είναι η προπόνησή του, ή ακόμα και πόση ώρα κάνει ξέσταμα πριν να χορέψει. Από την άλλη, οι δάσκαλοι χορού έχουν παρόμοιους κανόνες, μόνο που αυτοί, ως εκπαιδευτές, οφείλουν να προσέχουν τους μαθητές τους και να γνωρίζουν όλα όσα χρειάζονται για να μεταφέρουν ολοκληρωμένη και ασφαλή εκπαίδευση στους νεότερους χορευτές, μια πολύ μεγάλη ευθύνη, που θεωρώ πρέπει να παρθεί περισσότερο στα σοβαρά, και αυτή είναι και δική μας υπευθυνότητα σαν επιστήμονες χορού.

—Ποιοι είναι οι πιο συνηθισμένοι τραυματισμοί στους χορευτές;

—Αυτό εξαρτάται από πολλούς παράγοντες όπως το φύλο, την ηλικία, το είδος χορού, τη φυσική κατάσταση του χορευτή και πολλά άλλα. Γενικότερα, αναλόγως του είδους χορού, υπάρχουν συγκεκριμένες καταπονήσεις που επαναλαμβάνονται με την πάροδο του χρόνου. Για παράδειγμα, στο μπαλέτο, ιδίως σε ηλικίες εφηβείας υπάρχουν πολύ συχνά τραυματισμοί στην περιοχή του αστραγάλου, από το πολύ έντονο ροϊντ, το οποίο δεν ακολουθείται πάντοτε με την απαιτούμενη ενδυνάμωση και μπορεί να καταλήξει σε προβλήματα οστικά, μυϊκά ή και συνδεσμικά. Από την άλλη, κάποιος που ξεκινάει Breaking είναι αναμενόμενο να τραυματιστεί στους καρπούς του, μιας και τα χέρια χρησιμοποιούνται ως επί το πλείστον σε αυτό το στυλ, όπως τα πόδια σε άλλα στυλ, και το σώμα δεν είναι συνηθισμένο να λαβεί όλα εκείνα τα φορτία που του βάζουμε. Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτοί οι τραυματισμοί στον καρπό, μπορούν να συνεχίσουν μέχρι και επαγγελματικό επίπεδο, λόγω συνεχούς καταπόνησης και όχι σωστής αποκατάστασης, βασισμένη πάνω στις ανάγκες του χορευτή.



«Οι δάσκαλοι χορού οφείλουν να προσέχουν τους μαθητές τους και να γνωρίζουν όλα όσα χρειάζονται για να μεταφέρουν ολοκληρωμένη και ασφαλή εκπαίδευση στους νεότερους χορευτές, μια πολύ μεγάλη ευθύνη, που θεωρώ πρέπει να παρθεί περισσότερο στα σοβαρά».

Πολλοί νέοι έχουν επιστρέψει στην Κύπρο και αυτό βοηθάει

—Ποιο είναι το επίπεδο των χορευτών μας στην Κύπρο;

—Μετά από την 12χρονη απουσία μου από το νησί και την επιστροφή μου το 2016, με χαρά μου είδα ότι οι αριθμοί των χορευτών έχουν ανεβεί στην Κύπρο. Πολλοί νέοι έχουν επιστρέψει στην Κύπρο από σπουδές, και αυτό έχει βοηθήσει τη σκηνή να ανεβάσει επίπεδο σίγουρα, έχουμε πλέον καταξιωμένους/ες χορογράφους που χορογραφούν για δεκαετίες πλέον, όχι μόνο τοπικά, αλλά και στο εξωτερικό, και υπάρχει γενικά ένα κύμα μόδας τα παιδιά να παγαίνουν

νου σε επίπεδο παιδαγωγικών, αλλά και η σχολή σαν χώρος να πληροί τις προδιαγραφές ενός ασφαλούς χώρου εκπαίδευσης (π.χ. σωστό πάτωμα για χορό, χωρίς απλή επικάλυψη μαρμάρου). Πρέπει να ομολογήσω ότι μερικές σχολές τα παίρνουν στα σοβαρά αυτά, κι ως μην υπάρχει νόμος να τους πιέζει και μπράβο τους. Μια μέρα - ελπίζω σύντομα - να χρειαστεί όλοι να τηρήσουν κάποιους κανόνες, με σκοπό να μειωθούν δραματικά οι τραυματισμοί, όπως γίνεται και σε κάποιες χώρες του εξωτερικού ήδη. Και όταν γίνει αυτό, το μέλλον θα είναι πιο ασφαλές, με περισσότερη ποιότητα.

—Τι θα συμβούλευες έναν γονέα που θα ήθελε να στείλει το παιδί του σε μία σχολή χορού;

—Κατ' αρχάς θα έλεγα ότι ο χορός θα προσφέρει κάτι πολύ θετικό στο παιδί του, σε όλες τις πτυχές της ανάπτυξής του. Θα τον συμβούλευα να κάνει μια έρευνα όμως. Με τον ίδιο τρόπο που θα προτιμάω να αγοράσω φρέσκα φρούτα, από μια φρουταρία που ξέρω ότι είναι καλή, είτε επειδή ρώτησα είτε επειδή δοκίμασα, αντί να αγοράσω κατεψυγμένα από μια φρουταρία απλώς και μόνο επειδή είναι δίπλα στο σπίτι μου. Θεωρώ ότι όσο υπεύθυνος είναι ο χοροδιδάσκλος να ξέρει τη γνώση προσφέρει, τόσο υπεύθυνος είναι και ο γονιός να σιγουρευτεί πως εκεί που στέλνει το παιδί του, του αρμόζει και του κάνει καλό, όχι μόνο την ώρα του μαθήματος, αλλά και εβδομάδες, μήνες, χρόνια μετά.

Πληροφορίες: 2ο Συμπόσιο Επιστήμης Χορού Κύπρου, 7-8 Σεπτεμβρίου. Future Dance Centre, Αγίου Μελετίου 22, Αρχάγγελος, Λευκωσία. Για πληροφορίες και εγγραφές: 99462320, dancesciencecyprus@gmail.com, www.dancesciencecyprus.com.

“

Δυστυχώς στην Κύπρο δεν υπάρχει κάποιος νόμος που να έχει ψηφιστεί, ο οποίος να ζητάει από τις σχολές χορού να πληρούν κάποια κριτήρια.

για μαθήματα χορού, το οποίο είναι πολύ θετικό, να έχουν τις επιρροές από τέχνες από νεαρές ηλικίες δηλαδή, είτε το ακολουθήσουν επαγγελματικά ή όχι. —Γίνεται πολύς λόγος για τις σχολές χορού, είναι αρκετό το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας τους;

—Δυστυχώς στην Κύπρο δεν υπάρχει κάποιος νόμος που να έχει ψηφιστεί, ο οποίος να ζητάει από τις σχολές χορού να πληρούν κάποια κριτήρια έτσι ώστε, και οι χοροδιδάσκαλοι να είναι όντως γνώστες του αντικειμέ-



Το Ακαδημαϊκό Εθνικό Θέατρο Bolshoi της Λευκορωσίας θα παρουσιάσει την όπερα του Τζουζέπε Βέρντι «Μάκβεθ» στην πλατεία του Μεσαιωνικού Κάστρου της Πάφου.

Η όπερα «Μάκβεθ» του Βέρντι στην Πάφο

Στο πλαίσιο του 21ου Pafos Aphrodite Festival θα παρουσιαστεί το αριστούργημα του Τζουζέπε Βέρντι «Μάκβεθ», στις 30, 31 Αυγούστου και 1 Σεπτεμβρίου στη πλατεία του Μεσαιωνικού Κάστρου της Πάφου σε παραγωγή του Ακαδημαϊκού Εθνικού Θεάτρου, Όπερας και Μπαλέτου Bolshoi της Λευκορωσίας και η μετάφραση της όπερας θα δίνεται ταυτόχρονα στην ελληνική, αγγλική και ρωσική μέσσω υποτίτλων.

Όπως σημειώνεται από το Γραφείο Τύπου του Pafos Aphrodite Festival Cyprus η ανταπόκριση του μουσικοφιλικού κοινού είναι και φέτος ιδιαίτερα θερμή, και μάλιστα υπάρχει αυξημένο ενδιαφέρον από λάτρεις της όπερας από το Ισραήλ και τη Ρωσία. Σημειώνεται δε ότι δημοσιογράφοι από διεθνή ειδησεογραφικά πρα-

κτορεία και περιοδικά βρίσκονται ήδη στην Κύπρο, αναμένοντας να καλύψουν το σημαντικό αυτό καλλιτεχνικό γεγονός.

Η διευθύντρια του Pafos Aphrodite Festival Στέλλα Σιέπη λέει: «Είμαστε σίγουροι ότι η ατμόσφαιρα του χώρου, το εντυπωσιακό σκηνικό όπου θα διαδραματιστεί η πλοκή του έργου και οι ταλαντούχοι συντελεστές του Θεάτρου Bolshoi από τη Λευκορωσία θα καταπλήξουν τους θεατές».

Η δραματική όπερα «Μάκβεθ» είναι βασισμένη στο ομότιτλο θεατρικό έργο του Ουίλιαμ Σαίξπηρ και αποτελείται από τέσσερις πράξεις και το λιμπρέτο έγραψε ο Φραντσέσκο Μαρία Πιάβε. Η πρεμιέρα της όπερας πραγματοποιήθηκε στις 14 Μαρτίου του 1847 στο Θέατρο della Pergola,

στη Φλωρεντία. Ο σπουδαίος Ιταλός μουσουργός στον «Μάκβεθ» υπερβαίνει τα συμβατικά πλαίσια της εποχής του και συνθέτει ένα έργο με θεατρική δύναμη και με χαρακτηριστές που διαθέτουν ψυχολογικό βάθος και ένταση, ενώ με τη δεξιοτεχνική ενορχήστρωση επιτυγχάνει να σκιαγραφήσει θεαματικά τη βία, τη συνομιλία, το θάνατο. Στο έργο δεν υπάρχει ερωτική ιστορία.

Ο Βέρντι αναδεικνύει σε βασική πρωταγωνίστρια τη Λαίδη Μάκβεθ, την οποία θεωρεί κύριο υπαίτιο των τραγικών εξελίξεων και η οποία χαρακτηρίζεται ως το «κυρίαρχο δαιμόνιο – demonio dominatore».

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Πληροφορίες: Τηλ. 26822218 ιστοσελίδα www.pafc.com.cy

Τα «κρυφά» έργα της Αγκάθα Κρίστι

Τα έξι μυθιστορήματα που έγραψε με ψευδώνυμο και τα οποία δεν ασχολούνται με εγκλήματα, αλλά με την ανθρώπινη ψυχή

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ**

Χρησιμοποιώντας το ψευδώνυμο Μέρι Γουέστμακοτ η «βασίλισσα του εγκλήματος» Αγκάθα Κρίστι συνέγραψε και δημοσίευσε, μεταξύ των ετών 1930-1956, έξι κοινωνικά, ημι-αυτοβιογραφικά μυθιστορήματα (κυκλοφορούν από τις εκδόσεις Διόπτρα).

«Αυτά τα μυθιστορήματα έδωσαν στη γιαγιά μου την ευκαιρία να εξερευνήσει καλύτερα την ανθρώπινη ψυχολογία, η οποία της εξήπτε την περιέργεια, απελευθερωμένη από τις προσδοκίες των θαυμαστών των ιστοριών μυστηρίου της», γράφει ο εγγονός της, Μάθιου Πρίτσαρντ, στην ιστοσελίδα που είναι αφιερωμένη στη συγγραφέα.

Συνέθεσε το ψευδώνυμο χρησιμοποιώντας το δεύτερο όνομά της, Μέρι, και το επώνυμο κάποιων μακρινών συγγενών και κατόρθωσε να κρύψει την ταυτότητά της για σχεδόν δύο δεκαετίες. Οι εκδότες της στον οίκο Κόλινς δεν υποδέχθηκαν αυτό της το εγχείρημα με ενθουσιασμό, διότι θεωρούσαν ότι θα την αποσπούσε από τις κύριες συγγραφικές της προσπάθειες – ήδη τότε το άστρο της ως μετρ των ιστοριών μυστηρίου και εγκλήματος είχε αρχίσει να ανατέλλει και τόσο τα βιβλία της όσο και η ίδια να γίνεται δημοφιλής.

Το πρώτο βιβλίο «Το θηρίο στο πιάνο» («Giant's bread») έφτασε στα ράφια των βιβλιοπωλείων το 1930, την ίδια χρονιά που κυκλοφόρησαν τα «Ο μυστηριώδης κύριος Κουίν» και η πρώτη περιπέτεια της Μis Μαρίλ «Φόνος στο πρεσβυτήριο», η οποία συγκατα-

λέγεται μεταξύ των πέντε καλύτερων μυθιστορημάτων της. Τέσσερα χρόνια αργότερα η υπογραφή της Μέρι Γουέστμακοτ εμφανίστηκε στο εξώφυλλο του βιβλίου «Ημιτελές πορτρέτο» («Unfinished portrait») και δέκα χρόνια μετά ολοκλήρωσε το αγαπημένο της «Ανοιξιάτικη απουσία» («Absent in the spring»).

Στην αυτοβιογραφία της το χαρακτηρίζει «το βιβλίο που με ικανοποίησε απόλυτα... Ήταν το βιβλίο που πάντα ήθελα να γράψω, που το είχα ξεκάθαρα στο μυαλό

Σε αυτά πραγματεύεται θέματα όπως η μπητρική αγάπη, ο έρωτας, η αφοσίωση, η αδελφική σχέση, οι προσωπικές ανασφάλειες, με ματιά κοφτερή αλλά τρυφερή.

μου... Το έγραψα σε τρεις μέρες ακριβώς, σχεδόν συνεχόμενα, δεν νομίζω ότι έχω ξαναυπάρξει τόσο κουρασμένη. Δεν θέλω να αλλάξω λέξη και, παρότι εγώ η ίδια δεν μπορώ να το κρίνω, είναι γραμμένο όπως ήθελα να το γράψω και αυτή είναι η μεγαλύτερη χαρά και περηφάνια για έναν συγγραφέα». Οι ανησυχίες του εκδοτικού της οίκου δεν επιβεβαιώθηκαν, καθώς όλα αυτά τα χρόνια έγραφε παράλληλα και εκείνα τα αστυνομικά μυθιστορήματα που δημιούργησαν τον μύθο της, «Εγκλημα στο Οριάν Εξπρές», «Εγκλημα στον



Το Ξενοδοχείο «Old Cataract» στο Ασουάν της Αιγύπτου, στο οποίο η Αγκάθα Κρίστι εμπνεύστηκε και έγραψε το «Εγκλημα στον Νείλο».



«Ανοιξιάτικη απουσία», ένα από τα έξι «άλλα» μυθιστορήματα της Αγκάθα Κρίστι, που κυκλοφορούν από τις εκδόσεις Διόπτρα.

Νείλο», «Ραντεβού με τον θάνατο» κ.λπ. Ακολούθησαν το 1947 το «Η στιγμή του ρόδου» («The Rose and the Yew Tree»), το 1952 το «Δεύτερος γάμος» («A daughter's daughter») και τέσσερα χρόνια μετά το έκτο και τελευταίο από τα βιβλία που έμειναν γνωστά ως τα «Mary Westmacotts», «Το βάρος της αγάπης» («The Burden»), τα οποία εμπιστεύτηκε στον εκδοτικό οίκο Χάινεμαν, καθώς δεν έτυχαν καλής υποδοχής μεταξύ των στελεχών του οίκου Κόλινς.

Η αφήγηση

Αυτά τα έξι μυθιστορήματα δεν γνώρισαν φυσικά την επιτυχία και τη δημοφιλία των άλλων εμβληματικών βιβλίων της, παρότι απέκτησαν ένα δικό τους κοινό, είχαν

όμως μια ξεχωριστή θέση στην καρδιά της. Η κόρη της, Ρόζαλιντ Χικς, τα χαρακτηρίζει «γλυκόπικρες ιστορίες αγάπης».

Δεν πρόκειται φυσικά για ερωτικά μυθιστορήματα, περισσότερο μοιάζουν με ιστορίες ανθρώπων, αφηγήσεις χαρακτήρων, οι οποίοι ξεδιπλώνονται και αποκαλύπτονται βαθιά και σταδιακά υπό τον μεγεθυντικό φακό της συγγραφέα. Σε αυτά τα έξι βιβλία η Αγκάθα Κρίστι άδραξε την ευκαιρία να σκιαγραφήσει με την πένα της την ανθρώπινη ψυχή και το έκανε με ευαισθησία, διεισδυτικότητα, σοβαρότητα, αλλά και κέφι, σαν ένα παιδί που αποφάσισε να κάνει σκανταλιά παρεκκλίνοντας από όσα περίμεναν οι άλλοι από αυτό. Οι χαρακτήρες έχουν εμπλουτιστεί με αυτοβιογραφικά στοιχεία, όπως με το ενδιαφέρον και την εκπαιδευσή της στη μουσική, την παιδική της ηλικία, τα χρόνια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, την εποχή της νεότητάς της.

Πραγματεύεται θέματα όπως η μπητρική αγάπη και οι παγίδες της, ο έρωτας, η αφοσίωση, η κτητικότητα, η αδελφική σχέση, οι προσωπικές ανασφάλειες, οι ενοχές, με ματιά κοφτερή αλλά τρυφερή, εκθέτοντας τους ήρωές της με ειλικρίνεια, αλλά φροντίζοντας οι αδυναμίες τους να μη χρησιμοποιηθούν εναντίον τους.

«Ήταν ευχαριστημένη που οι αναγνώστες τα απολάμβαναν» έγραψε η κόρη της σε ένα σημείωμα με αφορμή τα 100 χρόνια από τη γέννηση της μητέρας της. «Της έδωσαν τη δυνατότητα να ικανοποιήσει την επιθυμία της να γράψει κάτι διαφορετικό».

LOVE FM 100.7

**ΠΡΩΤΟ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΜΟΥΣΙΚΟ
ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΜΕ ΤΟ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ
ΜΕΡΙΔΙΟ* ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ ΣΑΣ**

**LOVE
100.7FM
98.1 & 105.7**

9.3%
LOVE FM
100.7

107 ΛΕΠΤΑ

7%
ANT1

79 ΛΕΠΤΑ

7%
SFERA

79 ΛΕΠΤΑ

6.7%
MIX FM

76 ΛΕΠΤΑ

6%
SUPER FM

70 ΛΕΠΤΑ

ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΑΚΡΟΑΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΑΠΟ 1/5 - 30/6/2019 ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ CONREAD & SYMMETRON MARKET RESEARCH

* Το μερίδιο ακροαματικότητας είναι ο ανθρώπινο χρόνος ακρόασης που υπολογίζεται μαζί με τη συνολική μέση διάρκεια ακρόασης κάθε σταθμού (λεπτά)

lovefm.com.cy



www.alkonides.org.cy

Το Φιλανθρωπικό Σωματείο Αλκωνοίδες παρουσιάζει

**ΟΡΧΗΣΤΡΑ
ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΣΙΤΣΑΝΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΑ ΓΑΛΑΝΗ
ΝΑΤΑΣΣΑ ΜΠΟΦΙΛΙΟΥ**



Πέμπτη 12 Σεπτεμβρίου 2019

Αμφιθέατρο Μακάριου Γ΄ – Σχολή Τυφλών, Λευκωσία

Ώρα έναρξης: 21.00 Τιμές εισιτηρίων: €35 και €30

Χορηγός: Γεωργία - Πόλυς Πολυβίου

Όλα τα έσοδα θα δοθούν για στήριξη ατόμων με σοβαρά προβλήματα υγείας

Πώληση Εισιτηρίων:
tickethour.com.cy και ACS courier **77777040**

SWISS POST Seed Point

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΩΣΑΣ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ



ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Της ΜΑΡΙΑΛΕΝΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Η ζωή με τα θηρία

Το 1903, ο Αγγλοαμερικανός συγγραφέας Χένρι Τζέιμς εκδίδει τη νουβέλα «The beast in the jungle» («Το θηρίο στη ζούγκλα», εκδ. Αγρα 2004, μτφρ. Π. Ισχυρίδου). Σε αυτήν τη νουβέλα περιγράφεται διεισδυτικά η προσωπικότητα, ο ψυχισμός του ήρωά του, Τζον Μάρτσερ από τα πρώτα νεανικά του χρόνια, τότε που συναντά τυχαία τη Μαϊν Μπάρτραμ και συνάπτουν μια μορφή σχέσης. Η σχέση τους δεν είναι ερωτική, αν και έχει ερωτικά στοιχεία, δεν συνδέονται με φιλία, παρόλο που τα φιλικά τους αισθήματα είναι παραπάνω από έκδηλα, δεν προχωρούν σε γάμο ούτε τεκνοποιούν. Ζουν όμως μαζί καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους, και τελικά ο θάνατος αναδεικνύεται ότι αυτός που τους χωρίζει, αλλά αυτός που τους ενώνει. Και τούτο διότι τη στιγμή που έρχεται, ο ήρωας θέτει για πρώτη φορά τον εαυτό του απέναντι σε ερωτήματα που αφορούν την ύπαρξή του, και τη δυνατότητα που είχε να αξιοποιήσει αυτό που νόμιζε εκείνος για ζωή. Η σχέση τους βασίστηκε στην αίσθηση της ηρωίδας ότι υπάρχει η δυνατότητα να του συμβεί κάτι σημαντικό στη ζωή του – εκείνη ήταν που είδε για πρώτη φορά τον εγκλωβισμό του. Εκείνος, από την άλλη, δεμένος στην ακρίβεια των λόγων της κάθισε κοντά της γιατί τον συντηρούσε το βλέμμα της, αυτό το βλέμμα ότι είναι σημαντικός, και ότι κάτι σπουδαίο θα κάνει στη ζωή του. Και έτσι πέρασε η ζωή.

Ο Τζον περιμένοντας κάτι να συμβεί, αδυνατώντας να δει αυτό που ήδη συνέβαινε, ρουφούσε σαν βαμπίρ την αγάπη αυτής της γυναίκας. Ακόμα και τη στιγμή που εκείνη χαροπάλευε, που έδινε την τελευταία μάχη για τη ζωή της, εκείνος διεκδικούσε να μείνει από την ίδια πότμε θα συμβεί αυτό που του έταξε. Δεν έβλεπε. Και μόνον όταν πρόσεξε στο μήνιμα της το βλέμμα ενός άλλου πενθούντα, που μόλις είχε χάσει τη γυναίκα του, συγκλονίστηκε. Τότε μόνον κατάλαβε την κενότητα των αισθημάτων του, την ερήμωση, τότε μόνον είδε ότι το συγκλονιστικό που του είχε συμβεί ήταν ότι δεν μπόρεσε να φύγει λίγο από τη «φυλακή του εγώ του» για να δει τι νιώθουν οι άλλοι για εκείνον, για να δει πόσο τον αγαπούσε η Μαϊν Μπάρτραμ.

Στο παρελθόν, οι κριτικοί είχαν κάνει λόγο για τον εγωκεντρισμό



Ενας άνδρας στη «φυλακή του εγώ του». Λεπτομέρεια από τον πίνακα «Μελαγχολία» του Εντβαρτ Μουνκ (1863-1944).

Ο Τζον Μπάρτραμ είναι ένας ήρωας του σήμερα. Ένας θηριώδης τυφλός. Είναι ανίκανος να βιώσει συναισθήματα, ταπεινά και τόσο υψηλά: το έλεος και την ευγνωμοσύνη.

του ήρωα, την τρομερή εγωπάθεια, ο Χένρι Τζέιμς προφητικά έγραψε την αριστουργηματική αυτή νουβέλα έντεκα χρόνια προτού ο Σίγκουντ Φρόντ καταθέσει τη θεωρία του ναρκισσισμού. Μια θεωρία που έμελλε, με τις προσθήκες της και τους εμπλουτισμούς της, να είναι μία από τις σημαντικότερες και πιο δύσκολες θεωρίες όχι μόνον για την κλινική πρακτική όσο για τη ζωή των σύγχρονων κοινωνιών. Πιο επίκαιρη παρά ποτέ, προσπαθεί ακόμα να δώσει χρήσιμα εργαλεία κατανόησης για ένα φαινόμενο που συνεχώς επικαιροποιείται, μεταμορφώνεται, κρύβεται, υποδύεται όψεις που μπερδεύουν, για ένα φαινό-

μενο συνυφασμένο με τη διαστρέβλωση του νοήματος του κόσμου.

Ο Τζον Μπάρτραμ είναι ένας ήρωας του σήμερα. Ένας θηριώδης τυφλός, απελπιστικά μόνος και αυτοεγκλωβισμένος στη φαντασίωση ότι θα έρθει κάτι καλό για εκείνον. Περιμένει απέξω κάτι που δήθεν του κρωστά η ζωή και κοιτά αγέρωχα τα υψηλά, αδυνατώντας να δει δίπλα του το θαύμα. Είναι ανίκανος να βιώσει συναισθήματα, ταπεινά και τόσο υψηλά: το έλεος και την ευγνωμοσύνη. Να νιώσει έλεος για την αδυναμία του, για την αδυναμία του να αγαπήσει κάτι πέραν του εαυτού, και ευγνωμοσύνη για τη γυναίκα που βρέθηκε δίπλα του μεταγγίζοντας αγάπη, χωρίς αντάλλαγμα ακόμα και τη στιγμή που ψυχορραγούσε.

Ο άνθρωπος, όπως και οι κοινωνίες, χρειάζονται να κρατήσουν λίγη αγάπη για τον εαυτό τους για να μην αρρωστήσουν. Να στρέφονται προς την αγάπη του εαυτού. Για να μην πεθάνουν όμως χρειάζονται να αγαπήσουν και κάποιον άλλον πέραν του εαυτού. Κάποιον άλλον ως άλλον, όχι ως αντανάκλαση, ως απεικόνιση του εαυτού. Κάποιον άλλον που στα δικά τους μάτια αξίζει να αγαπηθεί, ακόμα και

αν δεν τους αγαπά όσο θα ήθελεν. Αυτό ημερεύει το θηρίο. Και κάνει τη ζούγκλα μια υπέροχη καρτογραφημένη γη, προκλητική μεν αλλά πλούσια σε εμπειρία.

Από τις πιο πολυχρησιμοποιημένες λέξεις της εποχής μας είναι η «ενσυναίσθηση». Πολύ εύκολα μιλάμε για ευαισθησία και ενσυναίσθηση. Και αυτό το αναζητάμε νομίζοντας ως άλλη φιλόδοξη πράξη ότι αν το «αγοράσουμε» από κάπου, αν το υιοθετήσουμε έστω και ψευδώς, θα βοηθήσουμε τον συνάνθρωπό μας. Για αυτό βλέπω πολύ συχνά «ευαίσθητες» οικογένειες με τρομερά «αναίσθητα» παιδιά, παγωμένα, ακινητοποιημένα ή υστερικά, θηρία σε κλουβιά. Η ενσυναίσθηση είναι μια ταπεινή πορεία, βαθιά προς τα έγκατα των ψυχικών μας ορυχείων. Αφορά εμάς και μόνον εμάς. Όχι με ναρκισσιστικό και εγωπαθή τρόπο, αλλά με έναν ανοικτό σε έλεος και ευγνωμοσύνη ψυχισμό που συντονίζεται με το δράμα του άλλου, που νιώθει όπως ο πάσχων, ο αδύναμος, και την ίδια στιγμή ζει και ο ίδιος ως πάσχων και αδύναμος. Γιατί στην πορεία που λέγεται ζωή, κανείς μας δεν είναι τόσο δυνατός αλλά κανείς και τόσο αδύναμος.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΜΑΚΗ ΜΑΛΑΦΕΚΑ

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1977. Σπούδασε ιστορία της τέχνης, κοινωνική ανθρωπολογία, παρέδωσε σεμινάρια στη Σορβόννη για την ιστορία του ευρωπαϊκού κόμικς, έγραψε στο «9» της Ελευθεροτυπίας, στη Libération, εργάστηκε στη Σχολή Καλών Τεχνών του Παρισιού. Το παλινουάρ «Δε λες κουβέντα» (Μελάνι, 2018), το τέταρτο βιβλίο του, μόλις μεταφράστηκε στα ιταλικά.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
Σιμενόν, Σπιλνέιν, Χάισμιθ... Τσάντλερ – τα διηγήματα. Και το πρώτο της τριλογίας «Vernon Subutex», της Βιρζίνι Ντεσιάν.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Κάποιος ήρωας επιστημονικής φαντασίας του Σπίνραντ, του Φίλιπ Ντικ... Για την αμεσότητα του Μεταφυσικού. Αυτός στο «Ubik», ας πούμε.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους ποιητές ή συγγραφείς καλείτε, ζωντες και τεθνεώτες;
Είναι δύσκολη παρέα συνήθως οι λογοτέχνες. Και να τους έχω εκεί να τους σερβίρω σαλάτες, δεν ξέρω... Θα φώναζα ίσως τον Σελίν. Για πίτσες. Και λίγο μετά, και τους Γκίνσπεργκ/Μπάροουζ που τον επισκέφτηκαν στο Μεδον το '58 και αυτός κάλεσε την Αστυνομία. Θα ήθελα να τη δω αυτή τη σκηνή.



Μετά, θα έφευγαν αυτοί κι εμείς θα τρώγαμε ήρεμα τις πίτσες μας.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;
Την περίπτωση του μαύρου ηθοποιού Πολ Ρόμπσον, που διώχθηκε ως αριστέρος ακτιβιστής επί Μακάρθρι. Στο «Μεγάλο πουθενά», του Ελροϊ.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
Τον «Παίκτη», του Ντοστογιέφσκι. Απίστευτη πλάκα.

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
Μπορεί να είναι το «Ρώτα τον άνεμο», του Φάντε. Ή «Το κορίτσι με τα χρυσά μάτια», του Μπαλζάκ. Και τα δύο σε βάζουν σε ένα μέρος απ' το οποίο δεν θα φύγεις ποτέ.

Στο μυθιστόρημά σας η καλοκαιρινή Αθήνα, εν μέσω μιας μεγάλης, διεθνούς καλλιτεχνικής δράσης, είναι το σκηνικό ή μήπως και λίγο πρωταγωνίστρια;
Είναι μια σκύλα που βαριέται να γβγίσει γιατί κάνει πολλή ζέστη. Στο «Δε λες κουβέντα», την ενοχλούν κάποια εγκληματάκια, η διάλεκτος της σύγχρονης τέχνης, το Αίρην, η κοινωνική διάβρωση των σπλάχνων της, και όπως σιγοκοιμάται γυρίζει να κουζουρεύει απ' την άλλη. Υπ' αυτήν την έννοια, είναι σίγουρα πρωταγωνίστρια.

Ο Μιχάλης Κρόκος αγαπάει την πόλη τελικά;
Μάλλον δεν το σκέφτεται έτσι. Είναι ένας ήρωας αναγκασμένος να υπάρχει εκεί, όπως και τόσο άλλοι. Αλλά κι αυτό αγάπη είναι, μάλλον.

Έχετε Facebook, Twitter κ.τ.λ.; Υπάρχει καθόλου ποίηση εκεί μέσα;
Facebook. Σχετικά πρόσφατα. Δεν συμβαίνει κάτι ιδιαίτερο εκεί μέσα. Και η γραφή, αντιστρέφεται. Παραποιείται. Ορίστε, υπάρχει «παραποίηση», κάνει και ρίμα. (Βέβαια, η ποίηση υπάρχει παντού, ό,τι και να λέμε. Φυτρώνει και στο τσιμέντο. Στις νυχτερινές εφόδους των πιο τελειωμένων τρολ, θα τη βρεις ακριβώς μπροστά σου.)

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα	Δοκίμια, λευκώματα, βιογραφίες	
1	«Η τελευταία μπλόφα» των Ελένης Βαρβιτσιώτη, Βικτώριας Δενδρινού (Παπαδόπουλος)	
2	«Ελλάδα: μια χώρα παραδόξως νεωτερική» του Γιάννη Βούλγαρη (Πόλις)	
3	«Τα χρόνια των ξενοδοχείων - Περιπλανώμενος στην Ευρώπη ανάμεσα στους πολέμους» του Γιόζεφ Ροτ (Αγρα)	
4	«Ασπονδοί αδελφοί: Εβραίοι, Χριστιανοί, Μουσουλμάνοι» του Στάυρο Ζουμπουλάκη (Πατάκης)	
Αυτή την εβδομάδα	Ξένη Λογοτεχνία	
1	«Μορφωμένη» της Τάρα Γουέστομπερ (Ικαρός)	
2	«Σεροτονίνη» του Μισέλ Ουελμπέκ (Εστία)	
3	«Σιμπούμι» του Τρεβάνιαν (Πόλις)	
4	«Συζητήσεις με φίλους» της Σάλι Ρούνεϊ (Πατάκης)	
5	«Γαλατάς» της Άν Μπερνς (Gutenberg)	

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το βιβλιολογείο «Πλειάδες», Σπύρου Μερκούρη 62.

ΠΤΥΧΕΣ

Της ΛΙΝΑΣ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ

Ο γιος της Κατερίνας

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ ΚΟΡΤΩ
Το μυστικό του Λεονάρντο
εκδ. Πατάκη, σελ. 222

Η **ερωτική** επιθυμία, ο θάνατος, η αγάπη, στην πιο ιδεατή και απόλυτη έκφρασή της, και πάνω απ' όλα η μπτριική μορφή, προσέδωσαν στην πεζογραφία του Κορτώ. Όλα του τα βιβλία είναι παραλλαγές αυτών των σταθερών μοτίβων. Ακόμη και όταν γράφει μυθιστορήματα οιονεί ιστορικά, όπως το ανά χειράς, η μυθοπλασία αναπλάθει ένα βιωματικό υλικό, διαρκώς υπό επεξεργασία. Το καλύτερο παράδειγμα, και ίσως το καλύτερο μέχρι στιγμής βιβλίο του, είναι το «Δεκαέξι», αφιερωμένο στον τραγικό βίο ενός συνθέτη, σύγχρονου του Στάλιν. Τώρα ο Κορτώ μας συστήνει ως ήρωα του μυθιστορηματος τον Λεονάρντο ντα Βίντσι. Εαυλωμένος στο νεκροκρέβατό του, ο δημιουργός συντάσσει την οδυνήρη εκμυστήρευση ενός μυστικού, ενός κρίματος που τον συντρίβει στο κελί του θανάτου.

Η πρώτη φράση είναι ενδεικτική του αφηγηματικού βλέμματος. «Πέθανα πρώτη φορά στα πέντε μου χρόνια». Τότε ο Λεονάρντο αποχωρίστηκε από τη μητέρα του, την Κατερίνα, για να υποταχθεί σε ένα περιλαμπρο πεπρωμέ-

νο. Τη σκηνή του αποχωρισμού, εντυπωσιακή για τη δραματική της σφοδρότητα, σκεπάζει ένα γκροτέσκο έρεβος. Απομακρυσμένος πια στην άλλη του ζωή, ο Λεονάρντο αναθυμιάται τον γόδο της μητέρας του και συλλογίζεται πως



«Να προχωράς πιο γρήγορα απ' την απελπισία». Καταρρακωμένος από την προδοσία της μνήμης, αλλά την ίδια στιγμή θαμνωμένος από τις μαγανιές της τέχνης, ο Λεονάρντο εμποτεύεται την ιαση της απώλειας στις θαυματουργίες των χειρών του. Έκανε «μόνιμη κατοικία τον νου», ενόσω φανταζόταν

το πρόσωπο της μητέρας του να αναδύεται μέσα από το παλιμψηπτο όλων των μορφών που θα φιλοτεχνούσε. Όσο η όψη της γινόταν άγνωστη στη μνήμη του, τόσο πιο επίμονα εκείνος την έψαχνε στο «αχανές τοπίο του χαρτιού».

Μέχρι που συνάντησε τη Μόνα Λίζα, μια άλλη μητέρα. Η αδόκητη έκβαση του ανταμώματος τους παραπέμπει στον «Γιο της Τζοκόντα», μια εξαιρετικά συγκινητική νουβέλα, όπου και πάλι ένας ορφανός γιος βρίσκει αγάπη στη σύλληψη μιας φασματικής μπτρικής φιγούρας.

Ο Κορτώ συναρμόζει ευφυώς την έξαψη της καλλιτεχνικής δημιουργίας και τον ενθουσιασμό για τις πιο απρόσμενες επιτεύξεις της, με τις ιδιωτικές εμμονές του δημιουργού. Καθώς το μυθιστόρημα πλησιάζει στην κορύφωσή του και στην αποκάλυψη του μυστικού, εντείνεται η επινοητικότητα

με την οποία ο συγγραφέας οδηγεί τον ήρωά του στη λύτρωση που διαλαμβάνει στις τελευταίες προτάσεις. Οι παροξυσμοί της σάρκας, οι σπασμοί του πνεύματος και τα αδιανόητα έργα του, η ασπείρουσα ζωή που σπαρταρά πέρα από τις σελίδες, ο λίγος της ματαιότητας και της ματαιοδοξίας, όλα χωριούν, φαίνεται να λείει ο Κορτώ, μπροστά στη δύναμη του νου να παρηγορεί ιδιόχειρα τραύματα.

Η αδιαμφισβήτητη αφηγηματική άνεση του Κορτώ είναι και η σημαντικότερη αδυναμία του. Η γραφή του παλεύει να προλάβει την πολυμηχανή σκέψη του, με συνέπεια άλλες φορές να καταλήγει σε εκπληκτικές διατυπώσεις και άλλες να βυθίζεται σε έναν βερμπαλιστικό μελοδραματισμό. Την ευρηματικότητα της μυθοπλασίας αντιμάχεται ένας λόγος πλούσιος και πολυδιαβασμένος, που όμως του λείπει ο αυτοέλεγχος, ιδίως στην υπόδειξη των δριμύτερων συναισθημάτων.

Εν ολίγοις, πιστεύω πως αν ο Κορτώ δούλευε τα βιβλία του με περισσότερη σοβαρότητα και λιγότερη ταχύτητα, αποφεύγοντας τις αφηγηματικές ευκολίες, σύμφυτες με το ταλέντο του, θα ξεχώριζε σίγουρα ανάμεσα στους συγγραφείς της γενιάς του.

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ



ΛΟΝΔΙΝΟ
Το μυστικό του Λεονάρντο
Συντηρητές της Εθνικής Πινακοθήκης του Λονδίνου «βομβάρδισαν» την «Παναγία των βράχων» του Λεονάρντο ντα Βίντσι με τριών ειδών ακτινοβολίες, αποκαλύπτοντας ότι ο μεγάλος ζωγράφος είχε ξαναδουλέψει επιτόπου επάνω στον καμβά, και με πιο έντονα χρώματα, το τελικό έργο. Οι νέες ανακαλύψεις θα παρουσιαστούν αναλυτικά στο κοινό με την επερχόμενη έκθεση της Εθνικής Πινακοθήκης τον Νοέμβριο, με αφορμή τα 500 χρόνια από τον θάνατο του καλλιτέχνη.



ΠΑΡΙΣΙ
«Διάλογος» σχεδίων
Το σχέδιο βρισκόταν πάντοτε στον πυρήνα της καλλιτεχνικής δημιουργίας της διάσημης, όσο και αμφιλεγόμενης, Τρέισι Εϊμιν. Για την έκθεση στο Musée d'Orsay, την πρώτη της σε μεγάλο γαλλικό μουσείο, η Βρετανίδα καλλιτέχνης επιλέγει σπάνια και λιγότερο γνωστά έργα από τις συλλογές του ιστορικού ιδρύματος για να τα φέρει σε «διάλογο» με δικά της σχέδια, όπου η θεματική κινείται γύρω από την αγωνία που φέρνει στον άνθρωπο ο έρωτας και η επιθυμία.



ΟΥΑΣΙΓΚΤΟΝ
Οι σουφραζέτες
Όταν το καλοκαίρι του 1919 το Κογκρέσο πέρασε τη 19η τροποποίηση του Συντάγματος, το Μουσείο Σμιθσόνιαν απέκτησε μερικά εκθέματα από τον αγώνα των σουφραζετών και των δικαιωμάτων της γυναίκας. Εκατό χρόνια μετά, μεγάλη σειρά εκθέσεων, συνεδρίων και άλλων εκδηλώσεων πραγματοποιείται στις ΗΠΑ. Μόνον στην Ουάσιγκτον ξεκίνησαν τρεις μεγάλες σχετικές εκθέσεις: στην Εθνική Πινακοθήκη Πορτρέτων, στη Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου και στα Εθνικά Αρχεία.



ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
Υπόθεση αρχαιοκαπηλίας
Αξιωματούχοι της κυβέρνησης της Ινδίας και υπάλληλοι του Μητροπολιτικού Μουσείου Τέχνης της Νέας Υόρκης (ΜΕΤ) διαβουλεύονται αυτές τις μέρες σχετικά με το αν ένας σημαντικός αριθμός αρχαιοτήτων υψηλής αξίας που το ΜΕΤ άρχισε να συλλέγει πριν από πολλές δεκαετίες ήταν προϊόν αρχαιοκαπηλίας από τον Σούμπχας Καπούρ. Ο Καπούρ ήταν έμπορος έργων τέχνης στο Μανχάταν, ο οποίος συνελήφθη όταν κατηγορήθηκε ότι ήταν αναμειγμένος σε μια από τις μεγαλύτερες υποθέσεις αρχαιοκαπηλίας στον κόσμο.



ΛΙΒΕΡΠΟΥΛ
Ο «καλλιτέχνης δρόμου»
Στην Τέιτ του Λίβερπουλ «τρέχει» μεγάλη ρετροσπεκτίβα αφιερωμένη στον κορυφαίο Αμερικανό καλλιτέχνη της pop art Κιθ Χέρινγκ (1958-1990), ο οποίος αναδείχθηκε ως «καλλιτέχνης δρόμου» στη Νέα Υόρκη της δεκαετίας του '80. Ο Χέρινγκ ζωγράφιζε και σχεδίαζε στον υπόγειο σιδηρόδρομο του Μανχάταν και έκτοτε αποτελεί εμβληματική περίπτωση όχι μόνο του γκράφτι, αλλά και της pop art ευρύτερα.

Επιμέλεια: ΑΙΜΙΛΙΑ ΚΑΛΟΓΕΡΑΚΗ



Κρίσεις και κρίση στο Ντιτρόιτ, από την Κούβα και την Κορέα έως την Ελλάδα

ΕΚΘΕΣΗ
«Landlord Colors: On Art, Economy, and Materiality» τιτλοφορείται η έκθεση που λαμβάνει χώρα στο ιστορικό Cranbrook Art Museum του Ντιτρόιτ φέτος το καλοκαίρι. Η έκθεση αποτελεί, μεταξύ των άλλων, και έναν αναστοχασμό πάνω στην έννοια της οικονομικής και κοινωνικής κατάρρευσης διαχρονικά και ανά τον κόσμο (συνθήκη πάντως που στιγμάτισε με τρόπο συντριπτικό την άλλοτε ακμάζουσα αμερικανική βιομηχανική πόλη), μέσα από τη ματιά καλλιτεχνών και εικαστικών αφηγήσεων διαφόρων ειδών και τύπων. Σημειωτέον, η έκθεση παρουσιάζει και ιδιαίτερο ελληνικό ενδιαφέρον. Η έκθεση διερευνά πέντε σκηνές της διεθνούς καλλιτεχνικής ζωής που προέκυψαν σε στιγμές κρίσιμες και οριακές για διάφορες πόλεις και χώρες: το Ντιτρόιτ από τις κοινωνικές αναταραχές του 1967 έως σήμερα· το πολιτιστικό κλίμα στην ιταλική αβανγκάρντ στις δεκαετίες 1960-

1980· την αυταρχική Νότια Κορέα της δεκαετίας του '70· την Κούβα από την κατάρρευση της Σοβιετικής Ενωσης έως σήμερα· και την Ελλάδα του σήμερα, με σημείο εκκίνησης την οικονομική κρίση του 2009. Στη μεγάλη αυτή και πολυπρισματική έκθεση συμμετέχουν περισσότεροι από εξήντα καλλιτέχνες από όλο τον κόσμο, την ίδια στιγμή που συνδυάζει δημοσιεύσεις, περιφόρμανς και άλλες καλλιτεχνικές δράσεις. Μολονότι αναδεικνύει μικροϊστορίες, από την άλλη διεисδύει σε έναν

ευρύ, παγκόσμιο διάλογο μέσα από τα ίδια τα υλικά που χρησιμοποιούνται και αξιοποιούνται στην έκθεση. Ενα άλλο σημαντικό χαρακτηριστικό της είναι ότι μέσα από την έκθεση προκύπτουν απροσδόκητες σχέσεις ανάμεσα σε καλλιτέχνες που μπορεί να είναι μακριά ο ένας από τον άλλο, ωστόσο η προβληματική και η απουσία τους συχνά είναι κοντινές, η μία πλησιάζει την άλλη, επικοινωνούν μεταξύ τους απρόσμενα και αποκαλυπτικά. Παράλληλα με την έκθεση καθεαυ-

τήν, «τρέχει» και μια σειρά από δημόσιες δράσεις και εκδηλώσεις, το «Material Detroit», που συμπληρώνει τις θεματικές και τις καλλιτεχνικές προβληματικές του «Landlord Colors». Πρόκειται για μια πληθωρική σειρά επιτελεστικών έργων που έχουν επιμεληθεί τρεις διαφορετικοί άνθρωποι: η Λόρα Μοτ, Senior Curator στο Cranbrook Art Museum· η Τέιλορ Ρενέ Ολντριτζ, ιδρύτρια του ARTS.BLACK, και ο Ράιαν Μάιερς-Τζόνσον, διευθυντής του Φεστιβάλ Sidewalk.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Μικρή ερωτική καλοκαιρινή ιστορία 4

Συνέβη αρχές Αυγούστου. Μέχρι να συμβεί όμως ουσιαστικά δεν γνωρίζονταν. Ή μάλλον εκείνη αγνοούσε επί της ουσίας την ύπαρξή του. Έως τότε την έβλεπε σχεδόν κάθε νύχτα στα ίδια μέρη, στους ίδιους πεζόδρομους με τα μπαρ και τις ταβέρνες. Οι παρέες τους ήταν λίγο πολύ κοινές. Μία τυπική σύσταση, περιστασιακή και αδιάφορη, ήταν το απώτατο όριο της σχέσης τους. Κι ωστόσο εκείνος την αναζητούσε. Ωσπου μια νύχτα, σ' ένα γνωσιακό μπαρ σε αθηναϊκό πεζόδρομο, αφού οι κοινοί τους γνωστοί και φίλοι άρχισαν να αποχωρούν, έμειναν οι δύο τους. Αν τους ρωτήσετε, κανένας από τους δύο δεν πρέπει να θυμάται τι έπιναν. Για λόγους ατμόσφαιρας όμως, ας πούμε ότι εκείνη έπινε Τζέιμσον κι εκείνος τζιν τόνικ. Την αμνηχανία διέλυσε σιγά σιγά το οινόπνευμα, το προχωρημένο της ώρας και οι κοινο-

Για λίγο, στα είκοσι οκτώ του, πίστεψε ότι η πραγματικότητα καμιά φορά υποκλίνεται στο όνειρο.

τοπίες περι διακοπών. Εκείνη θα έφευγε την επομένη για ένα νησί με παρέα. Εκείνος δεν είχε κανονίσει τίποτα ακόμα. «Δεν έρχεσαι μαζί μας;», του είπε ξαφνιαζοντάς τον. Δέχθηκε χωρίς να το σκεφτεί. Δεν θα ήξερε κανέναν αλλά δέχθηκε. Την επομένη το πρωί, τηλεφωνήθηκαν για τα διαδικαστικά. Η σαγήνη της νύχτας και του οινόπνευματος είχαν διαλυθεί. «Θα έρθεις όντως;», τον ρώτησε εκείνη από το τηλέφωνο κάπως μετανιωμένη και ψυχρή. Το σκέφτηκε λίγο προτού της απαντήσει. «Ναι, θα



«Στην άκρη του γκρεμού», έργο της Βρετανίδας ζωγράφου Λόρα Νάιτ (1877-1970).

έρθω», της είπε. Εννοείται πως όλα ήταν τελείως αμύχανα και άβολα στην αρχή. Με αποκορύφωμα το ότι έπρεπε να μοιράζονται το ίδιο δωμάτιο. Δύο περίπου άγνωστοι. Εκείνος να φλέγεται από την επιθυμία να μη δείχνει τίποτα. Μονάχα να προσπαθεί να είναι ευχάριστος, ευγενής. Κάποια στιγμή φυσικά συνέβη. Με δική της προτροπή εν τέλει. Και ήταν σαν έκρηξη. Για λίγο, στα είκοσι οκτώ του, πίστεψε ότι η πραγματικότητα καμιά φορά υποκλίνεται στο όνειρο. Από τις μέρες και τις νύχτες στο νησί θυμάται μια μέση – ολοκληρωτική, πλήρη. Μια υπέροχη, εξαντλητική σπατάλη. Σώματα σε διαρκή μέθεξη. Όταν επέστρεψαν στην Αθήνα και χωρίστηκαν στα σπίτια τους, έκανε κάτι για πρώτη –και τελευταία– φορά στη ζωή του: ξαπλωμένος στο κρεβάτι, κοιτούσε το ταβ-

νι, μετρώντας τις στιγμές μέχρι να την ξαναδεί. Πολύ γρήγορα, την έπνιξε – αναπόφευκτα. Η ιστορία τους έσβησε άδοξα, όπως όλα τα πυροτεχνήματα. Χρόνια μετά, στα σαραντά τους, μια περίπτωση το έφερε έτσι ώστε να ξανασμίξουν. Ήταν και πάλι κοντά. Την έβρισκε ακόμα όμορφη, ποθητή. Και ήταν και πάλι καλοκαίρι. Μονάχα που ακόμα και τη στιγμή που συνέβαινε αυτό για το οποίο κάποτε θα μπορούσε να σκοτώσει για να το αποκτήσει ξανά, τώρα το μετάνιωνε επί τόπου. Δεν της τηλεφώνησε ξανά. Εκείνη τον αναζητούσε απορημένη, ορφανή, πληγωμένη. Απόρησε και ο ίδιος με τον εαυτό του. Αλλά είχε φύγει πια. Εκείνη η αίσθηση είχε χαθεί. Το νησί φυσικά, το δωμάτιό τους στο νησί, με τα τσαλακωμένα σεντόνια, παρέμεινε ακέραιο, αμετάβλητο, αληθινό.

Ηθελα να μείνω φρουρός στην πόλη

Ο συγγραφέας Θωμάς Κοροβίνης μιλάει στην «Κ» για τη Θεσσαλονίκη του σήμερα και αναπολεί εκείνη που γνώριζε

Συνέντευξη στη **ΓΙΩΤΑ ΜΥΡΤΣΙΩΤΗ**

«**Η Θεσσαλονίκη**, αν δεν είχε τις βυζαντινές εκκλησίες, θα ήταν μια ποντικότρυπα. Είναι όμως εσωστρεφής και μίζερη πόλη. Μέχρι σήμερα –καθώς η Βασιλεύουσα έχασε τα αναγνωριστικά της σημεία στους βυζαντινούς της ναούς– δεν κατάφερε να την αναδείξει ως την πιο βυζαντινή πόλη του κόσμου». Ο Θωμάς Κοροβίνης σε κάθε του βήμα σχολιάζει την εσωστρέφεια και τη μίζερια που κατατρέπει τη Θεσσαλονίκη. Και έχει κάθε δικαίωμα να το κάνει, καθώς όπως λέει «ήθελα να μείνω φρουρός στην πόλη όπως ο Ντίνος Χριστιανόπουλος, με τη διαφορά ότι εγώ τη στιγματίζω διαρκώς και απροκάλυπτα με ένα στόχο. Να ανέλθει πολιτιστικά. Η Θεσσαλονίκη είναι για εμένα πόλος έλξης και απόθλησης ταυτόχρονα», λέει περπατώντας ένα ζεστό πρωινό σε αγαπημένες του γειτονιές, σε γωνιές που τον γοητεύουν. «Αγαπώ την Παναγία Χαλκίων για την ταπεινότητά της. Τα ανάκτορα του Γαλερίου για τα ανοίγματά του, τη μονή Βλατάδων και την Ανω Πόλη για τη γραφικότητά της, αν και τίποτα πια δεν είναι το ίδιο. Κάποτε περπατούσα στα στενά της και με καλούσαν στις αυλές για καφέ. Τώρα δεν υπάρχουν άνθρωποι. Νιώθω μόνος. Αλλάξε ο θίασος, χάνονται τα στοιχεία της ανθρωπιάς. Το σκηνικό τελείωσε».

Πρωινή περιπλάνηση

Για την πρωινή μας περιπλάνηση επέλεξε τα μέρη όπου συναναστρέφεται, περπατάει και νυχτοπερπατάει, ερωτεύεται, τραγουδάει, εμπνέεται, χρόνια τώρα. Από το κέντρο, πάντα, προς δυτικά όπου υπάρχει το χαρμάνι, το αλισβερσίσι, η ζωντάνια. Καπάνη, Φραγκομαχαλά, Αθωνος, Λαδάδικα, Λιμάνι, Βαρδάρη. «Εκεί χτυπάει το καλό και το κακό, ο παλμός της λαϊκής διασκέδασης, της αμαρτίας. Γιατί από την άλλη πλευρά, η μπουρτζουαζία δεν επιτρέπει ρωγμές στο προσώπιό της. Θέλει να συναλλάσσεται με περιθωριακά στοιχεία, να εμπνέεται, να καταγγέλλει, να αξιολογεί, να συνδιαλέγεται κατά το δοκούν και κατά περίπτωση, χωρίς αυτό να της προσδιορίζει την ταυτότητά της ούτε κατ' εξαίρεσιν».

Σε αντίθεση με τα πολύχρωμα φουλάρια και τα χειροποίητα (από τον ίδιο) βραχιόλια, στη ζωή και στο έργο του Θωμά Κοροβίνη κυριαρχεί το ασπρόμαυρο. Οι σκοτεινές νύχτες της λαϊκής διασκέδασης, οι μαύρες σελίδες της ιστορίας απ' όπου αντλεί ήρωες της προσωπικής του μυθολογίας για να φωτίσει την ανθρωπογεωγραφία του λαϊκού αστικού πολιτισμού στο συγγραφικό του έργο. Με φόντο συχνά τις δύο Πολιτείες του. Τη Θεσσαλονίκη και την Κωνσταντινούπολη.

«Από νέος κάνω πολλές ζωές σε σχέση με την πόλη και τον ιδιαίτερο βίο μου. Ο Μάρκης λέει ότι ο άνθρωπος βιώνει τρία επίπεδα στην ταυτότητά του. Τη δημόσια, την προσωπική και τη μυστική ζωή. Η δική μου προσωπική ζωή στην πόλη είχε δύο πλάνα επίδρασης. Το ένα είναι τι κάνω, με ποιους το κάνω και πώς το ζω. Το άλλο είναι το μάτι που καταγράφει. Από παιδί είχα πολύ ευαίσθητες κοινωνικές κεραίες με την αδικία, την πορεία των ανθρώπων χωρίς κύρος ή ισχυρή δύναμη. Κάθε άνθρωπος έχει ένα αξιακό σύστημα. Η δική μου Αριστερά ξεκινάει από αυτό. Είναι βιωματικές πρόσληψης. Το βίωσα από μικρός στη Μηχανιώνα, το είδα στην πόλη και το σπνρίζω σε όλη μου τη ζωή», μου λέει, καθισμένοι σε ένα σύγχρονο καφενείο όπου αναζητήσαμε τη δροσιά της καυτής μέρας.

Δεν είναι το ίδιο καφενείο όπου περνούσε τις ώρες του παιδι στη Μηχανιώνα. Εκείνο είχε «διαταξικό» χαρακτήρα και ήταν μέγατο σχολείο. Εκεί σύχναζαν όλοι, αριστεροί, δεξιοί, γεωργοί, ψαράδες, καπετάνιοι, βαρκάρηδες. Η προσωπικότητα κάποιων ανθρώπων διαμορφώνεται από τα περιβάλλοντα που σε κοινωνικοποιούν πο-



«Από παιδί είχα πολύ ευαίσθητες κοινωνικές κεραίες με την αδικία, την πορεία των ανθρώπων χωρίς κύρος ή ισχυρή δύναμη», λέει ο Θωμάς Κοροβίνης.



Οκτώ από τα 34 βιβλία του, τώρα γράφει ένα ακόμη με θέμα τον Οδυσσέα Ανδρούτσο. «Δεν κάνω ένα κατά φαντασίαν μυθιστόρημα. Κάνω μελέτη, όχι μυθολογία μέσω της λογοτεχνίας».

λύ νωρίς. Αυτό είναι και καλό και κακό. Κακό γιατί με τόσες ισχυρές προσλαμβάνουσες ταραζεται η ιδιοσυγκρασία ενός παιδιού, από την άλλη όμως έχει μια παρακαταθήκη ωριμότητας σε πολλά επίπεδα».

Με εκείνο λοιπόν το εξασκημένο μάτι και αυτί της δεκαετίας του '60, μικρός ακόμη, στην αγορά Μοδιάνο «έπασσε» τα βιώματα της πολύγλωσσας Θεσσαλονίκης στα πειράγματα των εμπόρων με βεβραϊκές, τουρκικές, γαλλικές, αρβανίτικες λέξεις. Ο πρώτος σπόρος για την αναπαράσταση μιας Θεσσαλονίκης που χάθηκε και κυρίως της γλώσσας είχε ριζώσει. Αργότερα ως φοιτητής φιλολογίας με τεγνωμένες κεραίες έζησε τον παλμό της Θεσσαλονίκης μετά το Πολυτεχνείο, «όταν οι άνθρωποι ήταν διαθέσιμοι στην επικοινωνία και στις φιλίες. Έζησα όμως και την κατηφόρα της πνευματικής ανόδου, την παρακμή της στα τέλη της δεκαετίας του '90».

Ποια βιώματα καθόρισαν τις συγγραφικές του αναζητήσεις; «Στην πόλη ήμουν πάντα περιπατητής, μοναχοπερπατητής και νυχτοπερπατητής. Οι περιπατητές από τον καιρό του Ρεμπό ακόμα, ανακάλυπταν τις μυστικές, τις κρυφές πτυχές της ζωής. Τη νύχτα η πόλη φοράει άλλα χρώματα. Κι άλλη οσκευή. Βλέπεις έναν κόσμο που στο φως της ημέρας δεν αποκαλύπτεται. Η νυχτερινή αναζήτηση είναι πιο ενδιαφέρουσα, ποικιλόμορφη και πιο περικολόζα γιατί χωρίς επικινδυνότητα, χωρίς ρίσκο, η ζωή είναι ανούσια. Χωρίς ποικιλία στις παρέες και στη διασκέδαση, δεν φτάνεις στον κόσμο. Δεν αντιλαμβάνεσαι τους κραδασμούς της κοινωνίας. Αν δεν βάλεις το χέρι σου στη φωτιά να καεί, πώς θα μυριστείς τη ζωή».

“

Τώρα δεν υπάρχουν άνθρωποι. Νιώθω μόνος. Αλλάξε ο θίασος, χάνονται τα στοιχεία της ανθρωπιάς. Το σκηνικό τελείωσε.

“

Χωρίς ποικιλία στις παρέες και στη διασκέδαση, δεν αντιλαμβάνεσαι τους κραδασμούς της κοινωνίας. Αν δεν βάλεις το χέρι σου στη φωτιά να καεί, πώς θα μυριστείς τη ζωή;

“

Η προδοσία είναι το σικαμερό της ανθρωπίνης σύστασης. Για όλους, σε προσωπικό και εθνικό επίπεδο.

Για εμένα η αξία ενός έργου είναι να λάμπει και έπειτα από 50 χρόνια

Πού νυχτοπερπατούσε; Όπου τον καλούσε η κατάσταση. «Όπου μυρίζομουν ότι ζούσα και μάθαινα. Όπου υπήρχε μια άλλη ζωή. Ο κόσμος της αμαρτίας που ενταφιάστηκε (“Κανάλ ντ’ Αμούρ”), τα λαϊκά μαγαζιά. Πρόλαβα το ξεψύχισμα του λαϊκού τραγουδιού. Έζησα τον μύθο της καζαντζιδικής εποχής. Έχω παρακολουθήσει στα πάλκα προσωπικότητες (Μπιέλλου, Πόλυ Πάνου), γνώρισα τους μύθους μου. Είμαι ένας από τους βάρδους που έχουν οργανική σχέση με το θέμα. Όλα αυτά είναι μια προίκα. Δεν είναι μόνο μια θεωρητική προσέγγιση ενός που φλερτάρει με το ρεμπέτικο γιατί είναι μόδα. Είναι ο αστικός λαϊκός πολιτισμός τον οποίο έζησα και έζησα να διασωώ με συνειδητή πρόθεση μέσα από τη λογοτεχνία και το τραγούδι. Δεν κάνω ένα κατά φαντασίαν μυθιστόρημα. Κάνω μελέτη όχι μυθολογία μέσω της λογοτεχνίας. Ομως, αν δεν γίνει διαχείριση της εμπειρίας, επεξεργασία του βιώματος και της γνώσης, δόνηση της ιδέας στην πράξη, ώστε να διαμορφωθεί ένα δημιουργημα λόγου, τότε το έργο δεν έχει σοβαρές πιθανότητες επιτυχίας και επιβίωσης. Για εμένα η αξία ενός έργου είναι να λάμπει και έπειτα από 50 χρόνια. Να είναι χρήσιμο, ωφέλιμο, διδακτικό».

Με υλικά τη λαϊκή γλώσσα –μια κατάκτηση βιωματική, τη θητεία στα γράμματα και στην ερευνητική διαδικασία– στόχευση είναι

η ανθρωπογεωγραφία. «Με ενδιαφέρουν οι άνθρωποι (χαρακτήρες, χούγια, αντιθέσεις, η αντιπαλότητα των τάξεων), το μωσαϊκό της παλιάς πόλης, το σύγχρονο δεν με ενδιαφέρει. Πιστεύω ότι για να περιγράψεις μια πληγή, πρέπει να κλείσει. Δεν μπορείς να την περιγράψεις την ώρα που καίνει. Ποιες πληγές άλλωστε έχουν κλείσει; Κατ’ ουσίαν καμία. Ούτε η πυρκαγιά ακόμη. Απλώς τις επουλώνει ο χρόνος. Αποκαλύπτοντας τις πληγές δεν σώζεις τίποτα αλλά δίνεις την εικόνα του αρνητικού φίλμ, τις σκιές».

«Όλα γίνονται Τσάιναταουν»

Και στη σύγχρονη πόλη πού υπάρχει καταφυγή για βιώματα; «Επειδή όπως είπα το σκηνικό τελείωσε, δεν έχω αναγνωρίσιμα μέρη πλέον να καταφύγω. Δεν υπάρχει κανένα στέκι πια. Μου τα πήραν όλα. Και στις δύο πολιτείες. Και στη Θεσσαλονίκη και στην Κωνσταντινούπολη. Κι εκεί όπως και εδώ δεν ήξερα τι να πρωτοδιαλέξω ως προς την ατμόσφαιρα. Όλα γίνονται Τσάιναταουν. Είμαι ξένος στις πόλεις μου. Τώρα ζω για να είμαι καλά με τον εαυτό μου, με τα δικά μου βιώματα. Τα άλλα ήταν μια άλλη ζωή. Ψυχοπαθολογικό, αλλά με τρέφει. Προσαρμόζεσαι ή αλλιώς φαντασιώνεσαι. Τώρα όλα είναι ίδια. Ο μονοδιάστατος άνθρωπος, όπως είχε προβλέψει ο Μαρκούζε, φιλοσοφώντας για να μας πει αρνηθείτε, αντισταθείτε σε αυτό το μοντέλο για να ζήσετε

πιο πλούσια και διανθρώπινα. Σε αυτό το είδος ανθρώπου τείνουμε να καταλήξουμε καθολικά. Κι αυτό είναι ό,τι πιο απεχθές».

Πώς αντιστέκεται; «Δεν μπορώ να κάνω κάτι. Το μόνο που μπορώ είναι να τα περνώ μέσα από τις δουλειές μου, να συνομιλώ με το παρελθόν. Γράφοντας για παράδειγμα αυτήν την περίοδο για τον Ανδρούτσο ξαναζώ, ανασταίνω και κάνω δικό μου έναν άνθρωπο που απλώς τον ξέρουμε ως έναν αληταρά οπληρχηγό».

Πώς πρόεκυψε ο Ανδρούτσος; «Μια παραγγελία για το επετειακό '21, λειτούργησε ως πρόκληση. Αναρωτήθηκα: ποιο θέμα με πειράζει στο '21; Η μαμπεσιά. Σκέφτηκα τον Οδυσσέα Ανδρούτσο στη φυλακή. Η μονογραφία “Ολίγη μπέσα ορέ μπράτμε! - Η τελευταία νύχτα του Ανδρούτσου στην Ακρόπολη” (θα κυκλοφορήσει από τις εκδόσεις Αγρα) αναπτύχθηκε σε έναν αυτοαναφορικό μονόλογο. Εναυσμα ήταν η μαμπεσιά. Η προδοσία είναι το σικαμερό της ανθρωπίνης σύστασης. Για όλους, σε προσωπικό και εθνικό επίπεδο. Με αυτό το κίνητρο έμπλεξα στα δίκτυα τον Οδυσσέα κεντώντας το πορτρέτο του για να τον δικαιώσω και λίγο μέσα στη λογοτεχνία. Επίλασα με τη γλώσσα του διαλόγου, μια γλώσσα μεικτή (παλαιά καθαρεύουσα, με χωριάτικες, αρβανίτικες, ιταλικές και τουρκικές λέξεις). Ετσι, κάνω κάτι για τον Ανδρούτσο, όπως έκανα για τα 34 βιβλία μου.

Εργο-σταθμός της παγκόσμιας λογοτεχνίας

Ενα λατινοαμερικανικό αριστούργημα για την απώλεια της αθωότητας

ΕΡΝΕΣΤΟ ΣΑΜΠΑΤΟ
Περί ηρώων και τάφων
μτφρ. Κλαίτη Σωτηριάδου
εκδ. Μεταίχμιο, 2019, σελ. 688

Της **ΤΕΣΣΥ ΜΠΑΪΛΑ**

«Θα δείτε τώρα αν μπορεί να μιλάει κανείς για το τυχαίο, εάν το τυχαίο έχει το παραμικρό νόημα για τους ανθρώπους. Αντιθέτως, οι άνθρωποι κινούνται σαν υπνοβάτες προς κάποιους σκοπούς που αισιόθονται αόριστα πολλές φορές, αλλά προς τους οποίους έλκονται όπως η πεταλούδα από τη φλόγα».

Ενα σημαντικό έργο της λατινοαμερικανικής αλλά και της παγκόσμιας λογοτεχνίας, από έναν συγγραφέα που δικαίως καθιερώθηκε ως κορυφαίος, το «Περί ηρώων και τάφων» του Ερνέστο Σάμπατο, στην εξαιρετική μετάφραση της Κλαίτης Σωτηριάδου, κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Μεταίχμιο και επαναπροσδιορίζει τις αναγνωστικές ικανότητες που απαιτούνται για να αντιληφθεί κανείς τη σημασία της κλασικής λογοτεχνίας.

Πρόκειται για ένα κορυφαίο έργο, το δεύτερο μέρος μιας τριλογίας που αποτελείται από το κορυφαίο, επίσης, «Το τούνελ» και το «Αββαδών ο εξολοθρευτής», και είναι

δομημένο σε τέσσερα κεφάλαια, με το κάθε κεφάλαιο να υπερεπεί τις θέσεις ενός άλλου αφηγητή κάθε φορά.

Ακροπατώντας στα όρια της αρχαίας τραγωδίας, η αναγνωστική διαδικασία του εμβληματικού αυτού έργου προκαλεί τον έλεο και τον φόβο πριν από την απόλυτη κάθαρση, η οποία συντελείται μέσω μιας φιλοσοφικής αναζήτησης κι ενός πυκνού αλλά απόλυτα κλασικού λόγου. Η είδηση που προηγείται της αφήγησης τοποθετεί τον αναγνώστη στον πυρήνα μιας συγκεκριμένης πράξης που θα επιφέρει την αναγνωστική οίμωγή: η Αλεχάντρα, μια ιδιότυπη ηρωίδα, η οποία σε ολόκληρο το βιβλίο θυμίζει ηρωίδα βγαλμένη από αρχαία τραγωδία, αφού πρώτα κλειδώθηκε στο υπνοδωμάτιό της, σκότωσε τον πατέρα της, πυροβολώντας τον τέσσερις φορές με ένα περιστροφικό, και ύστερα περιχύθηκε με βενζίνη και αυτοπυρπολήθηκε. Ο αναγνώστης θα βρεθεί μέσα στον κυκεώνα μιας υποχθόνιας ατμόσφαιρας που λειτουργεί ως η κοινή, συγκολλητική ουσία των τεσσάρων κεφαλαίων, αναζητώντας να βρει τα αίτια και τα αιτιατά αυτής της απέλπιδας πράξης, όσο η αφήγηση εδράζε-



Το Μπουένος Αϊρες όπως το αποτύπωσε σε πίνακά του ο Αμερικανός εικαστικός καλλιτέχνης της ποπ αρτ Μπεν Γουίλ.

Το βιβλίο επαναπροσδιορίζει τις αναγνωστικές ικανότητες που απαιτούνται για να αντιληφθεί κανείς τη σημασία της κλασικής λογοτεχνίας.

ται σε λεπτομέρειες που αναδεικνύουν ταυτόχρονα και τις ψυχολογικές διακυμάνσεις των ηρώων μεταστοιχειώνοντάς τις σε τέχνη.

Με τη διεισδυτική ικανότητά του ο Σάμπατο εισχωρεί βα-

θιά στην ψυχοσύνθεση όλων των ηρώων που δημιουργεί, καταφέρνοντας να καταθέσει ένα μυθιστόρημα στο πλαίσιο της αργεντίνικης λογοτεχνίας με την έννοια «Αργεντινή» να πρωτοστατεί ως σύμβολο ενός παρελθόντος αλλά και ενός ουτοπικού μέλλοντος. Έτσι από το 1955 η πλοκή μεταπηδά στα ιστορικά γεγονότα του 19ου αιώνα, όταν ο εμφύλιος σπαραγμός δοκιμάζει τη χώρα αλλά και την οικογένεια της Αλεχάντρα, ορίζοντας παράλληλα το ιστορικό και ανθρωπογεωγραφικό πλαίσιο στο οποίο κινείται η αφήγηση του μυθιστορήματος.

Η Αλεχάντρα μοιάζει να είναι εκείνη η οποία κλήθηκε από τη ζωή –ή καλύτερα η ίδια αυτοβούλως ανέλαβε– να φέρει την κάθαρση στον οικογενειακό ιστό και η

αυτοκτονία της είναι άρρηκτα συνυφασμένη με την κάθαρση αυτή, καθώς το τέλος της θα σημάνει παράλληλα και το τέλος της παθογένειας της οικογένειάς της.

Στον αντίποδα όλων αυτών, ο απειλημένος έρωτας του Μαρτίν για την Αλεχάντρα, που δεν μπορεί να αποδεσμευτεί από όσα τη βασανίζουν. Οι συνομιλίες του Μαρτίν με τον Μπρούνο, έναν άνδρα που υπήρξε ερωτευμένος με τη μητέρα της Αλεχάντρα, θα δώσουν το ιστορικό ίχνος της οικογένειας της Αλεχάντρα και τη σχέση της με τις ιστορικές συγκυρίες της εποχής της.

Εμμονική παράνοια

Νευραλγικό σημείο της μυθολογίας, η εμμονική παράνοια του πατέρα της Αλεχάντρα, του Φερ-



Η φιλοσοφική αναζήτηση και ο πυκνός αλλά απόλυτα κλασικός λόγος, τα κύρια χαρακτηριστικά του βιβλίου.

νάντο. Στο κείμενο που γράφει και ολοκληρώνεται την ημέρα που θα πεθάνει, πέρα από τη ζωή του την οποία καταγράφει, είναι πασιφανής η νοητική του διαταραχή η οποία εστιάζεται σε ένα παράλογο μίσος για τους τυφλούς και για τη σέκτα των τυφλών που κυβερνά τον κόσμο. Ένας ήρωας γοπητικός παρά το γεγονός ότι ζει σε ένα παράλληλο, παρανοϊκό σύμπαν. Ενα σύμπαν, όμως, όπου η εξέγερση και η αντίσταση μπορούν να γίνουν το μοναδικό όχημα διαφυγής από την αναρχία όλων εκείνων των ιδεολογιών που κυβερνούν τον κόσμο. Γιατί ο Σάμπατο αυτό συμβολίζει αλληγορικά μιλώντας για την τυφλότητα. Το σκοτάδι ενοχοποιεί ως αίτιο της τρομερής κούρσας του ανθρώπου προς την άβυσσο των κοσμοθεωριών.

Μια ελεγεία για την απώλεια της αθωότητας και τη συναίσθηση της ευθύνης. Μια σημαντική λογοτεχνική κατάθεση για το εύθραυστο παρελθόν που σηματοδοτεί την ουσιαστική πάλη με την καθημερινότητα στον αντίποδα της τρέλας. Ενα έργο-σταθμός στην παγκόσμια λογοτεχνία.

MASTERS
TENNIS ACADEMY
HELLENIC BANK

MASTERS
tennis academy

Η ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΤΩΝ ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΩΝ

Raluca Georgiana Serban

ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΡΙΑ ΚΥΠΡΟΥ No. 1
WTA number 230
Grand Slam 2019
Australian Open 2019 (Q)
Wimbledon 2019 (Q)
ΑΜΚΕ Αργυρό μετάλλιο απλού γυναικών
ΑΜΚΕ Χρυσό μετάλλιο διπλό γυναικών
ΑΜΚΕ Χρυσό μετάλλιο διπλό μικτού

#HellenicBankMASTERS

ΧΟΡΗΓΟΙ:

SUNDAYS

WITH

ΚΥΡΙΑΚΗ 1 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

CORAL BAY

από τις 2 μ.μ. μέχρι τις 5 μ.μ.

ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥΣ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥΣ

Anthony 642
Eleonora La Luna

Φέτος το καλοκαίρι μετάρψε τα lazy Sundays σε epic Sundays!

Ο παράδεισος έκρυβε τον εφιάλτη

Θρίλερ με κλισέ αλλά και σκηνοθετικούς νεωτερισμούς από τον Αρι Αστερ

Του ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ

Μεσοκαλόκαιρο ★★★½

ΤΡΟΜΟΥ (2019)

Σκηνοθεσία: Αρι Αστερ
Ερμηνείες: Φλόρενς Γιου, Τζακ Ρέινορ, Γουίλ Πόουλτερ, Γουίλιαμ Τζάκσον Χάρπερ

Εχοντας δημιουργήσει αρκετό θόρυβο γύρω από το όνομά του με την περσινή ενδιαφέρουσα (αλλά άνιση) «Διαδοχή», ο Αρι Αστερ επιστρέφει εδώ με μια πολύ πιο πλήρη και εξαιρετικά πλούσιουστη ταινία τρόμου. Το «Μεσοκαλόκαιρο» έχει για πρωταγωνιστές του μια παρέα νεαρών Αμερικανών, οι οποίοι θα ακολουθήσουν στις καλοκαιρινές διακοπές τον Σουπδό φίλο τους, Πέλε, στην απομονωμένη κοινότητα της πατρίδας του, από όπου προέρχεται. Εκεί θα βρεθούν μπροστά σε ένα ειδυλλιακό τοπίο, με ανθρώπους που δείχνουν να ζουν σε πλήρη αρμονία τόσο μεταξύ τους όσο και με τη φύση. Συντομα ωστόσο, και ενώ στον οικισμό ξεκινάει μια μεγάλη ετσίσα γιορτή, οι επισκέπτες θα καταλάβουν πως κάτι τρομακτικό σκιάζει τον παράδεισο.

Όπως και στη «Διαδοχή» έτσι και εδώ, ο Αστερ εμπνέεται από τη συναρπαστική μυθολογία των cults και των κλειστών κοινοτήτων, οι οποίες συχνά κρύβουν σκοτεινά μυστικά. Στη συγκεκριμένη περίπτωση έχουμε μια ιδιότυπη μείξη παραθρησκευτικών οργανώσεων, ναζιστικών πειραμάτων και «παιδιών των λουλουδιών», προκειμένου να δημιουργηθεί αυτή η παράξενη κοινότητα. Οι τελευταίες της, που έχουν αρχέγονα χαρακτηριστικά, συνδέονται κυρίως

με τη φύση αλλά και τη συνέχεια της κοινότητας μέσω της κατάλληλης... αναπαραγωγής.

Μέσα σε αυτόν τον σχεδόν παράλληλο κόσμο βρίσκονται παγιδευμένοι οι ανυποψίαστοι Αμερικανοί τουρίστες και αυτό που ξεκινάει με μερικά αθώα «μαγικά»μανιτάρια, εξελίσσεται σε ζωντανό εφιάλτη δικώς τελειωμό. Τα κλισέ είναι σίγουρα άφθονα, σε κάποιες ωστόσο περιπτώσεις απολαυστικά ανεστραμμένα: Αντί για το σκοτάδι, για παράδειγμα, που συνήθως φιλοξενεί τους τρόμους, εδώ έχουμε την αδιάκοπη μέρα του βόρειου καλοκαιριού, ένα αποκαλυπτικό φως που φανερώνει τα πάντα με πρωτόγνωρη ωμότητα και σκληράδα.

Οι ουσίες

Επιπλέον, στο βγαλμένο από τις σελίδες του μύθου χωριό δεν υπάρχουν τέρατα ή άλλου είδους κακοποιά στοιχεία, παρά μόνον λευκοφορεμένοι κατάξανθοι άνθρωποι (σας θυμίζει τίποτα;), παιδιά, νέοι και γέροι, με στεφάνια λουλουδιών στα μαλλιά και αγάπη για τις παραισοιογόνες ουσίες. Οι ξένοι πρωταγωνιστές, προεξάρχουσας της ήδη προβληματισμένης Ντάνι –εξαιρετική στον ρόλο η Φλόρενς Γιου–, δεν βρίσκονται να αναπηδούν με τα γνώριμα jump scares αλλά βυθίζονται σταδιακά και μαζί με τον θεατή σε μια αρρωστημένη ατμόσφαιρα. Καλλιτεχνικά αυτό συμβαίνει μέσω της εκπληκτικής φωτογραφίας καθώς και με τα ευρείας λήψης πλάνα που αποκαλύπτουν το σύνολο ενώ ταυτόχρονα κρύβουν τις τρομακτικές λεπτομέρειες.



Στο βγαλμένο από τις σελίδες του μύθου χωριό δεν υπάρχουν τέρατα ή άλλου είδους κακοποιά στοιχεία, παρά μόνον λευκοφορεμένοι κατάξανθοι άνθρωποι, παιδιά, νέοι και γέροι, με στεφάνια λουλουδιών στα μαλλιά και αγάπη για τις παραισθησιογόνες ουσίες.

HOME CINEMA

Η άνοδος και η πτώση ενός σύγχρονου «Νονού»



Ο πληθωρικός Ρικάρντο Σκα-μάρτιο υποδύεται τον αδίστακτο μαφιόζο Σάντο Ρούσο.

Ο αδίστακτος

★★★

ΘΡΙΛΕΡ (2019)

Σκηνοθεσία: Ρενάτο ντε Μαρία
Ερμηνείες: Ρικάρντο Σκαμάρτιο, Σάρα Σεραϊότσο, Αλεσάντρο Τεντέσκι

Στα άδυτα της ιταλικής μαφίας –και συγκεκριμένα της μιλανέζικης– της δεκαετίας του 1980, μας ταξιδεύει αυτή την εβδομάδα το Netflix. Το φιλμ του Ρενάτο ντε Μαρία («Ξενοδοχείο ο φόβος») έχει για πρωταγωνιστή του τον Σάντο Ρούσο, έναν ατίθασο νεαρό με καταγωγή από την Καλαβρία, ο οποίος θα εξελιχθεί σε βασικό «παίκτη» στην εγκληματική σκηνή της ιταλικής μεγαλούπολης.

Καθώς τα χρόνια περνούν και ο Σάντο παίρνει όλο και μεγαλύτερα ρίσκα, η ζωή του ξεφεύγει πια από

τον έλεγχο και βυθίζεται σε μια δι-νη αυτοκαταστροφής.

Ο Ιταλός σκηνοθέτης, ο οποίος συνυπογράφει και το σενάριο, βασίζει την επιτυχία της ταινίας σε δύο βασικούς άξονες: την εξαιρετική ατμόσφαιρα που δημιουργεί, θυμίζοντας το επίσης μαφιόζικο «Suburra» και τις ταινίες του Ματέο Γκαρόνε και την πληθωρική παρουσία του πρωταγωνιστή του, Ρικάρντο Σκαμάρτιο («Τζον Γουίκ 2»). Ο τελευταίος ερμηνεύει με χαρακτηριστική άνεση τον μαφιόζο που ξεκινάει από το μηδέν για να κατακτήσει τον υπόκοσμο σε μια (ακόμη) παραλλαγή του θρυλικού Τόνι Μοντάνα. Οι ωραίες γυναίκες και τα γρήγορα αυτοκίνητα είναι η αδυναμία του, ενώ δεν φοβάται να λερώσει τα χέρια του και, όπως

είναι φυσικό, τα... αμαρτήματα πληρώνονται. Η ταινία πάντως κάνει κάπως τον ρυθμό της στο δεύτερο κομμάτι, ύστερα από το καταγιστικό πρώτο, καθώς τα όσα παρακολουθούμε εκεί δεν αιτιολογούνται πάντα από το χτίσιμο των χαρακτήρων και την εξέλιξη της πλοκής. Όπως είπαμε βέβαια εδώ το βασικό στοιχείο είναι η ατμόσφαιρα και οι «ψαρωτικές» ατάκες. Όταν για παράδειγμα ο νεαρός Σάντο κάνει ένα πέρασμα από τη φυλακή, τα βρίσκει σκούρα με τα εκεί αφεντικά. Συντομα ωστόσο πάνει φιλίες με έναν Σικελό και όπως λέει χαρακτηριστικά ο ίδιος «συμβαίνει σπάνια, αλλά όταν δυο νότιοι τα βρουν μεταξύ τους, τότε οι καλές μέρες έχουν τελειώσει για όλους τους υπόλοιπους».

PIK1 ΤΗΛ.: 22862000



21.30 Τετ - Α - Τετ
08.00 Συναυλία Παντελή Θαλασσινού - (Ε)
10.00 Κάλυμματα τζι αρμάματα - (Ε)
11.00 Road Trip - (Ε)
Ταξιδιωτική μουσική εκπομπή.
11.30 Χωρίς αποσκευές - (Ε)
12.00 Χάλκινα χρόνια - (Ε)
13.30 Αμύνεσθαι περί πάτρης Με τον Π. Κωνσταντίνου.
14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
14.15 ArtCafe, II - (Ε)
15.15 ΕΥ4U - (Ε)
16.15 Τετ - Α - Τετ - (Ε)
Ξένια Καλογεροπούλου.
17.30 Σπίτι στη φύση - (Ε)
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (στη νοηματική)
18.20 Οι γειτόνοι - (Ε)
Κυριώτικο σκετς, με τους Νεοπόλεμο Νεοπολιτέρου, Μήδεια Χάννα, κ.ά.
18.50 Χωρίς αποσκευές - (Ε)
Ταξιδιωτική εκπομπή.
19.20 Πεταλούδα - (Ε)
Δραματική σειρά.
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.05 Αθλητική Κυριακή
21.30 Τετ - Α - Τετ - (Ε)
Talk show, με τον Τάσο Τρύφωνος, Λευτέρης Παπαδόπουλος,
22.30 Αυτή η νύχτα μένει Κοινωνική, αισθηματική ταινία, με τους Νίκο Κουρή, Αθηνά Μαζήμου, κ.ά.
23.15 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
23.20 Συνέχεια της ταινίας
00.30 The Graham Norton Show, XXII
01.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)
02.30 Αθλητική Κυριακή - (Ε)

PIK2 ΤΗΛ.: 22862000



22.00 Smallville
07.30 Παιδική ζώνη
Ο ταχυδρόμος Πατ Ντετέκτιβ Νόντι
Το ταχυδρομικό τρενάκι
Παρέα με τον Ανδρέα Πημ και Πίμπα
Ντράκο
Μπομπ ο μάστορας
Σούπερ Γουίνγκς
Τα παπούτσια της Φράνι
Η Μάρθα μιλά
Ο Σούπερ Γουάι
Ο Ροζ Πάνθηρας
11.00 Στη Χώρα του Γιατί - (Ε)
Παιδικό πρόγραμμα.
11.30 Παιδική ζώνη
15.30 Στη Χώρα του Γιατί - (Ε)
Παιδικό πρόγραμμα.
16.00 Σε διπλό ταμινό (Double wedding)
Ρομαντική κωμωδία, με τους Τία Μόρι-Χάρντικ, Ταμέρα Μόρι Χάουσι, κ.ά.
17.40 Road Trip - (Ε)
18.10 The human miracle - (Ε)
Σειρά ντοκιμαντέρ.
18.40 National Geographic: Titanic 20 years later with James Cameron - (Ε)
Ντοκιμαντέρ.
19.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (στην Αγγλική)
19.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (στην Τουρκική)
20.00 Παναγίες του Αιγαίου - (Ε)
Οδοιπορικό.
21.00 The Graham Norton Show, XXII - (Ε)
22.00 Smallville, X - (Ε)
Σειρά φαντασίας.
23.30 Αθάναιοι στο νοτιότερο άκρο της Ευρώπης - (Ε)
Ελληνικό ντοκιμαντέρ.
00.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)

OMEGA ΤΗΛ.: 22477777



19.10 Ευτυχημένοι μαζί
06.00 OMEGA NEWS - (Ε)
07.00 OMEGA Kids
Παιδικό πρόγραμμα.
08.00 Η μαμά λείπει ταξίδι για δουλειές - (Ε)
Κυριακή κωμική σειρά.
09.00 Revenge body - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
10.00 Για πάντα παιδιά - (Ε)
Κωμική σειρά.
11.00 Celebrity Travel - (Ε)
Ταξιδιωτική εκπομπή, με τον Νίκο Κοκλώνη.
11.45 ΦΑΚΑΤΕτους - (Best Of)
12.15 Life is a beach
Ταξιδιωτική εκπομπή.
12.45 Τροχός της τύχης - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι.
15.00 Πάρτι στο χωριό - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
17.00 Για την παρέα... - (Best of)
Ψυχαγωγική εκπομπή, με τον Νίκο Μουτσινά.
18.00 OMEGA NEWS
18.10 Χαρούμενος ταξιδιώτης - (Ε)
Κωμική σειρά.
18.40 Ταξιδιωτική εκπομπή.
19.10 Ευτυχημένοι μαζί - (Ε)
Κωμική σειρά.
20.10 OMEGA NEWS
21.05 Fars Attack - (Ε)
Σατιρική εκπομπή.
22.00 Πεθαίνω για σένα
Μαύρη κωμωδία, με τους Ελένη Ράντου, Μάρθα Καραγιάννη, κ.ά.
23.40 Στο Αλαλούμ - (Ε)
Κωμική σειρά, με τους Γιώργο Ζέλιο, Χριστόδουλο Μαρτά, κ.ά.
00.40 Ευτυχημένοι μαζί - (Ε)
01.40 Ζωή μου - (Ε)
Δραματική σειρά.
02.40 DanSing Junior - (Ε)

ANT1 ΤΗΛ.: 22200200



01.10 Westworld
06.10 Πρωινή ενημέρωση
06.40 Πλάκα μου κάνεις - (Ε)
07.30 Το έβδομο κλειδί - (Ε)
08.30 Santa Γιολάντα - (Ε)
09.50 Mamma Mia - (Ε)
10.30 Άκρως οικογενειακών - (Ε)
12.10 La Pasta Pomilwri 2 - (Ε)
13.00 Εσύ... στον κόσμο σου - (Ε)
14.00 Street Food
Εκπομπή μαγειρικής, με τον Βασίλη Καλλιδή.
14.50 Κωνσταντίνος και Ελένης - (Ε)
15.40 Εκείνες κι εγώ - (Ε)
16.30 Ο πόλεμος των άστρων - (Ε)
17.20 Εσύ... στον κόσμο σου - (Ε)
18.00 Τα νέα του ANT1 σε 10'
18.10 Την πάτησα - (Ε)
18.40 Μην ψαρώνεις - (Ε)
Κωμική σειρά, με τους Μαρία Λεκάκη, Κώστα Αποστολίδη, κ.ά.
20.20 Τα νέα του ANT1
21.20 La Pasta Pomilwri - (Ε)
Κωμική σειρά, με τους Ηράκλη Γιωργαλλή, Κώστα Καζάκα, κ.ά.
22.15 Εσύ... στον κόσμο σου - (Ε)
Σειρά κομεντί.
23.15 Οι επιδρομές (Marauders). Περιπέτεια, με τους Ηράκλη Γιωργαλλή, Έντριαν Γκερνιέ, κ.ά.
01.00 Τίτλοι ειδήσεων
01.10 Westworld
Σειρά θρίλερ
02.00 Τα μαχαίρωματά - (Ε)
02.50 Ο γηπευτής - (Ε)
Κοινωνική σειρά.

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100



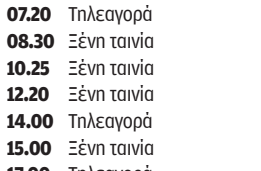
21.25 Παραδοσιακή βραδιά
06.20 Λάθος, κέρδιες! - (Ε)
07.00 Όσο έχω εσένα - (Ε)
08.20 Εόκκινο ποδήλατο - (Ε)
Εκπομπή μαγειρικής.
09.00 Προορισμός Ευτυχία - (Ε)
10.00 Στο χωρκό μας - (Ε)
10.40 Παντρεμένοι κι οι δυο - (Ε)
11.20 Success Story - (Ε)
12.20 Food n' Friends
Μαγειρικό show, με τον Δημήτρη Σκαρμούτσο και τον Ηλία Φουντουλή.
13.30 Όταν μεγαλώσω - (Ε)
14.00 Οι Τάκκοι - (Ε)
15.00 Αλλού ξημερώνει - (Ε)
16.00 Βουράτς γεπινόι - (Ε)
17.45 Η νταντά - (Ε)
Κωμική σειρά, με τους Μαρία Λεκάκη, Κώστα Αποστολίδη, κ.ά.
18.10 Τα γεγονότα σε συντομία
18.20 Συνέχεια της σειράς
18.50 Είσαι το ταίρι μου - (Ε)
Κωμική σειρά, με τους Αλέξη Γεωργουλ, Βίκυ Σταυροπούλου, κ.ά.
20.20 Τοιές στα γεγονότα
21.15 Έχεις τη δύναμη
Μικρά δεκάλεπτα ντοκιμαντέρ, με την Κρίστη Παπαδοπούλου.
21.25 Παραδοσιακή βραδιά - (Ε)
23.30 The TOURISTES
Ψυχαγωγική εκπομπή.
00.20 Γεγονότα σε τίτλους
00.30 Τραγωδία στον αέρα (Mayday - Air Crash Investigation)
01.50 Who the (Bleep) Did I Marry? - Βιογραφική σειρά ντοκιμαντέρ.
02.50 Καταγίδα - (Ε)

ALPHA ΤΗΛ.: 22212400



22.15 Το σόι σου
06.00 Deal - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι.
06.45 Άλλαξέ το - (Ε)
Εκπομπή διακόσμησης.
08.15 Έρωτας με επιδόση
ΟΓΑ - (Ε)
Ελληνική σειρά.
09.15 Έλα στη θέση μου - (Ε)
Κωμική σειρά.
10.45 Αστέρια Ραχούλας - (Ε)
Ελληνική σειρά.
11.15 Θα σε δω στο πλοίο - (Ε)
Ελληνική σειρά.
12.45 Μικροί σωτήρες (Hoot). Κωμική περιπέτεια, με τους Λιουκ Γουίλσον, Λόγκαν Λέρμαν, κ.ά.
14.00 Οικογενειακές ιστορίες - (Ε)
14.45 Ο αισιόδοξος - (Ε)
Κωμωδία, με τους Κώστα Βουτσά, Έλενα Ναθαναήλ, κ.ά.
17.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (στη νοηματική)
18.00 Μην αρχίζεις τη μουρούρα - (Ε)
19.30 Το σόι σου, IV - (Ε)
Κωμική σειρά.
20.15 ALPHA NEWS
21.15 Παράδοση κατ' οίκον - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
22.15 Το σόι σου, III - (Ε)
Κωμική σειρά.
00.00 Μετά τα μεσάνυχτα - (Ε)
Talk show με την Ελεονώρα Μελέτη.
01.30 World Party - (Ε)
Ταξιδιωτική εκπομπή.
02.30 10η εντολή - (Ε)
Ελληνική σειρά.

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577



07.20 Τηλεαγορά
08.30 Ξένη ταινία
10.25 Ξένη ταινία
12.20 Ξένη ταινία
14.00 Τηλεαγορά
15.00 Ξένη ταινία
17.00 Τηλεαγορά
19.10 Ξένη ταινία
21.00 Ξένη ταινία
23.00 Ξένη ταινία
01.00 Ξένη ταινία
03.00 Ξένη ταινία
04.40 Ξένη ταινία
06.25 Τάσος στη μουσική - (Ε)
TV PLUS ΤΗΛ.: 22259000
06.30 Παιδική ζώνη
09.30 Cook Eat - (Ε)
11.00 Τηλεαγορά
13.00 Μόνο για σένα - (Ε)
14.00 Express Weekend
16.30 Τηλεαγορά
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
18.45 Ταξίδι γεύσεων - (Ε)
19.20 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
19.40 Ξένη ταινία
21.10 Το ταξίδι της ζωής
22.10 Ξένη ταινία
00.00 Ξένες σειρές

SMILE TV ΤΗΛ.: 25715126

12.00 Oggy & The Cockroaches
12.30 Sabrina
13.00 Angels Friends
13.30 Heidi
14.00 Glimmies
14.30 Zig And Sharko
15.00 Nonty
15.30 Maya The Bee
16.00 Heidi
16.30 Horseland
17.00 Rabbids, II
17.30 Puppy In My Pocket
18.00 Oggy & The Cockroaches
18.30 The Owl
19.00 Popples
19.30 Glitter Force
20.00 Digimon Fusion

MOVIES BEST



23.00 Fargo
07.00 Tully
08.45 Olivia Newton John: Hopelessly Devoted To You
10.45 Secuestro (Boy Missing)
12.35 The Prince & The Pauper
14.10 Beaches
15.40 Basmati Blues
17.30 The Ticket
19.20 Pocket Listing
21.00 Bad Samaritan
23.00 Fargo
00.45 Betty And Coretta
GREEK CINEMA
22.00 Κάτι να καίει
05.55 Τύφλα να 'χει ο Μάρλον Μπράντο
07.10 Το δόλωμα
08.50 Ένας βλάκας και μισός
10.15 Η σιδερά κυρία
12.00 Και οι 14 ήταν υπέροχοι
13.55 Τα δύο πόδια σ' ένα παπούτσι
15.30 Ο διάβολος και η ουρά του
16.55 Ο Δήμος απ' τα Τρίκαλα
18.30 Ο θάνατος θα ξανάρθει
20.10 Ο Θόδωρος και το δικαννο
22.00 Κάτι να καίει
23.55 Οι βάσεις και η Βασούλα
01.25 Ο μπουφός
03.05 Ο μπαμπάς εκπαιδεύεται
04.25 Ζητιάνος μιας αγάπης

Ενα αληθινό παραμύθι με τη σφραγίδα του Ταραντίνο

«Κάποτε στο... Χόλιγουντ»: η αμερικανική πραγματικότητα συναντάει τον μύθο

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Σε μια σκηνή από τον ελαφρώς ξεχασμένο σήμερα (αλλά εξαιρετικό) «Εγγλέζο» του Στίβεν Σόντερμπεργκ, ο προσφάτως εκλιπών Πίτερ Φόντα ρωτάει τη νεαρή συμπρωταγωνιστριά του: «Έχεις ποτέ ονειρευτεί ένα μέρος όπου δεν μπορείς να θυμηθείς πώς έχεις πάει; Ένα μέρος το οποίο ίσως υπάρχει μόνο στη φαντασία σου, πολύ μακρινό, που το έχεις σχεδόν ξεχάσει όταν ξυπνάς; Όταν ήσουν εκεί όμως, γνώριζες κανονικά τη γλώσσα και τα κατατόπια. Αυτά ήταν τα '60s. Οχι, ούτε καν αυτό. Ήταν μόνο το 1966 και η αρχή του 1967, αυτό ήταν όλο...». Η παραπάνω μοναδική περιγραφή, μισό ψυχεδελικό τριπ και μισό θρήνος για ένα χαμένο όνειρο, θα μπορούσε να συνοψίσει την ουσία και της νέας ταινίας του Κουέντιν Ταραντίνο, που κυκλοφορεί εδώ και λίγες ημέρες στις ελληνικές αίθουσες.

Το «Κάποτε στο... Χόλιγουντ» μας ταξιδεύει στο Λος Αντζέλες του 1969, σε μια εποχή κατά την οποία η Αμερική –και ο κόσμος– αλλάζει οριστικά και όπου σήμερα όλο και περισσότεροι ανατρέχουν ως καθοριστική για τη μετέπειτα πορεία των πραγμάτων. Φυσικά, επειδή μιλάμε για Ταραντίνο, όλα αυτά είναι ελαφρώς κρυμμένα (αλλά πολύ ορατά στον υποψιασμένο θεατή) κάτω από τόνους ποπ πληροφορίας και αναφορών, σε ένα κινηματογραφικό επίτευγμα που συχνά προκαλεί δέος, δίχως να υπολογίζουμε και την εκτυφλωτική λάμψη των πρωταγωνιστών του.

Λαμπερή σύμπραξη

Οι δύο κορυφαίοι σταρ της σύγχρονης κινηματογραφικής βιομηχανίας, Λεονάρντο ντι Κάπριο και Μπραντ Πιτ, βρίσκονται για πρώτη φορά μαζί μπροστά από την κάμερα και το αποτέλεσμα είναι αναμενόμενα συναρπαστικό. Υποδύνονται αντίστοιχα τον Ρικ Ντάλτον, έναν τηλεοπτικό αστέρα που αρχίζει να χάνει την πίστη στον εαυτό του,

και τον Κλιφ Μπουθ, μόνιμο κασκαντέρ και καλό φίλο, ο οποίος πρακτικά φροντίζει κάθε του ανάγκη. Οι δυο τους ψάχνουν θέση σε έναν επαγγελματικό χώρο που αλλάζει ραγδαία και τους εκπλήσσει ταυτόχρονα, δίπλα στη βίλα του Ρικ μετακομίζει ένα πολύ ενδιαφέρον ζευγάρι: είναι ο Ρόμαν Πολάνσκι και η ηθοποιός Σάρον Τέιτ (Μάργκο Ρόμπι), η οποία, ως γνωστόν, εκείνο το καλοκαίρι θα δεχτεί δολοφονική επίθεση από τους ακολούθους του Τσαρλς Μάνσον.

Χρησιμοποιώντας αυτό το τελευταίο επεισόδιο σαν το τελικό «δοχείο» που θα τοποθετήσει το κινηματογραφικό μείγμα του, ο Τα-

ραντίνο ανασκευάζει απολαυστικά την ιστορία, όπως είχε κάνει και στο «Inglourious Basterds», προσφέροντας ένα διασκεδαστικό (σχεδόν) τρίωρο, κατά το οποίο συμβαίνουν τα πάντα και τίποτα. Από τη λεπτομερειακή ανασύσταση του Λος Αντζέλες της εποχής μέχρι μια απλά περιγραφική συνάντηση με τον Μπρους Λι και τη σεκάνς-σεμινάριο στα λημέρια του Μάνσον, ο Ταραντίνο φτιάχνει με τον φακό του ένα χολιγουντιανό παραμύθι, με υλικά ωστόσο πέρα για πέρα αληθινά.

Οι δύο σταρ τραβούν πάνω τους όλα τα βλέμματα με τις ερμηνείες τους, σε βαθμό που ίσως αδικούν και κάποιους από τους (καθόλου τυχαίους) υπόλοιπους, καθώς περιδιαβαίνουν σε αυτόν τον παράξενο κόσμο, τον οποίο με δυσκολία πια αναγνωρίζουν. Μια παιδούλα ηθοποιός μιλάει κυνικά σαν μπαρουτοκαπνισμένος βετεράνος, ενώ ο



Η πανέμορφη Μάργκο Ρόμπι ενσαρκώνει τη Σάρον Τέιτ, ηθοποιό-μοντέλο και σύντροφο του Ρόμαν Πολάνσκι, που βρήκε στο επίκεντρο της υπόθεσης Μάνσον.



Ο Αλ Πατσίνο κάνει το δικό του πέρασμα, σε ρόλο Εβραίου παραγωγού, σαν ζωντανός φόρος τιμής στην εποχή.

Κλιφ ρωτάει μια νεαρή χίπισσα πόσων χρόνων είναι –σχεδόν ακούς τον Ταραντίνο να γελάει ειρωνικά– προτού τη βάλει στο αυτοκίνητο. Η εποχή των λουλουδιών και της αθωότητας έχει τελειώσει ανεπιστρεπτικά...

Αρρωστημένο κλίμα

Δεν ασχολείται όμως μόνο ο Καλιφορνέζος sui generis δημιουργός με αυτή την καθοριστική εποχή. Πριν από δύο εβδομάδες είδαμε τον πολύ ατμοσφαιρικό «Πρίγκιπα του καρτέλ», φιλή το οποίο εξελίσσεται στο σκληρό Λος Αντζέλες των αρχών της δεκαετίας του 1970, εκεί όπου το όνειρο του σχεδιαστή αυτοκινήτων Τζον Ντελόριαν πέφτει σε τοίχο. Το ίδιο αρρωστημένο κλίμα, αυτή τη φορά σε πολιτικό επίπεδο, βλέπουμε και στην «Ενοχή του Κένεντι», τοποθετημένη ακριβώς το 1969, η οποία ασχολείται με την υπό-

θεση που άλλαξε την καριέρα του νεότερου μέλους της οικογένειας, Τεντ Κένεντι. Νωρίτερα μέσα στη φετινή χρονιά είχαμε παρακολουθήσει το χρονικό της δράσης του Τεντ Μπάντι, ενός άλλου διάσημου σίριαλ κίλερ, με ευθείες αναφορές στην ίδια εποχή.

Επιπλέον, ταινίες όπως τα οσκαρικά «Πράσινο βιβλίο», «Αν η οδός Μπιλ μπορούσε να μιλήσει» και «Παρεϊστροφή», όλες τοποθετημένες στη δεκαετία 1965-1975, αναδεικνύουν τη φυλετική διάσταση του πράγματος, όπως αυτή διαμορφώθηκε μετά τα κινήματα περί ισότητας και τη δολοφονία του Μάρτιν Λούθερ Κινγκ. Τέλος, προαναγγέλλοντας, κατά κάποιον τρόπο, τον Ταραντίνο και υιοθετώντας την αισθητική του, το περυσινό (ενδιαφέρον αλλά άνισο) «Δύσκολος ώρες στο Ελ Ροαγιάλ» κάνει επίσης ευθεία αναφορά στην εποχή Μάνσον.

Κάτι σάπιο υπάρχει στο «βασίλειο» της μεταβατικής Αμερικής

Όπως μαρτυράει και ο τίτλος όλα στην ταινία του Ταραντίνο κινούνται γύρω από τον λαμπερό μικρόκομο του Χόλιγουντ. Η κινηματογραφική βιομηχανία πέρασε τότε τη δική της μετάβαση, επανεφευρίσκοντας τον εαυτό της προκειμένου να εκφράσει όνειρα και ανησυχίες που γεννήθηκαν μέσα από τους πολιτικούς αγώνες αλλά και τη φωτιά του Βιετνάμ. Σκηνοθέτες όπως ο Σκορσέζε, ο Κόπολα, ο Μπράιαν ντε Πάλμα και ο Τζορτζ Λούκας έγιναν οι βασικοί εκφραστές της νέας εποχής, η οποία ελαχιστη σχέση είχε με την ανεμελιά και το μπρίο της προηγούμενης περιόδου. Οχι τυχαία, στο «Κάποτε στο... Χόλιγουντ», ο ίδιος ο Ταραντίνο δίνει ένα πέρασμα στον Αλ Πατσίνο, ηθοποιό που ενσάρκωσε όσο λίγοι τη συγκεκριμένη μετάβαση. Η δε νοσταλγία του, που ποτίζει σχεδόν κάθε πλάνο, δεν είναι απαραίτητα για όσα χάθηκαν, αλλά ακριβώς για τη συναρπαστική διαδικασία των αλλαγών. Όπως είπαμε πάντως, κάτω από τη γυαλισμένη επιφάνεια, που άλλωστε λατρεύει ο Ταραντίνο, κρύβεται κάτι σάπιο και παρηκμασμένο. Το καινούργιο φίλμ είναι γεμάτο από υπέροχα αυτοκίνητα εποχής, ονειρικά σπιτία με πισίνες –κάνουμε μια

βόλτα και από την περίφημη βίλα του Πλεϊμπόι Χιου Χέφνερ– κ.ο.κ., όμως οι άνθρωποι δεν βρίσκονται σε ακριβώς ανάλογη κατάσταση. Ο βετεράνος του Βιετνάμ, Κλιφ, αν και πάντα χαμογελαστός, είναι στην πραγματικότητα ένας στιγμιαισθημένος άνθρωπος που ζει σε τροχόσπιτο, με μόνη παρέα τον σκύλο του: όσο για τον Ρικ Ντάλτον, αυτός περνάει τις νύχτες του πίνοντας μέχρι λιποθυμίας, προκειμένου να κοιμηθεί. Πιο ανησυχητική και άβολη πάντως είναι η εικόνα της νεολαίας, «καμένων» και δίχως σκοπό, να ακολουθεί παρανοϊκά οράματα σαν του Μάνσον, περίπου όπως είχε περιγράψει - προφητεύσει μια δεκαετία πριν ο Άλεν Γκίνσμπουργκ, στην αρχή του «Ουρλιαχτού».

Η σημερινή αμερικανική λογοτεχνία επιστρέφει επίσης στις δεκαετίες του 1960 και του 1970, προσπαθώντας, φαίνεται, να κατανοήσει τι συνέβη τότε, συνδέοντας το προσωπικό με το συλλογικό, για να το αγκαλιάσει ή ίσως και να το ξεорκίσει.

Ο Ταραντίνο δεν νιώθει την ανάγκη απλώς να αφηγηθεί την ιστορία, αλλά σαν παντοδύναμος μυθολάστας να την ξαναγράψει κι αυτό, περιέργως, στο τέλος του φιλή σε αφήνει με κάποια μελαγχολία...

ΚΡΙΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Του **ΝΙΚΟΥ Α. ΔΟΝΤΑ**

Δύο νέοι τσελίστες σε ένα πολλαπλά ενδιαφέρον πρόγραμμα

Αφιερωμένη στο τσέλο ήταν η πρώτη εβδομάδα του Ιουλίου στο Φεστιβάλ Αθηνών. Κορύφωση των δραστηριοτήτων του Γιο Γιο Μα στην Αθήνα ήταν η συναυλία με τις έξι Σουίτες για τσέλο του Μπαχ στο Ηρώδειο. Στον ίδιο χώρο δύο βραδιές αργότερα ο Ζαν-Γκιγιέν Κεράς ερμήνευσε τα ίδια έργα χορογραφημένα από την Άνν Τερέζα ντε Κερσμέκερ. Παράλληλα, στο Ωδείο Αθηνών πραγματοποιήθηκαν τρεις βραδιές με νέους Έλληνες τσελίστες. Αυτή της 3ης Ιουλίου στράφηκε στο σύγχρονο ρεπερτόριο, παρουσιάζοντας έργα από το δεύτερο μισό του 20ού αιώνα έως και απολύτως σύγχρονα.

Παρά τα λιγότερο γνωστά ονόματα των συνθετών του προγράμματος, το κοινό δεν αποθαρρύνθηκε και η αίθουσα γέμισε. Οι φιλόμουσοι αποζημιώθηκαν πολλαπλά, καθώς διαπίστωσαν ότι στην πλειονότητά τους τα έργα

ήταν όχι μόνο τονικά, αλλά επιπλέον επένδυναν στη μελωδία και στο συναίσθημα.

Αυτό υπογραμμίστηκε ιδιαίτερα και από τους δύο εξαιρετικούς τσελίστες, τον Μιχάλη Χόιπελ στο πρώτο μέρος και τον Φερνάντο Νίνα στο δεύτερο. Εξοικειωμένος με το κλασικό ρεπερτόριο, ο πρώτος ερμήνευσε με ωραίο, μεστό και

Εργα γραμμένα μετά το 1950 φανέρωσαν το εύρος του ρεπερτορίου και τις δυνατότητες του τσέλου.

έντονα παλλόμενο ήχο τη Σονάτα για σόλο τσέλο του Λίγκετι και με μεγάλη τρυφερότητα το ανάλογο σύγχρονο έργο (2004) της Καντίγια Ζεϊνάλόβα, συνθέτριας από το



Χόιπελ (αριστερά) και Νίνα παρουσίασαν σύγχρονα έργα και συνομήλησαν δημιουργικά με το παρελθόν.

Αζερμπαϊτζάν. Διαμορφώνοντας τις φράσεις με ευγένεια και με την ίδια αισθητική με την οποία θα αντιμετώπιζε οποιαδήποτε σύνθεση της κλασικής περιόδου, ο Χόιπελ

ανέδειξε τις δύο «ωραίες μελωδίες» με συγγενικό άρωμα, που συνειδητά συνέθεσε για το πρώτο μέρος του έργου ο Λίγκετι, επηρεασμένος από τον Μπάρτοκ. Η

δεξιοτεχνία του δεύτερου μέρους («Καρίτσιο») αντιμετωπίστηκε με φυσικότητα και άνεση. Σε όλες τις προτάσεις του Χόιπελ υπήρχε ο διάλογος ανάμεσα στην κλασική και την «παραδοσιακή» μουσική, είτε επρόκειτο για τον τρίτο από τους «Επτά σκοπούς που ακούγονται στην Κίνα» του Μπράιτ Σενγκ είτε για τον «Χανιώτικο» από την «Κρητική σουίτα» της Εφης Μαρκουλάκη και τη «Σουίτα για σόλο τσέλο του Καταλανού Γασπάρ Κασαδό, το μόνο έργο από το πρώτο μισό του 20ού αιώνα.

Ο Φερνάντο Νίνα, ο δεύτερος τσελίστας της βραδιάς, κινήθηκε σε άλλο μήκος κύματος. Με ανάλογα μεγάλες ευκολίες και μουσικότητα, επέλεξε να συστηθεί μάλλον ως δημιουργός παρά ως ερμηνευτής. Ο Μπαχ και οι σουίτες του ανήκουν στα «ιερά» μουσικά κείμενα, αλλά ο Νίνα μοιάζει να έχει ανάγκη από διαφορετικό

τρόπο έκφρασης. Έτσι, ακούσαμε την περίφημη «Σαραμπάντα» από την τρίτη Σουίτα με «πειραγμένες» αρμονίες, καθώς επίσης ακόμα ένα κομμάτι του Νίνα εμπνευσμένο από την πρώτη και την έκτη Σουίτα για σόλο τσέλο του Μπαχ. Ακούσαμε και τελείως πρωτότυπο Νίνα: το έργο του «Ζούγκλα», στο οποίο συνομήλυσαν με δημιουργικό τρόπο στοιχεία ποπ, έθνικ και κλασικής μουσικής, όπως επίσης το λιγότερο ενδιαφέρον δεξιοτεχνικό κομμάτι με τίτλο «Σχιζοφρένεια». Η εκφραστικότητα του μουσικού φάνηκε πολύ περισσότερο στη μεταγραφή για τσέλο της «Arias του γίαιεμιού» της Κωνσταντίας Γουρζή, εμπνευσμένης από το κυπριακό παραδοσιακό «Το γίαιεμι στην πόρτα σου».

Η κατάληξη της βραδιάς με κομμάτια για δύο ηλεκτρικά τσέλα και κρουστά έμοιαζε σαν από άλλη συναυλία.

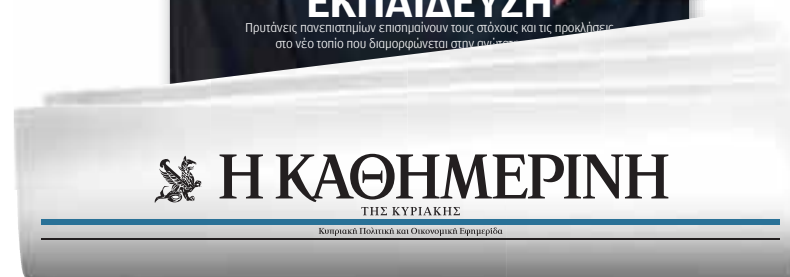
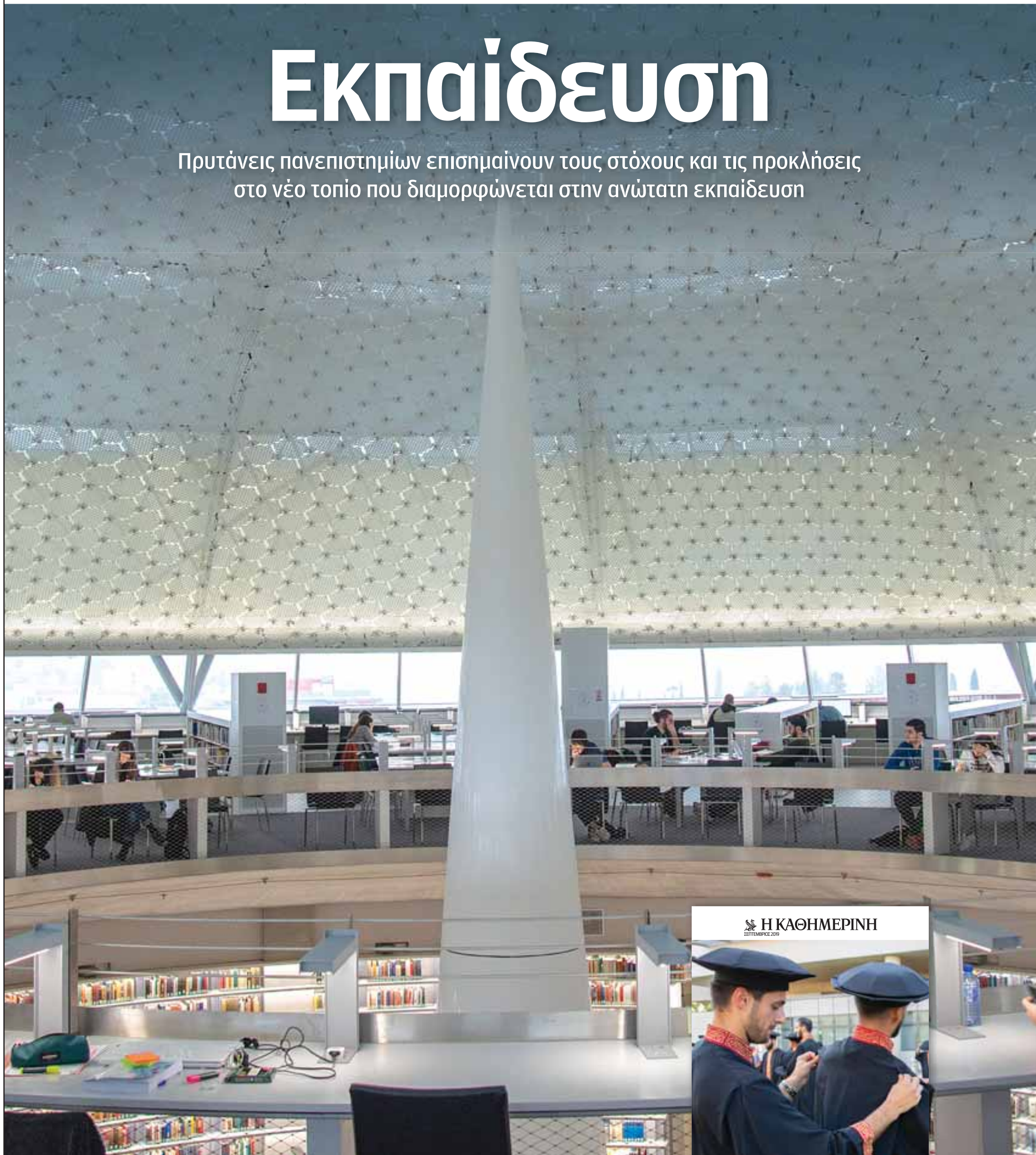


Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Εκπαίδευση

Πρυτάνεις πανεπιστημίων επισημαίνουν τους στόχους και τις προκλήσεις
στο νέο τοπίο που διαμορφώνεται στην ανώτατη εκπαίδευση



ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 1 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ